

מבחר עירונים

נצבים
שנת תשפ"א

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:16	07:54	07:37	06:25	ירושלים
08:14	07:52	07:39	06:40	בני ברק
08:16	07:54	07:39	06:32	חיפה
08:14	07:52	07:39	06:40	אשדוד
08:16	07:54	07:37	06:24	בית שמש
08:15	07:53	07:38	06:42	קרית גת
08:16	07:54	07:37	06:34	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**



כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופ MATOP
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי



אַרְיֵה שָׁאֵג מִי לֹא יִירָא יוֹם הַדִּין קָרֵב וּבֹא

לקראת יום הדין הקרב ובא
קבל על עצמך שלא יעבור עליך יום ללא לימוד התורה
הצטרף כעת לרבבות לומדי הדף היומי המתחילים מסכת 'ביצה'
ביום חמישי פרשת נצבים, כ"ה אלול תשפ"א

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

אתם נצבים היום (כט, ט) - אתם נטריקון אכן מקיר תזעק, כי בראש השנה, אפלו הלקבות שהתאבנו פאָן צועקים אל ה' (ר"צ מפוריסוב)

אתם נצבים היום בגימטריה לעמוד לסליחות, כמנהג אשכנז להתחיל סליחות. (מטה משה)

היום נטריקון מקדש ישאאל יום הזכרון, לרמז לראש השנה כמובא בזהר. (אמרי חיים)

היום זה ראש השנה, ומצות היום בשופר. תחלה תוקעים תקיעות דמישב, מתפללים מוסף ותוקעים תקיעות דמעמד, והדבר רמז בתבת את"ם שהיא נטריקון אחר תקיעות מישב, אז עומדים נצבים במוסף. (פניני הפרשה)

אתם נצבים היום קרמז לראש השנה, כמו שנאמר באיוב ויהי היום ויבאו בני האלקים להתיצב עליה ויבוא גם השטן בתוכם, דהינו שבראש השנה בא השטן לקטר על ישראל, אולם כאשר הם באגדה אחת, אין השטן שולט בהם, וזה הרמז בתבות ראשיכם שבטיכם זנניכם ושטריכם נטריקון שזוהר, שהם שזוירים ומקברים יחד. ואפלו הפחות ביותר בישאאל כחוטב עצים, גם הוא נקלל באחדות הפללית עם הראשים הזקנים ולא נפרשוע לפנייך פרימעשה דיו בלם, ואף הפחותים יחשבו לחשובים, ורמז לזה בתבות מהטב עציה בגימטריה אברהם עם הפולכל, שעם האחריות יהיה נחשב גם חוטב העצים כאברהם ראש האמה, ויצא זכאי בדיון כאשר תתגבר מדתו של אברהם מדת החסד, והטב נטריקון חיים טובים ברכה, וכן מהטב עציה בגימטריה אחפץ בחיים, שבוכות האחריות יחפץ ה' להכריע את בניו לחיים. (ארז עדה)

כי אז יעשו אה"ה (כט, יט) - סופי תבות נזיפה, שהקב"ה נזף במי שמתקרב בלבבו ואומר שלום יהוה"לי, וסופי התבות לאמר שלום הם מר, שסופו של זה יהיה מר. (משכיל אדלד)

וישלכם אל-ארץ אחרת (כט, כז) - הלמ"ד של וישלכם היא למ"ד רבתי, לרמז על שלשים הגליות. עשר גליות שגלתה שכינה, עשר גליות של סנהדרין, ועשר גליות שגלה ישאאל, כמובא בראש השנה. (טעמא דקרא)

ספורים בפרשה

אתם נצבים היום (כט, ט) - היום זה ראש השנה (זוהר)

המשגיח רבי משה רוזנשטיין ספר, כי פעם בניסיעתו ברכבת, נפגש עם אחד מחסידי מודז'ין, ושמע ממנו ספור נפלא על רבו. היה זה פאָשר אחד מחסידי פנה אליו ובקש עצה לפרנסה, אך הרבי דחה אותו בכך ש"איני מתעסק בהכלי העולם הזה". התפלא החסיד לשמע התשובה, ופליאתו התעצמה שבעתים פאָשר אחריו נכנס חסיד אחר, ושהה אצל הרבי כשעתים תמימות, ובהן קבל מהרבי עצות והדרכות בפרנסתו. ההין החסיד להציג את תמימתו, והרבי הסביר: "למה הדבר דומה? לבעל-עגלה אחד, שעמד ליד חנות גדולה, בה נמכרים צרכי בנין וחמרים שונים, והנה הוא רואה כיצד סוחר אחד מבקש מבעל העסק מעט זפת כדי לזפת את גלגלי עגלתו, והלה נותן לו את מבקשו ברצון. נכנס אחריו ובקש גם הוא לרכוש מעט זפת לגלגליו, אך המוכר סרב לבקשתו. תמה העגלון ושאל י'הרי זה עתה נתת לאיש שלפני זפת לגלגלי עגלתו? ונענה מ'ה אתה משנה את-עצמך אל הקונה שהיה לפניך? הלה רכש ממני מלאי גדול של סחורה ושלם תמורתו סכום גדול, וכאשר בקש ממני מעט זפת לגלגליו, מכרתי לו ברצון. אולם איני פונה כלל למי שפא רק לשם רכישת מעט זפת במחיר כמה פרוטות, כי כאן לא מוכרים זפת". והרבי חזר על המשפט האחרון שוב: "כאן לא מוכרים זפת", והוסיף: "החסיד שישב כאן זמן רב, דבר עמי על עבודת ה' שלו, על חנוף הפנים ועל תורתו ומצוותיו, וכאשר בקש ממני מעט זפת לפרנסתו, נתתי לו. אבל אתה בא רק לשם רכישת זפת, רק לשם קבלת עצות ודרכים להרחיב את פרנסתך, לזאת איני מקיב, שכן לא מוכר זפת אני..." וכאשר היה המשגיח רבי משה חוזר ומספר עבדה זו, היה אומר: "פאָשר האדם משתדל כל השנה בקביעת עתים לתורה ובעבודת השם בנאמנות, יכול הוא לעמד בראש השנה ולבקש גם פרנסה טובה כדי שיוכל לעבד את הבורא במנוחת הדעת. אולם מי שפא רק לבקשת פרנסה, צריך לזכר שהקב"ה אינו סוחר של זפת..."

פעם אחת, בשבת-קדש פרשת נצבים, עלה המטיף הרפורמי על בימת ההיכל, והחל בנאום בשפה נמלצת על פרשת השבוע, כשהוא מגבב בדרךבו דברי הקבל ורעותיות. פתח ואמר: "הפרשה מתחילה בפסוק אתם נצבים היום בלכם, ראשיכם שבטיכם מלביכם. והתמיהה עולה מאליה, שכן ראשי השבטים היו אמנם רבים, אבל מדוע נאמר מלביכם בלשון רבים? וכי עמד לישראל יותר ממלך אחד? ובעודו מבקש להמשיך ולתרוץ את 'קשיתו', תמה פתח אחד שנקלע לשם באקראי, ואמר: "תמיהתך תמונה וחסרת טעם. שהרי פלל לא נאמר בפסוק 'מלביכם'... נבהל הנאום והחל מחפף את מצחו במבוכה, ולבסוף מצא תשובה הולמת: "עלי להודות כי התרוץ שלך נאה למדי, אולם לי יש תרוץ טוב ממנו", והמשיך בדרשתו...

ישבת עדיה אלקיה ושמעת בקלו (ב, ב)

אל ה' אוהב ישאאל" מאפסא הגיע פעם איש אחד שעבר על התורה בלה, ובקש דרך תשובה. נאנח הרב ואמר: "וכי יש תקנה למי שפכה צער את אביו?" ומיד שאג: "והרי נאמר 'השיבנו ה' אליך ונשובה חדש מינו כקדם'. קד"ם - נטריקון ק"ן ד"ד מ'נשה, שגם בפניהם נפתחו שערי תשובה..."

היה היה

ביקרוב אליך הדבר מאד

נוהג היה הרבי ר' בונים מפשיסקא, שפאָשר היו אברכים צעירים באים אליו לראשונה, היה מכון אותם אל הדרך הנאותה בעבודת ה', והיה אומר להם: "סבורים אתם, כי באים לרבי כדי שיעלה אתכם לרקיע ויעניק לכם מדרגות גבוהות, אולם האמת היא שתחלה אתם צריכים להפיש בעצמכם בבחינת 'פי קרוב אליך הדבר מאד', ורק לאחר מכן יש לבוא אל הצדיק ולקבל מפיו". וכדי לשפר את-אזנם, היה מספר להם על רבי איזיק ר' יקל'ס מקרקא, והאוצר הגדול שמצא בביתו.

בקזמיר, פרוּרה של קראקא, עומד עד היום בית-הכנסת עתיק יומין המכונה 'איזיק שול', והוא הגדול והמפאָר בין בתי הכנסת במקום ופעיל עדי-היום. מאַחורי הקמתו מסתתר ספור מענין ומאלף, ומעשה שהיה כף היה. בעיר קרקא שלפני קרוב לארבע מאות שנה, התגורר יהודי בשם ר' איזיק ר' יקל'ס, שהיה איש נכבד וממשפחה מיחסת, ונקרא עלי-שם אביו ר' יעקב בנו של הפרנס ר' משה עבר'ל'ש מקרקא, מצאצאי משפחת אלטשולר מפרג, מגזע חסידי פרוינצ'א שגרשו מצרפת בשנת ה' ס"ו, וביציאתם נטלו עמם אבנים מבית-הכנסת העתיק, אותן שקעו בבנין בית-הכנסת החדש שבנו בפרג, ולכן קראוהו "אלט-ניי", דהיינו בית הכנסת החדש שיש בו מרהיבן. על-פי המספר, היה ר' איזיק זה, עני מרוד ומטפל במשפחה ענפה, בהן כמה בנות שהגיעו לפרקן ואין בידי פרוטה לנשואיהן. לילה אחד חלם ר' איזיק, כי תחת הגשר הגדול שבעיר הבירה פרג, טמון אוצר גדול. בפקר הקיץ ר' איזיק משנתו, אולם זכר היטב את דבר החלום. "חלומות שאו ידברון" אמר לעצמו, אולם פאָשר החלום שב ונשנה במשך הימים הבאים מדי לילה, אמר לעצמו כי יש דברים בגו, והחליט לצאת אל הגשר הרחוק כדי לנסות את-מזלו. בהגיעו, ראה כי הגשר נתון תחת שמירה קפדנית של זקופים, והוא הסתובב אנה ואנה בחפשו עצה כיצד להתחמק פנימה באין רואים. שעות ארוכות עברו עליו, עד שאחד החילים הבחין בו, וספר את-הדבר לשר הממנה עליו, בהוסיפו כי יתכן ואינו אלא מרגל המבקש לחבל בגשר המלכותי. השר מהר לזמן את היהודי אליו, והחל לחקר אותו על מניעיו, ולר' איזיק לא נותרה הבררה אלא לספר את דבר חלמו המוזר. לשמע הספור, החל השר לנעות בצחוק עז, ולאחר שנגע מעט אמר: "יהודי פתי אתה, שגדדת עד הגשר בפרג בשביל חלום מטפש ודמיוני", והוסיף: "גם אני למשל חלמתי, כי תחת התגור של יהודי בשם איזיק מקרקא, טמון אוצר בלום ובו סכום עתק. וכי משגע אני שאפע לשם כדי לראות אם אמנם חלום אמת הוא?!". לשמע הדברים נרעד ר' איזיק, ועל-אֵתר הבין כי מרה-השמים מקרזים לו על האוצר הטמון בתוך ביתו, במקום לנדד למרחוק. על-אֵתר שב לביתו, ועם הכנסו החל לנתן את תגור הלכנים שבביתו, לתדממת בני המשפחה. לא עבר זמן רב, וידי נתקלו בארזו עתיק שהיה טמון תחת התגור, ועם פתיחתו נגה בבית אור יקר. האוצר שנמצא היה אגדי ועצום, ובעצת אשתו החליט ר' איזיק להקים בשכונתו בית-כנסת מפאָר ורחב דים. לאחר שתדלנות רבה, הספיק המלך ולדיסלב הרביעי להעניק לו אשור בגניה, וב"ז בסיון שנת שצ"ח החלה הבניה, אך היא התעכבה כשש שנים עקב התנגדות הכמרים הנוצריים בקרקא, שלא ראו בעיני-יפה את הפאָר של בית-הכנסת היהודי, אולם בסופו של דבר, השלמה המלאכה בשנת ת"ד והבנין התנוסס לתלפיות.

שמחת הנבנת הבית, עטפה את קרקא היהודית בלה, וכלם התבוננו לקראת השבת הראשונה בבית-הכנסת החדש והמפאָר. בהיכל המרוח עמדו המתפללים הרבים, פאָשר בכתל המזרח עמד בעל ה"תוספות יום-טוב", רבי יום-טוב ליפמן הלוי הלו, שזה עתה הכתר לרבה של קרקא, ולצדו דיני הקהלה ופרנסיה. חתן השמחה היה פמוגן המיסד והפטרון ר' איזיק ר' יקל'ס, שהפך לאחד מחשובי גידי הקהלה, והוא קבל בברכה את פני האורחים הגדולים, לרבות שרים ודפסים שאינם מגני-בית, שפאו לראות את הבנין בתפארתו. לפתע נדחק אל המקום נער נוצרי צעיר, שר' איזיק היטיב לו לפניו, ובלחישת גלה לו על תכנית זדונית של ברוינים נוצרים, לערוך פוגרום ביהודי העיר ולבזו את-בתיהם. ר' איזיק נחרד לנפשו לשמע הבשורה האיומה, ומהר לשתף את הרב על האסון הממשמש ובא. בעצת ה"תוספות יום-טוב", ננעלו במוצאי שבת שערי הרבע היהודי, וכלם עמדו הכן לקראת המתנפלים, פאָשר על שפתותיהם תפלה ובידיהם פלי הגנה. לא רבים ידעו, כי קדם לכן בקש הרב לשגר עשרים וששה יהודים גברתנים וגבוהי קומה, שצאו באין רואים אל בית העלמין היהודי הסמוך לחומת הרבע, כשהם מעטפים בתכריכים לבנים בהם עוטפים את הנפטרים, ובידיהם לפידים בוערים ומקלות עבים. באותה עת התקפץ האספסוף המוסת למרגלות החומה, וכאשר הללו החלו לצעד בטרופ ובחמת-זעם אל עבר שער הרבע, גלו להרדתם עשרים ושש דמיות לבנות עומדות על חומת בית הקברות, ובידיהן נרות דולקים. המנוחה המבעית הצמית אותם ארצה, שכן בטוחים היו כי המתים היהודים קמו מקברייהם כדי להציל את אחיהם היהודים, ובני-דגם התחוללה במקום אנדרלמוסיה והמיתומת. הפורעים החלו להמלט מהמקום בצנחות איומה, פאָשר עטוי התכריכים ודלקים בעקבותיהם ומים אותם פאלות שבידיהם ועושים בהם שמות. רבים מבין הפורעים מצאו את מותם בין גלי הנגר השוצף, אליו קפצו מרב פחד ואיומה, ואחרים נפצעו ונרמסו בגולי חבריהם, ותחרד כלי-הארץ. המאורע הותיר את רשומי העו בקרב הנכריים שבקרקא, ועוד שנים רבות לאחר מכן נותר בהם הפחד מיד היהודים, ותשקט הארץ.

מאורות

ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב ז"ל
ליום ההולא ב"ה פאלול תקמ"ו

בנו של המוכיח רבי יצחק מזרוהביטש, וצאצא למשפחה מיחסת, אשר עליה נסמר פי במשך ע"ב דורות לא פסקה ממנה רוח-הקדש, וחותרה מגזע דוד המלך בטהרה ללא פגם. בעניויו הסתופף בצל הפעל-שם-טוב הקדוש, וזכה לשמשו שנים אחרות. שמש כמגיד מישרים בכמה קהלות ורבים השיב משו, ומפלן התפרסם על-שם העיר זלוטשוב. פעם הגיע לעיר אחת והחל לפרט את ענותיהם של הנכנסים אליו. התחכם אחד ושמת את כובעו על מצחו כדי להסתיר פניו, אולם רבי מיכל חזק ואמר: "עין החודרת מבעד לכשו, חזקה שתחוד גם מבעד לכובעך" ... רוב שנותיו סבל מדיקות ועניות, והיה אומר שפכתו התפללה על צאצאיה שיהיו עניים מרודים, שכן זו ערפה לזאת שמים. וכאשר בקרו פעם רבי ברוך מפז'בוז, וראה את ביתו הפשוט וכליו הדלים, תמה על-יך ושפר שבתו מרוח ומלא בכלים יקרים, אותם רכש מתמיכת חסידיו אליהם הוא נוסע לעתים. "והיכן הכלים?" שאל רבי מיכל, וכאשר רבי ברוך ספר כי הם נותרו בביתו, ועתה הוא שרוי בגלות, נאנח רבי מיכל: "אס-כן מה אפוא ההגדל ביני ובינך? אני יושב בבית, וכלי הכסף מחוצה לו, ומר נודד בדרךים וכליו בביתו" ... כשדבר אודות מדת הענוה, אמר: "אנכי עמד בידה' וביניכם", מדת האנכי, הגאון והתירוח, היא שעומדת ומפרידה בינינו לבין אבינו שבשמים", והמשיך את הגאון לנול על ההר שלא ראה עמק מקומו, ולכן לא חש ברומוותו.

יוסיף דעת

בעיר פראג שבצ'כיה, היתה אחת הקהילות היהודיות העתיקות באירופה עוד מראשית הויסוד. אך לצד בתי הכנסיות העתיקים ששרדו בה עד היום, ובתי העלמין בה קבורים גדולי עולם, שופעת היא להבדיל ולמרבה הצער, גם בכנסיות רבות ועליהן פסלים משוקצים. ומכולם מעוררת אחת מהן תסכול וחרון, בבחינת "תראו את-שקוציהם ואת גלליהם" המובא בפרשה. על הגשר העתיק בין הגשרים הוחצים את נהר הוולטבה, שנקרא 'שר קארל', עומד פסל משוקץ של אותו האיש, ועליו מופיע הפסוק שבספר ישעיה "קדוש קדוש קדוש ה' צבאות" באתיות זה, כאשר שם ה' מופיע במלואו בשם הו"ה. אל המקום נוהרים תיירים רבים עקב ייחודיותו ומספרים כי את אבן היסוד לגשר העמידו ב-9 ביולי 1357 למנינים, בשעה 5.31 בבוקר, וכך נוצר המספר 135797531 שמהווה את תאריך ההקמה במדויק, והוא נקרא מימין לשמאל כשעשוע לשון שנקרא 'פלינדרום'. לפי המסופר, עבר יהודי בשנת תנ"ו ליד הפסל, ולא הסיר את כובעו כנדרש, וכעושו על-יך ציוו הכמרים הנוצריים לחרוט את הפסוק עליו, כדי לצער את יהודי פראג. במקורות אחרים מסופר, כי על הגשר עבר פעם אורף יהודי, שבראותו את הפסל ירק לצדו, תוך כדי אמירת הפסוק "שקץ תשקצנו ותבע תתעבנו כי חים הוא" שלוש פעמים. שני מרים נוצריים צעירים שעמדו שם, תפסוה והוציאוהו לחורג בעינויים, על הקהילה היהודית בפראג הוטל העונש להביא זהב בכמות גדולה, והצורך נאלץ ליצוק את האותיות על הפסל, כדי להציל את יהודי העיר מגירוש. ומוסיפים, כי הדבר אירע בתקופת המהר"ל מפראג שביקר בכלאו, והוא הורה לו לעשות כן מחוסר ברירה ולקדש שם שמים. במשך השנים נעשו מאמצים רבים להורדת הפסל, ונדבנים יהודים הציעו לשם כך סכומי עתק, אולם כל המאמצים נכשלו. לפני שנים מספר הצליחו אלמונים לעקור את אותיות הפסוק מהפסל, אולם עיריית פראג שבה אחידה אותן למרבה הצער.

ובחרת בחיים

בסמוך לעירה לונטשיוו שבפולין אשר במחוז לודז', היה כפר קטן שעמד על אס-הדרך. בכפר זה התגורר איש חשוב בשם רבי בריש, שכלם כנחוו ר' בריש חסיד' על-שם חסידותו נרום מעלתו, ואמר ע'לו כי ירמיהו הנביא היה מתגלה אליו ויחד עמו היה מקונן על חרבן בית-המקדש. מיחס גדול היה ר' בריש, צאצא לבעל הלבושים והמהרש"ל מלבלין, אוכל גם יחוס עצמי גדול היה לו, ואמר ע'לו שהיה גומל חסדים באברהם אבינו, ורודף שלום באהרן הכהן, וענותן כהלל הזקן. כלימיו ישוב ר' בריש חסיד בבית-המדרש הקטן שבפפר, ולא פסיק פיומה מגרסא יומם ולילה. יכול היה להקדיש את פליחיו לתורה ולעבודה, בזכות רעיתו הצדקנית שהיתה אשת-חיל, ופרנסה את המשפחה פלה באמצעות בית המזינה שחברה מהפריץ אדון הכפר. באותם ימים, היו בעלי בתי המזינה נתונים לחסדיהם של הפריצים, וסבלו בשתיקה את נחמותיהם ומצב-רוחם ההפכפך לשבט או לחסד. אשתו של ר' בריש נהלה בחבונה את בית-המזינה, והקפידה לשלם את דמי החכירה במלאם מדי שנה ביום הנקוב, מבלי להחסיר פרוטה. אולם החיים בצלו של הפריץ הכל-יכול, היו בפחד תמידי, שכן הלה היה נתפס לעתים ברוח עושים ואיש לא היה נצל מתעלוליו הבלתי צפויים.

והנה יום אחד, מופיע הפריץ בבית-המזינה, ומביט סביבו בהנאה גלויה. לאחר שהתכבד והטיב לבו ביירשף משבת, החל לשוחח עם המבקרים במקום, ולבסוף פנה אל החוקרת ואמר: "בעוד ימים מספר, יגיע יום התשלום של דמי החכירה. ובכן מודיע אני בזאת, כי לא אקבל מידכם את התשלום טרם יבוא אלי אישכם ר' בריש, אשר ספון פליחיו בבית-המדרש ומעולם לא ראיתי את-פניו, ואוכל לגלגל עמו שיחה על-דא ועליהא". בהלה אחזה את הרעיה הצדקנית, שחסה על כל געע מלמודו של בעלה הצדיק, והיא החלה להתחנן בפני הפריץ: "אנא ויתר נא על-בקשתו, כי יקר הוא זמנו של בעלי יותר מכל הון דעלמא, וחבל לו לבטל אפלו זמן קצר ממשנתו", אולם הפריץ נותר בעקשנותו המוזרה. "דבר לא יעזר לכם, שכן חפץ אני לראות את ר' בריש וליהנות מאמרי פיו". לא לחנם התעקש הפריץ להפגש עם ר' בריש, שכן שמו של זה יצא לפניו פאיש קדוש ונעלה, וכל מי שזכה לראותו ואף לשוחח עמו, היה חש בכך זכות גדולה ועצומה, וסקרנותו של הפריץ להפגש עמו היתה אפוא גדולה מאד. בלב כבד שבה האשה לביתה, וכאשר שב ר' בריש לביתו בהעריב היום, ספרה לו על הפריץ ההפכפך ודרישתו הנחרצת. לבו של ר' בריש התחמץ לשמע הבקשה, אולם היטב ידע כי פרנסתם תלויה במשגע זה, וכלית-בררה הספים לדרישה. כבר למחרת, ישוב ר' בריש בבית-המזינה והמתין לבואו של הפריץ, והלה לא אחר לבוא, כדי לחזות בזיו פניו ולהנות בצל קורתו. וכאן קרה דבר שלא יאמן. הפריץ, שהתשם עמקות מדמותו האצילית של ר' בריש, ונלה כי פלימה שספרו לו עדיעתה, אינו אלא אפס קצהו באישיותו של היהודי הצדיק, הציג בפני ר' בריש דרישה מרעישת: "אני דורש מקד שתמכר לי חלק קטן מנחלתך העתיקה בעולם הבא", לא פחות ולא יותר. השומעים לא האמינו למשמע אונניהם, שכן לא היו מעלים על-דעתם לשמע דרישה כזו מפריץ נכרי, ואפלו ר' בריש נותר המום לשמע הבקשה. החלה לא מצא מענה הולם, ולבסוף גמגם בלשונו ובקש מהפריץ שהות של שלשה ימים כדי להמליך בדעתו אם להסכים לדרישה או לא. אך יצא הפריץ מבית-המזינה, ור' בריש שקע בתוהו ועצבות. "איך אמרתי לו לשוב בעוד שלשה ימים?" יסר את-עצמו, והרי הייתי צריה להודיע לו מיד, כי בקשתו לא יכולה לבוא ללא בהשגון. ובקד שבקשתי מפנו ארבה של זמן, בודאי יתפרש הדבר גידו כי יש תקנה שאספיים לבקשתו, ונמצא שם שמים מתחלל על-ידי. זמנמה ושב ר' בריש תפוס במחשבותיו, ולבסוף קם ועשה מעשה. עוד באותו ערב, ארז את כל חפצי ביתו, הטעין את כל הכבדה על עגלתם, ויחד עם כל משפחתו עזבו בבת-אחת את בית המזינה וכפר מגוריהם, והחלו לנדד בדרךים. לבסוף, התישב ר' בריש בעיר קוטנא שנמצאת במרחק לא גדול מלודז', ושם מצא מנוח לכח-רגלו. במשך ארבעים שנה ישוב ר' בריש בקוטנא, וכל אותן שנים ערף מעין תשובת-המשקל על תשובתו לפריץ. הימים עברו ע'לו בצום ותענית, באשר הוא לא נוטל כל מאכל לפיו מעלות השחר ועדיהערב, ורק ברדת הלילה היה אוכל מעט. הוא גם לא פנה לביתו לישן, אלא היה ישן בבית-המדרש ללא מצע, באשר למראשותיו היה מניח אבן קשה. בפטירתו, מצאו בניו את צוואתו, בה צוה שלשה דברים: להעמיד את האבן שעליה ישן במשך ארבעים שנה, כמצבה למראשותיו, ולא הרשה להם לחרת עליה אלא את המלים 'פה נטמן ר' בריש חסיד'. ואם ביום מן-הימים, יהיו בן או בת ישאל שיחפצו חלילה להתרחק מדרך התורה, אזי יטלו לבנה עליה ירשמו את שמם, ויניחו על-קברו, ומבטיח הוא כי ישובו מפונתם הרעה או שימותו בעודם זקאים. ועוד צוה, כי צאצאיו עד עשרה דורות יבואו להשתטח על-קברו והוא ימליץ טוב עליהם בפרום.

אחד מבניו של ר' בריש חסיד, נקרא רבי יחיאל איכל, ובנו היה הצדיק הנסתר רבי רפאל, אביו של רבי אברהם מטשכנב, וזה האחרון צוה תמיד את יוצאי חלציו, כי עליהם לפקד את קבר זקנם ר' בריש לפחות פעם אחת בחייהם. ואף בנו של רבי אברהם, הצדיק מביאלא שנקרא רבי בריש על-שם זקנו ר' בריש חסיד, הלך בדרך. אף הוא סגף את-עצמו והתענה במשך ארבעים שנה, והניח אבן למראשותיו, ואף הוא צוה להעמיד את האבן הזאת כמצבתו לזכרון-עולם. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

למען הקים אתה וגו' (כט, יב) - פרוש, טעם שאני מבקש להרבות בעניים ובאלות, הוא למען הקים אתה לו לעם ולא תכפרו בו, כי תפחדו מעצם האלות אשר תתחייבו שתכפרו באלותו, ויבזה תתקומו לעם ה': עוד ירצה לתת טעם לבדיית הערבות, שלא יאמר אדם למה יעשה ה' פה לעבדיו להכפיד עלם לחיכם במעשה הזולת, לזה אמר כי אלקים חשבה לטובה למען הקים אותך לו לעם, פרוש שזולת זה יהיו ישראל חוזרים לאחוריהם, היום ישע אחד בקלה ולמחר בחמורה, והיו נשקטים מעדת הקדושה מעט מעט, עד שיפשע ישראל מלויות עם ה', ובמה שעשאם ערבים ותנו לב לעובר עברה אחת קלה כבחמורה ויתקומו לעם סגלה. הא למדת, שכל מעשה ה' אינו אלא לטובתו ולהקומו:

והיה כייבאו עליהם פליחיהם וגו' (ל, א) - עוד הצעתו ואראה מה נעמה חבת המקדש אשר חבב אלקינו אוהנו. הלא תראה, כי בזכרון הברכה הגיע אותה עלינו, ואמר כייבאו עליהם הברכה, ובזכרון הקללה אמר והקללה אשר נתתי לפניה - ולא עליה, ולטעם זה אמר אשר נתתי לפניה, ולא הספיק במאמר פליחיהם האלה. גם אם היה אומר כי יבאו עליהם הברכה והקללה אשר נתתי לפניה, הייתי מפרש מאמר אשר נתתי לפניה על שניהם, אבל מאמרו כל הדברים האלה גלה זה יתור אשר נתתי לפניה, שגא להבדיל בין הברכה לקללה כמו שפרשתי, ולדרך זה אומר כל הדברים האלה, חוזר אל הברכה האמורה בסמוך לה. ואל ידע בעיניו אומר הדברים לשון רבים והברכה לשון יחיד, כי תרבה דברים טובים נכלול בברכה:

דברי הימים

רבי אליהו הכהן האתמרי בעל "שבט מוסר", מספר בספר "אזור אליהו" על מנהגו קודם ראש השנה, "לקיים כל מצוות עשה בפועל ביום אחד", ואת המצוות שאינן נוהגות בזמן הזה, היה לומד העניין שייחשב כמעשה, ובעניין כתיבת ספר תורה היה מגיה את אחת בספר התורה, והולך לבית עבודה זרה ומאבד מהכותל איזה דבר כדי לעקור עבודה זרה. והוא מספר, כי ביום כ"ז באלול שנת תמ"ב, ישן בצהריים לאחר עשיית המצוות, "וחלמתי שהיה בידי חוט של משי, וקצה האחד אחוז בידי והקצה השני תלוי ועומד באוויר, ולא הייתי רואה מי הוא האוחז אותו. והיה בידי אשכול ענבים אחד, וזרקתי למעלה ב' א' ג' גרעינין לראות אם היו פוגעים עם האוחז חוט המשי, והגרעינין נשאר ג' הם תלויים באוויר, והייתי רואה אותם כדמות צל השמש והיה תמיה גדולה בעיני, כי לא הייתי מבין מה הוא ובפתע פתאום ירד מן האוויר בחור כמו בן עשרים שנה, גווייתו כתרשיש ופניו כזהרי חמה, ואמר לי 'אני הוא מי שהיה אחוז בקצה חוט המשי אשר בידך, כי אני בנך אשר בראתני היום בעשיית המצוות אשר קיימת, ורציתי לרמוז לך בזה שנשמתך קשורה למעלה, ולכן היה קצה אחד מהחוט בידך וקצה השני עולה למעלה, לרמוז על הקשר אשר מתקשר האדם עצמו מלמטה למעלה בעבור קיום המצוות, ועניין הענבים שזרקת שנשאר תלויים באוויר למעלה, רצו לרמוז לך שאם תחזיק בזה, כל דבריק אשר אתה שולח למעלה בתפילתך לא ידחו להם". ובהמשך הוא מספר, כי נזכר שלא קיים מצוות מעקה ו"אמרתי עכשיו אני אקיימנה", וכשקם נפל בפיו הפסוק "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", והיינו הודו לה' שמזמין לבניו מצוות שיקראו טובים, והמקיים מצווה בורא מלאך.

מטעים

בפי' ובלבב' לעשותו (ל.י.ד.)

לפי פשוטו, באור התבות כף הוא: בפי' - ללמד, ובלבב' לעשותו - ללמד עלימנת לעשות ולקיים מה שלמד. אולם טעמי המקרא אינם כן, שהרי התבות בפי' ובלבב' מחברות במרכב טפחא, ונתת לעשותו מפרדת, ואם היה הבאור כף, היתה הטפחא מטעמת על תבת בפי'. אולם כונה נוספת יש כאן, שלמוד התורה תהיה ביגיעה בפה עד שיחיה נוגע אל הלב, והכונה בלמוד עם תלמידים, ופרוש לעשותו הוא כדי להבין דקדוקי התורה, ולכן קשריה תבת ובלבב' לתבת בפי'. (הנמשך דבר)

לכאורה היה ראוי להקדים הלב לפה, לחקק את התורה לזכרון עולם, אולם כף הוא דרך הלמוד, תחלה קוראים בפה ולבסוף מעמיקים בלב. ובלב' שהתורה איננה אלא בפה או רק בלב, עדיו רחוקה היא מפה, וצריך שתהיה בשניהם. בפה בצד החיצוני של הלמוד, ובלב' לעודר הבנה עמוקה, ולכן התבות מחברות בטעמים. (ישא מדברתי)

ביקרוב אליה הדרך מאד (ל.י.ד.)

תבת אליה מטעמת בטעם הבדי שמשמעותה שבויר בארמית, ודמי יש כאן, כי מי שלבבו נשבר בקרבו, והוא שפל בעיניו ואינו מתנאה, אזי הוא באמת קרוב אל ה' ויתקרב, ואז ביקרוב אליה הדרך מאד בפי' ובלבב' לעשותו. (רבי אהרן מקוודיניוב)

מדגש

בפסוק 'ושב ה' אלוקיך אתי שבותה', מפרש רש"י: "בביבול שהשכינה שרייה עם ישראל בצרת גלותם". את המושג 'בביבול' מפרש רש"י ביומא: "כלומר על פירחני יאמר בן, כאלו אי-אפשר לומר בן, וכל פל בביבול שבש"ס". ובמקלה פרש "בביבול נאמר בקב"ה כבאדם שיכול להאמר בו בן". במלה זו משתמשים "בדברים שאינם כבוד כלפי מעלה", כדברי בעל 'תתשבי', ואין להשתמש בה לצרכי חל אלא בתבת לכאורה הנדרשת לה. כביבול מרובת מהמילים כמו 'ביבול' ונקודה כביבול. אולם בתוספות שב'עין יעקב' מוזא בשם המדרש, שמשמעות התבת כ"ב יכול, דהינו רק התורה שנתנה כ"ב אותיות וכולה לומר בן, אבל לא אנו בני אדם, ובעל התשבי כתב על פרוש זה שאין לו טעם ודיח מכמה סבות, ומנקד 'בביבול' דהינו כמו ביבול, כמו הקב"ה שהוא בעל היבול.

ממלה

נוהג רבי שלמה מרדוקסק לומר: "רוצים אתם הוכחה כי לא בשמים היא אלא קרוב אליה הדרך מאד? ובכן צאו ולמדו ממה שטעיתי כלימי. סבור הייתי כי מוכרי ספרים למדנים הם, שכן מצויים הם אצל ספרים, עד שגיליתי כי רבם עמיה הארץ. סבור הייתי שגני החברה קדישא בעלי תשובה הם, שכן נזכרים הם כל העת ביום המיתה, וראיתי כי באמת קלי דעת הם וישופים בשיתות יורשדו. סבור הייתי שהבלנים נקיים, וגיליתי שמוחמים הם. וסבור הייתי כי משמיהם של הצדיקים קשרים הם פרובותיהם, אך גיליתי כי רבם אוהבי בצע הם ודפי שלמונים..."

בפרשת נצבים שנקראת באלול, מזכר ענין השובה "ושבת עדיה" אלוקיך ושמעת בקלו". ובכר כתב הרמב"ם שאין הכונה רק "תשובה מעברות שיש בהם מעשה כחלול השם גזל ועריות, אלא כשם שצריך לשוב בתשובה מעונות אלו, כך צריך האדם לחפש בדעות רעות שיש לו, ולשוב מן הפעם ומן האיבה ומן הקנאה ומן ההתול ומן הדיפת המזון והכבוד... מן הכל צריך לחזור בתשובה, ואלו העונות קשים יותר מן אותם שיש בהם מעשה, שבזמן שאדם משתקע במדות רעות אלו קשה לפרש מהו, ונאמר 'עזוב רשע דרכו ואיש און מהשבתיו וישב אליה' וירחמהו".

בעלי המוסר היו מספרים על מלך אחד, שהיה לו מפה מיוחדת ובה שרטטו ביד אמן, כל המדינות והערים אשר במדינות מלכותו, ולא דלגו בראשם אף על שבילים נדחים, הרים וגאיות, ובעזרתה אפשר היה לכבש בנקל כל שטח. למלך זה היה בן יחיד ואהוב, וכיון שקטן היה לא הבין את משמעות המפה, ועמד וקרע אותה לקרעים. התעצב המלך למראה האבדה הגדולה, והבן החליט להדיבוק מחדש את גזרי הנזיר ולהרביב שוב את המפה. המלך פקפק בהצלחתו, אולם להפתעתו שב הילד בעבר זמנמה, ובגידו המפה במלואה. התפלא המלך ושאל את בנו מיצד עלה גידו להדיבוק את פסות הנזיר הקרועות, והילד ספר: "שני צדדים היו לה למפה. בצדה האחד שרטטו כל הערים שבמדינות מלכותך, ובצדה השני שרטטה תמונת אדם. כאשר פקשתי להדיבוק מחדש את המפה, לא עשיתי זאת על-יפי מבנית המדינה, שכן איני בקי בה די הצורך, אלא על-יפי צורת האדם, ועל-יפי עלה בדי להרביב את המדינה בלה". ומוסר השכל למדו מכך, שפאשר האדם עמל על תקון מדותיו, אזי ממילא הוא מתקן את סביבתו ואת העולם בלו, ובכך הוא יכול להדיבוק את הקרעים ולאחוזתם, באמצעות תקון עצמו שנוחשב הרי פעולם קטן.

רבי פינחס מקורניץ היה אומר, שיש שתי דרכים בעבודת הבורא. הראשונה היא לבדק כל העת אילו הן המדות הרעות שבו כדי לשבדם, ורק על-ידי כך יוכל להגיע לאהבת הבורא ועבודתו כראוי. והדרך השנייה היא, להתבונן תמיד בגדלות הבורא ולטרוח לבוא להתדבקות בו, וממילא יתבטל הרע. אולם הוסיף ואמר, "כי עקר דרכנו היא בדרך הראשונה", ואמר על-עצמו: "בני אדם חושבים, כי הגעתי למעלתי ודגתי בגלל ענין זה או אחר, אולם האמת היא שהכל בא לי בגלל שעמלתי בתקון מדותי, ועקר המדות עליהן עמלתי הן גאון ושקר". והיה רגיל לומר: "מי שהוא אדם טוב, אנושי ובעל מדות מתקנות, חשוב בעיני יותר מאשר איש 'פרומר' ואדוק..."

בעלי המוסר שבדור הקודם היו מספרים, כי בגרמניה התכנסו פעם ראשי אוניברסיטאות ידועי שם, לשם התקצעות על קביעת המקצועות המדעיים וחלוקתם למחלקות שונות. והנה קם אחד הנאספים ואמר: "יש מקצוע חשוב אחד, שלא לומדים אותו אלא במקום יחיד בעולם, בעיריה ורסית קטנה בשם 'קלם'. וכשהשומעים הביטו בו מפתעים, המשיך ואמר: "יודעים אתם מה לומדים שם? את מקצוע תקון מדות האדם". רבי נחום זאב זיו, מנהלה של ישיבת קלם וגנו של 'הסבא' מקלם, התגורר תקופה מסוימת בעיר קנינסבורג, שבה התגוררו אז רופאים ידועי-שם, ורבים נהרו אליה כדי לרש בהם לרפואתם. פעם הגיע אל העיר רב אחד שזנזק לרפואה, וכשנכנס לבית הכנסת נגש אליו רבי נחום זאב וקבל את-פניו בברכת שלום, כשהוא מזמינו לביתו ולקיים בו מצות הכנסת אורחים. הרב לא הכירו ולא ידע אם אפשר לסמוך על הפשרות בביתו, אך מחסר בררה התלנה אליו, ובלבו התקנה שהלה יעמד לימינו בתורו אחר רופאים. רבי נחום זאב ארחו בלבביות, ואף הציע לו ארוחת ערב ומקום לינה בביתו, אולם הרב נאות לסעד רק מאכלים שהפיר בהם כי אין בהם שאלה של פשרות, ונותר ללון שם. באישון לילה שמע הרב קול בוכים מהחדר הסמוך, ונבהל לנפשו. חרש קם לראות מי הבוכה, ולהפתעתו ראה את בעל-הבית יושב ומשנן שוב ושוב בנגון של מוסר נוקב את הפסוק שבקולתו: "כל אשר תמצא ידך לעשות בכתך עשה, כי אין מעשה וחסבון ודעת וחקמה בשאול אשר אתה הלך שמה", ולאחר סימו ללמד מוסר, התישב ללמד גמרא בקול ערב עד אור הבקר. הרב נפעם מהמחזה, אולם זהותו של מארחו נותרה בחידה בעיניו, ורק למחרת נודע לו שמו של מיטיבו איש חסדו.

בזקנותו של רבי משה פינשטיין, כאשר עמד ונשא את דרשת שבת הגדול, לקה לפתע בהתקף לב. לבנו רבי ראובן ספר לאחר מכן, כי הרגשתו היתה כאלו לבו נאחו בצבת ונעקר ממקומו, אולם למרות יפוריו העצומים, המשיך בדרכו עדי-חמה. לאחר מכן הגהלוהו לבית-הרפואה, ושם החליטו להשתיל בו קוצב לב, אולם בעבר שבווע התברר כי הטפול נכשל ויש לבצעו שוב. התישב רבי משה והחל לפשפש במעשיו מיום עמדו על-דעתו, כדי לגלות מדוע באים עליו יסורים אלו, ומדוע נגזר עליו דבר שהוא מעין חיוב מיתה. שעות ארוכות ישב והחשב, עד שבסוף הגיע למסקנה כי יסוריו באו עליו בגלל עון הלכנת פנים, שכן בהיותו ילד, שאל המלמד קשיה חזקה, והוא וחרבו ענו שניהם תרוץ אחר. המלמד העדיף את תרוצו שלו על-פני חברו, ועתה החל לחשב שמא באותה שעה נהנה בהצלחתו, ואם-כן יש כאן מעין הלכנת פנים. והיו מקרביו ותלמידיו עומדים ומשתוממים: "ראו נא, כי החטא היחיד שרבענו מצא בעצמו, לאחר תקופה של למעלה משמונים שנות חייו, היה זה שבגידותו חש שמץ של גאון והתנשאות על-פני חברו..."

"אתם נצבים היום בלכם" - אם תרצו להתיצב בדין ולצאת זכאים, אזי עליכם לעמוד בלכם באחדות ובתורה רבים. שכן אי-עליפי שהיחיד צריך לחפש מיום הדין ולא לסמוך עליהם, אולם כאשר היחיד נחשב עם הרבים, בטוח הוא עמהם שיעשה לו נס ויזכה לגמרי-טוב. (הסבא מקעלם)

פרשת נצבים ראש השנה תשפ"ב

~ פרשת נצבים ~

"את אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר איננו פה עמנו היום" (כט, יד)

אמרו חז"ל שביום הדין הגדול והנורא שיהיה לעתיד הגוף יכול לטעון שאיננו אשם כיון שבלי הנשמה אינו יכול לעשות כלום, ואילו הנשמה יכולה לטעון שבלי הגוף לא היתה חוטאת, לכן יחזיר הקב"ה את הנשמה לגוף וידין את שניהם יחד.

זה שאמר משה שהוא עושה הברית עם שניהם יחדיו "את אשר ישנו פה עמנו עומד" - הוא הגוף שעומד בפנינו, ואת אשר איננו פה עמנו" - היא הנשמה שאינה נראית.

(מלא העומר הגה"ק ארי' ליב צינץ אב"ד פלאצק)

"ואת אשר איננו פה עמנו" (כט, יד)

יהודי מהעיר ביתר הרחיב את דירתו ללא רישיון, ואף עשה זאת בלי רשות מהשכנים, ובנוסף הוסיף חטא על פשע שבהרחבתו החשיך את מטבחו של השכן, כלא אותו בכוך חסר אור ואוויר!

השכן תבע אותו לדין תורה. אך הלה אמר: "הדין הוא שהולכים אחר הנתבע. רצונו להתדיין בפני חכם בן ציון אבא שאול".

התדיינו לפני הגאון רבי בן ציון זצ"ל שמיד ראה כי הצדק הוא עם התובע, שתבע להרוס את כל תוספת הבניה. פנה רבי בן ציון לתובע ואמר לו: "כמה זמן אדם חי?! שמע לי ותוותר!" הבין התובע את הבקשה בשכלו והתקשה להענות לה בלבד. אמת ונכון שאדם חי שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה ואז עולה לעולם הנצח. וכי משום כך מותר להחשיך את דירת הזולת, ולבנות בלי שום התחשבות?!

אך בכ"ז הרי יש כאן בקשה מרבי בן ציון והוא אינו יכול לסרב לה, לבסוף הפטיר ואמר לרבי בן ציון: "הרב! קשה לי. אבל אם הרב מבקש אני נענה!"

הרעיף עליו רבי בן ציון ברכות אין קץ, ולא נותר לו אלא להסביר לאשתו את הויתור ומדוע חייבת היא לדור במטבח אפל...

כעבור חצי שנה נפטר הנתבע, זה שבנה את ההרחבה, האלמנה שעברה לגור ליד ילדיה, הציעה במחיר נוח את הדירה למכירה, והוא קדם לרכוש את הדירה מדין "בר מצרא", וכל תוספת הבניה הפכה להיות שלו!

או-אז הבינו את דברי רבי בן ציון:

"כמה זמן אדם חי"...

(יגילו במלכם)

"כי אתם ידעתם את אשר ישבנו" (כט, טו)

סיפר רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: הגה"צ רבי אייזיק שר זצ"ל (שהיה חתנו של הסבא מסלבודקה) הגיע לירושלים לישיבת חברון.

כשראה אותו ראש הישיבה הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל פינה מיד את מקומו ונתנו לרבי אייזיק.

התיישב רבי אייזיק על מקומו של רבי יחזקאל במשך ארבעה ימים, ולאחריהם עזב את המקום ועבר לשבת במקום אחר.

שאל אותו רבי יחזקאל: "רבי אייזיק! כלום אין מקומי מוצא חן בעיניכם? מדוע הלכתם למקום אחר?"

השיב רבי אייזיק: וכי עלה על דעתכם שאתפוס את מקומכם? לא עלה על דעתי לעשות כדבר הזה! כל מה שרציתי הוא לראות איך בן אדם מסוגל לוותר על המקום שלו [הנכבד] ולתתו לאחר. לאחר שראיתי בעיני, במשך ארבעה ימים, כיצד ויתרתם בלב שלם על מקומכם, למדתי את שרציתי ללמוד, ויכול אני כבר לשבת במקום אחר".

(יחי ראובן)

"והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך" (כט, יח)

יהודי שלא הקפיד על שמירת המצוות אף כלפי חוץ, נשאל על ידי הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר מפני מה אין הוא מקיים את חובתו כיהודי.

נענה הלה בהתחכמות: "רחמנא ליבא בעי". אין צורך לשיטתו לקיים את המצוות בפועל, מספיק להיות יהודי בלב.

"אף כשתבוא לעולם האמת", חרץ לעומתו הרבי, "יפסקו עבורך בשמים שמי שהיה יהודי רק בלבד ולא במעשיו, יקבל את שכרו במחשבה בלבד ולא למעשה"...

(במחשבה תחילה)

"הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו" (כט, כח)

מבאר רש"י, כי על העוונות הטמונות בלב חברו, אין חובה על האדם להוכיח את חברו, שהרי אינו יודע מה בליבו. הקדוש ברוך הוא יפרע מאותו יחיד. אולם על עבירות הגלויות לכל, חובה על האדם להוכיח את חברו, ולבער את הרע, שאם לא כן, הקדוש ברוך הוא יעניש את הרבים. בימי זקנותו של רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים", פרצה בראדין מחלוקת קשה. מיהר ה"חפץ חיים" ועלה על

הבימה בבית הכנסת, וכך אמר: אחים יקרים! אילו היו נותנים לי אלפיים רובל, על מנת שאסכים לדרוש בבית הכנסת, לא הייתי מסכים בשום פנים ואופן! אין אני מוכן למכור את זמני בכסף.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

פרשת נצבים ראש השנה תשפ"ב

המתירים והאוטורים, נענה: "מעיקר הדין מותר לנו לבנות את בית הבחירה. יש בידינו הלכות פסוקות ברמב"ם וביד חכמי התורה ניתן הכוח לפסוק כדת של תורה. טומאת מתים? טומאה הותרה בציבור.

"אולם אני שואל אתכם", התפלא ה'דברי חיים' על עצם הרעיון, "וכי אלף ושמונה מאות שנה התייסרנו בגלות כדי שהברון הירש יגאל אותנו?!..."

(במחשבה תחילה)

"והביאך ה' אלוקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך" (ל, ה)

המעביר על מדותיו, מסוגל לוותר הרבה מעצמו, והמוותר לא רק שלא מפסיד אלא מרויח.

מעשה שסיפר הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל: לאחר שנפטר אביו של הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל שהיה רב העיר גרודנא, רצו בני הקהילה למנות את רבי שמואל במקומו, אך רבי שמואל ויתר על הרבנות לאחיו הגדול, וכדי שלא ילחצו עליו לכהן כרב, נהג עצמו במנהג בזיון. כדי שיחשיבו את אחיו מעליו. אך כשראה שבני העיר דבקים בעמדתם להכתיר דוקא אותו, קם ונסע ללמוד בישיבת מיר.

ואולם בישיבת מיר התעוררה עליו סכנת הגיוס לצבא. אילו היה מוכתר לרב היה נפטר מגזירה זו, אך מחמת שויתר לאחיו לא היתה בפניו ברירה אלא לעלות לארץ ישראל לישיבת לומז'ה.

על פניו היה נראה שויתר ויתור רוחני גדול - גם לא הוכתר כרב וגם הוכרח לנדוד לא"י. אך למפרע התברר שעצם הויתור והבריחה לא"י הצילו את חייו מהשוואה הנוראה, ולא זו בלבד אלא שזכה בארץ ישראל להיות גדול ראשי הישיבות. רבי נחום פרצוביץ תלה כל הצלחתו של רבי שמואל במעשה הנשגב של הויתור לאחיו.

(ישורון - מ"א)

~ ראש השנה תשפ"ב ~

"יראתי בפצותי שיח להשחיל"

הילד הקטן לא יודע חוכמות: קשה לו עם הנעליים המכבידות! הוא רוצה ללכת יחף! אבל אבא שלו מזהיר אותו: בני, אל תלך יחף, זה יכול להיות מסוכן! אתה רואה את הרצפה כאן בחצר? היא מלאה בקוצים ובשברי

זכוכית! עלול חלילה להיכנס לך קוץ מכאיב, וזה עלול להיות מסוכן! הרגל יכולה חלילה להזדהם, ולהגיע למצב ש --- השם ישמור!

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

אולם כעת, לרגל המצב, מוכרח אני לומר את דברי: לעתיד לבוא ידרש כל אחד ואחד מאיתנו לתת דין וחשבון על מעשיו בפני בית דין של מעלה.

דעו לכם, כי ענין המחלוקת הוא דבר חמור מאד! אף מי שמקיים מצוות רבות, אם נכשל ומתערב במחלוקת, הרי הוא כמי שמכניס חפצים לשק אשר בו חור... כל המצוות שצבר בימי חייו יאבדו...

בטוח אני, כי כאשר יבואו בעלי המחלוקת שבעירנו לפני בית דין של מעלה, ינסו להנצל מהדין על ידי כך שיאמרו: בעירנו היה יהודי זקן בשם ישראל מאיר, אשר חשבנו אותו לתלמיד חכם, והוא ראה ושתק... לכן, אחים יקרים - סיים ה"חפץ חיים", בקול נרגש - מבקש אני מכם, אל תזכירו את שמי לפני בית דין של מעלה!

תוך כדי אמירת דברים אלה פרץ ה"חפץ חיים" בבכי מר, וכל גופו רעד. המראה השפיע מאד על כל בני העיר, והמחלוקת שככה מיד.

"והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה" (ל, א)

אם תבוא הברכה על ישראל מובן מאוד מפני מה פותח הפסוק במילה "והיה", שהרי לימדונו חז"ל "אין 'והיה' אלא לשון שמחה". אולם מה מקום יש לשמחה זו כאשר תבוא חלילה הקללה?

מבאר ה'אור החיים' הקדוש רמז הכתוב: צריך אתה להיות בשמחה - בבחינת 'והיה' - כאשר "יבואו עליך כל הדברים האלה", גם כאשר תגיע הברכה וגם כאשר חלילה להפך. שכן לימדונו חז"ל: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה..."

(במחשבה תחילה)

"ושב ה' אלוקיך את שבותך" (ל, ג)

לפני כמאה ושמונים שנה החליט הברון הירש להחיש את הגאולה בצורה מקורית. כסף לא היה חסר לו וגם לא קשרים. הוא פנה אל הסולטן העות'מאני ששלט בארץ ישראל וביקש לקנות ממנו את מקום המקדש, על מנת לבנות את בית המקדש השלישי.

הידיעה נפוצה בעולם היהודי והחלה לעבור בין בתי גדולי ישראל.

שאלות הלכתיות רבות היו כרוכות בה. ראשית, האם נכון לבנות את בית המקדש בידי אדם. ובכלל, מה מותר ומה אסור כשכולנו טמאי מתים, והאם יודעים אנו היטב את דיני העבודה לבנות את הבית כיאות.

השאלה הגיעה גם אל הרה"ק רבי חיים מצאנז כדי לשמוע את חוות דעתו. כששמע הרה"ק מצאנז את סברות

פרשת נצבים ראש השנה תשפ"ב

היא התקנה! כל זמן שעדיין ניתן להשתמש בסכין - ואין צורך בנייתו סבוך, המצב הוא עדיין טוב... הסכנה האמיתית היא בקוץ שעלול להיתחב בבשרו העדין! מדוע אם כן, אינך מזהיר אותו על הסכנה האמיתית???

מה יאמר לנו האבא? אנחנו צודקים, אמנם הפחד האמיתי אמור להיות מהקוץ המזוהם, ופחות מהסכין המצילה... אבל, מה לעשות, הקוץ לא מפחיד את הילד - ואילו הסכין, כן!

משל מפעים, אין מה לומר... שאל פעם פילוסוף את הבעל שם טוב הקדוש: בתורה מצאנו דבר מאוד מוזר לכאורה. הקדוש ברוך הוא מצווה את עם ישראל - שיהיה להם יראת שמים! שיראו מלפניו! ולכאורה, איזה מלך בעולם צריך להזהיר ולהורות - שיפחדו ממנו?

אין אדם אחד ברחוב שאינו מפחד בראותו שוטר עומד בקצה הרחוב! למה? כי הוא יודע שהשוטר שולט עליו במידה מסוימת, הוא שולט על חרותו ועל כספו... ואילו מלך? זה הרבה יותר מפחיד! המלך שולט על החיים, הוא יכול לגזור גזירת מוות חלילה! מי לא יפחד מהמלך???, נו, אז למה הבורא יתברך צריך להורות לנו - לפחד ממנו? הרי הוא שולט על כל מערכות החיים שלנו! ברגע אחד הוא יכול להפסיק את החיות שלנו חלילה! זה הרי אך טבעי לפחד ממנו!

אמר הבעל שם טוב לאותו גוי: כל מה שהסברת כעת הוא נכון, אבל לא זו היראה שהבורא מבקש מאיתנו! כאשר אדם מפחד מהשוטר, או מהמלך החזק השולט עליו, האם הוא מפחד מהמלך - או שהוא מפחד על עצמו, ש-הוא יאבד חיים, ש-הוא יאבד כסף, ש-הוא יפסיד כבוד... עם כל הכבוד הראוי, זו - לא יראה מהמלך, זהו פחד איום ונורא על ההפסדים הצפויים לי אם המלך יכעס עלי...

הבורא יתברך מבקש מאיתנו פחד אחר לחלוטין!!! ונקדים, המגיד ממעזריטש אומר: יראת העונש - אינה כלום! שוב: יראת העונש - אינה כלום! מי שמקיים מצוות ונשמר מעבירות - רק כי הוא מפחד על חייו, או על העונשים הצפויים לו, זה שום דבר... למה? כי הוא לא מפחד מהריבונות של עולם! הוא מפחד על עצמו, על הגוף שלו, על החיים שלו, על הכסף שלו! אז מה אם כן היראה האמיתית - אותה הבורא מבקש מאיתנו?

לצורך זאת עלינו להקדים נקודה, גם היא מהמגיד ממעזריטש: המדרש אומר, שבשונה ממלכי בשר ודם שכאשר הם גוזרים לקיים הוראה מסוימת אין הם רואים עצמם מחויבים לקיים את אותה מצווה, הרי שהבורא יתברך

הילד מחכה לרגע קטן שאבא לא מבחין ו... חולץ נעליים, משתובב יחף להנאתו, בלי כל הפרעה... ואכן, את אשר יגור האב, אכן קרה, קוץ קטן נתחב עמוק בכף רגלו של הילדון.

הילד כלל לא מרגיש את הכאב, הקוץ הוא לא גדול, ולא מורגש כמעט... אבל האבא מבחין בכך, ונחרד. בעיני רוחו הוא כבר רואה את הזיהום הקשה מנפח את רגלו של הילד, במוחו רצים מחשבות אימה על חדר מיון ועל ניתוחי חרום... מה עושים עכשיו?

כמו כל אבא אחראי, הוא נוטל בידיו סכין קטנה, וגם פינצטה כמובן, משכיב את הילד לידו ומתחיל בפעולת ההצלה!

הילד התמים, מעולם לא ראה דבר כל כך מפחיד! אבא שלו! זה החזק, האהוב, החביב, דווקא הוא! בא אליו עם סכין ועם עוד כלי קטן - והוא עומד לחתוך בבשרו החי! "לאאא, אבא, רחם עלי! אני מפחד, אני נורא מ-פ-ח-ד!!!"

אבל האבא, זה הרחום, יודע שאין זמן כעת לגינוני רחמים, חייבים להציל את הילד, כי אם לא - יהיה כאן סיפור מצער! "תבין, בני", הוא מנסה להסביר, "נכנס לך כעת קוץ קטן אך מסוכן, חייבים להוציא אותו!"

אבל הילד עדיין לא מרגיש את הקוץ, הוא אינו יודע שבעוד יומיים הרגל שלו עלולה להתנפח לממדים מבהילים... מבחינתו, הוא כעת עומד לסבול, ולכאוב, ולהתייטר, סתם!

האבא אינו ממתין אף לרגע, הוא תופס את בנו בחוזקה וחותר בעדינות...

הילד צווח בכאב! הוא בוכה והלב נצבט - אבל הוא לא יודע, שברגעים אלה ממש הוא ניצל מגורל אכזרי הרבה יותר!

חלפו ימים, עברו חודשים. כמעט שנה... יום אחד הילד מגלה שוב רצון כזה, להשתובב בחצר, יחף...

כאן האבא נדרש לשאלה: מה הוא אמור להזהיר את ילדו? האם יזהיר אותו "עלול להיכנס לך קוץ מסוכן ברגל!"? כי, למעשה, זוהי הסכנה האמיתית, זהו הפחד המצמית! אבל, מה לעשות, את הילד כל זה לא מ-ע-נ-י-י-ן! לא אכפת לו מקוץ כזה או אחר...

לכן האבא קורא לבנו, ובעיניים חמורות אומר לו: "ילדי היקר, אתה זוכר את הסכין? אתה זוכר את החתך שעשיתי לך ברגל? אם תלך יחף..." האבא לא מספיק לסיים את המשפט, והילד מנתר בבהלה... לאאא, הוא לא רוצה לסבול שוב...

כעת נבוא, ונשאל את האבא היקר: למה דיברת איתו בכלל על הסכין? הסכין זו לא הנקודה! הסכין היא אפילו הפתרון!

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

פרשת נצבים ראש השנה תשפ"ב

שכולו טוב. ואז? הרופא יישאר בחדר הניתוח בעוד החולה בעולם העליון. אבל הטייס, אם ידאג לעצמו בלבד, ידאג בהכרח גם לנוסעיו, כי אם חלילה אינו דרייבר טוב, הוא גם פוגע בעצמו לבד מנוסעיו.

וזה כביכול מצבנו שאנו קשורים עם הקב"ה בקשר של אבא ובניו, ישראל וקוב"ה חד הוא, וזהו מה שדרשו "אני לדודי ודודי לי" כי נסמכים אנו על רבש"ע כי דואג הוא לנו באותה בחינה שדואג הוא לעצמו.

"באין מליץ יושר מול מגיד פשע, תגיד ליעקב דבר חוק ומשפט"

כשאדם יודע את אפסותו, הוא יודע ומודע שחטא בשל תאוות ליבו וחולשתו, ולכן לא הצליח להתגבר על יצרו הרע. עצם העובדה שהוא משים את עצמו ל"אין מליץ יושר" - זה ממליץ עליו לטוב לפני הקב"ה. (הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיצ'וב)

פעם בראש השנה כשנכנסו הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א עם בנו הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א לבית הכנסת להתפלל, אמר אביו מרן מהר"ש לבנו, שם עומדים שני יהודים ומשוחחים, לך ושמע על מה הם מדברים.

חזר ואמר ששמע אחד אומר לחברו, אוי, היום ראש השנה, במה אנו באים לפני מלך מלכי המלכים.

אמר מהר"ש שבכך ביטלו קיטרוג שהיה בשמים. על כל המלצות הסניגור על עם ישראל ענה המקטרג, טען הסניגור ישראל נותנים צדקה, השיב כנגדו הקטיגור, גם הגויים נותנים צדקה. ועוד כהנה וכהנה.

רק כאשר אמר הסניגור שלישראל יש לב נשבר, לא יכול המקטרג לעמוד כנגדו, לפי שלב נשבר נמצא רק בישראל, ויהודים אלה הם שביטלו את הקיטרוג בשמים.

גם זו לטובה

כתב מהרש"ק ב'חכמת שלמה' בשו"ע או"ח שלאחר תפילת שחרית לפני קריאת התורה יהא רגיל אדם לומר 'גם זו לטובה' 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד', ויסתובב במאור פנים ושמחת לב, שאם עשו סימנא מילתא בליל ר"ה בכמה מיני מאכלים, אין לך סימנא מילתא כמאור פנים בראש השנה, שאם פניו מלא פחד ורעדה, מתח וחרדה, עצב ובלבלה, אין לך סימן לא טוב גדול מזה, שהרי אמרו שכמו שאתה נראה בראש השנה כך יראה כל השנה, א"כ צריך להיות חכם גדול בראש השנה לחשוב שבוודאי ייטיב ה' עמנו, כי חדות ה' היא מעוזכם.

(ר' מנשה ישראל רייזמן)

יה"ר שנצבה לפני אופה, שנה ביאה, שנה שמה, עס חותם חיים, שהגפילוג יקבאו ארמחים ולכזון, ושופט רחמים וחסדים אופים על כל ישאל, אמן.

מקיים את כל המצוות הכתובות בתורה... הגמרא אומרת שהקדוש ברוך הוא מניח תפילין, הקדוש ברוך הוא מתפלל, הקדוש ברוך הוא עוסק בתורה.

שואל המגיד: מילא כל המצוות, אפשר אולי להבין כיצד הקדוש ברוך הוא מקיים אותם, אבל מה עם יראת שמים? ממי וממה יש לו לבוא יתברך בכבודו ובעצמו לפחד??? אומר המגיד: כמו אבא, שהפחד הכי גדול שלו הוא - שבנו ייצא חלילה לתרבות רעה או יחלה, כך הבורא עומד ורועד - שהילדים שלו חלילה לא יאבדו את הקשר איתו!!! זוהי ה'יראת שמים' של הבורא! ובדיוק זהו ה'יראת שמים' שאמורה להיות לנו? בדיוק זה! יראת שמים - פחד שחלילה לא נאבד את הקשר שלנו עם הבורא, שחלילה לא נשכח את יסוד קיומנו, את הבורא המהווה ומחיה אותנו! ובחזרה למשל: הסכנה האמיתית, ה'קוץ', הוא אם חלילה נשכח את הבורא, אם חלילה נאבד את הקשר איתו!

אבל אנחנו הרי חיים בתוך עולם רחוק, שבו 'קשר בורא' אינו נחשב למוצר בסיסי... ולכן הקדוש ברוך הוא שולח לנו פחדים אחרים, פחד מכאבים, פחד מעונשים, פחד מקורונה, פחד מהעדר חיים, כבוד או כסף.

זו האמת, אם לא אותם פחדים, אם לא אותה תחושת חוסר אונים, לא היתה לנו כל סיבה להתחיל לחפש את הבורא בעולם... לא היינו מבינים כי עלינו להפסיק להתהלך יחפים...

חייבים את יראת העונש - בכדי להתחיל את התהליך! אבל הבורא מבקש מאיתנו: אל תישארו בפחדים הקטנים הללו! בבקשה - תעלו כבר כיתה! תבינו שהפחד האמיתי, הסכנה האמיתית היא - אם חלילה נאבד את הקשר בינינו!!!

(נקודות של אור - ספינקא)

"לדוד ה' אורי וישעי"

"אורי" בראש השנה שהוא יום הדין, שנאמר (תהלים לז, ו): "והוציא כאור צדק ומשפט כצהרים", "וישעי" ביום הכפורים, שיושיענו וימחול לנו על כל עונותינו. (מדרש תהלים)

רבי יעקב גלינסקי הסביר, 'אני לדודי ודודי לי', כאשר אדם נזקק לרופא, חוקר ומחפש מיהו הרופא הטוב ביותר, המומחה מכולם, שולחים אותו לכתובות שונות לראות ולבדוק המלצות וכו'. אך כאשר נזקק הוא לנסוע באוטובוס או עולה הוא על מטוס אין הוא מברר מי הטייס, מי הם צוות המטוס כמה טיסות ביצעו, והאם בהצלחה? אלא שאלתו היחידה היא באיזה חברת תעופה כדאי לטוס, ולכל היותר היכן יהיה מקום מושבו. מדוע? מה השוני?

התשובה כל כך פשוטה, הרופא, אם יחשוב על עצמו בלבד ולא על המטופל הרי במקרה הגרוע הוא ישלח אותו לעולם

גליון 482
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל



סיפורי חז"ל

אתם נצבים היום לפני ה' אלקיכם
מתי תזכו להיות נצבים ועומדים?
כשתהיו אגודה אחת, וזהו שנאמר
"כולכם" (ילקוט)
מעשה בוקן אחד שהיה נוטה למות
רח"ל, קרא לכל בניו ואמר להם הביאו
לי אגודה של קנים לחים, הביאו לו את
האגודות, נתן את האגודה לכל אחד
מהם ושאל אותם, האם אתם יכולים
לשבור את הקנים האלו? נטל כל אחד
מהם האגודה, והתאמץ בלל כוחו
לשבורה ולא היה יכול. אמר להם הזקן,
עכשיו תראו כיצד אני שובר, תמחו
הבנים והיו מסתכלים זה בזה בתמיהה.
נטל הזקן האגודה והתחיל מוציא קנה
אחר קנה ושוברה. אמר להם הזקן מזה
תלמדו לקח, כל זמן שתהיו באגודה אחת
אין אדם יכול להזיק לכם, אבל אם תהיו
בפירוד ובמחלוקת תישברו אחד אחד.
וזהו שאמר משה לישראל, אם תהיו
היום כולכם כאיש אחד, אין אחד יכול
לשלוט בכם.

(מעם לויעז)

פרשת השבוע

להתפלל בעדנו. לכן אבי, הנני
מבקש, התפלל נא בעדנו.

בפיך ובלבבך לעשותו וגו' (ל' - י"ד)
מעשה והגיע חסיד אחד אל הרה"ק
רבי משה מקוברין זיע"א, ותינה בפניו
את צערו: חברי ואני, שנינו יש לנו
בתי מסחר באותו הרחוב ממש, זה
מול זה, ושנינו מחזיקים באותה
הסחורה, והנה חנותו של השני עמוסה
בקונים מבוקר ועד ערב, ואילו אל
חנותי כמעט ולא נכנס איש ופרנסתי
בדוחק ובדלי דלות.

ענה הרבי: סגולה טובה אתן לך, ואם
כדברי תעשה, יתפחו בפניך שערי
הפרנסה והצלחה, בכל פעם כאשר
אתה רואה קונה נכנס לחנותו של
חברך, תן תודה לה' ותאמר בלב
שלום: "ברוך אתה הון ומפרנס לכל
המשפיע פרנסה בריוח לפלוני בן
פלוגי, חברי וידידי". וכיצד אוכל
לעשות כן, אמר החסיד, והרי עיני
רואות וכלות. אמר הרבי: תחילה
הרגל את עצמך לומר כן בפיך, וסופו
של הלב שיצטרף אחר כך אל הדיבור,
כמו שנאמר בפסוק "בפיך" בתחילה,
ואחר כך "ובלבבך", והעיקר קודם כל
לעשותו

את אשר ישנו פה עמנו עומד היום
וגו' ואת אשר איננו פה עמנו היום
(כ"ט - י"ד)

מסופר: פעם אמר הרה"ק רבי יהושע
מבעלזא זיע"א, ביומא דהילולא (כ"ז
אלול) של אביו הקדוש השר שלום
מבעלזא זיע"א, כתיב "כי את אשר
ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה'
אלקינו ואת אשר איננו פה עמנו
היום". ויש לדקדק, מפני מה כתיב
'עומד' אצל 'אשר ישנו פה עמנו' ולא
כתיב 'עומד' אצל 'אשר איננו פה
עמנו'. אלא ידוע מהזוהר הקדוש,
שבכל מקום שנאמר היום הכוונה
לראש השנה, לפני ר"ה באים הרבה
אנשים אל הצדיק שיתפלל בעדם,
שהמוחל עוונות יסלח להם. והיות
ואין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא
יחטא, צריך גם הצדיק להתפלל על
עוונותיו, לא כן הצדיק אשר הוא
בעולם העליון היושב בגן עדן, הוא
יכול להתפלל בעד כלל ישראל. וזה
שאמרה התורה 'כי את אשר ישנו פה
עמנו עומד היום', הצדיק שנמצא
בעולם הזה יחד עמנו, הוא בעצמו
עומד היום להתפלל לפני ה' שימחול
לו, אך לא כן 'את אשר איננו פה' כי
אם הוא בעולם העליון, הוא יכול

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:37 ת"א: 7:39 ר"ת: 8:14

פרשת נצבים

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:25 ת"א: 6:40

מעשה שהיה

השנה, לכן ראש השנה הוא הזמן המתאים ביותר לנסיעה אל הרבי, אם כך הוא הענין, אז גם אני רוצה להיות אצל הצדיק בראש השנה, קרא הכפרי בהתרגשות. אנחנו ניסע יחד, טוב, ניסע יחד, הסכים המלמד לדבריו, הוא גם שמח כי מעתה היה ברור לו, שלא יצטרך לעשות את הדרך ברגל, כפי שהוא חשב לעשות זאת קודם לכן. ואכן, הכפרי רתם את סוסו לעגלתו, לקח עמו צידה לדרך בעד שניהם, והם יצאו לדרכם אל הרבי.

בבואם לבית מדרשו של הרבי בעל התניא, היה המקום מלא חסידים אורחים, שבאו להסתופף בצילו של הרבי בימים הנוראים, המלמד הכיר את כולם, והם ברכו אותו בלבביות, הם גם נתנו ברכת שלום עליכם לכפרי, אולם הוא הרגיש את עצמו קצת זר במקום, בקרב החסידים הרבים שהיו שמחים על שזכו לבוא אל הרבי. כאשר הגיעה שעת קבלת הקהל לקוויטעל ופ"ג, והחסידים נכנסו לחדרו של הרבי אחד אחד, לא ידע הכפרי מה בדיוק קורה, אולם הוא ראה שהיהודים נכנסים ויוצאים, וגם הוא תפס מקום בתור עד שהגיע תורו להיכנס לחדרו של הרבי.

כאשר נכנס, נאלם דום כיון שלא ידע מה לעשות, מה לומר ומה לבקש. הרבי בעל התניא התבונן בו רגע קט ולבסוף אמר, נו! אולם הכפרי התעטף בשתיקה, חזר הרבי ואמר לו, נו! עתה כבר איבד הכפרי קצת מסבלנותו, והשיב לרבי ואמר: מה בדיוק הרבי מתכוון, כאשר אומר, נו! בעל התניא השיב לו ואמר: כי קורה שיהודי נכשל לפעמים, קורה שהוא עושה משהו שלא כשורה, ופעם קורא שהוא עושה דבר אחר שלא כראוי, באמרו זאת, מנה הרבי שורה של דברים שבהם אכן היה הכפרי נכשל לפעמים, מבלי לדעת אפילו שהוא עובר בכך עבירה.

בשומעו את דברי הרבי, חשד הכפרי, כי אין זאת אלא שהמלמד סיפר לרבי אודותיו, כי הלא הוא המלמד חי בביתו, ורואה כל מיני דברים, ועתה הוא סיפר אותם לרבי, כאשר נכנס אצלו קודם לכן, וכי כיצד יכול הרבי לדעת באיזה דברים הוא נכשל? הוא לא השיב לרבי כלום, ויצא מלפניו מלא כעס ואכזבה.

היהודי הכפרי שנסע לראש השנה לרבי בעל התניא מסופר על אחד מחסידי האדמו"ר הזקן הרה"ק בעל התניא והשו"ע זיע"א, ששימש מלמד באחד הכפרים, ולימד תורה לילדיו של כפרי אחד, אותו יהודי כפרי בעצמו לא ידע הרבה באותיות הקטנות. כאשר הגיע חודש אלול, פתח המלמד בהכנות לקראת נסיעתו אל רבו בעל התניא לראש השנה. ימים אחדים לפני ראש השנה נפרד המלמד מהכפרי ואמר לו, הנה כמו בכל שנה, אני נוסע אם ירצה השם גם השנה אל הרבי לימים הנוראים, אני רוצה לאחל לך שנה טובה ומתוקה, שנת בריאות ופרנסה, שנה בה ימלאו כל משאלות לבך לטובה ולברכה. ואחרי החגים אחזור לכאן בעז"ה"ת.

הכפרי היה יהודי פשוט ותמים, ולא ידע כלל שקיים רבי כזה, שרבים נוסעים אליו לימים נוראים. בעיניו היה המלמד בבחינת רבי, והוא לא היה מסוגל להבין בשום אופן, מדוע הרבי של הילדים שלו צריך לנסוע לרבי אחר. מלבד זאת הוא חשב, כי המלמד יישאר בכפר בראש השנה ויום כיפור, כאשר היהודים מהכפרים הסמוכים מתכנסים יחד, כדי לעשות מנין לתפלה והוא המלמד אמור היה לשמש בעל תפלה ובעל תוקע, והנה לפתע פתאום רוצה רבי זה מלמד שלהם לנסוע אל רבי אחר.

המלמד ניסה להסביר ליהודי הפשוט ככל שיכול, כי הרבי שהוא נוסע אליו לימים הנוראים, הינו צדיק גדול וקדוש, ויהודים רבים באים אליו ממרחקים, כדי לשאוב אצלו מטען רוחני, ולמלא את הכלים שלהם בקדושה וביראת שמים לכל השנה, הוא גם הסביר לכפרי, שלכן נקרא ראש השנה הראש של השנה, שהוא הראש של השנה כולה, וכאשר הראש בסדר, הרי שגם הגוף בסדר, וכן הרבי הצדיק גם הוא בבחינת ראש, באשר הצדיקים של כל הדורות נקראים ראשי אלפי ישראל.

מכאן ברור כי יהודים הולכים אל הצדיק לראש השנה, כי הראש משפיע חיות רוחנית לכל האיברים לכל ימות

צדקה ונמשל

במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים

לעמוד (ברכות ל"ד)

משל למלך אחד היו שלושה בקבוקי יין ישן שקיבלם בירושה מאבות אבותיו ושמר עליהם מאד. והנה הוצרך המלך לנסוע למדינה רחוקה וקרא לשלושה ממכריו ואוהביו והפקיד בידם את הבקבוקים, ביד כל אחד נתן בקבוק והזהירם לבל יעזו לפתוח את הבקבוק. שלושה האנשים הסתקרנו לדעת מדוע המלך מצווים בל יפתחו את הבקבוק. אין זה אלא מחמת שטעם היין משובח עד מאד, ולכן רצו לפתוח ולטעום מהיין, ראובן פתח את הבקבוק שמה מעט מהיין, טעם היין ערב לו מאד, לא יכל להתגבר על תאוותו ושתה את כל היין שבבקבוק. שמעון אמנם רצה לפתוח, אך מחמת אהבתו למלך התגבר לא פתח כלל. לוי פתח את הבקבוק שמה מעט מהיין, ומאד התאוה לשתות עוד, אך מחמת אהבתו למלך התגבר ע עצמו סגר את הבקבוק כשפנים נשאר חצי מהכמות.

לאחר שהמלך חזר, קרא לשלוש האנשים לגעת מה עם בקבוקי היין. ראובן ששתה את כל היין, ציוה המלך לתלותו. שמעון שכלל לא נגע ביין, נתן לו המלך עשרת אלפים זהובים. לוי ששתה חצי מהכמות, נתן לו המלך עשרים אלף זהובים. כשראה שמעון כך, התפלא ואמר למלך: אדוני המלך! והרי אני לא שתיתי כלל ונתת לי רק עשרת אלפים, ומדוע ללוי ששתה חצי מהכמות נתת יותר ממני? והרי הוא עבר על דבריך, ולא די שהענשת אותו עוד נתת לו כפול ממני? השיב לו המלך: אתה לא טעמת מהיין, ויתכן מאד שאם היית טועם היית שותה את כל אשר בבקבוק, כי לא היית יכול להתגבר על תאוותך מחמת ערבות היין. אבל לוי שתה חלק מהיין וטעם את טעמו הערב והמשובח, ועם כל זה התגבר על עצמו ולא שתה את השאר, הרי ראייה שהוא מחבב אותי ולכן הכפלתי לו את הסכום.

והנמשל: הצדיק שלא עשה מעולם עוונות ולא טעם את טעמם, לא עמד בנסיון, כי התרגל מקטנותו לעשות רק מצוות ולא טעם את טעמם של העוונות, ועל כן אין הוא עומד כל כך בנסיון, מה שאין כן בעל תשובה שטעם חלק גדול מחייו את טעמם של העוונות והתרגל אליהן, ובכל זאת התרחק מהן מחמת אהבתו לבורא יתברך, הרי הוא עומד בנסיון קשה כל ימי חייו, ועל כן מעלתו גדולה. ועליו אמרו חכמינו "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד"

(תורת הפרשה)

מיד הלך אל המלמד, והתנפל עליו בגידופים וטענות, איך לא התבייש להלשין עליו אצל הרבי? לא די שאתה חי בביתי, אוכל וישן בכבוד גדול, בזכות זאת שאתה מלמד את אחד הילדים שלי, וכך אתה משלם לי רעה תחת טובה, שעכשיו הלשנת עלי וסיפרת לרבי דברים אודותי. הכפרי סיים את דברי הקיטרוג שלו, באומרו כי מכאן ואילך הוא מפטר את המלמד, ויקח במקומו מלמד אחר, שלגביו יוכל להיות בטוח שלא יהיה מוסר ומלשין.

המלמד הנבהל התנצל והצטדק, באומרו כי חלילה וחס, הוא לא סיפר לרבי כלום, אולם הכפרי לא האמין לו ואמר בכעס, כי הוא לא רק מלשין, כי אם גם שקרן. המלמד הצטער על הדבר צער רב, חרה על כך שהכפרי לא רק חשד בו על הלשנה, אלא היה לו חבל על הפרנסה הטובה שהיתה לו אצל הכפרי. בלית ברירה נכנס שוב אצל הרבי וסיפר למה מה הכפרי חושד בו, שהוא הלשין עליו, וכי הוא לא יירגע, עד שהרבי בעצמו יאמר לו כי המלמד לא סיפר דבר אודותיו, הרבי בעל התניא שלח לקרוא לכפרי ואמר לו, כי לחינם כעס על המלמד, יען כי הלה לא סיפר דבר וחצי דבר עליו ועל הנהגותיו בבית.

מאין איפוא ידע הרבי את כל הדברים שעשית? שאל הכפרי, השיב לו הצדיק: וכי אני אמרתי שאתה עשית את הדברים הללו? אני רק אמרתי כי קורה שיהודי נכשל בדברים הללו אמר הרבי בנחת, ובאמת אף אחד לא אמר לך? חזר ושאל הכפרי כשדמעות עומדות בעיניו. לאחר מכן הודה בלב שבור ונדכא כי אכן נכשל בכל אותם הדברים שהזכיר הרבי, ובקש שהרבי יעזור לו לחזור בתשובה לקראת יום הדין. האדמו"ר הזקן אמר לכפרי מה שעליו לעשות כדי לתקן את הפגמים שבהם נכשל, והבטיח לו כי אם יחזור בתשובה באמת ובתמים, יסלח לו השם יתברך ויתן לו שנה טובה ומתוקה. שמח וטוב לב מאושש ומפויס יצא הכפרי מלפני הרבי, הוא התנצל בפני המלמד, ומכאן ואילך היה מקושר אל בעל התניא בלב ונפש.

צִין אדם לחברו

על ידי האהבה והאחוזה בין אדם לחברו זוכים לשנה טובה

אמר ה"חווה" הקדוש מלובלין זיע"א, כי על ידי הריעות והאהבה של בני ישראל בליל ראש השנה, אשר אחד אומר לחברו גוט יום טוב, ולשנה טובה תכתב, עומד הקב"ה מכיסא דין ומעלה מדת הרחמים, ובזה פירש מאמר הכתוב (תהלים מ"ז - ו') עלה אלקים בתרועה ה' בקול שופר, כי תרועה לשון ריעות, היינו שבאותו הריעות שמברכין בני ישראל אחד לחברו בליל ראש השנה, נעלה מדת אלקים שהוא מדת הדין מעל כיסא הדין, והשי"ת יושב על כיסא רחמים בבחינת הוי' שהוא מדת הרחמים, הוא בקול שופר.

המברך מתברך בכפליים

מסופר: במוצ"ש האחרונה של השנה, יצא רבה של ירושלים הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א מבית הכנסת, ופגש ביהודי אחד שהקדימו וברכו ב"שבווע טוב", כהרגלו, החזיר לו הרב "שנה טובה" במאור פנים. כשהגיע הרב לביתו, ראו בני הבית שהוא אינו רגוע. לשאלתם השיב להם שברצו לדעת היכן גר הלה, אחרי בירור לא קל, פסע הרב נסער לביתו של האיש, ונקש בדלת, המארח הופתע לגלות מיהו הדופק בשעה כה מאוחרת, וחרד לקראתו. תוך כדי דיבור החל הרב להמטיר לו שפע ברכות, כוח"ט, ושפע הצלחה ממעיני הישועה, ועוד כהנה וכהנה.

היהודי תמה עד מאד ושאל את רבי יוסף חיים: מה זאת ועל מה זאת, והלא כבוד הרב כבר איחל לי בפגישתנו ברחוב? השיב הרב במתק שפתיו כי נעמו: הלא תבין, אחי, בנוהג שבעולם, על העונה לברכת של חברו, להוסיף ברכה על ברכתו של חברו, המאחל "לילה טוב" וזכה ל"כל טוב סלה" או "אגוטן תמיד", המברך "שבוע טוב" מקבל "שנה טובה", כך גם אני נהגתי הערב. אולם, מה הואלתי בכך! הרי ברכת ה"שנה טובה" הנוכחית קצרה בהרבה מברכת ה"שבוע טוב" שברכנו בו מר! שכן השבוע מסתיימת השנה באמצע השבוע, על כן נחפזתי לטור אל מעונו ובעצמי ולאחל ולהוסיף לו ברכות מעומק לבי.

ואהבת לרעך כמוך מדאורייתא

מסופר: באחד השבועות האחרונים לחייו של הרה"ק רבי יחזקאל סרנא ראש ישיבת חברון זיע"א, כשהוא חולה ורפה אונים, התאמץ לעלות במוצ"ש לתפלת מעריב להיכל הישיבה. כשהגיע למדרגות התברר שכבר סימו להתפלל, אולם הוא המשיך והשתרך בשארית כוחותיו בכדי להגיע אל ההיכל. שאל אותו מלווהו, טירחה זו למה? הן כבר גמרו להתפלל. נתן בו רבי יחזקאל עיניים טובות והשיב: תפלה בציבור היא מדרבנן, ק"ו לערבית שהיא רשות, ואילו לברך את בני הישיבה בשבוע טוב הוא, "ואהבת לרעך כמוך" מדאורייתא.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ז אלול
הרה"ק רבי נתן אדלר ב"ר יעקב שמעון (רבו של החתם סופר - ק"ס)
הרה"ק רבי יעקב אריה לייב קאוולער ב"ר מרדכי מנעשחיו (תקצ"ז)
הרה"ק רבי שלום רוקח מבעלזא ב"ר אלעזר (תרט"ו)
יום שני כ"ט אלול
הרה"ק רבי משה ב"ר ישראל פערלוב מסטאלין (תש"א)
הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר יצחק מרדכי מגוואדוויץ - סטאלין (תש"ב)
רבי נחום שלמה ב"ר משה מקאזניץ (תש"ב)
יום שלישי א' דראש השנה
שרה אמנו
הרה"ק רבי מאיר לייבוש (מלבי"ם) ב"ר יחיאל מיכל הרה"ק רבי נחום ממאקרוב ב"ר מרדכי מטשרנוביל הרה"ק רבי מאיר בארדיטשוב ב"ר לוי יצחק יום רביעי ב' דראש השנה
רבי אמנון ממאגנצא (בעל ונתנה תוקף)
הגה"ק רבי נחמן צבי אפשטיין ב"ר יצחק אב"ד קאלמיי
הרה"ק רבי ישראל מסטולין ב"ר אשר הרה"ק רבי ברוך מרדכי מקידינוב ב"ר שלמה חיים יום חמישי ג' תשרי
הגאון רבי ישראל לפישץ ב"ר גדליה (תפארת ישראל)
הרה"ק רבי יצחק דוד בירדמן ב"ר משה מלעלוב יום שישי ד' תשרי
הגה"ק רבי אברהם דאנציג ב"ר יחיאל מיכל (חיי אדם)
הגה"ק רבי יואל הלפרין ב"ר יצחק אייזיק מאוסטראה המכונה בעל שם

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודי" ו"פרטים ימים הרעים" על המצרים.

שמיעת קריאת התורה (ב')

א) אם פתחו הספר תורה, ועדיין לא התחילו לקרוא, גם כן אסור לצאת החוצה. (ביאור הלכה סימן קמ"ו, בד"ה כשהוא)
ב) אין לצאת החוצה עד אחרי שיסיים העולה לתורה הברכה אחרונה שמברך בסיום הקריאה. (ביאור הלכה שם, בד"ה שפיר דמי, ובכף החיים שם, ס"ק ד')

ג) כיון שפתחו הספר תורה לקרוא בו, אסור לדבר אפילו בדברי תורה. (שו"ע שם, סעיף ב', ובמשנה ברורה ס"ק ד')

כתיבה וחתמה טובה
ושנה טובה ומבורכת

לב"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א
לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ ידידינו הבלתי נשכח
הרה"ח ר' אריה פיינשטיין ז"ל
ב"ר שמואל ז"ל
נלב"ע כ"ז אלול תנצב"ה

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת 'לכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת נצבים - תכלית העונש

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישאלו" (דברים כט, ט)

אין כוונת משה רבינו חס וחלילה לומר לעם ישראל שאין הקב"ה מעניש עוברי עבירה, אלא כוונתו שיעשו חשבון ויראו שהטעם שהם קיימים עדיין למרות שהכעיסו את הקב"ה, הוא מישום שחזרו בתשובה מיראת העונש.

לפי ביאור זה יתבאר מדוע כתבו התוספות במגילה (לא:): הטעם שלעולם קוראים פרשת נצבים בשבת קודם ראש השנה הוא כדי לא לסמוך את הקללות שמופיעות בפרשת כי תבוא לראש השנה. עלינו לדעת שלא די בקללות ואין לפחד מהם. אלא עלינו לעשות חשבון נפש על מעשינו ונחזור בתשובה מאהבה, ועל ידי כך נזכה בעז"ה להיכנס לראש השנה בשמחה.

יהי רצון שנזכה לעשות חשבון נפש על דרכינו. למשמש ולפשפש במעשינו. לזכור כי בורא עולם רוצה שנשוב בתשובה שלימה לפניו.

בעז"ה נזכה לתקן את מעשינו המעוותים ונזכה לחזור בתשובה שלימה מאהבה ובורא עולם ברחמי הרבים יגזור על כולנו שנה טובה ומבורכת, אמן.

בברכת שבת שלום וכתובה וחתימה טובה הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שנת אמת

יום	כניסת אמת	צאת אמת	ביני תם
י"ג	18:25	19:36	20:22
ט"ד	18:43	19:34	20:19
ט"ה	18:45	19:35	20:21
ט"ו	18:44	19:35	20:20

הצלחה בגור"ר
יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש. כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה
אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא
גלית בת מסודי אליהו דורי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה
מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

רש"י הקדוש כותב: "למה נסמכה פרשת נצבים לקללות? לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים הוריקו פניהם ואמרו: 'מי יכול לעמוד באלו?'".

התחיל משה לפייסם: 'אתם נצבים היום. הרבה הכעסתם למקום ולא עשה איתכם כליה והרי אתם קיימים לפניו!'".

צריך להבין, מה היתה כוונתו של משה רבינו בפיוס זה? הרי כל תכלית הדבר שהקב"ה הודיע את הקללות לעם ישראל היה כדי שנפחד ונירא ממנו ונדע מהו העונש הצפוי לעובר על דבריו.

כמו שביאר האבן עזרא בפרשת בחוקותי: "לכן נאמרו יותר קללות מברכות, כדי לירא ולהפחיד השומעים".

אם כן תמוהים דברי משה רבינו לבני ישראל שכן משמע מדבריו כביכול שלא יפחדו מעונשי שמיים?

הגה"צ ר' אליהו לופיאן זצ"ל ביאר שכאשר בורא עולם מעניש ומביא יסורים על עוברי עבירה בעולם הזה, הסיבה לכך אינה נובעת מנקמה כדי להרע להם חלילה, אלא יסורים אלו באים לטובתם, כדי שעשו חשבון נפש ויתעוררו לשוב בתשובה שלימה.

משה רבינו ראה את פניהם של בני ישראל והבין כי כאשר הם שמעו על הקללות כבר זה השפיע עליהם מצד יראת העונש, וכיוון שהיום הם כבר ניצבים לפני הקדוש ברוך הוא אין צורך יותר להביא עליהם את הקללות בפועל.

הצלחת דביר בן גלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - ראש השנה - חלק ב'



במה צריך להיזהר בראש-השנה?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

מכיוון שראש השנה פותח את השנה החדשה, נוהגים לעשות סימנים גם באכילה, כגון: אכילת דברים מתוקים כדבש - לסימן טוב שתהיה כל השנה טובה ומתוקה. משום כך, יש נוהגים שלא לאכול מאכלים חריפים או חמוצים. אדם שרגיל לאכול מאכלים חריפים או חמוצים ובלעדיהם המאכל תפל לחיכו, מותר לו לאכול אותם ואין כל איסור בדבר.

בכל השנה יזהר שלא יכעס, יבכה או יהיה עצוב ובפרט יקפיד ביום ראש השנה. ישתדל לשמוח ולשמח את אשתו ובני ביתו ככל יכולתו. יקנה לאשתו וילדיו דברים שמשמחים אותם, כגון: תכשיטים ובגדים. יעזור לעניים כפי יכולתו. הגברים ישמחו באכילת בשר ויין. עיקר החיוב הוא בשר בהמה. אם לא אוהב בשר בהמה, יאכל עוף.

יזהר לא לבזבז חלילה את היום הקדוש בהוללות ושחוק של הבל. יזהר לא לדבר שיחות חולין. נהגו לא לישון בראש השנה, שאין זה נאה לישון ביום ספרי חיים וספרי מתים נפתחים. אמרו בתלמוד ירושלמי שהישן בראש השנה גורם לכך שמזלו יסן. לא ישתדל לקום בעלות השחר אם יודע כי לאחר מכן יהיה עייף במשך כל היום ולא יהיה מרוכז בתפילה.

אם הוא עייף במשך היום ומרגיש צורך גדול לישון, יעשה זאת לאחר חצות היום. [בדרך מליצה אמרו: מוטב שיהיה מזל יסן ממזל עייף]. היושב בטל ועוסק בשיחה בטלה וכיו"ב כישן דמי. אדם שיושב לפצח גרעינים או לקרוא עיתון וחושב כי העיקר הוא שלא הולך לישון – הרי אלו דברים בטלים.

ירבה באמירת תהילים, מכיוון שהוא יום דין שבו נכתב מה יעלה בגורלו במשך השנה הבאה עלינו לטובה. זכותו של דוד המלך עליו השלום יהיה מליץ יושר עליו ועל משפחתו ועל כלל ישראל, אמן. יש עניין לסיים פעמיים את ספר תהילים העולים למניין 'כפר' (מספר הפרקים בספר תהילים הוא מאה-וחמישים. מניין הפרקים בשני ספרים הוא שלוש מאות שעולה בגימטריה כפר).

מחשבה על הזולת



הגאון הרב משה מרדכי שולזינגר זצוק"ל סיפר שפעם יהודי עבר מתחת לביתו של מרן הרב שך זצוק"ל (ראש ישיבת פוניבז') בבני-ברק בראש השנה. אותו יהודי ראה שמרן הרב שך יצא מביתו במהירות. היהודי הסתקרן מאוד- להיכן הרב שך ממחר בראש השנה? הוא החליט לעקוב אחרי הצדיק.

הוא ראה שהרב שך נכנס לבית של מישהו. התברר, שהרב הלך לבית של יהודי שהיה לו קול חזק וערב. אותו יהודי שימש כשליח ציבור בישיבת פוניבז' בראש השנה כל שנה. המתפללים תמיד נהנו מאוד והיו ניגשים אליו לאחר התפילה ומשבחים אותו מאוד.

באותה השנה, מספר ימים לפני ר"ה, החזן עבר התקף לב ל"ע. הרופא ציווה עליו להישאר בבית ואמר כי עליו להיות במנוחה. הרופא לא הרשה לו ללכת לישיבה להיות חזן. הוא ישב בביתו ונזכר בערגה באותן השנים בהן שימש כחזן כשהוא נמצא במרכז העניינים. כולם נהנו ממנו ושמו התנוסס בפי כל. עכשיו הוא יושב בדד בביתו, ונראה לו שכולם שכחו ממנו.

לפתע נשמעו נקישות בדלת. מרן הרב שך בכבודו ובעצמו עמד בפתח. "ר' משה, חסרת לנו בישיבה! בני הישיבה התגעגעו אליך ודיברו עליך. שתהיה לך שנה טובה ומבורכת ורפואה שלימה". עיניו של החזן אורו. הם לא שכחו אותו. עדיין דיברו עליו. אפילו ראש הישיבה בעצמו הגיע לבקר אותו. כמה עלינו לחשוב על השני עם הלב ולראות כיצד אפשר לשמח אותו.

יש נוהגים להביא סימנים לשולחן שבהם 'סימנים' להצלחה בעז"ה במשפט

- **אננס** - בארמית 'אנא נס' - אני בורח (מהמשפט)
- **תירד** - 'שתרד' עלינו שנה טובה.
- **מילון** או **לימון** - אותיות 'נימול', שנזכה לבן זכר.
- **מלפפון** - בגימטריה 'רופא' - שנזכה לרפואה שלימה.
- **בצל** - שנזכה לשבת 'בצל' סוכת עורו של לוויתן.
- **שלווה** - שנזכה לשלווה ויישוב הדעת.
- **סרדין** - נוטריקון 'סר דין'.
- **חציל** - בגימטריה עולה 'הצלחה', שנזכה בעז"ה להצליח בדיון.
- **גזר** - ש'תגזור' עלינו גזירות טובות.
- **תפוח** - אותיות 'פתוח', שתפתח ליבנו בתורה הקדושה.
- **עגבניה** - אותיות 'ניגע בה' - שנזכה להתייגע בתורה.
- **פלפל** - שנזכה 'לפלפל' בתורה.
- **במבה** - ר"ת 'ברכה מרובה בבית הזה'.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

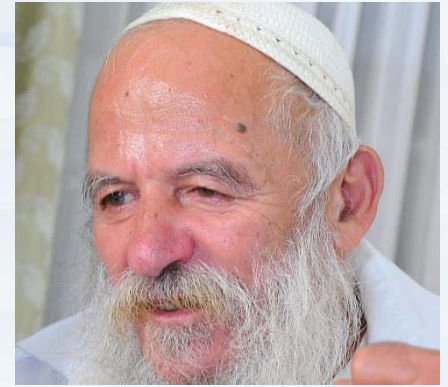
שאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב המקובל ישועה חי בן-שושן זצ"ל



הרב המקובל ישועה חי בן שושן זצ"ל - נולד ב-כ"ב טבת ה'תש"ו (1945) בירושלים. בגיל צעיר התחיל ללמוד קבלה אצל המקובלים רבי מרדכי עטיה, רבי דוד ציון לניאדו ורבי מרדכי שרעבי. לאחר מכן למד חברותא עם המקובלים הרב דוד בצרי והרב יעקב משה הילל. כשהיה בחור קיבל צו גיוס למלחמה. רבינו פנה אל מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל ושאל: "מה עדיף- תורה או מצווה?". מרן הרב אלישיב פסק כי עליו להתגייס בהטעימו כי כך הוא יקדש שם שמיים. לעומת זאת כשפנה המקובל ר' דוד בצרי שהיה בחור צעיר, מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל פסק כי אסור לו להתגייס ורק לר' ישועה התיר זאת. רבינו קידש בכל מקום שהיה שם שמיים. הכין את עצמו במסירות נפש למות על קידוש ה' בכל יום בזמן המלחמה.



רבינו נפצע קשה במלחמת יום הכיפורים. גופו היה מלא בריסיים. רבינו הודה על הניסים והנפלאות לבורא העולם בכל שמונה הפעמים שעלה על מוקשי רכב. היה מקורב לראשל"צ מרן הגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל. הם הקימו בית דין של מקובלים שפסק שהגאולה צריכה כבר לבוא. עסק הרבה בספרי הרמ"ק ובספר היצירה. הירבה בסיגופים ותעניות. טבל במקווה כדי שיוכל ללמוד בטהרה למרות שגופו היה מלא בריסיים שהיו זזים בגלל שינוי בטמפרטורת המים והיו גורמים לו לכאבי תופת. היה גם מוהל. חודש לפני פטירתו, ילדיו היו יחד איתו בחדר של הרופא שבישר לרב כי הוא חולה במחלה הארורה. רבינו שמע את הבשורה בשלוות נפש. נפטר ב-כ"ז אלול ה'תשע"ח (2018). חי כ-73 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.



סבו (מצד אביו): חכם ר' מרדכי. **סבו (מצד אימו):** המקובל ר' שלום יעיש. **אביו:** ר' יעקב מסעוד. **אימו:** מרת רות אורה. **אשתו:** מרת יעל פרייהן. **חברותא:** הצדיקים הגאונים המקובלים חכם ר' דוד בצרי, ר' יעקב משה הילל, ר' יצחק סחוה. **מרבתי:** הגאונים המקובלים ר' מרדכי עטיה, ר' דוד ציון לניאדו, ר' מרדכי שרעבי, הרשל"צ ר' יצחק ניסים, הרשל"צ ר' מרדכי אליהו, ר' מאיר יהודה גץ. **מתלמידי:** ר' יונתן לופס. **ילדיו:** עשרה ילדים.

המקובל חכם ר' דוד בצרי סיפר כי למד עם רבינו כשהיו בחורים. כשקיבל צו גיוס למלחמה, רבינו פנה אל מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל ושאל: "מה עדיף, תורה או מצווה?". מרן פסק לו כי עליו ללכת לצבא. כשהמקובל ר' דוד בצרי שמע את התשובה, הוא נדהם מפסיקתו. לכן הוא ניגש אל מרן הגרי"ש אלישיב ושאל אם גם עליו להתגייס. מרן אמר לו: "הוא- כן. אתה- לא! הוא יקדש שם שמיים ויחזק במקום שהיה". ראייתו של מרן הגרי"ש אלישיב היתה מופלאה. בכל מקום בו רבינו היה מסר את נפשו וקידש שם שמיים ברבים.

הגאון הרב שמואל אליהו שליט"א (רבה של צפת ובנו של מרן הראשל"צ הגאון ר' מרדכי אליהו) סיפר: רבינו נפצע קשה במלחמת יום הכיפורים. גופו היה מלא בריסיים (רבינו נותח בגלל פציעתו. בבגדיו היו יותר מארבעים קליעים ובגופו ארבעה קליעים וריסיים רבים). יום אחד הוא ביקש ממני ללוות אותו למקווה.

שאלתי אותו מדוע הוא צריך ליווי? הוא סיפר שכאשר הוא טובל במקווה, נוצר שינוי חום והריסיים שבגופו זזים וגורמים לכאבי תופת והוא עלול להתעלף במים. לכן הוא צריך שמירה. אמרתי לו, שהטבילה היא דבר שאדם יכול לוותר עליו במיוחד אם הוא סובל. חכם ישועה הזדעזע כולו ואמר: "איך אפשר ללמוד תורה שלא בטהרה? איך אפשר?!"

אחיו, ר' מרדכי, סיפר: אחרי שהתחנתי למדתי בכולל של ישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה. יום אחד נכנס יהודי זקן לישיבה וסיפר כי ברחוב בן יהודה היתה אישה אלמנה שנפטרה והיורשים מוכרים את חפציה במחיר זול. הלכתי לשם וראיתי ארון קיר. באותם הימים הבתים היו גבוהים והארון הוזמן לפי מידות כך שגובהו יתאים לגובה הבית. החלטתי לקנות את הארון.

היה צריך לפרק את הארון. באתי אל אחי הרב וביקשתי ממנו עזרה. לקחנו כלים והתחלנו לפרק את הארון דלת-דלת, מלמעלה למטה. כשהגענו לתחתית של הארון, היה שם שולחן קטן 'מוסלק' בתוך הארון. בתוך השולחן היו שתי קופסאות, אחת מימין והשניה משמאל. **בתוך הקופסא הראשונה היו שני מטילי זהב ובקופסא השניה היו שלושה מטילי זהב!**

אחד היורשים לפני כן סיפר כי האלמנה הייתה חשוכת ילדים. שאלתי את אחי הרב: "האם צריך להשיב את מטילי הזהב?". הצדיק אמר שחייבים לעשות זאת. אחד מהיורשים היה בחדר הסמוך באותה השעה. באנו לבשר לו על האוצר. אחי הרב אמר: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה הריני בא לקיים מצוות השבת אבדה לבעליה" ונתן לו חמש קילו זהב!

היורש היה מבולבל עד שהתעשת. לאחר מכן סיפר כי הצורף אמר להם שהאלמנה שנפטרה קנתה ממנו את הזהב. הם חיפשו בכל המקומות בבית. כשלא מצאו, הם פירקו אפילו את תעלות החשמל מתוך מחשבה שאולי שם היא הטמינה את הזהב. הם לא מצאו מאומה. אחי הרב שמח כל כך במצוות השבת אבדה.

מר ב.מ. סיפר: הפעם האחרונה שפגשתי את רבינו היה בבית לנכד שלי. זכינו שרבינו יהיה המוהל. בסוף הברית הייתה לי הזדמנות לשלם לו סכום כסף. לא בכל יום ניתן להעביר לצדיק כסף. הוא כמובן דחה את הכסף ואמר: "אני לא לוקח את הכסף". כשהתעקשתי הוא אמר לי: "אתה רוצה לשלם לי על המצווה? אלף שקל על המצווה? באלף שקל בלבד אתה רוצה לקנות את המצווה הזאת?". כמובן שבסופו של דבר הוא סירב ולא לקח את הכסף.

מי ימיו לא אכל באולמות ואפילו בשמחות של המשפחה. ר' חיים אשכנזי סיפר כי זכה להכיר את רבינו וישב ב-ד' אמותיו מדי יום ביומו במשך חמש וחצי שנים. בימי שלישי בכולל היה לפעמים ארוחת צהריים לאברכים- שווארמה בלפה וכו'. כשהצעתי לרבינו לאכול, הוא אמר לי: "מעולם לא אכלתי את זה!". עוד הוסיף ואמר שאינו אוכל בשר בימי חול חוץ מראש חודש.

כחו של ויתור



מתעצם בכוונתו, לעלות עם התקיעות של הרבי. הגיע הזמן. רבי בירך לשמוע קול שופר ושהחיינו נטל את השופר בידו ו... לא הצליח לתקוע.

הרבי ניסה שוב ושוב- שום קול לא נשמע מהשופר. הרבי החליף שופר וניסה לתקוע, עדיין שום קול לא נשמע. הצדיק ניסה שוב להחליף שופר- אך עדיין לא הצליח לתקוע.

כל הקהל היה שרוי במתח ואינם מבינים: "מה קורה כאן? מדוע אין הרבי מצליח לתקוע בשופר?!" היהודי שלנו בציפייה דרוכה. לפתע עלתה מחשבה במוחו: "אולי אני מעקב את התקיעות. אולי הכוונה שלי 'תוקעת' את העסק!".

מיד גמלה בלבו החלטה, והוא פנה במחשבתו אל מי שאמר והיה העולם ואמר: "ריבוננו של עולם, אם ה'ענייני' שלי מפריע לתקיעות של הרבי, אני מוותר על הבקשה האישית שלי - ובלבד שהרבי יתקע, שתפילת ראש השנה של עם ישראל תוכל להמשיך".

באותו הרגע ממש נטל הרבי שוב את השופר, קירב אותו לפיו וקול השופר נשמע צלול וברור- תקיעה שברים ותרועה ותקיעה, כל הקולות ללא מעצור. כולם נושמים לרווחה...

כשהסתיימו התקיעות, היהודי שלנו לא יכל להתאפק. הוא יצא מבית המדרש ופרץ בבכי תמרורים וחשב: "הרבי תקע, אבל אני נותרתי מאחור. כנראה שכל השערים נעולים ומשמיים נגזרה הגזרה!".

היהודי נותר בצערו האישי, אך לא גילה דבר לאיש, רק בינו ובין קונו. נסתרות דרכי ה'. לאחר ראש השנה חזר היהודי לביתו. הבעל סיפר בצער רב לאשתו, כי לא עלה בידו. כנראה יהיה עליהם להשלים עם המצב...

להפתעתם המרובה לאחר זמן קצר מתברר, שהישועה באה: באותה השנה נולד לבני הזוג בן זכר בריא ושלם! אי אפשר לתאר את השמחה העצומה...

הם לא גילו לאיש את המעשה עם התקיעות. כשהתינוק הגיע לגיל שנתיים הביא האב המאושר את בנו כדי שיזכה לברכה אצל הרבי.

הוא הביא את הבן לאחר החגים. קהל רב עבר אצל הרבי לקבל כוס ברכה. מאות ואלפי חסידים ואורחים עברו זה אחר זה במהירות לפני הרבי. הצדיק מזג ונתן לכל אחד כוס של ברכה בפנים שוחקות.

גם היהודי שלנו עבר, כשהוא מחזיק את בנו על הידיים. כשהוא הגיע לפני האדמו"ר, פנה אליו הצדיק, הצביע על הילד ושאל: "זה הילד של התקיעות?".

אנחנו נמצאים ימים ספורים לפני ראש-השנה. יום בו האדם נידון על מעשיו בשנה שחלפה ובו יקבע מה יהיה עם האדם בשנה הבאה.

כל אחד רוצה, מתפלל, מייחל, משתוקק ושואף לזכות לשנה טובה ומבורכת. כולנו רוצים להיכתב ולהיחתם בבשורות טובות. כל אדם מבקש שבאותה שנה יתמלאו כל משאלות ליבו לטובה.

כיצד ניתן להוסיף עוד זכויות בימים שנשארו לנו עד היום הגדול? כאשר אדם מוותר על רצונו האישי לטובת הזולת, לטובת הכלל, מעשה זה עשוי להטות את הכף.

היו זוג שלאחר חתונתם עברו מספר שנים, והם לא זכו להיפקד בפרי בטן. עברה שנה ועוד שנה. כך חלפו תשע שנים, ואין כל חדשות טובות...

הבעל החליט, שהוא ממש חייב להגיע לתפילות ראש-השנה לאדמו"ר הרב מנחם מנדל שניאורסון מליובאוויטש ולשמוע אותו תוקע בשופר. אולי בזכות זאת יזכה לעורר עליו רחמים רבים והם יזכו לילדים.

היה זה בשנה הראשונה לאחר פטירת האדמו"ר הרב יוסף יצחק שניאורסון (הרי"צ, האדמו"ר השישי בשושלת אדמו"רי חסידות חב"ד ליובאוויטש). לפני שהרבי מליובאוויטש קיבל את הנשיאות באופן רשמי. אבל בהרבה בחינות כבר התייחסו אליו כאל הרבי.

אותו יהודי התקשר למשפחה מחסידי חב"ד המתגוררים בשכונת קראון - הייטס (שכונה בניו-יורק שבה נמצא בית מדרשו של הרבי) ושאל אם יוכל להתארח אצלם בר"ה.

המשפחה נענתה בשמחה. בערב ראש השנה היהודי הגיע אל המשפחה המארחת. מיד עם בואו אמר למארח, שהוא ממש רוצה להיות במקום הכי קרוב לרבי בזמן התקיעות, בשורה הראשונה מול הרבי.

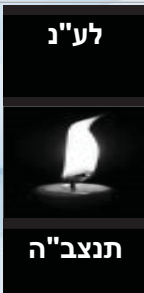
המארח הסביר לו בעדינות שהדבר בלתי אפשרי וזאת בשל העובדה, שיש מקומות קבועים והכל מאד צפוף... אבל הוסיף ואמר: "אם אתה מאוד רוצה, תוכל להשכים לפנות בוקר להגיע מוקדם ולנסות לתפוס מקום".

היהודי לא התעצל. כדי להצליח במשימתו הוא השכים קום זמן רב לפני תחילת התפילה. צעד לבית-הכנסת והצליח בס"ד לתפוס מקום קרוב מאוד לרבי.

הגיע זמן התקיעות. הרבי נכנס לבית המדרש כשהוא אוחז בידו במספר שופרות. חרדת קודש הורגשה באוויר. הרבי התחיל את המזמור שלפני התקיעות: "לְמַנְצֵחַ לְבַנֵּי קִרְחַ מְזֻמֹּר", וכולם חוזרים אחריו על הפסוקים.

מידענו התפלל מקירות ליבו. ככל שמתקרבים לתקיעות- הוא

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה



הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה
דוד בר חסיבה ז"ל	חי זיזי בן קלרה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
ברכה בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעימה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'ה בת נעימה ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 976

הדלקת הנר: 18:40 צאת השבת: 19:39 רבינו תם: 20:16 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: שוש אשיש (ישעיה סא).

או צרות הפרשה

פרשת "נצבים"

"אתם נצבים היום" [כט, ט].

לקראת ראש השנה - סיפר יהודי ירא ה' - רכשתי מקום בבית הכנסת תמורת דמים מרובים. בחרתי לעצמי מקום נוח ביותר, ממנו אוכל לשמוע היטב את קולות השופר, את השליח ציבור, ואת דרשותיו הנפלאות של המרא דאתרא. והנה, הגעתי לתפילת שחרית בבית הכנסת, ולפתע אני מגלה שבמקומי התיישב אורח לא מוכר, שלמיטב זכרוני זו הפעם הראשונה שהוא מופיע בבית הכנסת שלנו. ראשית כל, דנתי אותו לכף זכות, וחשבתי בליבי, שמא האיש אינו יודע שיש כאן מקומות מכורים.

אך התעוררתי בספק - כיצד הקב"ה רוצה שאתנהג עכשיו? האם אפנה אליו בנימוס, ואבקש בעדינות שיעבור לישוב בספסלים המרוחקים (והפחות נוחים, שהוצבו בקצה בית הכנסת לצורך האורחים), כי את המקום הזה רכשתי לעצמי; או שמא ראוי שאניח לו, ואלך לישוב בספסל המרוחק, על אף שאני קצת כבד-שמיעה, ואשמע פחות טוב את קול השופר, ואת דרשת הרב קודם התקיעות, מן הסתם שכלל לא אשמע?...

השיב מו"ר הגר"י זילברשטיין שליט"א: מצינו בכמה מקורות, שאורח זר שמגיע למקומו, מוטל עלינו לקיים בו הכנסת אורחים לבבית ולדאוג לצרכיו, ודבר זה נכלל במצות התורה "ואהבתם את הגר" (דברים י"י, ט). כפי שכותב רבינו בחיי בספרו 'כד הקמח' (ערך גר): "דבר ידוע, כי כל אחד מישאל ההולך מעירו אל עיר אחרת יקרא גר... מלשון גרגיר הנפרד מעיקרו. ונצטוונו בו, להאכילו ולהשקותו ולהסביר לו פנים. והסברת פנים חשובה לו מן הכל".

עוד מצינו בדברי קודשו של רבינו בחיי (בפתיחה לפרשת תצוה) שכתב: "חייב האדם לשמח לב האיש הנודד ממקומו בהסברת פנים, שימתיק לו דבריו במתק שפתיים ורכות הדברים. ויהיה אותו מתק והסברת פנים מעצת נפש השכלית דרך אהבה וחיבה, ולא דרך חנופה, כי ייטב לו מתק שפתיים יותר ממה שהוא נותן לו, וכן אמרו רבותינו ז"ל (כתובות קי"א): 'טוב המלבין שיניים לחבירו יותר ממשקהו חלב', שנאמר (בראשית מ"ט, י"ב) 'ולבן שנים מחלב', אל תקרי לבן שיניים, אלא ליבון שיניים".

ובספר החינוך כתב (במצוה תל"א): "ויש לנו ללמוד מן המצוה היקרה הזאת (-אהבת הגר), לרחם על האדם שהוא בעיר שאינה ארץ מולדתו ומקום משפחת אבותיו... כמו שאנו רואים שהתורה תזהירנו לרחם על כל מי שצריך עזר". (וכן מבואר בספר המצוות הקצר מצוה ס"א, ע"ש).

נלמד מהדברים, שלרוכש המקום נקלעה מצוה עצומה של 'אהבת הגר' בעיצומו של יום הדין הקדוש, ולכן עדיף שישאיר את מקומו לאורח, והוא יתפלל במקום אחר (באופן שגם משם יצא ידי חובה), ולאחר התפילה יפנה למרא דאתרא ויבקש לשמוע מפיו את עיקרי הדברים בדרשתו.

באופן זה, כולם יזכו וישמחו, האורח ישמח ויתענג במושב הנוח, רוכש המקום יזכה לקיים מצוה גדולה כאמור, והרב ירוה נחת משומעי-לקחו הצמאים לשמוע את דרשותיו. לסיכום: ראוי לוותר לאורח ולהניח לו לישוב בכסא (ופריו מתוק).

"ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו" [ל, ב].

תהיה תשובתך כדי לעשות רצון קונך בלבד. וזו היא התשובה שאמרו ז"ל (יומא פ"ו). שמגעת עד כסא הכבוד (ספורנו).

מעשה בעל סופר-מרקט שפרסם אודות 'מבצע מיוחד' (וכלשון עורך המבצע: 'מבצע מטורף') למשך שבוע ימים בלבד: עוף בכשרות מהודרת ב-5 ש"ח (לקילו) בלבד!! כשמחירו הרגיל הינו 20 ש"ח! (יצוין שהמבצע אינו מותנה בקניית מוצרים נוספים בסופר). כוונת עורך המבצע היתה ברורה - למשוך אליו לקוחות רבים, שבנוסף לעופות ירכשו מן הסתם גם את שאר סל הקניות הביתי שלהם - מוצרי חלב, בשר ודגים, פירות וירקות, מוצרי ניקיון וכו'. (כך שאומנם את העוף ימכור במחיר הפסד, אך הקונים יימשכו לחנותו בעקבות הפרסום העצום שהמבצע המיוחד יגרום, יעריכו את מרכז הקניות, ויהפכו ללקוחות קבועים...).

באחד מימי המבצע, נכנס ראובן לסופר, וגנב 10 עופות גדולים, לרגל מסיבה רבת-משתתפים שעמד לערוך בביתו באותו ערב. והנה, בהגיע ימי התשובה והדין, החל ראובן להתקרב לבורא, וכשערך חשבון נפש, נזכר בגניבת העופות בסופר, והחליט לפנות אל בעל הסופר על מנת להשיב את דמי גניבתו.

ראובן התנצל בפני בעל הסופר על הגניבה, וסיפר על רצונו לשוב בתשובה ולתקנה. הוא הניח לפני בעל הסופר שטר של 100 ש"ח ואמר: "משקל כל עוף שגנבתי היה בערך 2 קילו, כך שכל עוף עלה למעשה 10 שקלים, והוא לך 100 שקלים עבור עשרת העופות..." "מאה?!" - תמה למולו בעל הסופר - "ידידי היקר, עליך לשלם לי 400, כי למעשה גנבת עשרים קילו של עופות, כשמחירם הוא 20 ש"ח לקילו!!".

ומה משיב ראובן ה'למדן': "הרי ביום הגניבה העוף נמכר בחנותך תמורת 5 שקל בלבד, וכך הייתי משלם אם הייתי עובר עם העופות בקופה, ואם כן לפי תעריף זה עלי להשיב לך רק 100 שקל!!". התרעם כנגדו בעל הסופר: "המבצע המיוחד שלנו מיועד אך ורק לקונים, לא לגנבים! וממילא עליך לשלם את המחיר הריאלי של העופות!!..." עם מי הדין?

תשובה: היה מקום לטעון, שצודקת טענת הגנב, שדינו לשלם רק כשעת הגניבה, כפי ששינו (ב"ק צ"ג): "כל הגזלנים משלמים כשעת הגזילה".

ובגמרא (ב"מ צ"ט): מובא דין אודות השובר (או גונב) חבית של יין שמחירה משתנה - ביום השוק היא נמכרת בחמישה זוזים, ובשאר ימות השנה מחירה ארבעה זוזים, ואומר על כך רבא (כפי שביאר הרא"ש בסי' י"ז), ששיעור התשלומין נקבע לפי היום בו אירע הנזק - אם שבר את החבית ביום שאינה שווה אלא ארבעה, אין משלם אלא ארבעה (אפילו אם משלם ביום

השוק), אך אם שבר ביום השוק משלם חמישה. לאור זאת, לכאורה גם בשאלתנו נצטרך לומר שחייב הגנב לשלם רק את מחיר העופות בשעת הגניבה.

אולם, כאשר הצענו את הדברים לפני מו"ר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, אמר הרב, שמחיר 'מבצע' אינו נחשב למחיר שוקי רגיל (שעל פיו נקבע את שווי של המוצר בשעת הגניבה), והדעת נוטה, ש'מבצע' עורך בעל החנות אך ורק ללקוחות, ולא לגנבים, ולכן ישלם הגנב את מחיר השוק הרגיל של העופות, (בכל מקרה שמחיר המבצע נמוך מהמחיר המקובל בשאר המרכולים). ובפרט בשאלתנו שכל בר דעת מבין ש-5 שקל לעוף זה לא מחיר ריאלי של עוף, אלא מחיר הפסד, אלא מאי - בעל הסופר מעוניין להגדיל את כוח הקנייה, למשוך אליו לקוחות באמצעות המבצע, ולהרוויח על ידי שאר הקניות שהם יערכו אצלו; אבל לאחד שאינו בא כלל עם כוונה לקנות ולשלם, אלא לגנוב, אומדנא ברורה היא שבשום אופן אין בעל הסופר מוכן ליתן את העוף במחיר ההפסד.

לסיכום: הגנב ישלם כפי התעריף הרגיל של מחיר העופות, ולא כמחיר המבצע (ופריו מתוק).
"מי יעלה לנו השמימה" (ל, יב).

ראשי תיבות "מילה", וסופי תיבות יקוק; לומר שאינו יכול לעלות השמים אצל ה' אם לא יהא נימול (בעל הטורים).

אחד מרופאי ישראל, שהינו מוהל מומחה וירא ה', פנה אל מו"ר שליט"א בשאלה דחופה, וכה סיפר האיש: הוזמנתי למול תינוק באחת הערים הרחוקות. הברית אמורה היתה להתקיים במסעדה גדולה, זמן מה לפני השקיעה. הגעתי ליעד, נכנסתי למסעדה, ופתאום הזדעזעתי לגלות ש...מדובר במסעדת נבילות וטריפות, שקצים ורמשים, רח"ל, (בפתח היה אף שלט המודיע על כך שבימי הפסח במקום תהיה מכירת מאפי חמץ ובירות).

דמי קפא בעורקיי. לא העליתי כלל בדעתי שיהודי מסוגל להכניס את בנו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה במקום כה משוקץ ומתועב. עמדת מסומר למקומי, ולא ידעתי להשיג עצות בנפשי, כיצד עלי לנהוג עכשיו? - הן בעלי השמחה לא יסכימו בשום אופן לעבור קצת למקום חלופי, ואיך אוכל להיכנס למסעדת הטרף עם לבושי החרדי, האין בכך משום 'חילול השם'! אך מאידך - אם אמנע מלבצע את המילה, האנשים יתרעמו עלי מאוד, ואולי אף יתבעו אותי למשפט, ולקיום מצות הברית יזמינו מן הסתם רופא-מוהל שאינו שומר תורה ומצוות, שימול שלא כהלכה; ובמה חטא הרך הנולד, מדוע שנקפח אותו בגלל סכלותם של הוריו?... יורנו נא רבינו, היאך יש לנהוג בסיטואציה שכזו?

השיב מו"ר הגר"י זילברשטיין שליט"א: (א) ראשית כל נאמר, שמלכתחילה היה ראוי למוהל לברר אם הברית תיערך במקום כשר, ובמידה והיו מודיעים לו שהמקום טריפה, עליו להודיע להורים שהוא אינו יכול בשום אופן להגיע למקום שכזה, כי ליהודי אסור לדרוך שם, מפני חילול ה'. (וכמו כן אם ייכנס למסעדה יהודי שומר תורה ומצוות, קיים חשש שיראו זאת אנשים, ומתוך טעות ייכנסו גם הם ויאכלו במקום). (ב) אמנם, בדיעבד, לאחר שהמוהל לא בירר אודות טיב המקום, וכבר הגיע ליעד, נראה שטענתו "במה חטא הרך הנולד ומדוע שנקפחו בגלל סכלותם של הוריו?", היא טענה נכונה. ולכן, לאחר שכבר הגיע המוהל לברית, עליו למול את התינוק כדת וכדין. (ג) אולם, את הברית יערוך ללא זמירות וללא אמירת נוסח הפסוקים הנהוגים בכל ברית, כגון 'שש אנכי על אמרתך'... 'אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך'... ולאחר המילה יאמר 'קיים את הילד הזה', אך ידלג על 'ישמח האיש ביוצא חלציו ותגל האשה בפרי בטנה, כאמור ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך'... שכן בוודאי אין לא שמחה ולא גילה לאב ולאם שמכניסים את בנם לברית במקום מתועב שכזה.

והגאון רבי עקיבא איגר (בהגהותיו ליו"ד רס"ה-ד') הביא בשם המהר"י קשטרו: "בכל וולד שיש בלידתו נדנד עבירה, אפילו איסור דרבנן, אין אומרים בשעת ברית המילה 'אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך'... וכיוצא בו, ואין אומרים שבחים לאב ולאם, ודווקא בדבר (באיסור) שמפורסם וידוע! ואמנם דבריו מתייחסים לבן שבא בעבירה, וכאן ביצירת התינוק אין פסול, מכל מקום, הואיל ומאורע הברית נעשה במקום של ניאוף וחירוף לה' יתברך, אין לשבח כלל את ההורים, אלא רק לברך את ברכת המילה, למול ולצאת מהמקום לאלתר.

לסיכום: לאחר שהמוהל כבר הגיע למקום הברית, עליו למול את התינוק שלא חטא במאומה (ופריו מתוק).

"החיים והמוות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך" (ל, יט).

נער מבקש להתחיל לעשן, אינו מודע לסכנה שבהתמכרות ולסיכון הבריאות. אם נרצה להרתיעו, נקריא לפניו את רשימת החומרים המסוכנים שבסיגריות, נציג בפניו שקופיות של ריאות מפוחמות, נצטט את אחוזי התחלואה בסרטן הריאות. במלים אחרות: נאמר לו "חוס על בריאותך". נימוק מספיק הוא, אין צורך להוסיף עליו דבר. היעלה על הדעת שנאמר לו: "חוס על חיך - וחשוב גם על ילדיך"? מדוע להוסיף זאת, חיוו חשובים בעיניו דיים!

ואילו הבורא מורה לנו לדבוק בחיי תורה ומצוות, באומרו: "החיים והמוות נתתי לפניך, הברכה והקללה. ובחרת בחיים, למען תחיה אתה וזרעך". מדוע להוסיף את חיי זרעם. האין חייהם שלהם חשובים בעיניהם דיים!

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ביאר את הדבר בביאור נפלא. כשהיגר מרוסיה לארצות הברית בשנות השלושים של המאה הקודמת שם ליבו לתופעה תמוהה. היה שם דור קטן של מהגרים, שהגיעו ליבשת החדשה לפני עשרות שנים. לא מצאו מקום עבודה שומר שבת, והתפרנסו מרוכלות זעירה, מסחר במיני סידקים שהכנסתו זעומה, ובלבד שלא יחללו את השבת! מסרו נפש על שמירת המצוות. הדירו עצמם ממאכלי בשר בגלל חששות כשרות. ובניהם, ברובם, סטו מן הדרך, נגרפו עם הזרם, נטמעו בכור ההיתוך. ושאל רבי משה: מדוע? הרי האבות עמדו בכאלו ניסיונות, איך לא דבקה מסירות נפשם בבניהם! ומצא את התשובה: אילו היו האבות קורנים מאושר, מצהירים: אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו, שאנו שומרי תורה ומצוות! שכל הקשיים כדאיים, עבור הזכייה הגדולה! היו מסתובבים ככורה זהב שמצא מרבץ עשיר, ושמח על עמלו כי גורף הוא גרגרי זהב למכביר! אילו כזו היתה תחושתם, היו מדביקים בה גם את בניהם: כדאי להתאמץ, ולפום צערא אגרא!

אבל הם הזעיפו פנים. הפטירו: "קשה להיות יהודי". שידרו שהם נושאים בעול כבד. אמרו הבנים: למה נחיה חיים קשים, למה נכניס צוארינו בעול? - ופרקו עול... זהו שאמרה כאן התורה: "החיים והמוות נתתי לפניך, הברכה והקללה". דע, שהמצוות הן ברכה, ו"מרבח תורה מרבח חיים". מברכים על המצוות: "אשר קדשנו במצוותיו", מלשון אושר. אם תחיה בתחושה זו, בשמחה זו, ותדע שכאשר בוחר אתה בחיי מצוות קיימת מצוות: "ובחרת בחיים" - זכית בזכייה כפולה. ראשית: "למען תחיה". במקום לחיות ברגשי אומללות ותחושת רחמים עצמיים, תהיה המאושר באדם. אבל יותר מכך: "למען תהיה אתה - וזרעך!" בניך ימשיכו בדרךך, כי מי אינו רוצה להיות מאושר! זה המתכון היחיד, הבודק והמונחה, להצלחה בחינוך הצאצאים בדרך התורה והמצוות: אם ההורים שמחים במצוות, חיים בלימוד התורה, מאושרים בדרכם, חשים כדוד מלכנו: "ואני, קירבת אלקים לי טוב!" (מעניין השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אשר בן רגינה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ יעקב בן אחרי ז"ל, לע"נ צנפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ סעיד דוד בן מהין ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לדיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com



לעילוי
נשמת
שלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

396

פרשת זלבים תשפ"א

לְעִבְרָךְ בְּבְרִית ה' אֶלְלֶיךָ (כט, יא)

נראה כי כוונת משה בברית זה הוא להכניסם בערבות זה על זה כדי שישתדל כל אחד בעד חברו לבל יעבור פי ה' ויהיו נתפסים זה בעד זה (האזה"ח הק' לעיל כט, ט)

בכל שבת היה אבא נחפז ורץ לערוך מגבית קודש בבתי מדרשות ובבתי כנסת בירושלים. חידוש גדול נרשם באותם ימים, כשאבא ערך את המגבית בבית המדרש הגדול 'גור' ברחוב רלב"ח, עמד מרן ה'בית ישראל' זצ"ל והאזין ברוב קשב לדבריו. היה בכך משום הבעת הערכה כנה לפועלו של אבא למען קליטת ילדי ישראל והצלתם.

הערבות ההדדית מחייבת את כל אחד ואחד מאתנו לחוש אחריות על מעשי חברו. אין אנחנו יכולים לומר 'מה אכפת לי', או 'לא אני עשיתי את העבירה' - חלילה לחשוב כך! עם ישראל כולו מצוי תחת כפיפה אחת ובערבות אחת. כל יהודי צריך להשתדל שחברו לא יעבור את פי ה', ואם לא עשה כפי יכולתו כדי למנוע מיהודי אחר לחטוא - עלול הוא להיתפס בעונו ולהיענש על כך, חלילה.

* * *

באחת השבתות שב אבא הביתה שבור ומיוסר. היה זה לאחר פעילות של למעלה משנתיים עם הנערים, ונודע לאבא כי תלמיד אחד פרש מהשיבה. אבא סיפר לנו בקול מרוסק, כי אחד התלמידים המזהירים עזב את השיבה ושב לקיבוץ.

סיפר הרה"ג רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א: בשנות הקמת המדינה הגיעו לא"י העולים החדשים מתימן ומארצות ערב, ואיש כמעט לא הסתכל עליהם. ועדות הקליטה, העמוסות לעיפה מהעולים, לא השתלטו על מאות המשפחות והילדים, והם שוכנו במעברות ובצריפוני פח.

באותם ימים היה הקיבוץ מקום סגור ומסוגר. היטב שמרו הקיבוצניקים על הצעירים, ולימדו אותם את אורחות חייהם. הכניסה לקיבוץ והיציאה ממנו היו סיפור לא פשוט, אבל אבא לא חשב להיכנע, עם צאת השבת עשה את דרכו לקיבוץ בצפון, שם שהה הנער.

אבא זצ"ל, ראש השיבה, הגאון הצדיק רבי ישראל גרוסמן, לא יכול היה לשאת את סבלם ולראות בעיניים כלות את דור הנוער מתפקר ונופל מהמסורות המקודשות להם מדור דור. הן שמרו עליהן מכל משמר בצנעא ובערי תימן, אך דווקא כאן, בבואם לארץ הקודש - הרבה מהם נפלו מכל מדרגותיהם הרוחניות.

מובן שאבא לא הוכנס אחר כבוד לקיבוץ, והוא לן במושב סמוך. עם אורו של יום ראשון כבר הכיר אבא את כל מבואות הקיבוץ והיה בפנים. דבר לא עמד לנגדו כשמדובר בהצלת נפש מישראל. אחוז רוח תזזית עבר אבא מצריף לצריף, מחפש ושואל אחד תלמידו, אביגדור.

קם אבא ועשה מעשה: עבר במעברות מצריף לצריף וקיבץ אליו כל נער ובחור שהסכימו לבוא עמו לקבל חינוך תורני. באותם ימים קיבל אבא את בניין השיבה בלוד, שם שיכן את הנערים.

בני הקיבוץ, שזה עתה התעוררו ליום חדש עם רוח חלוצית... פגשו ברב מזוקן, כולו להט ודבקות, שהגיע היישר משכונת 'מאה שערים', והוא סובב והולך בכל הצריפים ומחפש אחר מישהו.

'ישיבת תומכי תמימים לקליטת העלייה' - בישר השלט הצנוע, שמאחוריו עמד מפעל חייו של אבא באותם ימים.

תוך כדי כך נודע לאבא כי הצעירים החדשים משתכנים בצריף שבסוף הקיבוץ. רץ אבא לשם וניסה לפתוח את הדלת, אך היא היתה נעולה ומסוגרת. משלא הצליח, פתח אבא את החלון, הכניס ראשו פנימה וזעק בקול גדול: "שמע ישראל, ה' אלוקינו ה' אחד!"

לא קלה הייתה המלאכה, וכל תקציב מגורם כלשהו לא היה כלל בנמצא. כך מצא עצמו אבא באותם ימים מלמד תורה לתינוקות של בית רבן, והוא עצמו סובב והולך על פתחי נדיבים ועמך בית ישראל, שירימו תרומתם למען הצלת נפשות מרדת שחת, פשוטו כמשמעו.

הבחור, הכלוא בשבי הקיבוץ, התכופף לחלון והפיל עצמו החוצה, "רבי, אני בא איתך!" אמר.

חברי הקיבוץ, שראו כי הדברים יוצאים מכלל שליטה, תפסו את אבא זצ"ל והוציאוהו מבין חומות הקיבוץ. אבל הבחור עמד בדיבורו: באישון ליל, בלי כלום, עזב את הקיבוץ והגיע

לבתי וורשה. כאן, בבית החמים של אבא ואמא, קבלו אותו בצלחת מרק מהבילה ובאהבה מתוך לב רותח.

כשאני פוגש היום את הגאון רבי אביגדור, המכהן כר"מ באחד מיישובי הארץ, אני מבין מהו כוחה של ערבות למען הזולת. [מתוך הספר 'אור השבת']

וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֶלְקֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל (ל, ב)

אמר רבי לוי גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר 'שובה ישראל עד ה' אלוקיך' (יומא פו.)

רבי יסא אמר, אמר הקב"ה לישראל: "בני, פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרוניות נכנסות בו" (שהש"ר ה ב)

כוחה של התשובה הוא עצום ורב - עד כסא הכבוד. מאידך, הדרך להגיע אליה היא באמצעות התעוררות פשוטה ופתיחת פתח זעיר של תשובה בלב, ומכאן ואילך נפתחים שערי סייעתא דשמיא ואפשר להעפיל לרמות רוחניות גבוהות - 'עד ה' אלוקיך'...

* * *

סיפר הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל: מעשה בבחור יהודי חילוני מאנגליה, שתכנן לנסוע לרוסיה עם קבוצה מחבריו הגויים. היה זה בטרם נפילת מסך הברזל הסובייטי, והבחור החליט שאם הוא כבר נוסע לרוסיה, יביא מצרכים עבור היהודים הנתונים תחת אימי השלטון הקומוניסטי.

הבחור בירר למי עליו לפנות, והשיג מספר טלפון של עסקן יהודי שמטפל במשלוחים ליהודי רוסיה. הוא חייג מספר פעמים לטלפון שקיבל, אך בכל פעם נתקל במכשול אחר. פעם לא ענו, פעם היה תפוס, ופעם האיש לא היה בבית.

במשך שלושת החודשים שקדמו לנסיעה, צלצל הבחור שוב ושוב ללא מענה, עד שהתייאש והחליט להניח לעניין.

יום לפני הנסיעה החליט הבחור לנסות ליצור קשר עם העסקן בפעם האחרונה. הוא חייג פעם אחת והעסקן הרים את הטלפון ושאל לרצונו.

"מחר אני נוסע לרוסיה", אמר הבחור לבן שיחו שמעבר לקו, "הייתי רוצה להעביר מצרכים ליהודים, אמרו לי שאתה האיש שמטפל במשלוחים האלו".

"בוא מהר אלי הביתה!", השיב העסקן, "יש לי כמה דברים שעלי להעביר בדחיפות למשפחה יהודית ברוסיה".

הבחור הגיע לביתו של העסקן, ומצא אותו יושב עם ספר תהילים כשעיניו נפוחות מדמעות, לשאלת הבחור שהתעניין לסיבת הבכי, סיפר העסקן את הסיפור הבא: "יש משפחה יהודית ברוסיה, שבכל שנה אני שולח לה מצות ויין לחג

הפסח. בדרך כלל אני מצרף למשלוח מכנסיים, חולצות ועוד חפצים שונים שש להם ביקוש רב בשוק הרוסי. בני המשפחה מוכרים אותם בשוק השחור, וכך יש להם פרנסה לשנה שלימה. אבל אתמול קבלתי מהם מכתב, בו הם סיפרו לי כי משום מה הם לא קבלו את המשלוח האחרון. פסח כבר מתקרב, ולבני המשפחה אין מצות ויין עבור החג. נפלת לי משמיים, אודה לך אם תעביר להם שתי מזוודות עם מצרכים עבור חג הפסח!".

הבחור לקח את שתי המזוודות וטס עמן לרוסיה. המטוס נחת בשדה התעופה. הבחור וחבריו התקרבו לעמדות הבידוק של סוכני המס הרוסיים שנהגו לבדוק בקפדנות את מזוודות התיירים, כדי לוודא שאין בהן דפנות כפולות ותאים נסתרים המכילים מוצרים אסורים להחזקה ברוסיה הקומוניסטית. למותר לציין כי המצות והיין הכשר, היו עלולים לגרור תגובות שליליות מצד סוכני המס הרוסיים.

הסוכנים החלו לחטט במטלטלי הקבוצה האנגלית, מוודאים שאין בהם שום תא נסתר המכיל מוצר אסור. הם פתחו את המזוודה הראשונה, השנייה, השלישית והרביעית, החמישית והשישית. לאחר שנברו במזוודה השביעית, אמר אחד הסוכנים לעמיתיו: "אם שבע המזוודות בסדר, גם השאר בסדר!", וכך ארע שהמזוודה השמינית והתשיעית שהכילו את המצות והיין, חלפו מתחת לחוטמם של הסוכנים הרוסיים בלא בדיקה.

הבחור יצא משדה התעופה, והתקשר לבני המשפחה להזמין אותם לקחת את המזוודות. לאחר המתנה קלה, הגיעה למקום אישה מלווה בילדה צעירה. הבחור ראה את השתיים ואמר לעצמו: "כיצד הן ייסחבו עם שתי מזוודות כאלו כבדות? זה לא בא בחשבון! זה גם מסוכן!".

בהחלטה של רגע הוא אמר להן: "אתן יודעות מה? אל תדאגו, לכו אתן מלפנים, ואני אלך אחריכן עם המזוודות. אני אראה לאן אתן נכנסות ואכנס אחריכן. אל תדאגו, אני כבר אדע כיצד להיזרר שלא יתפסו אותי!".

האם ובתה החלו ללכת, כשהבחור צועד בעקבותיהן ומסכן את עצמו כדי לסייע לשתי יהודיות בלתי מוכרות. כעבור מספר דקות, החלו השתיים לטפס במדרגות המובילות לביתן, כשהבחור עולה אחריהן עם המזוודות מתנשף ממאמץ.

בבית פנימה נפתחו המזוודות ותכולתן התגלתה. מה לא היה שם? יין ומצות, מצרכים לחג, ובגדים וחפצים למכירה בשווקים הרוסיים. בני המשפחה הביטו בתכולת המזוודות, ופרצו בצהלות שמחה מלוות בדמעות התרגשות.

לאחר שההתלהבות הראשונית שככה קמעא, נזכרו בני המשפחה בבחור שהביא עבורם את המזוודות: "רגע! מה אתך? איפה אתה מתכנן לשהות בליל הסדר?".

- "אה, נראה לי שאהיה עם החברים שלי. אמנם הם לא יהודים, אבל אני מסתדר איתם היטב!".

- "מה, בחור יהודי ישהה במחיצת גויים בליל הסדר? זה לא בא בחשבון! בליל הסדר אתה מגיע אלינו ומתארח אצלנו!".

לבחור לא נותרה ברירה אלא לקבל את ההזמנה. הוא התארח בבית המשפחה בליל הסדר ובלילה שאחריו. מרגע לרגע הוא התחבר לאווירת החג, והתפעל מהיהודים הצדיקים שמוסרים את נפשם כדי לשמור על הגחלת בלב הכפור הסובייטי המנוכר ליהדות.

חג הפסח חלף, והבחור שב לאנגליה. בימים הבאים הוא התהלך מהורהר ואפוף מחשבות על אורח חייו. הוא ערך חשבון נפש ואמר לעצמו: 'אם יהודים החיים תחת המשטר הקומוניסטי מוכנים לשמור על השבת ועל החגים במסירות נפש, כיצד יתכן שאני, שמתגורר במדינה חופשית ויכול לעשות הכל, חי כמו גוי?!'.

כך החלו לפעם בו הרהורי תשובה. עם הזמן הוא שינה את אורחות חייו מהקצה אל הקצה והתקרב ליהדות. כיום הוא משמש כראש ישיבה ומרביץ תורה למאות.

ראו נא כיצד מגלגל הקב"ה את העניינים ומקרב את בניו! ראו כיצד הרצון לסייע ליהודי רוסיה, הוביל את הבחור למסירות נפש. ראו מה זו השגחה פרטית. הרי אם היה העסקן עונה לבחור בצלצול הראשון, הוא לא היה יודע שהמשפחה היהודית לא קבלה את המשלוח. רק לאחר חודשים, נודע לעסקן כי המשלוח לא הגיע ליעדו, ובעקבות זאת הוא נעזר בשרותיו של הבחור.

ראו נא כיצד גרמו שתי מזוודות לבחור לחזור בתשובה והפכו אותו לתלמיד חכם ומרביץ תורה. ראו כיצד הקב"ה מנהל את העולם. אין זו אלא תחילת התגשמות ההבטחה: "והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' אלוקיך שמה. ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצווך היום". [מתוך 'אריה שאג']

וּמַלְאֵה אֶלְקֵיךָ אֶת לְבַבְךָ (ל, ו)

זהו שאמרו (שבת קד.) הבא לטהר מסייעין אותו, מבטיחך שתשוב אליו בכל לבבך והוא יעזור אותך (רמב"ו)

רואים אנו קיום הבטחה זו בדורנו, אנשים רחוקים מהדת עושים צעד אחד של התקרבות ומיד מקבלים רוח טהרה ונסחפים לעבר התורה והקדושה.

* * *

מספר הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א: "לפני מספר שנים שהיתי בקיבוץ חילוני מובהק במשך שלושה ימים, והשתוממתי לראות את התשוקה שלהם לדעת. מזכיר

הקיבוץ ביקש ממני שאתן הרצאה לאנשי הקיבוץ. הם רצו לשמוע, ובאמת באו ושמעו!

לאחר מכן סיפר לי המזכיר, כי בכל ראש השנה הם מביאים בעל תוקע, וגם ביום כיפור מתקיימת תפילה בציבור, בה משתתפים רבים מבני הקיבוץ. "אמנם אנחנו חילונים" - אמר - "אך איננו רוצים לאבד את זהותנו היהודית, ולהתנתק מהשורשים".

גם בני הקיבוצים, המנותקים כליל משמירת הדת, מבינים שזהו חיבורם לעם הנצח.

בקיבוצים מסוימים יש כבר כמה בעלי תשובה, והם מבקשים לקיים שם בשבתות מניין כשר של עשרה שומרי שבת. וכך, בכל שבת הם מזמינים בני ישיבות או אברכים המגיעים מחוץ לקיבוץ ומשלימים מניין כשר, ואליהם מצטרפים אנשים מהקיבוץ.

כמו כן, כידוע, בישיבתנו ישיבת 'אור החיים' בירושלים עיה"ק, מתקיימים מעמדי סליחות של אלפי איש. באחת השנים, בתום מעמד הסליחות, ניגש אלי אברך כבן שלושים וסיפורו בפיו: "לפני עשר שנים הייתי בצבא, ושמעתי שיש מעמד של סליחות בישיבת 'אור החיים'. הייתי חילוני גמור, אבל באתי מתוך סקרנות. אומר לרב את האמת, התעורר לי הלב... צעקתם 'ה' הוא האלוקים', ואני שאלתי 'מה הם צועקים?' זה היה כל כך מרגש, לא הבנתי מה צועקים... היה שם אדם דתי שהסביר לי את משמעות הדברים, אחר כך באתי לשבת לישיבה, וזהו, מאותו לילה של סליחות הפכתי לאדם אחר! כיום אני אברך, שקוע כולי בלימוד התורה".

מי היה מאמין? לפני עשור לא היו לו מושגים ביהדות כלל, הוא לא ידע אפילו מהי שבת, וכעת הוא בן תורה אמיתי!

באחת השנים השתתף כאן בסליחות יהודי חילוני, שדרן ספורט. לאחר אמירת הסליחות הוא ניגש אלי, ושאלתי אותו: "מאין באת? מה גרם לך להגיע?".

"אני גר בגבעתיים, וכל בני משפחתי כבר היו פה", הוא סיפר. "כל אחד מהם חזר עם דמעות בעיניים, שאלתי אותם, 'מה קרה? מה ראיתם שם?' והם אמרו לי, 'תשמע, אתה חייב לראות את המחזה הזה בעצמך!'. 'מה אני אראה? אני לא מבין, הנה, יש פה בתי כנסת, ומה יש לראות בסליחות? אומרים סליחות, חטאנו לפניך... אבל בסוף באתי... כבוד הרב, דע לך! מרגע שנכנסתי לא פסקתי מלבכות, אני מסתכל, שומע ובוכה. עכשיו הבנתי מדוע הם באים אלי בדמעות ואומרים: 'זה משהו מרגש ומצמרר'...".

עם ישראל פתוח לקבל, עלינו רק לפתוח להם פתח לטעם ולראות!

ממשיך הרב אלבז ומספר: אחד האברכים שלנו, גאון עצום, הגיע לכאן בזכות אהבת חברים... במה דברים אמורים?

הם היו כמה חברים מוכשרים, המצטיינים ביותר בבית ספרם. אחר כך היו קצינים ומפקדים בצבא, ואפילו מדריכי קצינים. אחד מהם שמע דרשה וחזר בעקבותיה בתשובה, הוא שידל חבר נוסף לבוא ולשמע, בלי התחייבות... הגיע, שמע ונשאר. באותה דרך הם השפיעו על חברים נוספים, עד שנשאר חבר אחד שעדיין לא טעם את מתיקות התורה.

חבר זה היה המוכשר ביותר מבין כולם, אך כמה שדיברו אתו הוא לא הסכים. "עזבו אותי, אלה דברים ישנים של ימות מתושלח... מה לנו ולדברים האלה?".

המשיכו החברים להפציר בו, עד שאמרו לו: "שמע, אתה זוכר שפעמים רבות ביקשת שנלך למקום פלוני, ועל אף שלא היה לנו חשק ללכת וכדי לא לשבור את המילה שלך הלכנו איתך, נכון? מדוע כעת אתה שובר את המילה שלנו? זו חברות!? זו ידידות!? גם אתה צריך לשמוע לבקשתנו. תבוא, תשמע, לא מחייבים אותך כלום, רק תשמע!".

"צודקים", הוא הסכים בשם החברות שלהם, "אני בא, אבל מראש אני אומר לכם שחבל על הזמן שלי, כי אני לא מאמין בזה בכלל...".

הוא הגיע לכאן במוצאי שבת. באותה תקופה הייתי מוסר בכל מוצאי שבת שיעור מעמיק בספר 'מסילת ישרים', והבחורים היקרים היו יושבים ושומעים. הוא נעמד בפתח, ולא הסכים להיכנס בשום פנים ואופן בטענה שבא רק לשמוע...

כך עמד והאזין לדברי ה'מסילת ישרים', שנאמרו בתוספת משלים, אגדות ומעשיות - דברים המושכים את הלב. כמעט שעה ארך השיעור, ומשהסתיים נגשתי למקומו שבפתח, לאחל לו 'שבוע טוב'.

"ברוך הבא, שמעת את השיעור?", התעניינתי.

"כן, שמעתי, אבל כל הדברים היפים האלה שהרב אמר אינם נוגעים אלי כלל, כי אין לי בסיס ביהדות, אני לא מאמין בכלל!".

"מה הכוונה שאתה 'לא מאמין'?", שאלתי.

"לא מאמין שקיימים כל הדברים האלה שאתם מדברים עליהם...".

הצבעתי על מדפי הספרים העמוסים שמקיפים את קירות בית המדרש, ואמרתי לו: "תראה, יש כאן ספריה של אלפי ספרים, האם למדת אותם? איך אתה אומר שאתה לא מאמין בכלל הדברים האלה, כבר קראת את כל הספרים שלנו?".

"מה לי ולספרים האלה?", הוא לא הבין...

"איך אתה יכול לומר לי שאינך מאמין, אם לא ידוע לך כלל מה כתוב בספרים שלנו? אין זה נכון שאתה לא מאמין, אלא

אתה לא יודע! אתה לא מכיר את האמונה הזאת! ברגע שתלמד ספר ועוד ספר ותדע על מה דברנו בשיעור, אז תוכל לומר לי אם אתה מאמין לדברים או לא".

הוא חשב על הדברים, ומיד עדכן אותי: "יש לי אלף שאלות על כל הדברים שלכם...".

להפתעתו, לא נבהלתי: "תבוא כל יום, תשאל אותי שתי שאלות, ואני אענה לך עליהן. אי אפשר לענות על כולן על רגל אחת. כדאי שתיקח מחברת ותעלה על הכתב את כל השאלות, וכך אוכל לעבור עליהן. על חלקן אשיב לך בעצמי, וכאשר לא אדע להשיב בעצמי, אשאל את הגדולים ממני בתורה ובחכמה...".

למחרת הוא הגיע, ומני אז עד היום הזה הוא עדיין מעיין בספרים שלנו... אבל כעת הוא כבר בקי בהם ויודע ישר והפוך גמרות, חושן משפט ויורה דעה, בכל תחום! הוא גאון עולם, והבקיאות שלו יחד עם העמקות הן מהמיוחדות ממש.

אחינו התועים רחוקים כל כך, אינם יודעים ואינם מכירים מושגי יסוד ביהדות. צריך להבין שהבורות שלהם כה גדולה, שאי אפשר לומר שהם אינם מאמינים, הם פשוט לא יודעים! אך כשנותנים להם לטעום, להרגיש מעט את אור התורה – או אז הם רואים את האמונה בעיניים, ואינם מסוגלים להתנתק מהתורה הקדושה.

אביא עוד דוגמא לכוחה של תורה וקדושה: הגיע לישיבתנו נער צעיר כבן ארבע-עשרה, שמע שיעור וטען: "לא התחברתי".

"הישאר שבוע נוסף!" הצעתי לו, והוא נשאר. בסוף השבוע ציינתי בפניו: "אני רואה אותך כל הזמן לומד!".

- "אכן, אינני יכול להפסיק את הלימוד!".

והדבר מדהים, כיצד קורה שתוך יום יומיים הם מתחברים כל כך? התשובה היא, שכאשר אדם מעמיק בדברים הוא מתחבר לקדושה. זה כוחה של התורה הקדושה, שהיא מחברת את הלומד לה', והוא מקבל שפע אלוקי מהעולם העליון, המשפיע עליו להתחבר לגמרא.

לא רק צעירים באים לטעום ולשמע, היו גם אנשים מבוגרים שבאו רק לשיעור בודד, כדי לבדוק, לנסות, ולא יכלו להפסיק... אחד מאותם אנשים הוא יהודי בן למעלה משמונים, וכבר אינו בקו הבריאות. לפני מספר שנים לא ידע מילה בגמרא, וכעת אינו מוכן ללכת הביתה לישון...

"אני חייב ללמוד את הגמרא, איני מסוגל לעזוב" הוא אומר.

ראייתו אינה במיטבה, והוא יושב כשזכוכית מגדלת בידו ולומד דף אחר דף!... איי... ישראל קדושים....

[מתוך הספר 'משכני אחריר']

פרשת נצבים

"אתם נצבים היום פלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם"
(כ"ט, ט).

פירש הרב 'תכלת מרדכי' זצ"ל: כידוע, "היום" רומז לראש השנה (זוהר ח"ב ב, ב), בו ניצבים כולם לפני ה', לשוב בתשובה ולזכות במחילתו. והנה, בכל ימות השנה שונים הם הגורמים המעוררים את האדם לתשובה. והם: "ראשיכם", יש המתעוררים לתשובה על ידי המחשבה והעיון וחשבון הנפש.

"שבטיכם", שבת הוא שוט הקאה, "שכט לגו (לגוף) כסילים" (משלי כו, ג), היא התשובה שמחמת יסורים.

"זקניכם", יש המתעוררים בהגיע ימי הזיקנה, כשך תסיסת הנעורים ומירון החיים ובהתקרב הקץ.

"שטריכם", יש המתעוררים לה כאשר הם מתמנים להורות ולהדריך אחרים, התובעים מהם: "קשוט עצמן תחילה ואחר כך קשוט אחרים"...

אבל כל זה, בכל ימות השנה. לקראת יום הדין, אין מעורר חזק יותר מהדין הצפוי ותוצאותיו. לקראתם, צריך שיתעורר "כל איש ישראל"!...

"אתם נצבים היום פלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם"
(כ"ט, ט).

ובמדרש (ילקוט ש נצבים א) על פסוק זה אמרו: "זה שאמר הכתוב (משלי יב, ז) 'הפוך רשעים ואינם ובית צדיקים יעמוד', וצריך להבינו.

והנה רש"י, כאן מפרש למה נסמכה פרשת 'אתם נצבים' לקלות? - לפי ששמענו ישראל מאה קלות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקן פניהם ואמרו: מי יוכל לעמוד באלו? התחיל משה לפייסם - 'אתם נצבים היום', הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה, והרי אתם קיימין לפניו". וקשה, מדוע רש"י נוקט לשון "מאה קלות חסר שתיים" ולא 'תשעים ושמונה קלות'? ויש לבאר כי הכוונה בזה היא לקלות שבפסוק 'גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת' (כ"ה, סא), אשר דרשו חז"ל שהכוונה היא למיתת הצדיקים בעבור עוונות הרשעים. ולכן רש"י אומר "מאה קלות חסר שתיים" כי הן השתיים שאינן כתובות בספר התורה. ועל כן אמרו ישראל: "מי יוכל לעמוד באלו" שהצדיקים יומתו בעוון הרשעים? - לכן מפייסם משה: "אתם נצבים היום כולכם" - גם הצדיקים שבכם - 'ראשיכם... זקניכם'. ואע"פ שהרבה הכעסתם למקום, לא עשה כלייה עם הצדיקים.

ועל כך מביא המדרש את הפסוק 'הפוך רשעים ואינם'. כלומר, הרשעים הם שישאו בעוונותיהם וישמרו, אך 'ובית צדיקים יעמוד' ולא ימוט בעוונות הרשעים!

"כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאה הוא" (ל, יא).

מובא במדרש (דברים רבה ה, ב): "ואם תאמרו שמה לרעתכם נתתי לכם את התורה, לא נתתי אותה לכם אלא לטובתכם שמלאכי השרת נתאו לה ונעלמה מהן".

וצריך ביאור, היעלה על הדעת שהתורה ניתנה לרעתם ח"ו, עד שצריך הוכחה וראיה שהיא ניתנה לטובתן של ישראל? וכן יש להבין, מה ההוכחה ממלאכי השרת?

מובא ב"נחל אליהו": איתא בחז"ל שהתורה מגינה ומצילה מיצר הרע - "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה - אין אתם נמסרים בידו", ו"אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש" (קידושין ל:).

אך באמת התורה מלבד מה שהיא מצילה מיצר הרע, מכל מקום עיקר תכליתה הוא בעצמותה, כי קוב"ה ישראל ואורייתא חד הם.

וזהו שאמר, שמה תאמרו שעיקר התורה הוא לרעתכם, דהיינו לעקירת ותיקון הרע, לא כך הדבר, אלא עיקרה לטובתכם, שהיא תכלית מציאות הבריאה ועל ידה אתם מתחברים אל בורא העולם. והראיה - שמלאכי השרת נתאו לה, ואצלם הרי אין זה בא כלל לתיקון הרע. (שניים מקרא)

"ולא מעבר לים הוא" (ל, יג).

מובא בעירונין (נה): "ולא מעבר לים היא - לא תמצא לא בסחרנים ולא בתגרים".

מובא בספר 'תורת מהרי"ן': שנינו במשנה באבות (ה, ז), 'האומר שלי שלך ושליך שלי - עם הארץ'. ולכאורה תמוה, הן מי שמואס בשל עצמו וחומד של אחרים

חסר דעת הוא, ומה שייך לומר עליו עם הארץ? אלא הכוונה היא למי שיכול לעסוק תורה, ובמקום זאת הוא עוסק בסחורה ומחזיק מכספו תלמיד חכם העוסק בתורה. ובא אותו סוחר ואומר לתלמיד חכם: "שלי - שלך, ושליך - שלי" - דהיינו, הכסף שלי נתון לך, ותמורת זאת התורה שלך נתונה לי. ועל כך אמרו חכמים, כי אמנם אדם זה נוהג כשורה בכך שהוא מחזיק בממונו לומדי תורה, אך סוף כל סוף הוא נשאר עם הארץ, כי הוא עצמו אינו לומד תורה.

וזהו שאמרו: "ולא מעבר לים היא - לא תמצא לא בסחרנים ולא בתגרים" - כי אפילו אם יחזיקו בממונם לומדי תורה, סוף סוף הם עצמם אינם עוסקים בה, ועל כן לעולם אי אפשר יהיה לומר עליהם שהם 'תלמידי חכמים'. ולפיכך, גם המחזיק תורה עליו לקבוע עתים לתורה, כדי שלא יישאר בור ועם הארץ.

(טללי אורות)

"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" (ל, יד).

הסדר הפוך, לכאורה, שהרי בדרך הטבע הפה מדבר את מה שהלב חשב לפניו, ומדוע כאן נקט 'בפיך' ואחר כך 'בלבבך'?

ישוב מוסרי מובא על כך בשמו של הגה"צ רבי הירש לוינסון זצ"ל (חתנו של ה'חפץ חיים' זצ"ל):

יש לעיתים, שלבו של האדם טרוד בדאגות, ומתוך כך קשה לו להתרכז במחשבות של תורה. העצה היעוצה במצב זה: שלא ימתין עד שישתפר מצב רוחו כדי לעסוק בתורה, אלא יוציא דברי תורה מפיו אף בלי מחשבה - ואלו ישפיעו לטובה גם על הלב והמוח, כי בדיבור ובנגינה יש כח להשפיע על מערכת המחשבה, וכך יעלה בידו לשעבד את ליבו להגות בתורה.

הוסיף על כך תלמידו, הגאון רבי אברהם נשר (אדלר) זצ"ל, בספרו "פרחי שושנה" (-ה' התשי"ג), שעל כן אמרו חז"ל (מגילה לב): 'כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה - עליו הכתוב אומר 'וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים', כי בלי זמרה חסר לאדם הריכוז המלא ותשומת הלב הראויה לעסק התורה. וכעין זה אפשר להסביר מדוע במצוות רבות התלויות באמירה, כגון ברכת כהנים, מקרא ביכורים ועוד, מצוותן היא בהרמת הקול, ולכאורה: הלא לפני הקב"ה הוא מדבר, ומדוע צריך דוקא 'קול רם'? אלא שהקול משפיע על האדם עצמו, שיהיו פיו וליבו שווים.

הוא אשר אומר הכתוב: "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" - שאפילו אם ליבו עדין בל עמו, ואף בו כל חפץ פנימי לעשות את המצוה, אבל פעולה חיצונית בפה תוכל לעורר את ליבו לעשות ולקיים! (ושלל לא יחסר)

"העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ" (ל, טו).

הגמרא (ע"ז ג.) מאריכה לתאר את הדין וחשבון שיבוא הקב"ה עם אומות העולם לעתיד לבא. ומבואר שם שבתחילה הקב"ה יביא את השמים והארץ שיעידו שישאל קיימו את מצוות התורה, ועל כך ישיבוהו האומות שהשמים והארץ נוגעים בעדותם, שכן "אם לא בריתי [התורה] יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמת", ולכן יהיה להם רצון לומר שהתורה התקיימה. והקב"ה משיב להם: "מכם יבואו ויעידו" - נמרוד יעיד באברהם, לבן ביעקב, אשת פוטיפר ביוסף וכו'.

ותמהו המפרשים: כיצד יתכן שהקב"ה יחזור מדבריו במה שאמר "שמים וארץ יעידו", וכי טעות היתה לפניו ח"ו?

ונראה ליישב זאת בהקדם קושיא נוספת: מה תועיל עדות נמרוד על אברהם, לכן על יעקב וכו', הרי הם מעידים רק על יחידים שבעם ישראל, ומי יעיד על כלל ישראל שקיימו את התורה? - על כן אנו נזקקים לדברי הגמ' (יומא לה): "ש'אפילו בשביל צדיק אחד העולם מתקיים, שנאמר 'וצדיק יסוד עולם', ולכן מועילה עדותם על יחידים שבכל דור בכדי שכל העולם ובכלל בני אותו דור - יישארו קיימים.

מעתה, כיון שהאומות יעידו על יחידים שבדור אשר בזכות כל אחד מהם העולם מתקיים, נמצא שכל יחידים וארץ נגיעה בעדות הואיל והם יכולים להתקיים מחמת התורה של היחידים - 'וצדיק יסוד עולם'! ועתה יבואו השמיים והארץ ויעידו על כלל ישראל שהם קיימו את התורה, ונמצא שכל דברי הקב"ה אמת, והעדות על היחידים - באה רק כדי להכשיר את עדות השמים והארץ!

(מתוקים מדבש)

פנינת בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

הגענו לנקודת השיא

שנה מילה החוזרת על עצמה כמה וכמה פעמים בפרשה וגם בפרשת וילך. בפרשתנו אומרת התורה "הַנְּסַתְרֹת לָהּ אֶלְקֵינוּ, וְהַנְּגַלְת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם" (דברים כט, כח). הנסתרות - הדברים הנסתרים שייכים רק לקב"ה, שהוא היודע את כל החשבונות והמהלכים, והוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים כולם, אותם אנו לא יודעים. הסתר פנים. ואילו אנו יודעים את הנגלות - הדברים הברורים.

לאחר מכן בפרשת וילך, חוזרת התורה ואומרת, "וְחָרָה אָפִי בּו בְּיֹם הַהוּא וְעִזְבָתִים וְהִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהֶם וְהָיָה לְאֹכֶל" (דברים לא, יז), שוב "והסתרת", להורות שמגיע זמן של הסתר פנים. ממשכה התורה, "וְאֶנְכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנַי בְּיֹם הַהוּא" (שם, יח), בפסוק זה ישנה יותר 'הסתרה', עד כאן היה זה הסתר אחד, פה מוסיפה התורה "הִסְתַּר אֶסְתִּיר", הסתרה בתוך הסתרה.

ממחיש זאת הבעל שם טוב, לאדם שנתן מכה לחבירו, היה ועבר. היעלה על הדעת שלאחר שנתן מכה לחבירו, חבירו הוא שישלם למכה כסף, זה כבר לא ייתכן. אבל במציאות אנו רואים שכן, אדם שהולך לרופא, הרופא לוקח סכין וחותר בבשר החי, ובסופו של דבר החולה הוא שמשלם לרופא כסף רב. זו בדיוק ההסתרה.

בדורנו אנחנו כבר לא מבינים מה קורה, ויותר מכך הכל נראה הפוך והבלבול גדול ונורא, עד שלפעמים זה יכול לגרום לאדם שחס ושלום יגיע לידי יאוש, ואומר לעצמו, 'די במצב כזה כנראה שאין תקווה'. זהו דבר חמור מאוד, אדם צריך להבין שגם בתוך ההסתרה העמוקה זה הקב"ה, שנאמר "וְאֶנְכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר", ה' הוא שעושה את כל ההסתרה, ואדרבה דווקא מתוך הסתר הפנים האיום והנורא - משם צומחת הישועה.

מסופר על הרב סעדיה גאון, שהיה עשיר מופלג עם משרתים רבים ורכוש רב, בערב פסח שלח הרב את אחד ממשרתיו עם כלי מזהב יפה ויקר ערך, לטובלו בנהר. לפתע בחוסר תשומת לב נשטט הכלי ונפל בתוך הנהר ואבד. חזר המשרת וסיפר כן לרב, שמחל על הענין. לשנה הבאה בערב פסח שוב נתן לו הרב כלי יקר ערך. הלך המשרת לאותו מקום בו היה בשנה שעברה, ולפתע הוא רואה את הכלי שאבד בשנה שעברה נמצא ממש מולו. הוא אסף את הכלי ומיד הבין שזה לא סתם נס, שהרי גם אם היה עובר יום בלבד זה מעבר לטבע, לאחר שהכלי זרם עם המים, כיצד החזירוהו המים בדיוק לאותו מקום, ועוד אחרי שנה?

הגיע המשרת אל הרב בהתלהבות ושמחה לבשר לו על נס מציאת הכלי, והנה הוא רואה שחשכו עיני הרב שהתמלא בעצבות. התפלא המשרת. לאחר מכן התחיל הרב להפסיד מנכסיו ותוך תקופה קצרה הפך לעני מרוד, ולא זו בלבד, אלא בנוסף חלה במחלה קשה ומצבו התדרדר. הגיע רופא, ולאחר בדיקה יסודית הודיע שהתרופה היחידה, היא לקחת תרנגול מיוחד שנמצא אך ורק במקום פלוני שהיה מאוד רחוק, להביאו ולשחוט אותו, לערב את דמו עם עוד סממנים ולשתות בכפית אחת, וזה הדבר היחיד שיצילהו, ואין שום תקווה אחרת. אותו משרת נאמן נרתם למשימה, והלך בדרכים מלאות

סכנה והוצאות רבות, ולאחר חודשים רבים הגיע המשרת, לקח את התרנגול וחזר לרב באותם דרכים קשות. אחרי למעלה מחצי שנה הגיע המשרת בשמחה גדולה, עוד כמה דקות יכינו את התרופה, והרב שכל כך חביב עליהם יזכה לרפואה ויחזור לאיתנו. הכין המשרת את התרופה, לקח את הכפית בשביל להשקות את הרב, שהיה כבר ממש על סף התמוטטות לפני יציאת נשמה, אך מרוב התרגשות בעת שקירב את הכף לפיו של הרב, נפלה הכפית וכל התכולה נשפכה לארץ ונפסדה. המשרת נבהל וכמעט והתעלף, שלאחר טרחה כה מרובה ירד הכל לתהוה.

הסתכל המשרת על הרב, והנה הרב עם חיוך גדול על הפנים. על מה ולמה? הוא על ערש דווי. לפתע תוך כמה שעות התחיל הרב לחזור לעצמו, התרפא והתחזק, ואחרי כמה שבועות הפך להיות בריא ככל האדם, ובמשך הזמן גם עסקיו חזרו לשגשג עד שחזר הרב לעשירות שהיתה לו. ויהי לפלא.

אותו משרת נאמן שאל את רבו, ילמדנו רבינו, כשמצאתי את הכלי אחרי נס כזה - הרב נכנס לחרדות ולפחדים, ואילו עתה כשהבאתי את תרופת הפלא שאבדה ונשפכה - הרב חייך? פתח הרב את פיו ואמר, כשאדם מגיע בחייו לנקודת שיא, ורואה הצלחה כה גדולה מעל הטבע, צריך לידע שמכאן הוא עלול לירד למטה והמצב לא יהיה טוב, לכן כששמעתי על נס מציאת הכלי, הרגשתי שהגעתי לנקודה של שיא ומכאן פחדתי רק לרדת. וזה מה שקרה. אבל כשהגעתי למצב בין חיים למוות, והתרופה היחידה שיכלה להצילני נעלמה ברגע, ועמל של חצי שנה הלך לתהוה, הרגשתי נקודת שיא למטה, שלרדת יותר ממנה אי אפשר, והבנתי שפה תיתכן ישועה.

לעיתים מרגיש האדם ירידה אחת אחרי השניה, בגשמיות או ברוחניות, ועומד ותוהה 'עד היכן אפשר לרדת', צריך לדעת שיש נקודה מסוימת של שיא, שמכאן הוא לא יירד אלא יכול רק לעלות בחזרה. כך אמר הרב. צריך לדעת, גם כשנמצאים בהסתר פנים והמצב נראה קודר ובלתי ניתן להסבר, ככל שהמצב קשה יותר והחושך יכסה ארץ, צריך לדעת שזה מתקרב לנקודת השיא, ונקודה זו לפתע יורח האור על העולם כולו.

זהו ראש השנה, עליו אומרת הגמרא, שזה חג שהחודש מכוסה בו, הלבנה מוסתרת ואינה נראית. נגיע כולנו לראש השנה, שזו נקודת השיא, שהאדם מרגיש שאין כלום מלבדו, ובפרט במצבינו שמרגישים שכלו כל הקיצים, שאין שום פתח והצלה כיצד לצאת ממצבים כל כך נוראים. צריך לדעת שדווקא כשנראה שאין מנוס ואין מה לעשות, זה הזמן שהאדם יכול לבטוח במי שאמר והיה העולם, ודווקא בנקודת שפל זו הוא יחלף לטובה.

בע"ה בודאי שראש השנה הזה יהיה גדול ונורא, עם כל כך הרבה גזירות ודברים נוראים לא מובנים, ומכאן נשאר רק לעלות למעלה, נתחזק בתפילה לקב"ה ונזכה לגאולה שלמה בקרוב במהרה בימינו אמן.

בברכת שבת שלום, ושנה טובה ומבורכת, הרב אברהם עטיה

כשנמצאים בהסתר פנים והמצב נראה קודר ובלתי ניתן להסבר, ככל שהמצב קשה יותר והחושך יכסה ארץ... בנקודה זו לפתע יזרח האור על העולם כולו

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:25	19:35	20:22

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

לע"נ
יצחק שם טוב בן
שרה ז"ל

לע"נ
יוסף חיים בן
עזיזא ז"ל

לע"נ
שאלו חי
בן מרים ז"ל

ישועה בזכות קבלה טובה

קבוע בספר זה. ברוך השם אני מחזיק מעמד כבר כמעט שנה, למרות שדבר לא זו, הישועה לא הגיעה, ראש השנה כבר בעוד פחות מחודש... 'דבר לא זז?!' - חלף הרהור נועז במוחו של הרב. 'דווקא לי יש תחושה שמעגלים נסגרים!' - ניתר לבו בקרב. בטרם ירד מהטיסה ביקש מהבחור את פרטיו, ונפרד ממנו באמירה סתמית של 'נעמוד בקשר'. והלא יאומן אכן קרה: בכ"ו באלול באותה שנה, פחות ממאה שעות לפני תום 'שנת הקבלה הטובה', הם באו בברית האירוסין. נערה מבני ברק, כבת 30, שכבר היתה כמעט מיואשת - אולם בראש השנה החולף קיבלה על עצמה לימוד יומי קבוע, עם בחור בן 28 מציריך, גם הוא כמעט מיואש, וגם הוא, בדיוק בראש השנה שלפני - קיבל על עצמו חצי שעת לימוד יומי באותו ספר בדיוק!

שני קצוות תבל, שני עולמות, שתי קבלות חזקות בראש השנה - חברו להם לבית נאמן בישראל, ברגעיה האחרונים של אותה שנה! סיפור מופלא זה, אותו קיבלנו בעדות אישית נרגשת מהרב שליווה את הנערה, הוא קריאה לפעולה לכולנו: אנו עומדים ברגעים גורליים, ימי הכרעה. זו הזדמנות פז לתפוס את

היא היתה נערה, כבר בכלל לא צעירה... בראש חודש אלול חגגה 30 לחייה, ותחושת מחנק אפפה אותה. כל חברותיה כבר נישאו באושר, הקימו בתים בישראל, מלוות עוללים למטפלת ולמעון, מגדלות ילדים לתפארת. ורק היא, רק היא, נותרה מאחור, כביכול עליה השנים לא חולפות ועוברות, כאילו עליה נגזר להיות 'בת סמינר' נצחית... ומה לא ניסתה. כבר היתה בקברי צדיקים, וכבר התברכה מצדיקים חיים. אינספור סגולות מאחוריה, אומרים עליה שהיא מומחית בסגולות להקמת בתים בישראל. אכן כן, היא מכירה כמעט את כל הסגולות, אבל אף אחת מהן לא הועילה. והיום, ראש חודש אלול, היא חשה כי לבה מתרסק, היא לא מסוגלת לעמוד בצער הזה.

יום ועוד יום ועוד יום, עתה היא חוגגת יום הולדת, מחליפה קידומת, עוברת עשור. 'יום הולדת 30 ואת עדיין מחכה!' - צבטה את עצמה, מיוסרת, מודאגת... ואז, כששפכה את לבה בשיחה עם רב אליו היא מקורבת, יעץ לה לנקוט בכלי שגילה הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל. 'קבלה טובה, אחת, חזקה.

קבלה ממנה לא תסורי, קבלה בה תעמדי בדבקות בכל מחיר. קחי את הזמן עד ראש השנה, תחשבי מה את יכולה לקבל על עצמך. התנדבות לחסד, שמירת הלשון, התחזקות בצניעות, ביראת שמים, או בכל דבר אחר. קבלה אחת טובה שתכריע את גורלך, שתהפוך את בית דין של מעלה, עד שיוכרע שהשנה את מקימה בית בישראל!'

הנערה שמעה, והחליטה: היא מקבלת על עצמה חצי שעת לימוד יומי בספר מוסר קבוע, על מנת לחזק ביראת שמים. היא חשה שזה מה שנדרש ממנה, להתחזק ביראת שמים, ובחירה ספר לימוד בו תעסוק בקביעות מדי יום, למשך חצי שעה. 'הריני מקבלת על עצמי בלי נדר', לחשה באלם קול, דמעה תלויה בזווית העין, תקווה גדולה מפעמת בלב... חודש אלול עבר, גם ראש השנה. חודש תשרי חלף, וכבר הגיעו ימי החנוכה. הנערה מקפידה על ספר הלימוד היומי, בעקביות, בחוזקה, בעוצמה. לפעמים שבה הביתה ממוטטת, אולם לא עלתה על יצועה בלי מחצית שעת הלימוד היומי. לפעמים עברו עליה ימים טרודים מאוד בעבודה, אך את קבלתה לא זנחה...

החורף כבר החל מפנה את מקומו לאביב, והישועה עדיין לא נראתה באופק. היא נדרשה למבועי חיזוק עוצמתיים, כדי להמשיך לעמוד בגבורה בקבלה שלה. כל העת עמדה בקשר טלפוני עם הרב שיעץ לה את העצה, והוא חיזק אותה כי השנה עדיין בעיצומה, הרבה דרכים לבורא עולם להושיעה עוד השנה, קיץ שלם עוד לפני... ואז הגיע שוב חודש אלול. שנה חלפה מאז החלה לעמוד בקבלתה, ועדיין אין כל התקדמות. הנה, יום הולדת 31 הגיע, והיא עודנה נערה!...

ואז, בדיוק אז, ממש בראש חודש אלול, שב הרב של אותה נערה משווייץ. בעת ישיבתו במטוס, הוא מבחין כי הבחור שעל ידו, מוציא מתיקו ספר המוכר לו כל כך. זהו אותו ספר בו לומדת הנערה, שאך אתמול התקשרה 'להזכיר' שהנה חולפת שנה מהשיחה הקודמת, ודבר לא זז, ולמרות זאת היא מוסיפה ללמוד מדי יום חצי שעה כפי שקיבלה על עצמה... 'תסלח לי', החל הרב לשוחח עם הבחור שלצידו, 'יש לך קשר מסויים לספר הזה? אתה אוהב אותו? אתה נהנה מתוכנו?' - הבחור השיב בגמגום רפה, כאינו רוצה לחשוף את הקשר בינו לבין הספר שבידו. הרב קיבל את הסירוב בנימוס, והם החלו לשוחח על דא ועל הא...

מסתבר, שהבחור תושב ציריך, בן 28, לומד בישיבת 'מיר' בירושלים. עתה טס הוא לתחילת זמן 'אלול', והתקשה להסתיר את המובן מאליו: 'האמת, שקיוויתי שאת השנה הזאת אני כבר לא אתחיל בישיבה, אולי בכלל... בכל זאת, בן 28, כמעט לא נותרו לי חברים בני גילי בישיבה. אבל בינתיים אני מוסיף לחכות ולצפות...' - שח הבחור ברגע של שברון לב... חושיו של הרב התחדדו, מבטו התלהב. 'תגיד לי, סליחה שאני שואל שוב. לספר אותו אתה לומד - יש קשר לכך? הבחור נבון קמעא, אולם חש שאין לו מה להפסיד, והחליט לשתף. 'האמת', אמר בשקט, 'בראש השנה לפני כמעט שנה, שמעתי על סגולה מהמשגיח רבי אליהו לאפיאן, על זה שקבלה טובה אחת בראש השנה יכולה להכריע גורלות. על אתר קיבלתי על עצמי להתחזק ביראת שמים, וזאת בעזרת לימוד יומי



'דבר לא זז?!' - חלף הרהור נועז במוחו של הרב. 'דווקא לי יש תחושה שמעגלים נסגרים!' - ניתר לבו בקרב... והלא יאומן אכן קרה

כל מה שמעיק עלינו, את כל הבעיות שלנו, את כל הקשיים שלנו, את כל הדברים שאנו מצפים עבורם לישועה - ופשוט להשליך אותם לפח האשפה של ההיסטוריה, ליצור ישועה בטוחה, כדאית, ברת מימוש - כבר השנה.

כל מה שצריך לעשות, הוא לא לוותר בימים האלה. להקדיש זמן ופנאי למחשבה מעמיקה, עד ראש השנה ובמהלכו, ולהחליט 'מה הקבלה שלי'. זה בכלל לא משנה מה היא אותה קבלה, מה שחשוב הוא שהיא תתקיים, שנעמוד בה בעקביות. זו יכולה להיות קבלה טובה בשמירת הלשון או בשמירת העיניים, במילים טובות לכל אחד, בהגברת הלימוד, או בשיפור איכות הלימוד הנוכחי. לא משנה מה הקבלה - משנה שהיא תהיה, שיהיה לנו ביד את הפטיש המונח בכל כובד משקלו על כף המאזניים - ומכריע! הימים הקרובים הם גורליים לגמרי, הם מכריעים שנה שלמה. הבה נפעל בהם בכל הכח, לא נוותר בשום אופן. קבלה אחת טובה - איתה נתחיל את השנה החדשה, ובעזרתה נזכה לישועה במשך השנה.

אם רצוננו במשענת ביטחון כזו, בפרק 'לדוד', השם אורי וישעי... הנאמר בימים אלה, אומר דוד המלך: 'אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח: אחת שאלתי מאת השם... כל ימי חיי...' ואומר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: אם תקום עלינו מלחמת משפט, קטיגורים וסניגורים נאבקים אלה באלה, אזי 'בזאת אני בוטח: אחת שאלתי' - אני בוטח בקבלה האחת אותה נטלתי על עצמי, ושאיפתי לקיימה 'כל ימי חיי'. מקור ההגנה הוא הקבלה, האחת והבודדה! - שאני מתכוון לקיימה כל ימי חיי!

(הרב אשר קובלסקי)

לע"נ
אברהם אבהרון
בן גינינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
יוסף מנחם
אליהו בן מסיע
דה ואהרון ז"ל

זהירות מצלמים!

בעשרת ימי תשובה, מקפידים בהלכה יותר מאשר בכל השנה, כך פוסק השולחן ערוך (סימן ת"ג, בסעיף אחד וחשוב בסימן משל עצמו): "אף מי שאינו נוהר מפת של כותים, בעשרת ימי תשובה צריך להזהר". הביאור, חכמים אסרו פת נכרי משום חתנות, שמא יבוא לידי קירוב הדעת ונישואי תערובת, אך יש מקרים שהתירו פת נכרי, מאופה - כשאין חשש כשרות, אבל בעשרת ימי תשובה יש להזהר. השאלה זועקת! את מי חושבים לרמות כאן חלילה. בכל השנה אדם סומך על המקלים, בעשרת ימי תשובה הופך ל'מחמיר', ובמוצאי כיפור חוזר להרגלו? הדברים יובנו במשל.

בפולין שבין שתי מלחמות העולם המצב היה נורא. לחם לאכול לא היה! השלטונות עודדו חרם על היהודים, ורבים פשטו את הרגל. בחור אחד שמע שבאמריקה אמנם אין יהדות, אבל ממש דורכים על דולרים, והודיע שהוא מהגר לאמריקה. ההורים נחרדו: יוצאים שם לשמך, אין מקומות עבודה שומרי שבת והניסיונות קשים מנשוא. הבטיח הבן חגיגת שיישאר באמונתו, ריווח כסף רב וגם ישלח להוריו. כשהגיע לאמריקה, התמלא אכזבה, המצב היה הפוך: על היהדות דורכים ברגל גסה, ודולרים אין...

מאחר שהבטיח שלא לעבוד במקום מחלל שבת, יצא לעבודות מזדמנות: סבלות, וכולות וכדי בזיון. בגדיו התבלו ואוכל בקושי היה. הוריו החלו לדאוג, הבן אינו יוצר קשר וחששו שהתדרדר. כתבו וביקשו שישלח תמונה שיראו כיצד הוא נראה. נחרד הבן: תמונה בקרעי בגדיו המעליבים? לכן שאל חולצה צחורה מאחד, חליפה נאה מאחר, כובע מהודר משלישי, התנאה והלך להצטלם. שמחו הוריו כשראו את תמונתו, שצורתו נראית יהודית! זו צריכה להיות הרגשתו בעשרת ימי תשובה.

'מצלמים אותנו!' אנו נידונים במרום. עלינו לדאוג להראות נאה. ואם כן, הזהירות בפת גוים היא רק דוגמה. כי 'מצלמים אותנו' גם בתפילה, בלימוד, 'מצלמים' אותנו בכל מעשינו! אבל לא רק עכשיו, אלא בכל השנה. בימים אלה כולנו מבקשים חיים טובים, והקב"ה נעתר לתפילתנו ופוקד על המלאך שירד לעולם השפל, למלא משאלות בניו לטובה. כשמגיע המלאך ורואה שאין זה אותו אדם, הוא חוזר עם חבילות השפע למרומים, כאומר "מצטער טעות בכתובת". בעשרת ימי תשובה ה' מתארח במחיצתנו, ולכן ההנהגה אחרת! ואם נתמיד בהנהגות אלו גם לאחר הימים הנוראים נזכה לשפע וברכה והצלחה.

(עפי"י הגר"א בידרמן שליט"א)

נהג האוטובוס הרחמן

שאלה: סיפר רבי אלימלך בידרמן שליט"א: במוצאי ראש השנה בשעה 1:30 בלילה, בתחנה בבני ברק המתינו כשישים איש, ממתנינים כבר למעלה משעתיים לקו 402 בחזרה לירושלים, המדובר במשפחות עם תינוקות וילדים שהתארחו בבני ברק בחג, שראו שהאוטובוס בושש לבוא, והחלו לחשוב שמא יצטרכו להשאר בלילה בבני ברק עם טפס ומטלטליהם.

לפתע נראה אוטובוס ריק מרחוק, אך כשהתקרב הבחינו לאכזבתם שהמספר הוא 318, מבני ברק לרחובות. החליטו חלקם לעצור את הנהג בתחנונים, "אנא תרחם עלינו וקח אותנו לירושלים! הרי לרחובות יש כמה נוסעים בודדים, ואנו כשישים איש עם ילדים רכים". הנהג לא אבה לשמוע להם, "הרי נשלחתי לרחובות, וכיצד דורשים אתם ממני לנסוע לירושלים?!". לבסוף, לאחר הפצרות רבות הסכים הנהג, שינה את מספרו והחל לנסוע לירושלים.

הנוסעים שיבחו את הנהג והודו לו מקרב לב, והרעיפו עליו את כל הברכות האמורות בתורה. כשהגיעו, אחד מהנוסעים הרגיש צורך להודות לנהג באופן אישי. לאחר מילות התודה שאל הנוסע את הנהג: "הרי בכל אוטובוס יש כיום 'איתוראן', ובודאי יודעים במסוף שנסעת לירושלים, כיצד אינך חושש לסכן את פרנסתך?!".

חיך הנהג והשיב: "האמת שהקו שלי היה 402 לירושלים. בחדר הפיקוח ראו במצלמות שיש נוסעים רבים בתחנה הממתנינים ושלחו אותי. כבודו ודאי יודע, שנוסעים שמחכים זמן כה רב, מביעים רוגזם כלפי הנהג (אף שלא הוא האשם), ומכיוון שחששתי החלטתי לנקוט בתחבולה מקורית, החלפתי את המספר טרם הגעתי, וכך במקום נהג נזוף, הפכתי לאהוב ואהוד, והרווחתי ברכות עד בלי די...".

שתי שאלות מעניינות התעוררו: (א) האם במעשה הנהג יש שקר והונאה או שמותר הדבר? (ב) האם היה מותר לממתנינים לשכנעו לנסוע לירושלים, על חשבון מיעוט החפצים לרחובות?

תשובה: (א) הנהג נהג כדין, במעשיו הציל את הנוסעים מלכעוס ולהתרעם על אדם שאינו אשם, ובקללת אדם שלא עשה להם רע, וממילא הצילם מחטא. יעוין במאירי (ביצה כ). שרשאי אדם לשנות מן האמת כדי למנוע אחרים מלקנטרו שלא כדין.

(ב) משום שחברת האוטובוסים חייבת להעמיד קוים נצרכים לכלל הנוסעים, אין זה נחשב שהנוסעים "גנבו" את הקו שעומד לרשות הציבור, ויתכן שאף אם באמת היה ייעודו לרחובות, האחראי על הפיקוח היה מסכים להסב את האוטובוס שיסע לירושלים, ולמיעוט הצריכים לרחובות ידאג לאוטובוס חלופי.

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

ונילו ברעדה

עומדים אנו סמוך ונראה ליום ראש השנה הגדול והנורא, בְּרִיּוֹת בּוּ יִפְקְדוּ, לְהַזְכִּירָם לְחַיִּים וְלַמָּוֹת, מִי לֹא נִפְקַד כְּהַיּוֹם הַזֶּה, ורבים תוהים כיצד יש לעמוד לפניו יתברך ביום הזה, האם לפחד או לבטוח, לדאוג או לשמוח? או שמא הכל ביחד?

אומרת הפרשה "אַתֶּם וַצְבִּים הַיּוֹם כְּלֶכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם, רֵאשֵׁיכֶם שְׂבֻטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם, כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל", ואומר הזוהר הקדוש (פנחס רל"א) - כי "היום" הוא ראש השנה, שבו ניצבים כולנו לפני הקב"ה, ועיקר העבודה ביום הזה היא "שתמליכוני עליכם", וזהו בעצם חיזוק עמוד האמונה, לדעת שהקב"ה מלך על כל הארץ, ומלכותו בכל משלה, וצריך האדם באמונתו לקבל את כל העובר עליו באהבה, וזוהי ההמלכה האמיתית, שהאדם מקבל כל גזירותיו באהבה.

אומר הגאון רבי שלמה קלוגר (כי תבוא תרי"ב) שבראש השנה יהיה משמח ואומר, כל מה שעושה הוא יתברך הוא לטובה, ובזה יהיה נהפך באמת לטובה, ולכן מטעם הזה נראה, שיהיה אדם רגיל לומר בראש השנה לאחר תפילת שחרית "כל מה דעביד רחמנא לטב עביד" וגם זו לטובה,



וכתב הטור (סימן תקפ"א) "רוחצין ומסתפרין בערב ראש השנה, שמנהגו של עולם, אדם שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים, ומגדל זקנו ואין חותך ציפורניו, אבל ישראל אינו כן, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים, ואוכלין ושותין ושמים בראש השנה, לפי שיודעים שהקב"ה יעשה להם נס", ומוסיף הט"ז "להראות שאנו בטוחים בו יתברך", שהבטחון עצמו הוא גורם שיזכנו בדין.

ואם נתמה, כיצד ניתן להיות בשמחה וביראה גם יחד, מפורשים הדברים בספר החינוך (מצוה שי"א): ומשורשי מצות המועד הזה, שהיה מחסדי הא-ל עם ברואיו לפקוד אותם ולראות מעשיהם יום אחד בכל שנה ושנה, כדי שלא יתרבו העוונות ויהיה מקום לכפרה, והוא רב חסד מטה כלפי חסד... נמצא שהיום הזה הוא קיומו של עולם, ולכן ראוי לעשות אותו יום טוב... ואולם מהיותו יום מועד לדון כל חי, ראוי לעמוד בו ביראה ופחד יותר מכל שאר מועדי השנה.

נמצינו למדים, שההנהגה הנכונה היא מן הצד האחד לירא מיום הדין הגדול והנורא, ומן הצד השני לשמוח על הזכות להמליך אותו, להתחזק באמונה ובטחון בו יתברך שיוציא לאור משפטינו, ולקבל כל גזירותיו באהבה, וזהו שאמרו חז"ל (יומא ד':) "וגילו ברעדה - במקום גילה שם תהא רעדה".

היום הזה הוא קיומו של עולם, ולכן ראוי לעשות אותו יום טוב... ואולם מהיותו יום מועד לדון כל חי, ראוי לעמוד בו ביראה ופחד יותר מכל שאר מועדי השנה

דבש דבורים או סוכר?

רבים וטובים בעם ישראל בכל אתר ואתר מחכים לברך על הסימנים, ולהעתיק בבקשות לקראת השנה החדשה. אחד החביבים שבהם הוא בודאי התפוח בדבש. אבל לפני שנאכל תפוח בדבש כדאי לדעת, שבגלל שהדבש הוא מוצר מבוקש ומשתנה באיכותו, ותהליך יצור של דבש איכותי הוא מורכב ויקר, ולכן קיימים לו זיופים רבים. למרבה הצער, דבש שאינו טהור או דבש מזויף נמצאים בכל מקום. בשוק המזון מדללים את הדבש בסירופ סוכר במקרה הטוב, ובמקרה הרע מוכרים סירופ סוכר כדבש - בעוד אין בו דבש כלל. לפני ראש השנה תמיד צצים זיופים וזייפנים רבים, ונתפסות כמויות גדולות של דבש מזויף (לפני יותר מעשר שנים למשל, נתפס מפעל שלם שייצר דבש מזויף).

מדינות אירופה מחייבות על פי חוק למכור דבש טהור ללא תוספות, וגם אינם מאשרות מתן אנטיביוטיקה לדבורים. בארצות הברית, לעומת זאת, מותר לתת אנטיביוטיקה



לדבורים, ואין חובה לציין את הרכיבים והתערובות על גבי אריזות הדבש. גם בישראל למרבה הצער אין חובת סימון מלאה. הרגולציה בענף הדבש במדינת ישראל עוגנה עד כה בצווים מיושנים, והחוק אמור לעדכן את הנהלים בנושא ולתת תוקף חוקי לאיסור הזנת דבורים בסוכר, על מנת לוודא שהדבש המופק מרעיית דבורים ומשווק לצרכן יהיה דבש אמיתי שהפיקו הדבורים באמצעות אגירת צוף מהצומח.

היכולת שלנו לזהות את הזיוף בבית, שלא בתנאי מעבדה, היא כמעט בלתי אפשרית. צבע הדבש, למשל, לא יעיד על הזיוף, ובכל זאת, אם אתם קונים ברשת מזון בדקו שהדבש מסומן כראוי, ושעל האריזה מופיעים שם היצרן, כתובתו ומספר הטלפון שלו, והשתדלו לקנות מיצרנים בעלי שם. בדקו גם שכתוב על האריזה מאיזה סוג של צוף הופק הדבש. כיתובים שונים ומשונים יכולים להוות סימן חשד, וכגון כיתוב "תערובת דבש" אמור בודאי להוות עבורכם נורת אזהרה...

מבחינה תזונתית, אחוז הפרוקטוז (סוכר הפירות) בדבש גבוה יותר מאשר הגלוקוז, ולכן פירוק בגוף מעלה את רמות הסוכר באופן מתון יותר מאשר סוכר לבן. מלבד זאת הוא מכיל רכיבים תזונתיים שאינם קיימים בסוכר: יש בו כמויות טובות של נוגדי חמצון וחומרים נוגדי זיהום. בין השאר הוכחה יעילותו בטיפול בזיהומי הרפס ובשיקום תפרים וחתכים לאחר ניתוח וכד'. נוסף על כך, חוקרים שבדקו את השפעתו על חולי סוכרת מצאו להפתעתם שעל אף שריכוז סוכר הפירות בו הוא גבוה, הדבר תורם לאיזון הסוכר אצלם.

סיפורים והנהגות מגדולי רבותינו לראש השנה

לא אמרת המלך כהוגן



פעם שמע הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל את השליח ציבור אומר 'המלך' בימים הנוראים, והרגיש בו כי הלה מחזיק עצמו ל-'יש', ניגש אליו ושאלו מדוע לא אמר 'המלך' כהוגן, תמה הלה על שאלתו, הרי ודאי אמרו בקול ובנעימה. נענה הרב ואמר 'כשאתה אמרת 'המלך' היו שם שני מלכים, כי אתה בעצמך היית גם כן 'ישות' בפני עצמך, ואין שני מלכים משמשים בכתר אחד...' ללמדנו על ההכנעה אותה צריך האדם לסגל לעצמו בפרט בימים אלו.

תהילים - מחזור, מחזור - תהילים

הגרי"ז מבריסק זצוק"ל היה נוהג להרבות באמירת תהילים במשך כל היום כולו, וביאר הנהגתו זאת, כי ביום הזה דומה האדם כמי שהתמוטטו לו נכסיו רחמנא ליצילן, שגם מי שעד עכשיו היה מסודר בפרנסתו וכל בני משפחתו היו בריאים ושלמים וכן בשאר הדברים, ברגע זה הכל תלוי על בלימה, ועולה על כף מאזניים, וההכרעה תלויה בידו - על כן יש לו להרבות בתפילה, לבקש רחמים ותחנונים לפני המקום, וזה פשוט כוונת התפילה 'כדלים וכרשים דפקנו דלתיך', שברגע זה עומד בעירום ובחוסר כל כפשוטו ממש. הרה"ק בעל התניא זי"ע היה מרבה באמירת תהילים כל היום עד לאחר תפילת מעריב בליל ב' של ראש השנה, ושום 'מאמר' אחר לא אמר, ולא משה ידו מתוך הספר, 'תהילים - מחזור, מחזור - תהילים'.

הנהגות טובות לראש השנה

עוד מסופר על בעל התניא זי"ע, שהיה מזהיר את תלמידיו על שני דברים, שימנעו בשינה [היינו להימנע מתוספת שינה יותר מהכרח, אבל לישון כפי ההכרח כדי שגופם לא יהיה מותש], וכן שימנעו משיחה בטלה. הנהגות אלו שווים הם לכל אדם, וראוי להחזיק בהם ולקיימם.

מציל מברכותי

בלילות ראש השנה היו גודשים את בית מדרשו של רבינו הגרי"ש אלישיב זצוק"ל אינספור יהודים שהשתוקקו להתברך מפיו לקראת השנה החדשה. בין ההמונים נראו יהודים רבים, שבורי לב וידועי סבל מכל מיני סיבות. הרב היה מקבלם בחמימות, לוחץ ידיהם בעידוד ומאציל עליהם מברכותיו הזכות. לאחר סיום לברך את ההמונים פנה הרב למעונו והוסיף לקבל עוד אנשים הרבים שבאו לביתו. כאשר דאגו בני הבית על כוחותיו הדלים היה אומר לעומתם: "קודם נתחיל!", שתמה כיצד ניתן שלא לחזק את ליבו של יהודי שבור לב המבקש להתברך לקראת השנה הבאה?! כשהרבנית היתה מבקשת להתחיל בסעודה, היה מציינ הרב בעדינות כי אם בני הבית אינם רעבים עדיין, הוא מבקש להמשיך ולקבל את פני הבאים.



אולם האירועים המחודש של בית הכנסת "בית לוי"

בסימן

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערוך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // כנסים והוצאות

הכנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לנדקקים

בית לוי

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מדורגי בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות:

054-422931 // 054-3551383 // 02-6540906

מקה בתכלית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה ובייפוי מיוחד, ועובר נקיין יסודי מידי יום ע"י חברת נקיין

לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כז אלול תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 6:25 תל-אביב: 6:40 חיפה 6:32 מוצאי שבת: ירושלים: 7:37 תל-אביב: 7:39 חיפה: 7:39 ר"ת: 8:17

פרשת נצבים (וילך בעמוד 2)

מעביר על מדותיו

מצוה מושלמת...

מלבד חכמתו וצידקותו, הצטיין הגה"צ רבי צדקה חוצ'ין זצ"ל גם כמוהל ותיק ומומחה. הוא זכה להכניס אלפים מילדי ישראל בבריתו של א"א ע"ה מבלי לקחת כסף על טרחתו.

באותם הימים בשבתו בירושלים נכנס אליו אדם והזמינו לבוא לביתו ביום ש"ק הקרוב למול את בנו. ביתו בשכונת "ימין משה" היה רחוק מאוד ממעונו של רבי צדקה, אך מפני חיבת הקודש נעתר לו.

הגיע יום השבת רבי צדקה הישיש יצא רגלי בליווי משמשו ללכת אל מקום הברית. במאמץ ניכר עשה את הדרך הארוכה. והנה בבואו וכבר נאספו הקרואים הבין שאבי הילד משתחה ואינו מזדרז לכבדו במצות המילה.

הוא שאל אותו לפשר ההשתחות. התודה האיש כי התחרט וברצונו למסור את המצוה למוהל אחר... השיבו רבי צדקה: "אין לך מה לחשוש, תוכל למסור לו המצוה איני מקפיד כלל".

אך עדיין הברית מתעכבת. שוב שאל רבי צדקה: "מי מעכב עכשיו?" השיבו אבי הבן במבוכה, כי המוהל השני "שכח" להביא עמו כלי אומנותו אולי יסכים רבי צדקה להשאילו כלים שלו? ענה ואמר: "הריני משאיל ברצון גמור, יקח וימול".

לאחר הברית יצא רבי צדקה לביתו שוב בדרך הארוכה כשהוא אומר למלווהו בשמחה: זכיתי כבר להכניס בבריתו של א"א אלפים מילדי ישראל. אבל אף פעם לא עשיתי המצוה באופן מושלם כ"כ כמו שעשיתי היום... **הלמות עמלים**

"כצאת השמש בגבורתו..."

באחד מימי חודש אלול, ההין עז נפש אחד להתקשר אל בית כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"לב שמחה" והשמיע דברי חרפות וגידופים. כדרכו, הגביה הרבי את שפופרת המכשיר בחדרו, ובד בבד הגביה גם המשמש את השפופרת במכשיר השני שבבית מבלי לדעת כי כבר הרבי הרים את השפופרת השנייה.

מה נדהם המשמש ונחרד לשמוע כיצד אותו אלמוני מטיח באדמו"ר דברי חרוף ונאצה מסמרי שער. הרבי שתק; משסיים המגדף נענה הרבי ואמר: "אכן, צודק אתה! חודש אלול היום, צריך לחזור בתשובה, צריך להשתפר..." **לבם של ישראל**

יעביר על מדותיו, יוותר וימחול אף למי שהרבה להכעיסו!

נלמד מהפסוק: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם" (פרק כט-ט)

וכתב רש"י (להלן יב): למה נסמכה פרשת "אתם נצבים" לקללות? לפי שעם ישראל הוריקו פניהם ואמרו מי יכול לעמוד באלו. התחיל משה מפייסם אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה והרי אתם קיימים לפניו. עכ"ל. כי על כן, כך דרכו ומדותיו של הקב"ה, א-ל רחום וחנון, אך אפים ורב חסד, נושא עוון ופשע. וכמו שהאריך בביאור ענין זה הרמ"ק בספרו תומר דבורה (פ"א) עיי"ש. א"כ, על האדם ללמוד מדרכיו ומדותיו של הקב"ה, כמו שדרשו חז"ל מהפסוקים "והלכת בדרכיו" ו"לדבקה בו" מה הוא רחום וכו' אף אתה. מה הוא סובל ומאריך אפו למכעיסיו, כן האדם יסבול רעותיו של חברו ויעביר על מדותיו היינו "שלא ידקדק למדוד מדה למצערם אותו, אלא מניח מדותיו והולך לו", (כלשון רש"י ר"ה יז).

כשאדם מעביר על מדותיו ומבליג על עלבונו וחרפתו, מכפר בזה ומטהר עצמו מעוונותיו, כפי שדרשו חז"ל בגמרא (ר"ה יז). למי נושא עוון? למי שעובר על פשע! וידוע מה שמובא בשמם של צדיקים שכאשר שומע אדם חרפתו ושותק, זה טוב לו מאלף עינויים. ועוד אמרו כי צריך אדם לכבד מחרפיו הואיל וחיים הם נותנים לו, והם שליחי ה' לפדותו ממות.

עפ"י ניתן לבאר בדרך רמז את הפסוק באיכה: "יתן למכהו לחי ישבע בחרפה". שאם אדם יקבל ממאן דהו סטירה בלחי או בזיון כיו"ב, וישתוק ויהיה מהמקבלים חרפתם ולא משיבים, אזי זה יהיה לו לכפרת עוונות ולא יהיה לו צורך לצום, ויוכל לאכול לשובע נפשו, וזהו "ישבע בחרפה" שע"י החרפה שיקבל יוכל לשבוע.

ובזה תבואר גם האמרה במסכת אבות (פ"א משנה יז). "ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה" - שכדי שלגוף יהיה טוב ולא יצטרך לענות גופו בצום, אזי הטוב ביותר הוא השתיקה בשעה שמחרפים אותו.

בספר דבש לפי מביא רבינו החיד"א זצ"ל את מה ששמע מבעל האור החיים הק' מעשה בעשיר תקיף קרוב למלכות שזלזל בכבוד ת"ח אחד, פנה אליו האור החיים שימחול לעשיר הזה ויעשה שלום. השיב לו אותו חכם: כבר מחלתי לו מיד לאחר מעשה, ונימק פשר זריזותו, משום שכתב בזוה"ק כי חטאים של ישראל מכבידים על כנפי השכינה, א"כ, כל רגע ורגע שלא אמחל לעוון של העשיר הזה, הרי יש צער לשכינה מהכבדה נוספת שנגרמת בגללי, לכן מיהרתי למחול לו, ועל ידי זה למנוע צער מהשכינה.

והוסיף החיד"א: יתכן שזהו הטעם של סגולת מעלת "המעביר על מדותיו" שמעבירין לו על כל פשעיו, כי בזה שמעביר העוון וגורם שלא יהיה צער לשכינה עושה בזה נחת רוח ליוצרו, לכן מדה כנגד מדה מעבירים גם לו על כל פשעיו, שגם אז לא יהיה צער לשכינה מסיבת עוונותיו שלו, כי גם חטאיו הפרטיים מכבידים ומצערם לשכינה הק'.

לקוראי עלון "איש לרעהו" ולכל בית ישראל ברכת כתיבה וחתומה טובה

פרשת וילך (שובה)

זיכוי הרבים

לקרב רחוקים ולזכות את הרבים בלימוד התורה וקיום מצוותיה!

נלמד מהפסוק: "הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגרך אשר בשערך למען ישמעו ולמען ילמדו... ובניהם אשר לא ידעו ישמעו ולמדו ליראה את ה' אלוהיכם..." (פרק לא-יב, יג)

וכתב החינוך (מצוה תרי"ב): משרשי המצוה, לפי שכל עיקרן של עם ישראל, היא התורה, ובה, יפרדו מכל אומה ולשון להיות זוכין לחיי עד, תענוג נצחי שאין למעלה הימנה בנבראים, על כן בהיות כל עיקרן בה - ראוי שיקהלו הכל יחד בזמן אחד מן הזמנים לשמוע דבריה, ולהיות הקול יוצא בתוך כל העם, אנשים ונשים וטף, לאמר: מה הקיבוץ הרב הזה שנתקבצנו יחד כולנו! ותהיה התשובה: לשמוע דברי התורה, שהיא כל עיקרנו והודנו ותפארתנו, ויבואו מתוך כך, לספר בגודל שבחה והוד ערכה, ויכניסו הכל בלבם חשקה, ועם החשק בה, ילמדו לדעת את השם, ויזכו לטובה, וישמח השם במעשיו, וכענין שכתוב בפירוש בזאת המצוה: "ולמען ילמדו ויראו את ה'".

אמרו חז"ל בגמרא (ב"ק נ:): "לא יסקל אדם מרשותו לרשות הרבים [=לא יפנה אדם אבנים מרשותו לרשות הרבים משום שעלולים להכשל בהם] ומעשה באדם אחד שהיה מסקל מרשותו לרשות הרבים ומצאו חסיד אחד. אמר לו [החסיד]: ריקה, מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך לרשות שלך..."

וביאר בספר דודאי ראובן, בדרך המוסר, שלא יחשוב אדם שצריך לנקות רק את ביתו מכל מיני מכשולות ולשמור רק על חינוך הבנים שלו, ואילו את החינוך ברשות הרבים יכול להשאיר הפקר ולהניח שם את כל המכשולות שמפנה מביתו.

זאת אסור לו לעשות! ואם עשה כן לטובה יחשב שהרי מלבד מה שצריך להפיץ חינוך של תורה בכלל ישראל, הרי גורם בכך סכנה לביתו שלו, שאם "רשות הרבים" יהיה מקולקל ורצוף מכשולות, הרי בסופו של דבר גם בני ביתו עלולים להפגע מכך.

שכן אותם אבנים ומכשולות שיותר ברשות הרבים ולא טרח לסלקן, יחזרו לפגוע בו, כי ככל שהרחוב מושחת יותר, כן יותר משפיע לרעה אף על הטובים שבתוך הבית. ואם הרחוב יהיה מלא בקוצים ואבנים, גם בני ביתו שעוברים בו, יכשלו בהם. וזהו המוסר שאלפו אותו חסיד: מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך לרשות שלך?

הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל כתב: "והנה כאשר נתבונן בימינו אלה על מצוקות הזמן הנורא השורר בעולם, והאסונות הנוראים שנתרבו כהיום בעולם, עם השנאה העצומה שנתעוררה על אחינו בני ישראל בהרבה מדינות שישבו שם בשלוה, ע"י שונאי ישראל הרודפים ולוחצים אותם מכל צד".

ממשיך רבי אלחנן וכותב: כבר גילו לנו חז"ל על הגורם לכך בגמרא (שבת לב): על עוון ביטול תורה וחילול שבת חרב וביזה בא לעולם. וידועים דברי חז"ל: על מה העולם קיים? על הבל פיהם של תשב"ר. ובעונותינו הרבים כיום אשר אלפי ורבבות ילדי ישראל נטרחקו מהחיידרים של תורה ותחת הבל פיהם של תורה, מלא פיהם בדברי הוללות וליצנות ושירי הבל, אזי מתרופפים כל העמודים שהעולם קיים עליהם, ומצוקות הזמן מתגברות מיום ליום".

מי ראוי לקרוא לעצמו "רבי"?

סיפר הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל: בעיר בני ברק מתגורר יהודי יר"ש המשמש כאדמו"ר. אמנם אין לו חסידים רבים, אבל יש לו בית מדרש. סיפר לי קרוב משפחה שפעם הוא התעניין אצלו כיצד הגיע למעמד תפקיד של אדמו"רות? הרי בדרך כלל התפקיד עובר בירושה מאב לבנו?

השיב לו האדמו"ר: "האמת היא שגם אני התלבטתי בדבר, שהרי מדובר בתפקיד חשוב ואחראי, ומנין לי שאני ראוי לכך? על כן נועצתי תחילה עם בעל ה"חזון איש". פניתי אליו ואמרתי לו שאמנם יש לי בית מדרש, אבל מנין שמוותר לי להיות אדמו"ר, אולי יש בה חשש גזילה, גניבת דעת, אונאה וכו'.

אמר לי החזון איש: בזמנינו, כל יהודי שמזכה ומחזק יהודים אחרים, בזה לבד הוא כבר יכול לקרוא לעצמו "רבי". אין צורך ביותר מזה. לאחר הרהור הוסיף החזון איש ואמר: "אומר לך יותר מכך, אפילו אם התועלת היא רק לעצמך שבכך שאתה "רבי" הנך מתחזק בקיום התורה והמצוות, מותר לך להכריז על עצמך כ"רבי"..."

נפש שמשון

מזכה הרבים...

בשנותיו הראשונות של כ"ק האדמו"ר מסטרופקוב (בעל הדברי יחזקאל שרגא) בארץ ישראל, כאשר כיהן כאב"ד וכרב העיר רמלה, היה מהלך ברחובות העיר מידי יום ביומו, ומבקש מאנשים שיצטרפו אליו למנין, מכיון שיש לו יאהרציט היום... בתחבולה זו השתמש יום יום, כדי למשוך אנשים לבית הכנסת לתפלה ולשמיעת קדושה וברכו.

גם מצב הכשרות נגע ללבנו. הוא ניסה לטכס עצות כיצד להציל יהודים ממאכלות האסורות. בתקופה זו עדיין לא היו ועדות כשרות מסודרות כמו בימינו.

גם לכך מצא הרבי מסטרופקוב פתרון: מידי יום בשעת בוקר מוקדמת של פתיחת המסחר, יכלו העוברים ושבים לראות את הרבי ניגש לדוכני הפלאפל בשכונת גאולה ומאה שערים, ומבקש לקנות "מנה פלאפל". הוא היה מבקש מהמוכר למלאות הפיתה בכל טוב, מכל הסוגים אשר בדוכנו.

האנשים שהכירו את הרבי, השתוממו עד מאוד למראה עיניהם. המה ראו כן תמחה: מה לרבי ולמנות פלאפל. ואמנם לאחר זמן התברר שהרבי קנה את המנות רק כדי לעשר בהם את ירקותיו של בעל הדוכן. ע"י מעשה זה נצלו הלקוחות מאכילת טבל גמור.

פלגי מים

להרבות תורה ומצוות בישראל...

סיפר כ"ק האדמו"ר גאב"ד אונגוואר, הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל (בעל שו"ת משנה הלכות) על עצמו באחד מספריו, כי בזמן שהיה במחנות המות, קודם שהתקרב חג הסוכות, הצליחו לעשות סוכה, וכתב בזה הלשון: "ברכתי לישיב בסוכה ושהחינו ושמתחי מאוד לקיים מצות סוכה במחנה המות, וכמדומני שמיום צאתי מביתי עד היום הזה עוד לא נהנתי בכזה עונג רוחני".

אלא ששמחתו לא האריכה. מאחר שנתאספו שם יהודים רבים, הבחינו בכך הנאצים ימ"ש והחלו לירות חיצו מות לתוך המחנה. וסיפר גאב"ד אונגוואר שנדר אז נדר גדול לאלוקי ישראל [כדברי חז"ל שמצוה לנדור בעת צרה] "שאם יעזור לי ה' הנורא והגדול ויחיני ויוציאני מתחת יד הרשעים הארורים, ויתן לי ה' חיים, וימלא לי הכל מן השמים, אקדיש להשי"ת לילות כימים, ואהיה ממקיצי נרדמים לסבול ולעמול באור התורה".

ואכן - מספר בנו כ"ק האדמו"ר שליט"א - במחנות השיחרור בבוכנוואלד ואח"כ בצרפת קיבץ וריבץ ילדים ונערים ולמד עמם תורה. הקים להם מקום תורה ותפלה ועמד על משמר הכשרות בעוז ובגבורה, ודאג במסירות נפש ל"מצות מצוה" מהודרות כדת וכדין, ואח"כ ששהגיע לנו יורק, היכן שרק הלך ועל אף כל הקשיים שהיו לו בכל דבר לא אמר נואש ועמד בעוז ובגבורה להרביץ תורה והלכה בישראל.

בדרך זו המשיך כל ימיו. תמיד ישב באהל של תורה. תמיד הקים עולה של תורה. בנה ישיבות וכוללים. קירב נשמות טהורות לאביהן שבשמים. יהודים רבים נכנסו לפניו לשפוך שברון ליבם, והוא תמיד קבלם בסבר פנים יפות.

אחר שנות המלחמה עסק רבות בלימוד ילדי ישראל תורה ומצוות, והיתה תקופה שאף למד עם ילדים קטנים אותיות א-ב, כי זה היה כל רצונו להוסיף עוד ועוד לומדי תורה, להרבות תורה בישראל.

ללמד בטוב טעם ובסבלנות עד שיהיו הדברים ברורים ורהוטים בפי התלמידים!

נלמד מהפסוק: "ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם" (פרק לא-יט)

ודרשו חז"ל: מנין שחייב אדם לשנות לתלמידו עד שילמדנו? שנאמר "ולמדה את בני ישראל" ומנין עד שתהא סדורה בפייהם? שנאמר "שימה בפייהם" (עירובין נד:). וכתב הרמב"ם (פ"ד מתלמוד תורה ה"ד): "הרב שלימד ולא הבינו התלמידים כראוי, מפני עומק הסוגיא, או מפני שהיתה דעתם קצרה, לא יכעוס עליהם ולא ירגז, אלא חוזר ושונה הדבר אפילו כמה פעמים עד שיבינו עומק ההלכה."

משה רבינו אומר לבני ישראל: "ראה לימדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר ציוונו ה' אלוהי לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה".

ותמה החתם סופר (בהקדמתו לשו"ת חלק יו"ד): מדוע נקט משה רבינו דוקא לשון זו "כאשר ציוונו ה' אלוהי לעשות כן בקרב הארץ, הרי גם מצוות שאינן תלויות בארץ לימד את בני ישראל!?

אלא, מבאר החתם סופר, כל הפרשה נאמרה להוכיח ולהזהיר על לימוד התלמידים, שאל ירע בעיני הרב לחזור ולשנות לתלמידים אותם ענינים אשר כבר למד, הגם שלכאורה לא יצמח לו שום תועלת עוד מהלימוד הזה.

וזה מה שיש ללמוד ממשו רבינו אשר היה שלם בתכלית השלימות, ומצוות התלויות בארץ לא נתחייב בהם, שכן לא נכנס אל הארץ, מכל מקום ציוונו ה' אותו ללמד את בני ישראל, כאילו נצטוו גם הוא עליהם.

מעתה, כך פירושם של הפסוקים: אחרי שהודיעם משה רבינו בתחילת הפרשה שלא הועילה לו תפלתו ולא יכנס אל הארץ, אמר "ראה אנכי למדתי אתכם חוקים ומשפטים כאשר ציוונו ה' אלוהי לעשות כן בקרב הארץ" - כאילו נצטוותי גם אני לעשות כן בקרב הארץ אשר באמת "אתם באים שמה לרשתה" - אתם ולא אנכי, אם כן, אין לי שום תועלת מהלימוד הזה, ובכל זאת "לימדתי אתכם".

אמר להם משה רבינו: ממני תלמודו כמה גדולה מצוות תלמוד תורה דרבים, וכן תעשו כמוני אם תגיעו אל הארץ ותקיימו מצוותיה באופן שתושלם נפשכם מכל צד ולא יהיה הלימוד עוד תועלת לעצמכם, מכל מקום תחזרו לשנות הדברים האלו להודיעם לבניכם, וזהו שאמר במשך "והודעתם לבניך".

למען האמת, המלמד תורה לתלמידים, לא רק שאינו מגרע מתורת עצמו אלא אדרבה עוד מוסיף ומרבה על תורתו. וכדתנן באבות "מתלמידי יותר מכולם" והמהרש"א ביאר (בגמרא כתובות נ:): שבזה דומה המלמד לנותן צדקה, כמו שהנותן צדקה לא רק שלא נחסר לו מאומה אלא עוד מוסיף לו ברכה, כך הוא המלמד תורה לאחרים, מתווסף לו ברכה בלימודו.

וכן אמרו חז"ל (ערכין נד:): "אם משים אדם עצמו כבשם הזה שהכל מתבשמין הימנו, [ופירש"י: שמלמד תורה לתלמידיו], תלמודו מתקיים בידו, ואם לאו אין תלמודו מתקיים בידו. וכתב המאירי (שם): לעולם יהא החכם משתדל להשפיע מחכמתו לזולתו, שבזה לימודו מתקיים ומצליח. עיי"ש."

וכך מבאר החתם סופר את דברי חז"ל (נדרים נה.) שדרשו בפסוק "ומדבר מתנה" וגו' - כיון שעושה אדם עצמו כמדבר שמופקר לכל, תורה ניתנת לו במתנה וכו' עיי"ש. ומבאר החת"ס, כי במה שמפקיר עצמו כמדבר למען התלמידים שמלמדם תורה, עיי"כ זוכה להבין ולהשיג יותר מאשר שכלו יכול להשיג, שכן הקב"ה נותן לו מתנה ומגליון לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר.

הפרי מגדים כ"מלמד דרדקי"...

על בעל ה"פרי מגדים" מסופר שתקופה מסויימת שימש כ"מלמד דרדקי". באחד הימים כאשר גדלה המצוקה בביתו עד בלי נשוא, נכנסה אשתו לחדר שבו לימד את תלמידיו והתלוננה קשות באוזני בעלה על גורלה המר ועשתה זאת לעיני התלמידים. היא הזכירה בין השאר את העובדה שאביה היה אדם נכבד ואילו בעלה מלמד עני.

כשסיימה את דבריה, השיב לה ה"פרי מגדים" בחן ובנועם, והרגיע את רוחה בדברי ניחומים, שהשי"ת לבטח עוד ייטיב עמם, ועוד יום יבוא ותהיה להם הרחבת הדעת ויחיו ברווחה ובכבוד.

לאחר שיצאה אמר הפרי מגדים לתלמידיו: עכשיו הבנתי תוספתא מוקשה. נאמר בתוספתא (קידושין פ"ב ה"ב): האומר לאשה הרי את מקודשת לי על מנת שאיני אלא יוסף ונמצא ששמו יוסף ושמעון, אינה מקודשת!

דברים אלו תמיד היו מוקשים בעיני, מה איכפת לה לאשה זו אם שמו של בעלה הוא יוסף או שקוראים לו יוסף שמעון?!

אולם עכשיו נתיישבו לי הדברים היטב. שהרי יוסף היה כידוע השליט בכל ארץ מצרים והיה משביר אוכל לכל עם הארץ, ובודאי השיגה ידו לכלכל את בני משפחתו בכבוד וברוח. לעומת זאת אומר רש"י על שמעון שמצאצאיו היו סופרים ומלמדים עניים. וא"כ הפירוש בתוספתא הוא בדיוק כדברי אשתי, שאשה שנישאה ליוסף שהוא מעוטר בברכות האמורות, ולבסוף התברר שקוראים לו גם שמעון, וא"כ הוא שייך למשפחת המלמדים העניים, יכולה היא לומר: לא התכוונתי להנשא לאדם כזה, ולכן אין קידושיה קידושין...

חשוקי חמד

"ממוני יראו וכך יעשו..."

בכל עת שהתחיל החתם סופר ללמד את השיעור לבני ישיבתו, היה נראה כ"מגמגם" בלשון התלמוד ופירוש המלות, והיה חוזר שורה אחת מהמשנה עשרת מונים עד שההדיוט מן הצד שהיה רואה ושומע זאת ולא מכיר את החת"ס, היה מדמה בנפשו הפשוטה כי האיש הזה אינו יודע מה דקאמרי רבנן. וכך היתה הנהגת החת"ס בין כשהיה לומד לעצמו או ברבים.

פעם שאל אותו אחד מתלמידיו, מה ראה על ככה ללמוד וללמד בצורה כזאת? השיב לו החת"ס: נאמר "חדשים לבקרים רבה אמונתך", בכל יום יהיו בעיניך דברי התורה כחדשים, כי רק לכך אני נוצרתי ללמוד עם בחורים ולהרגילם לעיון התלמוד, ופקודה זאת שומרה נפשי לעשות בשלמות למען ידע ויבין לימים גם הבחור הצעיר, דרך הלימוד וממני יראה בשיעור וכך יעשה אח"כ בביתו.

אלה תולדות

"ממחר אני לומד איתו..."

סיפר תלמיד ישיבת חברון: פעם אחת נתפס אחד התלמידים בקלקלתו. משלחת מבני הישיבה שסברו לקנאות לכבוד שמים ואשר חששו מפני השפעתו הקלוקלת, פנתה אל רבי הירש בתביעה לשלחו החוצה ממסגרת הישיבה.

אולם פנייתם נתקבלה בגערותו של רבי הירש, שרק זעק לעומתם: "מי שמכם להיות שופטים?" ותוך כדי דיבור אף הוסיף לבשרם: "ממחר אני לומד איתו בחברותא!"

וכך הוה. למחרת החל רבי הירש ללמוד בחברותא עם אותו תלמיד, כאשר לימודם יחדיו חרש חריש עמוק בנפשו של התלמיד...

לאחר זמן גילה רבי הירש את אזנם של באי המשלחת אודות פשר הנהגתו עם תלמיד זה: "אם היו משלחים אותו תיכף מן הישיבה. לא היתה לו תקומה, אבל כאשר יודע שהוא לומד בחברותא עם המשגיח, אזי תהיה קיימת אפשרות לסדר אותו במקום תורה אחר".

ר' הירש

בזכות הרבצת תורה...

בשנותיו האחרונות של הגאון **רבי שמעון שקאפ** זצ"ל (ראש ישיבת גרודנא) הציע רופאו שיפסיק לומר שיעורים, מפאת חולשתו. ואולם רבי שמעון סירב לבקשתו ונימוקו עמו:

"בשביל מה נותן הקב"ה חיים לאדם? כדי שיוכל לפעול למען הרבות תורה, ואם לא יפעל למה לו חיים, אדרבה, כיון שאמרו חז"ל "עשר בשביל שתתעשר" א"כ, ככל שאמסור מכוחותי להרבצת תורה, כן יוסיפו לי כוחות אחרים!" וכל אותם ימים טען רבי שמעון, כי אכן רק בזכות זה, הוא עדיין חי וקיים.

משולחן גבוה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

'ערן מיקנעם' – שומע?

2 סיפורים קטנים-גדולים שהגיעו למערכת.

צומת יקנעם.

יום ששי, ערב שב"ק פרשת ראה.

השעה: 14:10.

אנחנו חוזרים מחופשה בצפון. 5 נוסעים ברכב עמוס אוהלים צידניות מזרנים... בחוץ חם-אש ובאמצע צומת יקנעם, הרכב פשוט עוצר. המנוע נכבה. מנסים להניע, כלום. מתקשרים לארגון החילוץ 'ידידים', המוקדן מברר אודות הבעיה ומתנצל שלתקלה כזאת צריך מוסך. מתקשרים ל'שגריר', כן. הם יגיעו עד 5 שעות...

השעה כבר 14:30 - שבת נכנסת ב-19:10 ואנחנו גרים באזור מודיעין...

אנחנו תקועים באוטו שהמנוע שלו נכבה בפתאומיות, ואפילו לא הואיל בטובו להמתין שנעצור בצד הדרך... רכבים שועטים מימין ומשמאל, אנחנו פוחדים לצאת אפילו כדי להניח משולש-זהירות. נמסים מחוס.

זוג מבוגר נחמד מאד עוצר לעזור לנו, וביחד מצליחים לדחוף את הרכב לשוליים. האיש מנסה לראות מה הבעיה, לא מוצא. עוד בחור נחמד עוצר, מנסה גם לעזור. כלום. האיש המבוגר עוצר את התנועה, והילדים יוצאים מהרכב וחוצים לצד ממול, לכיוון פארק התעשיות - שם יש קצת צל. שני האנשים, המבוגר והצעיר, עוזרים לנו להעביר את הרכב למיקום פחות מסוכן, הרכב נדחף על פני חמישה נתיבים אבל הראש שלנו עסוק במשהו אחר: מריצים בראש קרובי משפחה בצפון...

השעה כבר 15:00. המבוגר מנסה שוב להחזיר את הרכב לחיים, אך מתייאש. מתנצל שאין בידו לסייע ונוסע לדרכו. גם הצעיר פונה לרכב שלו - ואנחנו, אנה אנו באים!...

לפתע מתקרב אלינו שוב הצעיר, עם הרכב שלו. עוצר ליד הרכב שלנו, מנסה להניע, ומתעניין:

מאיפה אתם?

- יחסית דרומה.

מאיפה בדיוק?

אזור מודיעין?

מאיפה בדיוק בדיוק?

נקבנו בשם היישוב. הוא סוגר את מכסה המנוע שלנו, ואומר בשיא הטבעיות: 'טוב, שמתי ייז, זה יוצא שעה וחצי. אז בואו מהר תעמיסו את האוטו בכל מה שייכנס. שעה וחצי לכל כיוון כדי שאני אספיק לחזור לפני שבת'.
הלם.

אנחנו פשוט בהלם.

הבחור, על פניו, לא נראה שומר תורה ומצוות. כיפת-שמים לראשו, וציצית לא מבצבצת מתחת לחולצתו. אנחנו מנסים לטעון 'לא, מה פתאום, זו נסיעה ארוכה! ואיך ניכנס?' אבל הוא מתעקש: 'נסתדר! נו, מהר, בואו תעבירו את הדברים שנשפיק לשבת. הוא מְפַנֵּה את הבוסטרים (מושבי-הילדים), ואנחנו דוחסים לתא

המטען שלו את כל מה שמצליחים. נועלים את הרכב שלנו והוא לוקח אותנו ספיישל עד הבית!

תוך כדי הנסיעה הארוכה, הוא גם דואג לשים לנו ברקע שיעור-תורני...

אנחנו מבחינים בפקקים בנתיב ממול, נלחצים עברו שיספיק לחזור בזמן. הוא מחשב במהירות מסלול ומרגיע אותנו שהכל בשליטה. הוא יגיע הביתה לשבת בזמן, אבל שרק נדע ש"הכל בזכות אשתי! סיפרתי לה שראיתי אתכם תקועים, והיא הסכימה שאקפיץ (!) אתכם"...

'ערן', כך נודע לנו שמו, ולא אליהו הנביא - כמו שחשבנו תחילה. הוא לא הסכים לקבל שום תשלום, שום כלום.

לפני שבת טרח לשלוח לנו הודעה שהגיעה הביתה בשלום, ובזמן. הוא גר ביקנעם.

תודה רבה 'ערן מיקנעם'...

תודה רבה רבה רבה!

* * *

סיפור נוסף:

אני מתגורר בירושלים. לפני כמה חודשים, כשהייתי באוטובוס בצומת-רמות בדרכי הביתה, מצאתי רב-קו אנונימי. חשבתי לעצמי: נו, הרי זו אבדה ללא סימן! כרטיס אנונימי במקום שחולפים בו כל-כך הרבה אנשים, איך אמצא את המאבד? וכך המשכתי המחשבות שכל-כולן נבעו מ...עצלות.

אם היו על האבדה פרטים מזהים, אני לא מעלה על דעתי שלא הייתי מקיים מצוות השבת-אבדה, אבל במצב הנוכחי התמהמהתי. הכרטיס נח אצלי, כאשר מפעם לפעם אני שואל את עצמי: אין דרך להחזיר את זה?

יום אחד נתקעתי באוטובוס בלי כסף ברב-קו, אז תיקפתי עם הכרטיס שמצאתי. לתדהמתי אני מגלה שהיתרה עומדת על: 227 ₪!

הופתעתי. התחמץ לבבי ושאלתי את עצמי: איך אתה מתעכב מלנסות לאתר את מי שאיבד סכום כזה גבוה! (בכרטיס אנונימי אי אפשר לשחזר את הכסף דרך החברה, ואם אין לך את הכרטיס ביד הכל יורד לטמיון). ואז הבזיק לי: הרי סכום הכסף בו הכרטיס מוטען הוא גופא סימן להשבת אבדה!...

איך לא חשבתי על זה קודם?!

התקשרתי לרב שאכן אמר לי לתלות מודעה, למרות שתכל'ס לא הייתה לדעתי שום הסתברות הגיונית לאתר את הבעלים (וכי מישוה זוכר כמה בדיוק יש לו ברב-קו?!)...

תליתי מודעה כצו-הרב, אך ללא כל ציפייה שמישהו יתקשר. הסחתי את הדעת לחלוטין מהענין, אך כבר למחרת בצהריים מישוה מתקשר. הוא אכן לא ידע לנקוב בסכום המדויק שהיה ברב-קו, אך הצליח לספק כמה נתונים צדיים עד שידעתי בוודאות שהוא המאבד!

המסקנה שלי מהסיפור הייתה: לא אנחנו משיבים את האבדה, אלא הקב"ה משיב אותה. עלינו רק לעשות את המוטל עלינו בדרך לשם...

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

איש לרעהו בריאות ורפואה

"חייב אדם לטרוח בדרישת טוב לעמו ולשקוד בעמל נפשו על תקנת חברו, אם דל ואם עשיר, וזאת מן החמורות ומן העיקרים הנדרשים מן האדם... וחייב אדם לחשוב מחשבות ולהעלות עצות הגונות ומתוקנות לחברו, וזה אחד מעיקרי דרכי גמילות חסדים..." (רבינו יונה שע"ת שער ג-יג,גנד)

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402 טל': 02-5671812 פקס: 077-7671812

'מסע הקודש' – פרק הסיום...

שליטה על הקורונה הן בארץ-ישראל והן בפולין. גם לאחר ההתפרצות המחודשת בארץ, היה זה שממי לראות כיצד התחלואה בפולין מצטמצמת עוד ועוד "למעננו", עד לרמה הכי נמוכה באירופה - וכמעט שגם בעולם כולו!

הבנו שזה חלון ההזדמנויות האחרון.

הבעיה הקטנה שנותרה הייתה חובת בדיקת קורונה בחו"ל, לפני החזרה לישראל. זה אומר שמי שלא משיג תוצאה שלילית, "נתקע" לבד במדינה זרה (ועוד כ"חולה", במשך כמה שבועות...) מי יסכים להצטרף למסע שכזה?

אבל החוק מחייב בדיקה זו רק למי ששוהה מחוץ לגבולות הארץ לפחות 72 שעות, לפיכך צומצם זמן המסע למינימום ההכרחי - כך שגם מכשול זה בא על פתרונו.

* * *

הסייעתא-דשמיא המשיכה ללוות את המסע גם בקראקא. לפי התחזית היו צפויים גשמי-קץ ביום התפילה, והמשתתפים היו צריכים להגיע עם מוכנות נפשית לעמוד כמה שעות בגשם... בפועל, כאשר נחת המטוס בקראקא בחצות הלילה אכן היה כל שדה התעופה רטוב לגמרי, אך למחרת בבוקר זרחה השמש ללא טיפת גשם.

המשלחת השתכנה לא הרחק מבית הכנסת העתיק 'אייזיק-שול'. המקום שנבנה מכסף יהודי מקראקא מאחורי התנור שלו, לאחר שחלם שממתין לו אוצר מתחת לגשר בפראג...

בית הכנסת - כמו בית החיים העתיק - ממוקמים ברובע היהודי קז'ימיז. אחד המקומות הבודדים באירופה

המשך בעמוד הבא

לפני יותר משנה-וחצי (מי זוכר...) התקיים 'מבצע-פורים' תש"פ. בחורים קיבלו על עצמם לא לעשן בימי פורים, ומסרו את בקשותיהם כדי שיתפללו עליהם בציון הרמ"א בקראקא-פולין, במנין עשרה. מלבד זאת הם נכנסו להגרלה על השתתפות ב'מסע הקודש'.

התקיימה הגרלה, נבחר הזוכה ו-

ואז התפרצה ה'קורונה' (זו שלפני ה'דלתא'...)

העולם עצר מלכת. וגם השמים נסגרו.

* * *

לרגע לא חשבנו שלא להוציא לפועל את אשר התחייבנו עליו, ובאופן רציף עקבנו אחר שינויי התעופה העולמיים וחלונות ההזדמנות שנפתחו פה ושם. אך רשימת המניעות שניצבה מולנו גרמה למסע להידחות שוב ושוב.

היה ברור שניתן לקיים אותו אך ורק בימי 'בין הזמנים', ולא על חשבון ה'זמן'. היה ברור שלא ניתן לסכן אף אחד מהמשתתפים, וגם היה ברור שלהעניש את המשתתפים בבידוד בן שבועיים זו לא אופציה... כך מצאנו את עצמנו נדחים שוב ושוב.

אבל היה עוד משהו שהיה ברור: התפילות לא סובלות דיחוי! חלק מהמשתתפים מסרו בקשות דחופות, ולכן קיימנו במיוחד מסע-תפילה בארץ הקודש מצפון ועד דרום. מעת-לעת פרסמנו הודעות עדכון למשתתפים, וגם על תפילה מיוחדת זו כבר שיתפנו.

* * *

לקראת סוף קיץ תשפ"א, הודיעה ממשלת פולין שהיא מאפשרת כניסת ישראלים מחוסנים, ללא חובת בידוד. במקביל הושגה

עלון זה העוסק בהסברה בריאותית למניעת מחלות ריאה ועוד יוצא לאור בחסות הליגה למלחמה בשחפת ובמחלות ריאה בישראל – סניף ירושלים ע"ר

רח' שרי ישראל 5 ת.ד. 1008 ירושלים טל': 02-5380936 פקס: 02-5375618

הליגה פועלת בהסברה ומרחיבה את מודעות הציבור החרדי והכללי בסכנות העישון ומסייעת ברכישת ציוד רפואי לחולי שחפת וריאות מסוגים שונים



אקטואליה

1) 'הידרוכלורוקווין' 200 מ"ג, פעמיים ביום חמישה ימים שבוע.

2) אבץ, 220 מ"ג פעם ביום, למשך חמישה ימים.

3) אריתרומיצין (אנטיביוטיקה), 500 מ"ג פעם ביום, למשך חמישה ימים.

כל זה מיועד לזרז את תהליך הריפוי, ולמנוע צורך באשפוז (ישנה תרופה מומלצת נוספת ושמה IVERMECTIN)

חשוב לציין שיש לראות בכל הנ"ל הצעה בלבד, ויש להתייעץ עם רופא על כל טיפול או על מינון.

כמובן לא לשכוח את העצה למניעה ורפואה: התפילה לאבינו שבשמים שישמור אותנו ויציל אותנו, ויברך אותנו ברפואה שלימה ובבריאות איתנה ושנזכה לקדש שם שמים מתוך בריאות איתנה!

* * *

מי שמופקד על הגנת גופנו מפני נגיפים, זו המערכת החיסונית. לפיכך חשוב לתת את הדעת כיצד לחזק אותה דווקא בתקופה זו.

מאוד בריא למערכת החיסונית, ובפרט לכבד, לשתות כל בוקר על בטן ריקה ('אליבא-דריקניא') 2-3 כוסות מים בתוספת מיץ לימון מלימון אחד קטן, או חצי גדול. לאחר מכן לא לאכול ולשתות לפחות במשך שעה. מותר לעשות זאת לפני התפילה לשם בריאות, ולאחר התפילה לאכול ארוחת בוקר. הכבד הוא מהאברים החשובים ביותר במערכת החיסונית, וכדאי להשקיע בו.

חובה להתרחק מצריכת סוכרים - אשר מחלישים את המערכת החיסונית! - ולצרוך מוצרים טבעיים ולא מעובדים. גורמים נוספים שמדכאים את המערכת החיסונית: עישון; אכילה-גסה; צריכת שומנים וחוסר-שינה. כל אלה גוזלים את האנרגיה, ומותירים את המערכת חסרת אונים נוכח נגיף פולש!

כמו כן לזכור תמיד לשטוף ידיים עם סבון, כשהסבון מונח על הידיים למשך לפחות 20 שניות. חיוך ושמחה ידועים כגורמים להפרשות הורמונים טבעיים שמחזקים את המערכת החיסונית ומורידים לחצים באופן כללי ואף לחץ דם.

חשוב מאוד לחבוש מסיכות כשנמצאים עם אנשים במקומות סגורים. אם באוטובוס, ואם בבית-כנסת. שימו לב; ישנם אנשים שנושאים את הנגיף - ואפילו לא מודעים לכך!

שיהיה לנו, ולכל עמו בית ישראל, שנה טובה ומתוקה!

זה היה ממש לאחרונה. המדינה הודיעה על חזרה לשגרה, אבל הקורונה משום-מה פספסה את ההודעה. ביקשה ארץ-ישראל לשב בשלוח, קפצה עליה רוגזה של הדלתא'...

וזה אומר שלהמשיך בשגרה רגילה, כביכול לא משתוללת מגיפה, זה כבר בגדר פשיעה. זה נוגע בראש ובראשונה לחובת החיסון, שהוכיח את עצמו במניעת תחלואה קשה כאן ובעולם. אמנם גם מי שהתחסן, ועל אחת כמה וכמה זה שמסיבה כזו או אחרת מנוע מלהתחסן, מחובתו לנקוט בכל ההשתדלות להימנע מלהידבק ומלהדביק. הקורונה לא פוסחת גם על מחוסנים, אם כי אצלם הסימפטומים הרבה יותר קלים וקצרים. בוודאי ובוודאי שמי שמצוי ב'קבוצת סיכון' עליו להיזהר שבעתיים.

להלן נסקור דרכים למניעת הדבקה, אשר הם בעצם בבחינת חובה הן מצד בין אדם לחברו והן מצד בין אדם למקום.

* * *

מאחורי ד"ר יוסף ווסק עשרות שנות טיפול בחולים, בכמה תחומים. העצה הראשונה היא ממנו.

הווירוס בדרך-כלל חודר לגוף דרך הפה/אף. ברגע שהוא נוחת על הרירית של מערת האף והפה, מתחיל תהליך של דגירה והתרבות שיכול להימשך פרק זמן שבין 10-2 ימים. השלב שלפני ההתפרצות זהו הזמן לנסות לחסל את הווירוס.

הווירוס מסוגל להתקיים ברמת חומציות מסוימת (בין 4-14 בסולם PH), אם משנים את רמת החומציות במקום הוא לא מסוגל לשרוד ומתחשל. העצה אם-כן: להשתמש נגדו במיץ לימון שחוט טרי (שהוא בערך 2 בסולם PH).

לוקחים קיסם עטוף בצמר-גפן, מטבילים במיץ לימון ומורחים בעדינות בדופני הנחיריים. זורקים את הקיסם. אח"כ שותים 2 כפיות מיץ לימון כדי שהמיץ יגיע גם לחלל הפה ובית הבלעיה. טיפול זה טבעי לחלוטין, ללא כל סיכון. יש הטוענים שניתן לעשות את הפעולה הנ"ל במי סבון במקום מיץ לימון.

התערובת המחזקת הבאה מוכרת משמו של הג"ר בן ציון מוצפי שליט"א:

לשים בכוס חצי כפית מארבעת התבלינים הבאים כשהם טחונים: ציפורן; הל; קינמון וזנגביל. לשפוך עליהם מים רותחים ולערבב היטב במשך חצי דקה. להניח להתקררות ולשתות. יש לחזור על הפעולה מידי בוקר.

* * *

מי שנדבק בקורונה כדאי מיד להתחיל עם התרופות דלהלן:

המשך - מסע הקודש פרק הסיום...

לפני התפילה נשמעו דברי-כיבושין מפי בעל-נפש אודות דמותו הגדולה של הרמ"א, למען תדע כי המקום עליו ניצבות רגליך אדמת קודש היא! כמו-כן הוכרז מפי בעל-הלכה הנוסח המיוחד בו יש לבקש מהקב"ה שתענה התפילה בזכות הצדיק (אחרת אפשר להיכשל ח"ו, כנודע) לאחר מכן פתח המנין באמירת ספר התהילים שחולק ונאמר מספר פעמים ברגש רב - לפעמים בדמעות ממש.

לקראת סיום הוקראו מאות השמות עם הבקשות המפורטות, כאשר כל שם נאמר כהלכתו - בדגש על איות וניקוד נכון.

מה נותר לנו? לבקש שוב מריבונו של עולם שכל התפילות יעלו לטובה, ושכלל המשתתפים יחד עם כל בית ישראל יזכו לכתיבה וחתומה טובה!

שלא ניזוק בימי מלחמת העולם השנייה, ובתי הכנסת המפוארים שלו עדיין ניצבים על תילם.

* * *

מיד לאחר תפילת שחרית, ופת שחרית, יצא המנין לבית החיים העתיק שם מנוחתו כבוד של אחד מגדולי הדורות הרמ"א זי"ע. הוד-קדומים אופף את בית החיים, שהוא מן העתיקים באירופה ושלא נחרש בידי הגרמנים - למרות שמצבות אחרות במקום כן נפגעו, בציון הרמ"א ספציפית לא נגעה יד רשע מעולם!

הטמפרטורות היו - אביב; האוויר - צלול כיון, והעננים הסתירו את קרני השמש שלא תקפח על ראשי המתפללים. נראה היה שהבריאה התארגנה עם התנאים האופטימליים על מנת שהתפילה לא תופרע...

אזר השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם
מוקדש לע"נ מורד אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

כניסת השבת: 18:51
שקיעה: 19:13
צאת השבת: 19:47
רכנו תם: 20:24

הגיליון יו"ק
בעידה"ק נתיבות



האלון נרכש לפני שנים: מנהל בית נתיבות - אביתר בן-ציון, מנהל בית נתיבות - אביתר בן-ציון, מנהל בית נתיבות - אביתר בן-ציון

דיון הלכתי בשולחן-השבת
שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א



מעשיות בפרשה

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם והניכם ושטריכם כל איש ישראל"

איתא במדרש תנחומא (סימן א): 'אתם נצבים', אימתי, בזמן שתהיו 'כולכם' - אגודה אחת, שנאמר (לעיל ד, ד) 'חיים כולכם היום'. פרשת נצבים נקראת לפני ראש השנה, כי בראש השנה עומדים היהודים לדין ככלל, ונצטוו 'אמרו לפני... מלכיות כדי שתמליכנו עליכם' (ר"ה טז, א), ואין המלכת מלך אלא כשעומדים יחד ככלל, שנאמר (להלן לג, ה) 'זיהו בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל'.

'אתם נצבים היום כולכם' - זהו זירוז לכל אדם בישראל שיכוון לבו להיות משולב בכלל ישראל. (שם משמואל)

נכסיכם המאוחדים תוכלו לשלוט על השוק ותרוויחו עשרת מונים, האהבה ביניכם תתחזק, ואביכם ירווה מכם רוב נחת. (זכור למרים, פרק יא)

אמר הרה"ק רבי אורי מסטערליסק ז"ע, רצה הכתוב לומר כי 'דובר שקרים לא יכון לנגד עיני' (תהלים קא, ז), אבל הדור הזה היו כולם אנשי אמת, וזה שנרמז בכתוב 'אתם' אותיות אמת, רק בכח האמת אתם 'נצבים' כולכם לפניו יתברך. (אמרי קדוש אות פ)

סיפר רבי יצחק משה ארלנגר שליט"א: שמעתי מהגה"צ רבי בנימין מנדלזון זצ"ל גאב"ד קוממיות שבעת שישב כתלמיד אצל הטעפליקער רב זצ"ל לקבל שימוש בהוראה, אירע שהרב מטעפליק שאלו אם ירצה לשתות תה, והשיבו רבי בנימין בשלילה. אמר לו הטעפליקער רב: 'באמת הרי הנך חפץ לשתות, רק שאינך רוצה להטריחני, אם כך אמור את האמת שאינך רוצה להטריחני'.

סיפר לו אז הרב מטעפליק מעשה מהרה"ק רבי רפאל מבערשיד ז"ע, תלמידו של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ ז"ע, שהיה איש אמת עד כדי מסירות נפש (ראה שמות כג, ז), ובעת שביקר אצל הרה"ק רבי ישראל מרוזין ז"ע, הגיש לו הרה"ק מרוזין צלחת עם ליפתן, וכשסיים לאכול שאלו הרה"ק מרוזין אם הוא רוצה עוד, והשיב לו רבי רפאל: 'אני רוצה עוד אבל אני מתבייש לומר'. (ראו יקירא) (יל מאיש לרעהו).

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתמרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאדיר'.

אור התורה
לע"נ בנימין בן רחל

תשובות למחזור ניתן לשלוח קו דם שלישי בשבוע
לפקס: 08-994-1870
או למייל: alon7148454@gmail.com

חידה: איזה גמ"ח היה לעם ישראל במדבר?
החידה של שבוע שעבר: מאיזה חיה האריה מפתח?
תשובה לחידה משבוע שעבר: "מגיע" חיה קטנה שקולה חזק (שבת עז).

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

אזניות בלוטוס מתקדמות	נגן יוקרתי כשר MP3	שובר ברשת 'פרסטר' כובעי איכות
---------------------------------	------------------------------	--

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוויא המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו: 0774103900 - שלוחה 5

העלון להצלחת הגביר היקר: מר תומר סגרון רעייתו ובנו לביא

להצטרפות לרשימת התפוצה: alon089945291@gmail.com

מייל המערכת (לתגובות, הערות והארות בלבד): alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454 | קו התוכן: 079-5904730

פקס: 08-9941870 | מען למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

שינה ביום ראש השנה שאם לא ישן יפרוץ לו לריכוז בתפילה

הנה בדרכי משה (סימן תקפ"ג סק"ב) כתב בשם הירושלמי בר"ה, וכן הובא ברמ"א שם סעיף ב', שנוהגים שלא לישן ביום ראש השנה כדאיתא בירושלמי האי מאן דדמיך בריש שתא דמיך מזליה, וכ"כ בט"ז שם סק"ב, וכתב להעיר בערוך השולחן (א"ח סימן תקצז סעיף ב) שכתב להביא דברי הט"ז וכתב ע"ז ולא ידענו איפה זה נמצא הירושלמי והאריז"ל לא חשש לזה ע"ש, וכן כתב להעיר מדנפשיה בקונטרס זכרון משנה ר"ה (עמ' 7) כתב הגאון רבי יוסף זליכה זצ"ל שחיפש את הירושלמי הנ"ל שמזכר ברמ"א ובט"ז ולא מצא, וכתב שראה בספר מכלול המאמרים שלא נמצא כן בגמרא בירושלמי ע"ש, וכן כתב בחזון עובדיה ימים נוראים (עמ' קפג סעיף ג) בשם המהר"ץ חיות במגילה דף יב ע"ב ע"ש.

במג"א (סימן תקפג סק"ו) כתב שהאר"י אמר שאחר חצות מותר לישון שכבר נתעורר המלאך ע"י התפילות והתקיעות, ובב"ח כתב שהר"ם ישן בר"ה והיושב כבול דמי, ע"ש, וכן בבא"ח כתב שאפשר לישון אחרי חצות, וכן בכה"ח שם, ובמשנ"ב (שם סק"ט) הביא דברי המג"א וכתב להביא מש"כ בחיי אדם שאחר האכילה יקבע עצמו ללימוד ואם ראשו כבד עליו יישן מעט אם א"א לו בלא זה, ועיין עוד בספר אורחות רבינו (ח"ב עמ' קצ) שכתב שטרן הקה"י זל"ה היה נוהג לישון אחר חצות היום ע"ש. וכן כתב בספר שמחת המועדים (עמ' נט) שכן העידו על מרן הגרי"ש אלישיב שהיה קם גם בראש השנה בשתיים בלילה כמו שהיה נוהג בכל ימי השנה כדי ללמוד ואחרי חצות היה הולך לישון עכ"ל. ויש חולקים ראה מה שהארכנו בזה בספר שערי יוסף אלול ימים נוראים. אבל צריך לדעת שאם יפריע לו לריכוז בתפילה יכול לישון, וכמו שכתב בהליכות שלמה (פ"א כד) כתב, מי שהשינה ביום נצרכת לו כדי שיוכל לכוון בתפילה כראוי אין לו להמנע ממנה בימי ראש השנה אלא יישן כדרכו. וכן כתב בירושלים במועדיה ירח האיתנים תשובה רמה שיכול לישון אחרי חצות אם יכון יותר במנחה, וע"ע בשרת תשובות והנהגות (ח"א סימן שלט) (הר"ר יוסף אביטבול)

מעולמו של בן הישיבה

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש •

לחיות את יום הדין

לשאלת בני תורה רבים השואלים, הנה ראש השנה יום הדין קרב ובא, מה עבודותינו "למעשה" לקראת היום הקדוש הזה? כדי שנצא זכאים בדין?

הנה יש ג' ענינים ביום קדוש זה: א, מהות היום, ב, התפילות, ג, תקיעת שופר, מהות היום:

ידוע כי בישיבת לייקווד הגדולה בתבל המשגיח ר' נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל היה מאריך ומבאר שכל הענין של ר"ה הינו להיכנס להיכל המלך למשך יום-יומיים, ובזה יוצאים מן השפלות של כל השנה ושוכחים מעצמנו, ונמצאים בעולם אחר - עולם של מלכותיות.

וביאר זאת המשגיח הגר"ש וולבה זצ"ל כי 'התשובה של ר"ה אינה תשובה על חטאים פרטיים אלא קבלת עול מלכות שמיים בשמחה אמיתית - 'חזות ה' היא מעוזכם'. השמחה האמיתית במלכותו יתברך - היא היא צורת ראש השנה (עלי שור ח"ב עמ' תלד)

והוסיף: הרי אם היו שואלים אותנו חידה, מהו הזמן שכל הבריאה שמחה וחוגגת בו? היינו משיבים שאולי כשיבא המשיח... ומהי האמת? 'ישמחו השמים ותגל הארץ, ירעם הים ומלאו, יעלו שדה וכל אשר בו' - מתי? " לפני ה' כי בא לשפוט את הארץ!" (עלינו לשבח דברים עמ' ת"י)

והיינו, שיום ר"ה הוא יום של מלכות ה' ואור ה' נכנס בלבנו אלא שדב בלב יחד עם זה שאנו ממליכים אותו יתברך אנו צריכים גם להרגיש רגש של בושה ושפלות מכח המעשים הקשים שעשינו במשך השנה הסותרים את מלכותו יתברך, והרגשה זו היא סגולת היום שבכוחה לכפר ולטהר אותנו ביום הדין. וכמובא בגמרא ראש השנה (טז) "כל שנה שרשה מתחילתה מתעשרת בסופה"

והנה מרגלא בפומיה דמרון הסטייפלר זצ"ל שבעוה"ר נתמטטה היראה בדורנו, ומטע היראה שנשארה עדיין בקרבנו מקורה מסוגלת הימים הנוראים הללו, ומקדושת המצוות של הימים הנוראים שכל תכלית פעולתם הינה להכניס בלבבות בני ישראל הכנעה לבורא יתברך למשך השנה כולה, כי הימים הללו הם שורשים, ושאר ימות השנה הם ענפיהם והוהו מטרפתם ותפקידם של הימים הנעלים הללו.

ב, התפילה בראש השנה:

מובא מהגר"ח קניבסקי (דרך שיחה עמ' ס"ג) שאמר כי מותר וחובה לבקש בקשות פרטיות ברה"ו ואפי' אם חל בשבת, וכמו שמותר לאשה לבקש בעת הדלקת נרות שבת כיון שזהו זמן מסוגל ואי אפשר בזמן אחר, והאופנים לבקשות הפרטיות בתפילה הם:

במחשבה - אפשר לבקש בקשות פרטיות בזכרנו לחיים' או ב'יעלה יבא', וכן כשאומרים 'קדשנו במצוותיך' וכו', או בסיום התפילה באמירת 'זכרנו לחיים'... 'זכספ חיים'... בדיבור - אפשר לבקש לפני פסוק 'היו לרצון' שאומרים קודם 'עושה השלום', שאז יכול לבקש כדבר בן אל אביו.

ג, תקיעת שופר:

הנה רבים נבוכים מה לכוון ולהרגיש בשעת התקיעות? דמצד אחד מובא (כתר ראש אות קד) שהגר"א מוילנא היה שמוך מאד בעת תקיעת השופר, כמו מדינה שממליכה מלך. ומאידך, רבי ישראל מסלנט (אור ישראל מכתב ז') כתב: "ומה יחד לב האדם האוהב את עצמו ואת בני ביתו התלויים עליו, להיטיב דרכו, ולכל הפחות לשבור כוחו בשברון לב אשר הוא יסוד הראשי להיות מגן על הסכנה הגדולה המרחפת עליו ועל בני ביתו" (וכך גם מובא מהזוה"ק פר' אמור, ומהאר"י ז"ל)

ולכן הרוצה לשלב בין השיטות, כתב השל"ה כי בתקיעה הראשונה - יכול לכוון על המלכת הקב"ה למלך, וישמח במלכותו. ואילו בשברים תרועה - יכוון כנגד נפשו שוטתה מהמסלול אשר עשה אותה האלוקים ישר. ובתקיעה האחרונה - יכוון לשוּב אל ה' יתברך בכל נפשו ומאודו.

אספיה

סיפור לשבת

ליל השבת

החדר החדש

פתיקת באש השנה

יומן (ניסי) מלחמה

סיכום תבצע 'שומר החומות' עם שלל התייסים

הקודש ירושלים. "מה קורה בירושלים?" שאלתי. חמותי ענתה שמשעות הבוקר פורעים ערבים פוגעים ביהודים עוברי אורח, והם אף ניסו להכות במקות רצח נהג יהודי תמים ליד חומות ירושלים. לפתע פלטה חמותי צעקה ואמרה: "אני לא מאמינה, אני לא מאמינה!" "מה קרה?" שאלתי בדאגה. חמותי ענתה: "יש אזעקת אמת בירושלים! הערבים יורים טילים לעבר ירושלים!" ניסיתי לענות, אך באותו רגע יצאה אחות בית החולים ובישרה בגיל: "אבא, מזל טוב! נולד לך בן". שמחה הציפה את ליבי. נכנסתי לחדר ולראשונה ראיתי את בני הקטן. הרופאה בדקה את בננו ובישרה לנו לאחר כמה דקות שהיא לוקחת אותנו לבדיקות מקיפות יותר. רעייתי ביקשה ממני שאשוב לביתנו ואהיה עם הילדים. עשיתי כבקשתה, וכשיצאתי מבית החולים שמעתי רעש מחרש אוזניים של מטוסי קרב. הבטתי לשמיים והתפללתי עבור הטייסים. התקרבותי למכונית ואז שמעתי אזעקה. מיהרתי לעבר מקום מחסה והספקתי להבחין בטילי היירוט של כיפת ברזל יוצאים לעבר טילי הגראד המגיעים מהשכנים הלא חביבים מהדרום. השתטחתי על

ראש השנה יום הדין יום בו נחתמים כל מה שיארע בשנה הקרובה, ואין יותר ממתאים להגיש בפניכם פרויקט ייחודי: יומן מלחמת 'שומר החומות' בעיניי קורא שומר תורה ומצוות המאמין באמונה שלימה שהכל משמיים, שניה אחרי שניה כך יד אלוקים הייתה מונחת על תושבי הדרום: "כ"ח באייר תשפ"א, שעת בוקר מוקדמת. אני צועד בשמחה אל עבר בית הכנסת לתפילת שחרית. רוח נעימה מכה בפניי. הרחוב כל כך שקט, ואפילו הציפורים עדיין אינן מציצות. בעוד שבוע בדיוק יחול חג מתן תורה. אני מייחל כל כך לרגע הגדול ומקווה מאוד שרעייתי כבר תהיה לאחר הלידה. בעוד שעות אחדות חמותי אמורה להגיע אלינו מאזור הצפון כדי לסייע לנו עם הקטנים. אני מצר וכואב כל כך שהורי לא יזכו לראות את ילדי הרביעי... כבר חלפו ארבע שנים מאותה תאונה מחרידה שבה נהרג אבי, ואימי לא עמדה בצער ופטרה כעבור חודשים אחדים. שני אחיי הגדולים עזבו את העיר ועברו להתגורר באזור רעננה, ואני נשארתי באשקלון עיר ילדותי לבד עם כל הזכרונות.

מיהרתי לעבר מקום מחסה והספקתי להבחין בטילי היירוט של כיפת ברזל יוצאים לעבר טילי הגראד המגיעים מהשכנים הלא חביבים מהדרום.

לאחר שעה קלה יצאתי מבית הכנסת. הבטתי בצג הנייד ובהיתי בו בתדהמה במשך כמה שניות. שמונה עשרה שיחות שלא נענו! עשר שיחות מרעייתי ועוד שמונה שיחות מחמותי. צלצלתי לרעייתי אך היא לא ענתה. כאן כבר התחלתי לחשוש. צלצלתי לחמותי והיא ענתה מיד. היא דיברה הרבה ובמהירות ולא הצלחתי להבין מילה. ביקשתי ממנה שתדבר לאט כדי שאבין מהר, והיא אכן דיברה לאט. הבנתי שפינו את רעייתי באמבולנס לבית החולים, והשכנים אספו את ילדיי לביתם.

מיהרתי לבניין שבו אנו מתגוררים ונקשתי על דלתם של השכנים. השכן החביב ורעייתי טיפלו בקטנים והכינו עבורם ארוחת בוקר, ובעלת הבית עדכנה אותי בפרטים. ידעתי שהם צריכים לצאת מביתם למקום עבודתם ושבתי לביתי עם שלושת הקטנים. בסביבות השעה אחת עשרה הגיעה חמותי לביתנו וילדיי שמחו לקראתה. נפרדתי מילדיי בחיבוק גדול והסברתי שאני הולך לאמא ואשוב בעוד כמה שעות. הגעתי לבית החולים. אני כל כך לא אוהב להתקרב למקום הזה, אך ברוך ה' פניי מועדות לעבר המחלקה שממנה בדרך כלל יוצאים שמחים ומאושרים. הגעתי למחלקה ורעייתי הספיקה לראות אותי מנופף לעברה.

ישבתי בחדר ההמתנה וקראתי תהילים, ומידי פעם צלצלה חמותי כדי להתעדכן. הרגעתי אותה ואמרתי שהכל מתנהל כשורה ב"ה. שמת לב שהיא מדברת בטון קצת מודאג ואמרתי: "אל תדאגי, בעזרת ה' הכל יהיה כשורה". חמותי ענתה אמן והוסיפה שהיא מודאגת גם בגלל מה שמתרחש בעיר

עצרתי את הרכב בצד, השתטחתי על הכביש והתפללתי לה' שבמרומים. רעש עצום של יירוטים ומטוסי קרב החריד את כל העיר. לאחר שפסקו היירוטים מיהרתי לביתי. נכנסתי לביתי ומצאתי את ילדיי יושבים מצופנים במיטה שבממ"ד. חמותי עמדה בפתח החדר, כל גופה רועד מפחד. היא אינה רגילה לאזעקות ולפיצוצים... נחרדתי לגלות שחלון הפלדה של הממ"ד פתוח לרווחה. נס שלא חדר רסיס לתוך החדר. חיבקתי את ילדיי ובישרתי להם שנולד להם אח מתוק וקטן. בהתייעצות עם רעייתי החלטנו שאני אשאר עם הקטנים וחמותי תשוב לביתה שבצפון. חששנו לבריאותה, שגם כך אינה תקינה, ולא רצינו להכביד עליה. לאחר לילה קשה ללא שינה, שבו נשמעו אזעקות אין סוף ופיצוצים לרוב, ארזה חמותי את חפציה ושבה לביתה. היא ביקשה שילדינו יצטרפו אליה, אך אמרתי לה בעדינות שעליה לנוח ולהירגע, ואם המצב יימשך יכול להיות שאכן נגיע עם הילדים. << ההמשך בעמוד הבא >>>

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תמאץ! אם אירע אתכם או מכריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח חזני 3336 נתיבות ולצ"ן עבור 'אור השבת' או במקסט: 08-9941870

אכפרה

סיפור לשבת

לגור השבת

אמרי קודש בדאי הפרשה

מוסר ואמרי קודש מוסיף לנו ליום

שומר החומות שלא הכרתם

יומן (ניסי) מלחמה

"כולם זוחלים ורועדים"

אימת יום ראש השנה

עומדים אנו לקראת יום הדין הגדול והנשגב יום "ראש השנה", אשר בריות בו יפקדון להזכרים לחיים... וממידת טובו וחסדו של הבורא יתברך ובאהבתו לעמו ישראל, וחמלתו עליו, גילה לנו את מועד המשפט, ע"מ שנוכל להטיב דרכנו, ולהרבות במעשים טובים, למען נזכה ביום הדין ליכתב ולחתם לחיים טובים ולשלום. [וידיעה זו לא נגלתה לאומות העולם] (עיין בס' "ימי רצון" להגר"ש ברעוודה זצ"ל עמ"ס א).

ואחת העצות הטובות שלימודנו רבותינו הוא מה שנאמר בגמ' (מסכת ר"ה דף יז ע"א), "אמר רבא כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר: "נושא עון ועובר על פשע", למי נושא עון? למי שעובר על פשע! ופרש"י ז"ל: המעביר על מידותיו, שאינו מדקדק למדוד מידה למצערין אותו, ומניח מידותיו והולך לו, אין מידת הדין מדקדקת אחריו, אלא מניחתן והולכת.

ומידה זו מועלת לאדם גם כן להוסיף לו ימים אפי' אם כבר נגזר עליו שימות (עיין "שמירת הלשון" שער התבונה פ"ח) כמו שמצינו בחז"ל (שם) מעשה רב הונא בנו של ר' יהושע בן לוי שחלה, נכנס רב פפא לבקרו ולשאול בשלומו, וראה רב פפא שמצבו של רב הונא חמור מאוד, עד שנראה כבר שעומד להסתלק מן העולם, אמר רב פפא לנמצאים שם, כי יש כבר להכין תכריך לרב הונא. ולפתע התעורר רב הונא ונתרפא. והיה רב פפא מתבייש להפגש עם רב הונא. אבל כאשר פגש רב הונא את רב פפא א"ל שאין לו מה להתבייש במה שא"ל להכין תכרים עבורו. כיוון שהוא צודק שאכן כבר נגזר עליו למות. אלא שהקב"ה אמר היות ורב הונא מעביר על מידותיו, אל תדקדקו אחריו, מיד פטרוהו ופדוהו ממיתה לחיים. (עיין "ראשית חכמה" ענווה, ג).

ועיין לרבינו יונה "בשערי תשובה" (א, כח) שכתב "המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו מידה כנגד מידה, וזה פתח תקווה נכבד מאוד!" וכתב בספר "שמירת הלשון" (שם) "ואפי' אם לא היו מוחלים לו בשביל זה על עבירה אחת בשלימות כי אם יקילו עונשה בלבד - ג"כ כדאי לו להעביר על מידותיו. כל שכן אם מוחלים לו בשלימות עבור עבירה אחת, ולא עוד אלא שמוחלים לו על כל עבירות שיש לו, אפי' לאותם הנקראים בשם "פשע". רק שעליו להזהר מכאן ולהבא שלא לעשותן חלילה.

וכבר האריך וביאר לנו הטיב רבינו הרמ"ק בספרו "תומר דבורה", שיש לאדם ללכת בדרכיו של הקב"ה ומבאר שם כל מידה ומידה מה"ג מידות של רחמים, איך יש לאדם לקיימה ולדמות לקונו באותה מידה.

ובדברי השל"ה הקדושים הנדפסים בראש ספר "תומר דבורה" כתב: "דהיות שהספר הנכבד הזה "תומר דבורה" הוא כולו ירא"ש וקיבול עול מלכותו יתברך והולך בדרכי מידותיו יתברך ובוודאי מי שרגיל בספר הנכבד הזה ומקיים, יש לו מהלכים בין העומדים, וזוכה לחיי העולם הזה, ולחיי העולם הבא שכולו טוב... וכל מי שרגיל בספר הזה וסומך אותו בכל שבוע או בכל חודש, מובטח לו שהוא בין העולם הבא, ואשרי לו וטוב לו עוד שמרגיל עצמו בו, ובאמת מצווה לכל אדם לקנות הספר הזה..."

שכל מטרתם היא להרוג ולהרוס את העיר... הבומים לא פסקו, אזעקה רדפה אזעקה, ואז נשמע בום אדיר שהרעיד את דלת הפלדה של המס"ד שבו שהינו. ככל הנראה היה ירוט ממש קרוב אלינו. ההתקפה על העיר נמשכה שעה ארוכה, ורק בסיומה הבנו שארגוני המרצחים ירו לעבר תושבי העיר מטח אימתני של כמאה וחמישים טילי גראד בבת אחת וללא הבחנה. לולא היה ה' עימנו הייתה עירנו היפה הופכת לעיי חורבות. בסיום ההתקפה על העיר חיבתקי את כל הילדים ואמרנו "מזמור לתודה" ו"שיר למעלות". העזתי לצאת החוצה למרפסת, ועדיין היה ניתן להבחין בשרידי הדרמה הלילית שהתרחשה מעל לראשנו. באותו לילה כמעט לא נרדמתי, וכשכבר הצלחתי להירדם העיר אותי חברי ואמר שצריך להתארגן לתפילת שחרית.

לאחר שהתאוששתי קצת שאלתי את חברי אם לא מסוכן לצאת החוצה לאחר לילה שכזה. חברי אמר שכתוב בתהילים: "בבית אלוקים נהלך ברגש" ברגש" ראשי תיבות: רקטות, גראדים ושיגורים. אין הנחות. דווקא כעת, בזמן הקשה הזה, לא נותר על תפילה במניין, וכדאי שנמנהר כדי שנהיה בין העשרה הראשונים. "ואם יהיו אזעקות ונפילות?" שאלתי בדאגה. חברי ענה בטון דיבור מצחיק: "נרוץ בזיגזג ונשתדל להמר על הצד הנכון". צחקתי. בשבילו, לאחר כל מה שהוא עבר במלחמת לבנון, המלחמה הזאת היא משחק ילדים; אבל בשבילי היא ממש לא.

"בסיוון תשפ"א. הרופאים אמרו שבנו בריא לחלוטין וניתן לבצע את מצות ברית המילה. כעת שקט, אין אזעקות ואין נפילות וירוסים. מין שקט מתוח שלא ניתן להסביר במילים. ערכנו את ברית המילה בבית הכנסת והחלטנו להעניק לבנו את השם ישראל, על שם עם ישראל המופלא, שמאז יציאת מצרים לפני 3,333 שנה הוא נרדף ללא הרף. כל תקופה והצרה שלה - בבליים, רומאים, צלבנים, נאצים, ערבים... כל כך הרבה פעמים ניסו להשמיד את העם המיוחד שלנו, אבל לנו יש תורה צחית המגינה עלינו מכל רע. בכל דור ודור עומדים עלינו לכולתנו, והקב"ה מצילנו מידם.

אני צועד לעבר בית הכנסת, עוד מעט נכנסת השבת. אזרחי העיר, שהפכו לגיבורי מלחמה בעל כורחם, מנסים לעכל את כל הניסים שהתרחשו עימם בימים האחרונים.

יושב על הכיסא, מביט לעבר ארון הקודש ואומר: "תודה רבה אבא, על הכול. אני מבטיח לחנך את ישראל הקטן בדרך שלך, כפי שאתה רוצה, בדרך התורה".

>>>ההמשך המרתק מעמ' קודם >>> שוחחתי עם רעייתי, והיא הביעה דאגה מכך שהרופאים רוצים להשאיר את התינוק בבית החולים עוד כמה ימים להשגחה. היא ביקשה ממני שאשאל את חברי הטוב מבית הכנסת אם רעייתי תהיה מוכנה להשגיח על הילדים בימים הקרובים למרות המלחמה שנכפתה עלינו, מכיוון שהיא סומכת רק עליה שתטפל בילדים כאילו הם ילדיה. עשיתי כבקשת רעייתי, וכעבור חצי שעה נכנסתי עם ילדי לביתו של חברי מבית הכנסת. רעייתי העסיקה את הילדים, שנראו מאושרים, וסוף סוף הבחנתי בחיך על פניהם לאחר רגעים לא קלים.

הלילה ירד, ושוב אזעקות. נכנסנו למס"ד, ובומים אדירים נשמעו מעלינו. בנו הקטן של חברי הביט בי במבט מפוחד ובעיניים כבויות.

הלילה הבא היה קשה מקודמו. ארגוני המחבלים ימ"ש שיגרו טילים לעבר תושבי העיר ללא הרף. בבוקר נשארתי קצת עם הילדים, ולאחר כמה שעות נסעתי לבית החולים. באמצע הדרך התקשרה חמותי והתעניינה בשלומם של הילדים. פירטתי את כל העובר עלינו, ולפתע שמת לי לב שהרכבים שעל הכביש עוצרים בצד. עברו כמה שניות עד שהצבא שנשמעת אזעקה ועללי למצוא מחסה. הייתי קרוב לכיכר שממנה פונים לעבר בית החולים. לפתע הבחנתי לחרדתי בכדור אש גדול מתקרב לעברי.

צעקתי: "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד!" ואז נשמע פיצוץ אדיר. רקטת גראד פגעה פגיעה ישרה בבניין רב קומות שעמד בהמשך הכביש. מיהרתי למקום, אולי אוכל להגיש עזרה ראשונה. הטיל פגע באחת מהדירות. אש ועשן יצאו מהבניין. על המדרכה ישב ילד ומירר בבכי, ואימו שכבה על הרצפה ובהתה באוויר. ניסיתי לראות היכן היא נפגעה, ולאחר רגעים אחדים הבנתי שהיא נפגעת חרדה ובנה האומלל יושב לצידה ובוכה. הרגעתי את הילד וסייעתי לגברת להגיע לכוחות ההצלה. הייתה שם באותו זמן מהומת אלוקים. כוחות ההצלה פינו את הנפגעים, ובאוויר היה ריח חריף של אבק שריפה. המקום דמה לשדה קרב יותר מלשכונת מגורים חביבה. לאחר שעה הגעתי לבית החולים וסיפרתי לרעייתי הדואגת את כל המאורעות שהתרחשו ברחוב שליד בית החולים. בחסדי ה' רעייתי כבר התחזקה, אך בנו הקטן עדיין היה צריך להישאר בבית החולים להשגחה ולטיפול. בשעות אחר הצהריים שבת לביתו של חברי ילדי וילדיו השתדלו ליהנות יחדיו בשגרה המוזרה שנכפתה עלינו, ורעייתי של חברי ניצחה על התזמורת בצורה מעוררת פליאה. מזל שיש חברים שכאלו העוזרים בשעת צרה.

הלילה ירד, ושוב אזעקות. נכנסנו למס"ד, ובומים אדירים נשמעו מעלינו. בנו הקטן של חברי הביט בי במבט מפוחד ובעיניים כבויות. איך ניתן להסביר לילד בן שלוש שישנם ישמעאלים צמאי דם

נפלאות מתורתך

הרב צבי וינברג

הגאון המקובל רבי נפתלי הכהן ז"ל התייר עגונה ע"פ

שמות הקדושים

(ל"ב) לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה.

בס' בית יוסף החדש (לרבי עקיבא יוסף שלוינגר זצ"ל דף ע"ז): מביא שהגאון המקובל רבי נפתלי הכהן ז"ל התייר עגונה ע"פ שמות הקדושים, שהשליך בים וביבשה, שאם חי הוא צריך לבוא. והרעישו בתשובות אחרונים ז"ל איך אפשר להתייר איש ע"פ שם, והוא כעין נבואה, והלא אמרו "לא בשמים היא".

וכתב שאפשר לומר שבשלמא אם הורה בדבר אז שייך לא בשמים היא, משא"כ זה שהוא רק חסרון ידיעה אם בעלה חי, וע"י שם נגלה לו שהוא מת, ואז נעשה מותרת ממילא ע"פ תורה, ואין בזה שייכות לענין לא בשמים היא, מאחר שאינו כי אם גילוי מילתא בעלמא.

מתי עסק הרמ"א ז"ל בדברי חכמי אומות העולם?

(ל"ב) לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה.

במדרש רבה (דברים תו), מהו לא בשמים היא שמואל אמר אין התורה מצויה באיסטרוולוגין שאומנותן בשמים, אמרו לשמואל הרי אתה איסטרוולוגין וגדול בתורה, אמר להן לא הייתי מביט באיסטרוולוגים אלא בשעה שהייתי פנוי מן התורה אימתי כשהייתי נכנס לבית המים.

וראה בשר"ת הרמ"א (ס' ז') בהתנצלותו לפני המהרש"ל שכל שלא אסרו ללמוד אלא את ספרי אמונת היוונים, אבל לא אסרו ללמוד דברי החכמים וחקירתם במהות המציאות וטבעיהן.

וכ' שם "סהדי במרומים שכל ימי לא עסקתי בזו, רק בשבת ויו"ט וחול המועד בשעה שבני אדם הולכים לטייל, וכל ימות החול אני עוסק כפי מיעוט השגתי במשנה ובתלמוד ובפוסקים ובפירושיהם ושירי לצורבא מרבגן לאודעי נפשיה". (וראה במשנ"ב ס' ש"ז סקס"ה לגבי לימוד חכמות בש"ב)

הגאון רבי זלמן מוואלוז'ין זצוק"ל הדים משא של ג' אנשים כדי להגיע לספר שחשקה נפשו לעיין בו

(ל"ב) לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה.

בס' תולדות אדם (תולדות והנהגות הגאון רבי זלמן מוואלוז'ין זצ"ל פרק טו עמ' רי"ט) מסופר: כאשר חשקה נפשו היקרה ללמוד איזה ספר אשר לא היה עמו בביתו הלך אל בית הספר (אוצר הספרים) גם בלילה אף מהלך רחוק בלי מעור ופחד.

סיפר לי ר' לייב בן ר' בער מווילנא פעם אחת למד הצדיק בלילה בבה"כ דק"ק שניפעשיק (היא עיר קטנה העומדת מעבר לנהר ווילנא) מחוץ לעיר, ובחצי הלילה נכנסה בו רוח תשוקה על ספר יקר אשר היה בבית הספר בוויילנא, ולא אחר כרגע וילך בחצי הלילה לבדו אל העיר ויבא אל בית הספר וארכבותיו דא לדא נקשן מפני קרח הנורא וילמוד שם כאות נפשו הטהורה.

אחר שגמר לימודו בספר הפצירו בו הגבירים מאד לברר תשובתו באר היטב על מה ולמה הוא מטריח את עצמו כל כך לילך באמצע הלילה ומהלך רחוק כזה.

והוא ענה להם במתק שפתיו לא אדע למה יפלא בעיניכם דבר זה, הלא מקרא מלא הוא בתורה "לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אותה ונעשנה, ולא מעבר לים היא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמענו אותה ונעשנה", ודרשו חז"ל (עירובין נה.) לא בשמים היא שאם בשמים היא אתה צריך לעלות אחריה, ואם מעבר לים היא אתה צריך לעבור אחריה, באהבה עזה יתירה אשר אין כח בשפת בשר לספר אותה ובקולו הנעים וערב עד מאד המסוגל לעורר חבה יתירה בינו לבין אביו שבשמים, עד שהרגיש בקרבו אומץ רוח גבורה ורץ בכחו הזה בחפזון רב כאשר ידאה הנשר אל הארנו והגביה אותו לבדו בלי עזר ומשען ולקח את הספר ויהי לגס ולפלא בעין כל רואי.

חידושים

סיפורים מחזקים

אור השבת

היה זה ראש השנה. האדמו"ר מגור שהה באותם ימים בוורשא, וביקש מגבאו לצאת לרחוב ולבדוק אם הרעיון של ר' מאיר נתפס. הגבאי יצא לרחוב. וחזר תוך דקות ספורות: 'רבה', אמר המשמש "כל הציבור בעיר ניצל את הדקות הספורות בין מוסף למנחה ללימוד הדף. אי אפשר להשיג אפילו מסכת ברכות אחת בכל העיר". אמר האדמו"ר מגור: "אם יש כזו הצלחה, סימן שזה התקבל על ידי כלל ישראל ועל ידי הקב"ה. רעיון שהתקבל על ידי כלל ישראל, לא ישכח לעולמים. וזוהי אכן המציאות!!!"



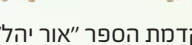
מעשה ברבי לוי יצחק מברדיטשוב שהשכים לסליחות בערב ראש השנה, הלך לבית הכנסת ומשמשו עמו. התחילו גשמים יורדים, הלכו והסתתרו שניהם תחת גג של בית אחד. הציץ השמש בחלון, וראה חבורה של ריקים ופוחזים מסבים לשלחן, זוללים וסובאים. נאנח השמש ואמר: "הוי כמה הדור פרוץ, באשמורת הבוקר של ערב ראש השנה, יושבים פושעי ישראל אלה ושותים ומשתכרים. אסור להוציא לעז על בני ישראל נזף בו ר' לוי יצחק, חזקה על בני ישראל שאינם נהנים מהעולם הזה בלא ברכה, אוכלים הם ושותים, ומברכים ברכת הנהנין לפני אכילה ושתיה ולאחריהן, ותבוא עליהם ברכה. הטה השמש את אזנו ושמע כי מתלחשים הם על דבר גנבה שהוציאו לפועל באותו הלילה. עתה ישמע רבנו אמר השמש לרבי לוי יצחק, וידע כי האנשים האלה שכבוד תורתו מלמד עליהם זכות, הם גנבים פשוטים. כן, החזיר רבי לוי יצחק ופניו נהרו, הרי הם בעלי תשובה, וידועים הם כי יום הדין ממשמש ובא ומתודים זה בפני זה על חטא שחטאו בגנבה, כדי שייכנסו לימים הנוראים נקיים מכל חטא.



מסופר על יהודי אחד שבא לחפץ חיים ושאל אותו לאמר: יש לי שדה שמניב כך וכך יבולים בשנה, ויש אפשרות לקנות עוד שדה סמוכה ולהרוויח פי שלוש, אבל זה יבוא על חשבון תפילות במניין ולימוד תורה, מה דעת הרב?? אמר לו הח"ח אמשול לך משל למה הדבר דומה: לאדם שהיתה לו חבית יין וברז בתחתיתה, החליט לקבוע עוד ברז בצידה, יין לא יהיה יותר בחבית, אבל היין רק יגמר מהר יותר. והנמשל ברור: מה שקצוב בראש השנה זה מה שתקבל.



בראש השנה לפני התקיעות היה רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל נישא לארון הקודש ואומר: "ריבוננו של עולם, אתה אמרת לנו: 'יום תרועה יהיה לכם', משום כך בניך תוקעים מאה קולות בכל יום מימי הדין זה כמה אלפי שנים; ואילו אנו - רבבות אלפי ישראל - זועקים ומבקשים זה כמה אלפי שנים: 'תקע בשופר גדול לחירותנו'. אין אנו מבקשים אלא תקיעה אחת בלבד. עד מתי נשב ונצפה לתקיעה זו!?"



מסופר על רבי יהודה ליב חסמן, (מובא בהקדמת הספר "אור יהל") מנהלה הרוחני של ישיבת חברון: נוהג היה ר' ליב חסמן לעבר לפני התיבה במוספים של ראש השנה ובנעילה. מי שזכה לראות ולשמע אותו במעמד זה לא ישכחהו לעולם. עומד היה עטוף בטליתו במלא קומתו הזקופה. פניו המשלהבים

מאירים בנגה הנרות של העמוד, ופסוקי התפלה יוצאים מפיו מדגשים ונחצבים בחתוך דבורו הנפלא, כשפרוש המלים במלא מצוי משמעותן ממש מפרש יוצא מן הלב ונכנס ללב, חודר ונחרת אפילו באזן האטומה ביותר. והקול קולו האדיר והמתק עולה ומתעלה ומתנגן בהשתפכות הנפש בנגינתו הרוסטת: "קל אמונה בערך דין, אם תמצה עמק הדין..." מי שלא שמע פסוק זה יוצא מפיו בשאגת תחנונים תוך הדגשת המלים "עמק" לא שמע תפלה זכה מימיו.



מערכת "אור השבת" מאחלת לכל בית ישראל שנה טובה ומתוקה

לקבלת הקטלוג שלחו מייל: succaht@gmail.com ותתחילו להדר!

ארבעת המינים קניית?
סוכה כבר בנית?
רגע אחד, שכחת משהו!
'סוכותמונה'
 הלהיט של סוכות תשפ"ב
 כל סוגי הרכבים, העיצובים והמיתוגים הנדירים ביותר במקום אחד, וכמוכן במחיר שובר שוק!

succaht@gmail.com
 052-7148454

תכלין לשלחן שבת

פרשת: נצבים



עלון מספר 269

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - בגב העלון

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי' בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, תמרה בת יעקב -

תנצב"ה ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת:
משה בן מזל-טוב, פורטונה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, -
בתוך שאר חולי עמו ישראל

נקודה בפרשה

לדעת למנהל כל קשי

אחת, עליה חזרו אין ספר פעמים. רק על מלה אחת. יודעים אתם מה הייתה המלה? "אסור"! כן, ללא מלים, ישבו להם שני הילדים ואמרו "אסור, אסור, אסור", ועוד פעם "אסור, אסור, אסור" ועוד פעם, והכל כנגון הלמוד של המבגרים...

וחבל. וכי כל הידע של ילדי ישראל על התורה מצטמצם בכך שאסור ואסור ואסור? אין שום דבר קטן, רק אסור!? אתמקמה! במקום להנחיל לילדינו את מתיקות התורה ונעימותה, ולהעניק להם את העבודה המשפחתית שתורתנו היא תורת חיים על כל המשפחה, עוסקים רק באסורים ואזהרות!

נכון שעצם העבודה שילדים קטנים נמצאים בבית המדרש יש בה מעלה. ובפרט אם פותחים הם גמרא ויושבים ללמוד, אפילו שזה רק "כאלי". עצם הישיבה במקום קדוש, יש כנחה לטעת בילדים אהבת תורה ויראת שמים, בראותם וגהתבוננם אחר הלומדים העמלים בתורה באמת.

לכן, לא כל כך נורא אם ישבו בבית המדרש וישגנו כל הזמן את המלה 'אסור'... כונתנו הייתה להעיר שדרך החינוך המתאימה יותר לדורנו היא להאזיב על הילדים את הלמוד, וליקר בעיניהם את הענינים הרחבניים.

ילדים שגורסתם מצטמצמת בכך ש"אסור ואסור ואסור", לא יוכלו להתמיד ולישב באהלה של תורה לאורך זמן. היום או סתם תחיל התפרקות במשגי הלמוד שלהם, ואז - מי ערב בעדנו שהם ישארו בכלל בבית המדרש?!

יתרה מכך, שמעתי פעם ממנהלה הרוחני של ישיבת כפר חסידים, הגאון הצדיק הרב דב' יפה, שאמר שהיום אנו חיים בדור שאוהב "תכלעיס". לא מוכנים לעסק בהון אמינא, ובדברים שאין בהם מסקנה.

לכן, אמר המשגיח, במקום לומר לילד על כל צעד ושעל: אסור לעשות כך ואסור לעשות כך, עדיף לומר לו "אם תתגבר על ענין פלוני תהיה לך מצוה גדולה". בדרך זו, מלבד העבודה שהחזרת

"הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו" (כט, כח) פרש רבנו ה"אביר יעקב" אבוחצירא זצ"ל, בספרו "פתוחי חומתם": חדש אלול הוא החדש בו יש לאדם לפשפש במעשיו ולבחון את מצבו, הן באמונה ובטחון, שהם בבחינת "הנסתרות לה' אלקינו", וקריאות הן "נסתרות", לפי שאין אדם יודע מה בלבו של חברו - והן בקיים המצוות המעשיות, שהן בבחינת "הנגלות לנו ולבנינו". לפיכך "לה' אלקינו והנגלות לנו" - ראשי תבות אלול. והמסקנה מהשבון נפש זה, תביא לתשובה ולשפור דרך: "לעשות את כל דברי התורה הזאת". והם יביאו לקתיבה וחיטומה טובה. למרות החובה המוטלת על ההורים להחזיר בילדיהם שיש דין ויש דין, ואת כל המעשה יביא האלקים במשפט, יש לפתח ערוצי קשר הסברתיים עם הדור הצעיר, ולא לצוות עליהם בסגנון 'שחר לבן', כך קטן וכך אסור לעשות.

הכל מודים שהמצב האידיאלי הוא שיהלד יבין ויפנים את מה שנדרש מסונו לכד, והורים שינסו ללכת רק בדרך של צוהיים ואזהרות, דרכם לא תצלח.

מספר הרב זילברשטיין: נכנסתי פעם לבית מדרש שבו שהו שני ילדים כבני חמש. שני הילדים הוציאו גמרות מארון הספרים וישבו ללמוד. ברגע הראשון התפלאתי, כיצד יתכן שאזוטטים שפאלה לומדים כבר גמרא. ולא עוד אלא שהחלו להתנועע "כמו גדולים".

כלפי חוץ נראה היה שהם לומדים את אחת הסוגיות הקשות בש"ס. הילדים לא הסתפקו בכך אלא נפנו באצבעות ידיהם, משל מתנפחים הם על סברה מפלפלת של הרשב"א והרמב"ן, הראב"ד והרמב"ם. עתה לא יכלתי כבר להתאפק.

התקרבתי אל השנים כדי לשמע על מה דבריהם נסוכים, ונדמתי למשמע אזני. שני הילדים הקטנים "שגנו" רק מלה

בו את ה"עשה טוב", שהוא כל כך חשוב ונצרך בתקופתנו, הבאת אותו לידי תכל'ס. עכשיו הוא יודע שאם יתגבר תהיה לו מצוה.

הגישה אלינו שאלה על יתומה הנמצאת בתוך שנת אכל על אביה. חברותיה לכמה מתכונות את מסבת סוף השנה, ולשם כך הן צריכות כידוע לשיר ולהציג גיטות. השאלה היתה: האם סתם לה להשתתף בשירה ובהצגות?

השבת, שמצד ההלכה הדבר אסור. אכל - הספתי ואמרתי - אל תאמרו לה סתם כך שהדבר אסור, שהרי בקשר כל ימי

שנת האבלות על אביה היא שומעת רק 'אסור ואסור'. קדאי יותר שתאמרו לה את ההוראה בנפש מעודד, כמו למשל שנוצקת עתה בפניה עוד הזדמנות מצוינת לקיים מצוות כבוד אב מדאורייתא, וחבל להפסיד הזדמנות שקצו או שתתארו לה כיצד אביה שמח ומאשר בשמים מילדתו, המציגת לתורת ישראל, ונשמעת להוראות ההלכה המסורה מדור דור. וכל כיוצא בזה מלות של עידוד ותקווה. רק כך נטע בלבבות ילדינו אהבת תורה ויראת שמים, ונזכה מהם לרב נחת ושמחה. (לחנך בשמחה)

ספור לשבת:

"אין לנו ספק שה' יעזור לנו"

היה זה לפני 10 שנים, בערב חג הפסח התש"ע בעיר חיפה: משפחה ברוכת ילדים מירושלים היגרה לחיפה בשל קשיי פרנסה וקיום יומיומיים. המשפחה השתקעה בשכונת נווה שאנן שבמעלה העיר, שם קיוו להשתכר ולמצוא טרף לטפם וקיום למחייתם.

בערב חג הפסח נדרשה המשפחה למצוא כל דרך, כדי לרכוש דברים הכרחיים לצרכי שמחת החג, כמו גם בגד לעוללים הרכים. כן נדרשה לרכוש עגלת תינוק לפעוט הרך הנוול במזל טוב. לאחר מאמצים וביורורים נמצאה עגלת תינוק למכירה ביד שניה ממשפחה בשכונת הדר שבמרכז חיפה, אשר פרסמה בעיתון על מכירתה לאחר שכבר לא נזקקו לה.

אם המשפחה שקלה בדעתה לנצל את ההזדמנות לקניית כמה דברים נוספים הדרושים להם לחג ולרכז את הקניות יחד. יהודים טובים סייעו להם להשיג את הסכום הנדרש, שיספיק בקושי לכדי צרכם, וכך, לאחר רכישת עגלה ודברים נוספים, בשעת ערב מאוחרת, הגיעה האם לחנות הבגדים 'הוד והדר' ברחוב הרב הרצוג בחיפה, שהוקמה ע"י הרה"ח ר' מנדיל קוסטינר ז"ל, והמנוהלת כיום ע"י משפחת הרב שמעון שמעונוביץ הי"ו מחשובי חסידי סערט ויז'ניץ (והם אשר שיגרו את הסיפור לעיתון 'המבשר', בו הוא התפרסם לראשונה).

ממקומה בחנות הבחינה המוכרת בעגלה העומדת בחוץ ללא השגחה, ועליה עמוסים מוצרים ודברי ערך נוספים. "זה שלך?" - היא שואלת את האם.

"כן", השיבה.

"אל תשאירי בחוץ כלום, יגנוב לך. יש כאן ערבים ועובדים זרים שגונבים מכל הבא ליד, וחבל", התרתה בה. אולם בעלת העגלה לא הבינה בשל מה החשש. "העגלה צמודה לדלת הזכוכית ואנו רואים אותה כל העת", השיבה.

אך הנה, בעודה עוברת ומחפשת בין טורי המדפים, בעזרתה של המוכרת, הבחינה לפתע כי העגלה איננה... היא רצה אנא

ואנה מייללת ובוכיה! "העגלה, המוצרים, אלפיים שקל ירדו לי לטמיון, הם נרכשו מכספים שאין לנו, כיצד אשוב לביתי בידיים ריקות אנא אני באה"...

עוברים ושבים ברחובה של חיפה, שראו בצרתה הגדולה ובאימה של פניה, סברו כי התינוק נגנב יחד עם העגלה, ושאלו: "בן כמה התינוק, מה לבש?...". מששמעו כי איבדה רק רכוש סובבו עצמם והזניחוה לנפשה.

בעלת החנות שכאבה את כאבה ובכייה, ניסתה לנחמה שיהיה זה לכפרת עוונות, שתשלים את האבדן ותדע כי זה רצונו יתברך, ואף הציעה לה עזרה ככל אשר לאל ידה בחנותה. אולם, האם לא נואשה, היא ביקשה לטלפן לאמה שבירושלים לבקשה כי תיסע להתפלל עליה בכותל המערבי, וכן להתקשר לבעלה כדי לספר לו את אשר אירע עימה.

מששמע בעלה את שקרה הפציר בה לשוב לביתה, ויהי מה, ורצון ד' מסבב הסיבות הוא שיהיה. אך אמונתה של האשה היתה חזקה מאוד: "אני הולכת, קחי את הטלפון והכתובת שלי, בעז"ה התפילות יעזרו והגניבה עם העגלה והרכוש יחזור", אמרה לבעלת החנות.

מטעמי נימוס נטלה בעלת החנות את מספר הטלפון, למרות שבסתר ליבה כאבה את האשליה של האם - תושבת חדשה בחיפה שאינה מכירה במציאות החיים הכואבת, ולפיה גניבה בידי אנשי זדון שאינם מזרע ישראל, ברחובה של חיפה, אינה חוזרת לעולם.

למחרת בשעת בוקר, נכנסה לחנות אשה ערבייה כשהיא מובילה עגלת תינוק גדולה עמוסה בדברי ביגוד ומוצרים שונים.

היא ניגשה אל המוכרת ואמרה: "הילדים שלי גנבו מאן אתמול את זה. אני לא רוצה שהם יהיו גנבים. אולי אתם יודעים של מי כל זה?"... מיד לאחר מכן הסתלקה ונעלמה לה.

לאחר בירור נמצא הפתק שעליו פרטי האשה, המתגוררת בנווה שאנן. בעלי החנות מיהרו לבשר לה כי הגניבה הוחזרה במלואה. תגובתה של האשה מעבר לקו היתה: "ברוך ה', הייתי בטוחה שזה יחזור. אנחנו חייבים את זה לחג הפסח. לא היה לי

אירע דבר כזה. עשרות שנים אני כאן בחנות, גניבות הן מעשים שבכל יום ומעולם לא הוחזרה גניבה. פעם ראשונה שאנו מתוודעים למקרה של החזרת גניבה ע"י ערביים", העידו. (פורסם בגיליון 'קבלת שבת' באדיבות 'המבשר')

ספק שה' יעזור לנו."

בסופו של הסיפור המפתיע לא הסתירו בעלי החנות את השתוממותם לנוכח אמונתה היוקדת של האם, שהיא לכשעצמה משכה את הישועה שלה היתה זקוקה. "מעולם לא

הלכות שמִיטה:

קיצור הלכות השמיטה מתוך החוברת "מצוות הארץ בהלכה ובאגדה" לרב נקי שליט"א

השמיטה בזמן הזה

מצוות השמיטה בזמן הזה, אינה מן התורה אלא מדברי חכמים, שלא ציוותה התורה על שמיטה אלא בזמן שכל ישראל בארץ ישראל, אבל אם אין כל ישראל בארץ ישראל, אין השמיטה אלא מדברי חכמים.

תיקון חצות

אין אומרים תיקון רחל בארץ ישראל בשנת השמיטה אלא תיקון לאה בלבד. ומכל מקום בימי "בין המצרים" (י"ז בתמוז עד טי באב) שנוהגים להתאבל על חורבן בית המקדש בחצות היום, אומרים תיקון רחל גם בארץ ישראל בחצות היום. (כף החיים. חזו"ע ארבע תעניות קכ"ט. ק"ט)

שנת היובל

ציוותה התורה שלאחר שנספור שבע פעמים שבע שמיטות (49 שנים) - נעשה את שנת החמישים קודש, והיא הנקראת "שנת היובל". גם בשנה זו אסרה התורה את עבדות הקרקע כמו בשנת השמיטה. נמצא ששנתיים רצופות יש לשבות מעבודות הקרקע, כמו שנאמר (ויקרא כה, י'): "וקידשתם את שנת החמישים שנה... לא תזרעו ולא תקצרו את ספיחיה ולא תבצרו את נזיריה. כי יובל היא קודש תהיה לכם...".

היום אין דיני היובל נוהגים, כיון שלא ציוותה התורה על היובל אלא בזמן שכל ישראל בארץ ישראל, והיום שאין כל ישראל בארץ ישראל - אין היובל נוהג. (וכבר לקראת סוף תקופת בית ראשון בטל היובל עד היום).

והטעם שחכמים לא תקנו לנהוג את דיני היובל כפי שתקנו לנהוג את דיני השמיטה, כיון שאין גוזרים גזירה על הציבור אלא אם כן רוב הציבור יכול לעמוד בה, והלא קשה לרוב הציבור להשבית את הקרקע למשך שנתיים רצופות, לשנת השמיטה ולשנת היובל שאחריה. (תוספות במסכת גיטין דף לו ע"ב. קח)

המקור מן התורה

נצטוונו בתורתנו הקדושה שלא לעבוד באדמה בשנה השביעית - היא שנת השמיטה, כמו שנאמר (ויקרא כה, ב): "כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם, ושבתה הארץ שבת לה', שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור. את ספיח קצירך לא תקצור, ואת ענבי נזירך לא תבצור שנת שבתון יהיה לארץ".

זמן שנת השמיטה

כשנכנס עם ישראל לארץ ישראל בהנהגתו של יהושוע בן נון, כבשו את הכנעניים יושבי הארץ במשך שבע שנים, ולאחר מכן חלקו את הארץ לשנים עשר שבטי ישראל במשך שבע שנים נוספות, איש איש כפי נחלתו שקבע הקדוש ברוך הוא. ומאז התחילו למנות שבע שנים ולקיים את מצוות השמיטה בכל שנה שביעית. נמצא ששנת השמיטה הראשונה שקיימו עם ישראל הייתה בשנת עשרים ואחת לכניסתם לארץ, וכך מנו והלכו את שנות השמיטה מאותה שנה. (סב) (שנת השמיטה הבאה עלינו לטובה, היא שנת ה'תשפ"ב)

ארץ ישראל

מצוות שמיטת קרקעות נוהגת רק באדמת ארץ-ישראל, אבל באדמת חוץ-לארץ, אינה נוהגת כלל. (סז)

גבול ארץ ישראל

הגבול הדרומי של ארץ ישראל הוא המעלה ה-30, כך שכל מה שמתחת למעלה זו לכיוון דרום, אינו נחשב כארץ ישראל לעניין חובת "מצוות התלויות בארץ" (שמקומות אלו לא כבשו עם ישראל כלל). נמצא שאזורי הערבה החל מצומת נוה-חרירי ומטה לכיוון דרום (הכולל בין היתר את הישובים: קטורה, גרופית, יטבתה, סמר, אליפז, חבל אילות, אילת) - אינם נחשבים ארץ ישראל, ולכן אין נוהגים שם דיני שביעים, ואינם חייבים בתרומות ומעשרות. (ע. שביתת השדה לז)

בריחות

לידיעת פקידי האוצר:
 כל פעם שאתם מעלים מס - גם אני מעלים מס...
 מה הברכה החביבה ביותר על קמצן?
 -"ברוך שאכלנו משלו"..."
 אברך נכנס לחדר קפה של הבית מדרש ורואה פתק: "נא לא להכניס קפה לבית המדרש, עי' שו"ע יורה דעה סימן רצ"ג."
 האברך ניסה לחשוב מה כתוב שם בשו"ע בעניין קפה בבית המדרש. הוא נכנס לבית המדרש, הוציא שו"ע יו"ד דפדף בו עד סימן רצ"ג, ושם הוא ראה כתם גדול של קפה...
 למה העשירים לא מצליחים לישון בלילה?
 -כי הזולרים נמצאים מתחת למזרון, והזולר כל הזמן עולה ויורד...
 שמעתי שמות ממש מוזרים של ילדים, אבל השיא היה כששמעתי אמה עם זוג תאומים צועקת: "'אוי ואבוי' מה עשיתם!"...
 שמעון: "כולם אומרים שאני ילדותי, אבל זה לא נכון ולא נכון ולא נכון!"...
 אתמול עקצה אותי דבורה.
 כל כך התרגשתי שמישהו מוכן למות למעני...
 מתי יפסיקו להשתמש בעפרון? -בבוא העט...



חידות

חידת מחשבה:
 מפעל עץ גדול קיבל הזמנה להכין כמות מסוימת של שלחנות בזמן קצר. הפועלים עבדו במרץ, ולאחר שסימו מחצית מכמות השלחנות - הכפילו את קצב עבודתם. כתוצאה מכך נגמרה המשימה שלוש שעות לפני הזמן הצפוי לקצב הראשון.
 כמה זמן בסה"כ לקח לייצר את כל השלחנות?
חידת חשבון:
 איך ניתן ליצור את המספר 1 ע"י המספרים: 5, 5, 5, 5, 5?
 תוך כדי שימוש בכל פעולות החשבון?
חידת "מי אני":
 אני יכול להכנס דרך החלון אף אם הוא סגור. מי אני?

פתרונות לחידות מהמלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:
 3,000 שופרות.
 מספר הזוגות גדול ממספר השלישיות פי אחד וחצי, שכן כל שלישיה היא זוג וחצי.
 לכן 250 הזוגות העודפים על השלישיות הם החצי, והשלם הוא 500.
 כלומר; יש 750 זוגות ו-500 שלישיות, ובסך הכל - 3,000 שופרות.
פתרון לחידת חשבון:
 99 ± (9/9)
פתרון לחידת "מי אני":
 שלג בראש עץ.

טוב לראות



פתלס:



יציאה:	כניסה:		זמני השבת:
19:37	18:25	י-ם:	
19:39	18:42	ת"א:	
19:37	18:42	ב"ש:	
19:39	18:45	חיפה:	

לתגובות, להנצחות ולקבלת העלון במייל:
 elisha5765@gmail.com



שנה שביעית

גליון מס' 299

פרשת נצבים
ראש השנה
ה'תשפ"ב

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפתח
כולל אברכים לתורה - אחרוני
רחוב מורשי"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
מתחם גני הילדים * קבצי אברכים
חדר רש"י אלקע
מתחם בית התלמוד תורה
חדר רש"י אלקע
מתחם המבנה לשיבת קטנה
החלל חסידות - אלעד
חדר רש"י אלקע

בית שטפנשט - נבנותיים
קבצי תנאים שטפנשט
חדר רבנים * נבנותיים
* מרכז מתנדבים לנעקים

המנסת אורחיים ואש"ל ביומניה
לקבוצות ויחידים - ביומניה מראש
מתחם קבר האדמו"ר הראשון שטפנשט
רח' אליזבטה 2 בע"פ פאקוריאש - ורונדיה

מופעל קמחא דפסחא
קמחא דפסחא
עוד וסויע לטפחות ברות בימי
החיים - נבנותיים

אור מתתו
שעורי תורה ברבים בארץ, נסח חיוב
ועירי ידועות לעם שבטות, בדתות
נזילי המשפיעים ומזכי הרבים

הספריה התורנית ומוזיאון
להנצחת יהדות חו"ל
וזכר הנדבקים שטפנשט.

מכון תורני
"תורת אמת" - שטפנשט
להוצאת כתבי רבותינו הקדושים
לבית שטפנשט - ורונדיה - והכמי חומני.

מופעל האנציקלופדיה
החבטו ורונדיה

מספרי המכון ניתן להשיג
במשרדי המוסדות:
- אנציקלופדיה מכללת שבמלכות בית ורונדיה ב"ח
- אמונת אמת - שטפנשט
- ישיבת קודים - ורונדיה
- ספריית קודים - נסח
- על יבנה
- ח"י עניני ביות מילה
- ח"י עניני נישואין נעוה שאני.
- ח"י עניני - דרכי ולימוד
- טורוד טל סיני - גניו שטפנשט עתיקים
- אילום עם עני דיקסים

יור"ל על ידי מכון
"תורת אמת שטפנשט"
הצטרפו לקבלי גליון כל שבוע
בדוא"ר: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

באר בשדה



גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר חפרוה שרים

לקוט מתורת רבותינו הקדושים זיע"א בפרשת השבוע

והתורה ותפילה, שיעמוד לפני השי"ת.

(הרה"ק ה"פחד יצחק" מבאיאן ז"ע)

בזכות האחדות יוכו בדין

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וזקניכם ושוטריכם כל איש ישראל, וגו' (כט, ט). איתא במדרש (תנחומא נצבים, א) "אימתי בזמן שתהיו כולכם באגודה אחת". ויש להבין למה דוק בפסוק זה נאמר שהתנאי הוא כשתהיה להם אחדות. אכן, ידוע כי בעת שיבוקר פנקסו של אדם, לא טוב היות אדם לבדו, כי מי יצדק לפניו בדין, אבל בעת שיכללם יחד, אז בודאי יצאו בדימוס, כי כללות ישראל יפים אף נעימים. ולכן בעת יעמדו במשפט כל יצורי עולמים, יעשה חסד עם ישראל, כי יעמדו במשפט יחדיו, למען יגנו אחד על חברו. וזה שאנו אומרים (מוסף לר"ה) "כי זכר כל המעשים לפניך בא ואתה דורש מעשה כולם" - יחד, ובוזה יצאו זכאים. ולכן כפי נצבים, שקורים אשר לפני ר"ה צריכים להיות בלב אחד ובאהבה ורעות, ולזה יאמר הכתוב "אתם נצבים היום", שרומז לראש השנה (והר ח"ג רלא), בקומה ובנשיאת ראש, אימתי, ואמר המדרש, שתהיו כולכם באגודה אחת, אז תצאו בדימוס.

(גנזי ישראל - טשורטקוב)

דבר והיפוכו: נציבים וילך

אתם נצבים (כט, ט). סיפר כ"ק האדמו"ר בעל ה"בית ישראל" מגור זצ"ל שכאשר אביו ה"אמרי אמת" היה ילד קטן כבן שלש, שאלו אביו ה"שפת אמת" איזו פרשה קוראים היום? ענה, 'נציבים וילך'. שאלו האב, כיצד יתכן הרי זה שני דברים סותרים 'נציבים וילך', או עומדים היינו 'נציבים', או הולכים היינו 'וילך', והסביר לו השפת אמת, שכל ספר "משנה תורה" הם דברי תוכחה, שהוכיח משה רבינו לבני ישראל. כמו כן כאן אמר להם משה רבינו, ראו מצבכם, 'אתם נצבים', עומדים באותו מקום ואינכם מתעלים ברוחניות, 'וילך משה', ואני עולה ומתעלה מעלה מעלה.

גם באחדות יש סדר, והחשוב חשוב קודם

נציבים היום כולכם. הנה תיבת כולכם מורה על אחדות אכן יש ג"כ חסרון במשמעות של תיבת כולכם כמו שפירש רש"י בפ' דברים ותקרבון אלי כולכם, אשר לשון כולכם משמעו בערבוביא. ולזה אמר 'אתם נצבים היום' וכפי האמור במדרש היום מוסב על ראש השנה, כך אשר אומר הכתוב שרק אז, יהיה לנו תקומה בדין, כאשר תהיו כולכם לפני ד' באחדות, אך לבל תטעו שאני מתיר לכם משמעות השנית של 'כולכם' דהיינו ערבובייה, לזה אמר 'ראשיכם שבטיכם' ואחר כך 'כל איש ישראל' רצה לומר אף שתהיה אחדות בכל זאת החשוב חשוב קודם.

(ערבי נחל)

דבקות בגורא ית' יסוד הקיום

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם (כט, ט). נפירש מרן הסב"ק מרח"ץ אימתי יהיה לכם מעמד ומצב של יציבות בעולם, כשתהיו 'לפני ה' אלקיכם', היינו כשתהיו דבקים בהקב"ה, כמו שנאמר (ד, ו) ואתם הדבקים בה' אלקיכם, היינו כשתהיו דבוקים בהקב"ה, אזי "חיים כולכם היום", יהיה לכם החיות האמיתית. (עירון קדישין)

הצדיקים זוכים בדין ומזכים את פשוטי העם

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וזקניכם ושוטריכם כל איש ישראל, טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב מומיך (כט, ט-ט) איתא בספה"ק שבפסוק זה מכוון על ראש השנה. וכן בזהר הקדוש היום דא ראש השנה, והכתוב מונה והולך ראשיכם שבטיכם וזקניכם ושוטריכם, אלו הצדיקים שזוכים מפאת מעשיהם הטובים, אך הנה לפי מדת הדין גם בהם יש למצא עוולות, ואם הם זכו בדין אזי סימן הדבר שדנים במדת הרחמים, וכיון שכן שוב יש לומר ולתלות התקוה 'כל איש ישראל' היינו שכל אשר בשם ישראל יכונה יהא אז תקומה במשפט, ואפילו אלו 'טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב מומיך', אלו הפשוטים שבעם כולם יפקדו לטובה ויצא דינם לזכות.

(כ"ק האדמו"ר בעל שפע חיים צדוק"ל)

מוכנים לקרב

הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבוז' היה אומר כי משה רבינו נתכוון בדבריו אתם נצבים היום כולכם, כי בכל עת שצריך לפעול ולעשות משהו עבור כבודו ית' חייבים כל ישראל לעמוד נצבים ולהיות מוכנים לקרב, ולא יבואו בעניויות מי אני ומה בכוחי לעשות, אלא אתם נצבים היום כולכם, בלי הבדל לקיים ולהקים את הברית, יען כי הדבר הזה נוגע לכבוד השם ית', וזה הוא "לפני ה' אלקיכם"

(בוצינא דנהורא)

כל אחד נידון במצבו היום

אתם נצבים היום וגו' טפכם נשיכם וגו' מחוטב עציך וגו'. מרן הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורה אמר, אומר אני "אתם" הוא אותיות "אמת", ו"היום" הוא ראש השנה כנודע (והה"ק ח"ב לב). וזהו פי' הכתוב, היום, שהוא ראש השנה, צריך כל איש ישראל לעמוד לפני ה' כפי מה שהוא באמת, היינו לפי מצבו הנכון בזמן ההוא, מראשיכם שבטיכם וגו' עד חוטב עציך ושואב מימך. (אמת ליעקב)

בכל דרכיך דעהו

אתם נצבים היום כלכם. האדם צריך ארואת לעבוד את השי"ת גם בדברים הגשמיים, באכילה ושתייה, בכל דרכיך דעהו. אתם נצבים היום "כלכם" שצריך להעמיד את "כל הימים", מה שעושים "בכל היום", אכילה ושתייה

מתוך שלא לשמה יבא לשמה

אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ל, (ד). הבעל שם טוב דרש כך את פסוק זה ואמר, לא מבעיא אם תהיה התשובה כולו לשם שמים אז וודאי הוא טוב, אלא אפילו אם הוא רק מחצה על מחצה, ויש בו בחינה וכוונה שלא לשם שמים גם כן, כגון שאומר במחשבתו הלא אני מיוחס ועשיר וכן טובים ובעל מדות טובות, אם אקבע גם עתים לתורה, וודאי אז יהיה לי שם טוב וכו', ויש בו קצת כוונה לשם שמים, כגון לפרנס מי שלומד עמו, זהו שאמר אם יהיה נדחך, פירוש, שגם בתשובתך תהיה נדח, ולא בשלימות גמור, אלא בקצה השמים, פירוש, בקצה אחד של המעשה יהיה לשם שמים, אפילו הכי משם יקבצך ה' אלהיך, כי מתוך שלא לשמה יבא לשמה. (בעל שם טוב על התורה)

יש למול את ערלת הלב, וה' ימול את הלב עצמו

ומל ד' אלקיך את לבבך (ז, ה) הנה בפרשת עקב כתוב "ומלתם את ערלת לבבכם" (י טז) שצריך האדם בעצמו למול את ערלת לבבו, כי באמת ה'מילה' צריכה להיות על ידי האדם והוא צריך להסיר ערלת הלב למען יהיה פתוח לקבל דבר ד' לכן כתוב 'ערלת לבבכם', אבל

לעטר הפטורה - הפטרת פר' נצבים

יש לשמוח גם במידת הדין

יש אשיש בה' תגל נפשי באלקי (ישעי' סא).
 הנה ידוע מאמרם חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה (ברכות ג"ה) אבל זה הוא רק בנוגע לרעה עצמו אבל על רעתו של חברו צריך האדם להצטרף ולא לקבל בשמחה וזו כוונת הכתוב 'יש' כלומר אנכי בעצמו הנני שמח, וגם 'אשיש' היינו אשמח את אחרים, כלומר אם מתנהג עמדי ד' במדת הרחמים כי ד' הוא רחמים, אבל 'תגל נפשי' היינו אנכי אשמח לבדי 'באלקי' גם כאשר ההנהגה עימי היא במדת אלקים וה' נוהג עמדי בדין, כי אחרים אינם יכולים לשמוח עמדי בזה. (עבודת ישראל)

לשנות את הלכת עצמו מכל וכל לטובה, זה הוא רק ביד ד', לכן כתוב ומל ד' אלקיך את לבבך, ולא כתוב ערלת לבבך.

(אהל תורה בשם הרה"ק מקאצק זצ"ל)

שכר מצוה הוא בלתי גבולי ועונש עבירה הוא גבולי

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלת היא ממי ולא רחוקה היא (יא) איתא במדרש (דבר' ה, ב) "ואם תאמר, שמא

לרעתכם נתתי לכם את התורה, לא נתתי אותה לכם אלא לטובתכם". והמדרש הזה הוא פלא, היתכן שיעלה על הדעת לחשוב חלילה כזאת. הן התורה היא תפארתנו ונור עטרוננו, וכולם אומרים תמיד "וחיי עולם נטע בתוכנו", ואיך נאמר כזאת? ויש לפרש דכוונת המדרש, דכבר ידוע מה שאיתא בספר 'העיקרים' (מאמר ד, פל"ז), כי שכר מצוה הוא בלתי גבולי ועונש עבירה הוא גבולי. ולהבין הדבר, הנה אין כאן חלילה ממשווא פנים, אלא הטעם הוא על פי שכל, כי הדין הוא שעשה דוחה לא תעשה (במכות ג), אבל לא מצינו שעשה ידחה עשה, והטעם לזה נראה לי, כי מפני מה אמרו שעשה דוחה לא תעשה, כי הלא תעשה קל מהעשה (עי' רמב"ן שמות כ, ח), ואיך נדע שהוא קל ממנו? והטעם בזה, כי הנה המצוה היא רוחנית, ודבר רוחני הוא בלתי גבולי ואינסופי, ולכן לא שייך שעשה אחד יהיה קל מתירו. אבל לא כן בלא תעשה, שהוא מדבר איסור, והוא גשמי ולא רוחני, והוא ג"כ גבולי, ע"כ ממילא הוא קל ממצוה עשה, ולכן הוא נדחה מדבר שהוא בלתי גבולי. נמצא לפי זה נכון מאד, שהקב"ה משלם עבור עבירת לא תעשה עונש גבולי, אבל עבור עשיית מצוה השכר הוא בלתי גבולי. אמנם, יש לחשוב שבשביל שגם הלא תעשה נאמרו בתורה, והתורה עצמה היא הלא תעשה גבולית וכולה רוחנית, לכן בשביל שיקבלו ישראל התורה ישתנה הדבר, וגם הלא תעשה ייחשב לבלתי גבולי, אבל מזה שהעשה דוחה לא תעשה, נראה, שהקב"ה לא יחשוב כן, אלא כמו מקודם, שהלא תעשה הוא גבולי, ומצוות העשה הן בלתי גבוליות. וזו כוונת המדרש, אל תאמרו שבשביל שקיבלתם את התורה היא לרעתכם, שגם מצוות לא תעשה ייחשבו לבלתי גבוליות, לא כן, אלא לטובתכם, שרק מצוות העשה ייחשבו לבלתי גבוליות.

(גניי ישראל - טשורטקוב)

להודות לה' על החסד שעושה עם תבירו

כי קרוב אליך הדבר מאד בפניך ובלבבך לעשותו (ל, יד). (אחד מאנשי שלומו של הרה"ק רבי משה מקאברין ז"ע, שהיה חנוני בא לפניו והתאונן על מיעוט פרנסתו מחנותו, ואמר, הנה בסביבות חנותו ישנה חנות שמוכרים אותה סחורה שאני מוכר ותמיד מלא אצלו בקונים ופרנסתו בריווח, ואילו אני אין הקונים מצויים אצלי ופרנסתי בצמצום. נענה הרבי אליו ואמר אבטיחך כי גם לך יהיה שפע ופרנסה בריווח אבל בתנאי שכאשר תראה ששכנך החנוני חנותו מלאה ופרנסתו בשפע תתן תודה להשי"ת על זה ותאמר ב"ה שנותן לאיש ישראל פרנסה בריווח, אם תעשה כן אבטיחך שיהיה לך גם כן פרנסה בריווח, הגם כי קשה להגיד זאת בלב שלם, אך מקודם תרגיל עצמך לאמר בפניך דבר זה תהיה גם בלבבך שיכנסו הדברים בלבך ותאמר בלב שלם, וזהו "בפניך ובלבבך לעשותו".

(אור ישירים)

בכח ההציווי ובחרת בהיים זוכים לבחור בטוב

איתא בספה"ק "עבודת ישראל" מהמגיד מקאזניץ ז"ע, ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וגו', ובחרת בחיים. (ל, טו) וכך כתוב במדרש שהקב"ה אומר להם לישראל "ולא עוד שנתתי לכם שתי דרכים אלא שנכנסתי לכם לפנים משורת הדין ואמרת 'ובחרת בחיים', ומפרש הרה"ק מקאזניץ את הכוונה, כי נכון הוא שישנם שני דרכים והיצר הרע לוחם במלחמה כבידה על מנת לעצור בעד האדם מללכת בדרך החיים והטוב, אך בכח ההציווי ובחרת בחיים זוכים לבחור בטוב

סליחות

צדקה ותשובה למעלה מדרך הטבע

לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים, מה נתאונן ומה נאמר מה נדבר ומה נצטדק, נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה אליך, כי ימינו פשוטה לקבל שבים. (סליחות) איתא במדרש (איכ"ר ה, כא) שאמרו ישראל רבש"ע התשובה שלך, והקב"ה השיבם התשובה שלכם.



ומבאר הרה"ק רבי ישראל משרטקוב מהו

הויכוח הזה. עפ"י מה שאמרת פ' ראה (תריס"ב; עיי"ש), דהנה ישראל יתרשלו לעשות תשובה, בחושבם כי התשובה היא למעלה מהטבע (עי' פסחים גד), ומאחר והמה נתונים בכבלי הטבע, אי"כ איך יוכלו לעשות תשובה ואיך תועיל להם, ע"כ אמרו הלא התשובה שלך, כלומר למעלה מן הטבע. אבל הקב"ה הראה להם כבר במצוות צדקה, כי גם אנחנו נחשבים למעלה מהטבע, ולכן משיב להם, הלא התשובה שלכם היא, כלומר כי גם אתם נתונים למעלה מן הטבע (עי' שבת קנ"ג), ותקובל תשובתכם. ובוה אפשר לבאר מה שאומרים בסליחות "לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים, מה נתאונן ומה נאמר מה נדבר ומה נצטדק, נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה אליך, כי ימינו פשוטה לקבל שבים", כלומר כי במה שצוית מצוות הצדקה, ע"כ מה שאנו מתרשלים לעשות תשובה היא לנו לבושת הפנים, כי מה נתאונן ומה נדבר לחפשי אחר תירוצים, הלא הדרך היותר טובה היא לשוב אליך בתשובה שלימה, כי בטוחים אנחנו כי תשא את פנינו ותאמר סלחת.

(גניי ישראל)

אבא, כך כתוב בתורה

קבץ נדחינו כמו שכתוב וכו', מזה פשעינו כמו שכתוב וכו' (סליחות) וכן נאמר עוד בהמשך הפיוט "כמו שכתוב", ותמוה הוא למה חוזר כל פעם "כמו שכתוב" הרי יכל היה לומר קבץ נדחינו, מזה פשעינו, השב שבותינו, הכל בדרך תפילה ולמה לי "כמו שכתוב" וביאר מרן הסב"ק מרוזין דהנה ידוע הדין (קידושין לב) שאסור לומר לאביו אבא עברת על דברי תורה אלא כאשר חראה האב עובר על דברי תורה יאמר לו: אבא מקרא כתוב בתורה, כדי שלא יעבור על כיבוד אב, והוא בעצמו יבין. לזה אנו אומרים "כמו שכתוב", שהשי"ת יודע ומבין כי בנים אתם לה' אלקיכם (דברים יד, א), והבן מחוייב לומר לאביו אבא מקרא כתוב בתורה.

(עירין קדישין)

ישראל - תפילין דמארי עלמא

עשה למען פארך (סליחות) פעם ביום הקדוש, כשהגיע הרה"ק המגיד מטשערנאביל צוק"ל לתפילת עשה למען פארך, געה שעה ארוכה בבכיה. אחר כך פתח ואמר בקול: רבונו של עולם, הרי אתה גרוע מאתנו, פאר זה תפילין (ברכות יא), והנה כל אחד מישראל כשהתפילין שלו נופלים לארץ, יש שמתענה ויש שנותן צדקה ואפילו הפחות שבפחותים מישראל שאינו מתענה ואינו נותן צדקה, מגביה את התפילין שלו ונושק אותם. ואתה רבונו של עולם התפילין שלך נפלו לארץ ועדיין אינך מגביהם ומרימם, כי מה כתוב בתפילין שלך, מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ (ה"א יז, כא) דהרי ישראל נפלו לארץ והם בשפל המצב ואין אתה מרימם. (מאורי אור)

עשה למענך, ואם לא עשה למעננו כי כשל כח הסבל

עשה למענך אם לא למעננו. (סליחות) ביאר מרן הסב"ק מרוזין כוונת הבקשה, שאנו מבקשים מהשי"ת עשה למענך, וגאלנו, היינו כי למה יאמרו הגויים וגו' (תהלים עט, ט), ו"ואם לא", כלומר אם תאמר שאתה סבלן ותוכל לסבול עליך מה שאומרים עליך, אזי "למעננו" תעשה, כי אין אנו יכולים לסבול עלינו מה שאומרים עליך.

ובס' נועם אליעזר מהרה"צ מסקולען ז"ע (תהלים, עמ' קסב), מביא ביתר באור: שמעתי מאחד מנכדי אדמו"ר הק' ישראל מרוזין בשם זקנו ז"ע ועכ"ל, שאמר "עשה למענך אם לא למעננו", שהכוונה עשה למענך כי הרי עמו אנכי בצרה, ואם לא, כי עוד אינך חפץ לעשות למענך, אז למעננו, עשה למעננו אשר כבר כשל כח הסבל ואנו כבר חפצים להוושע.

(עירין קדישין)

ראש השנה

אריכות התפילה בראש

תיאור סדר עבודתו בק' של מרן אדמו"ר משטפנשט זיע"א: בראש השנה הרבי התפלל בחדר המיוחד לו, ואת התקיעות שבסדר העמידה בלחש תקעו רק כשהרבי הגיע לגמר סדר מלכויות, למרות שהקהל גמר זה מכבר את תפילת הלחש, כאשר סיים הקהל את תפילת הלחש התיר השומר שעמד בפתח חדרו של הצדיק, ליחיד סגולה להכנס לחדר הרבי לראות את עבודתו בקודש.

(אמונת אמת - שטפנשט)

התלהבות יתירה בתפילה - לא רק בימים נוראים

מרן הרה"ק האדמו"ר משטפנשט היה אומר בשם אביו הרה"ק מרוזין זצ"ל אמר: כשמגיע ראש השנה, בעת אמירת 'לרוד מזמור' מתרגשים ומתלהבים עד מאוד ואומרים אותו בקולות רמים ובצעקה יתירה, ותמיהני, זה הרי אותו ה'לרוד מזמור' של יום ראשון ולמה אין צועקים ביום ראשון? אני אומר, שאם ביום ראשון אינם צועקים אז גם צעקתם בראש השנה היא שקר, הלא יש מאן דאמר שאדם נידון בכל יום. נכון שהימים הללו מסוגלים לתשובה וחרטה, אבל לא לצעוק 'לרוד מזמור' יותר מתמיד.

(אמונת אמת - שטפנשט)

מי כעמד ישראל

פעם אחת ביום ראש השנה קודם תקיעת שופר ברח רבינו הקדוש ר' זוסיא מבית מדרשו ויצא לחוץ פתאום, ושם באמצע הרחוב פגש בילד עני אחד נער השולח ונעזב ערום ויחף ורעב, ואמר לו הרב אל הנער הכי אין אתה מתקנא בנער כבוד מן אומות העולם ההולך לקראתך שהוא יש לו כל טוב ואוכל ושותה ומלוכש היטב, והשיב הנער יהי לי אשר לי, ואני בעזרת השם יהודי אנכי ומאמין בה'. והלך תיכף אל בית המדרש, ובאלו הדברים הלך ללמד זכות על בני ישראל קודם התקיעות וצעק ואמר: רבונו של עולם מי כעמד ישראל, הנה זה הנער עני ורעב וחוסר כל ואף על פי כן מקבל עליו הכל ואינו רוצה להחליף אמונתו, ועל ידי לימוד זכות זה נפתחו שערי רחמים על כל ישראל זיע"ע.

(זהב המנורה)

מחשבה ראשונה בראש השנה

כותב הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל ממעזיבו בספרו אור יהושע (פ' ראש) בשם מרן הרה"ק מרן מרוזין: שמעתי מחמי הרב הק' מריזין זלה"ה, כשאישי הישראלי זוכה לקדש המחשבה הראשונה ביום הזה בראש

השנה לעבודת השם ית', אזי בנקל לילך בזו המדריגה כל השנה, להיות דבוק תמיד בה', וכמבואר מזה בכל הספה"ק.

(אור יהושע)

חובה מצד דינא דגמ' לכתוב שנה טובה

היום הרת עולם וכו' ואם כעבדים עיננו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטינו (מוסף לראש השנה). הרה"ק הרבי ר' זושא מהאנפלי, היה תדיר דורש טוב לעמו, וכך היה אומר בראש השנה ותובע כבן המתחטא לאביו: אתה מחוייב רבונו של עולם לגאלינו. כי הדין הוא (קידושין כד. י"ד ס' רס"ז סעי' כ"ז) שעבד יוצא בראשי איברים אם הכה עין או שן, ומוכרח לכתוב גט שחרור, וכמה ראשי איברים הלקונו במשך הגלות. גם הדין (גיטין מ. י"ד שם סעי' ע') שאם הניח לו רבו תפילין, או שאמר לו לקרוא שלשה פסוקים בפני הציבור, יוצא לחירות, וכמה תפילין הנחנו בכל עת הגלות.

וגם הדין (גיטין מג. י"ד שם סעי' פ') המוכר עבדו לעכו"ם יוצא לחירות, וכן המוכר עבדו לחוץ לארץ (גיטין שם, י"ד שם סעי' פ"ב), ואנו נמכרנו לאומות העולם וגם בחוץ לארץ. וגם הדין (כתובות ק"ג) עבד שאמר לעלות לארץ ישראל כופין רבו, ובשולחן ערוך (יו"ד שם סעי' פ"ד) אפילו אם ארץ ישראל בידי עכו"ם, ואנו רוצים לעלות לארץ ישראל.

איתא ברמב"ם (הל' עבדים פ"ט, הלכה ח') שמידת חסידות שאדם יהיה רחמן, ולא להעמיס עול על עבדו ולא לצער, להאכילו ולהשקותו, ולא לבזותו לדבר אליו בנחת, ואם מבקש זאת מבשר ודם קל וחומר ממלך מלכי המלכים, וכל הנזכר לעיל נוגע בעבד כנעני, לעבד עברי גיע עוד ועוד זכויות גדולות, אינו יכול למכור אותו יותר משש שנים, בעל הית מחוייב לזוננו ואשתו ובניו (רמב"ם שם פ"א ה"ט), כי טוב לו עמך (דברים טו, טז), לא ירדנו בפרך (ויקרא כה, נה), וכשישחררו צריך להעניק אותו, ולכן תפילתנו אם כעבדים עיננו לך תלויות עד שתחננו.

(מנורת דב)

עת רצון בשעת תקיעת שופר

מרן הסב"ק מרוזין זיע"ע אמר פעם: אילו היו יודעים איזה עת רצון היא בשעת תקיעת שופר, היינו מחזיקים את הזמן הזה בשתי ידיים כדי שלא יעבור.

(מקור ברוך)

טעם תקיעת שופר הוא חוק

למה תוקעין, רחמנא אמר תקעו (ר"ה טז) הרה"ק רבי זושא מאנפאלי זצ"ל פירש את הגמ', והקשה מה היא קושיית הגמ' וכי לא ידעה דרחמנא אמר תקעו, ואם כן מה התיירין. ופירש דקושיית הגמ' היא למה תוקעין, למה צריכין לפעולת השופר, הלא יכולים בכונה עצמה ובאמירת התקיעות לפעול הכל, ומתריצין רחמנא אמר תקעו, היינו שפעולת המצוה ע"י השופר חוק הוא, וזה נצרך כדי שהש"ת ירחם על עמו אף שאינם אריים.

(ברכת משה - הרה"ק רבי משה יהודה לייב מפאשאן)

מדה כנגד מדה

בראש השנה היה פעם קטרוג למעלה, שהיה חסר תורה לשמה בלי שום פניות בעולם, עד שבא הרה"ק ר' זושא זיע"ע ואמר: רבש"ע אם עשינו עבודתך בפניות עצמנו, גם אתה עשה עמנו מדה כנגד מדה, לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד (תהלים קטו, א).

(בית אברהם)

עבודת חודש תשרי לעומת עבודת חודש ניסן בחודש תשרי דהיינו בראש השנה ויוה"כ העבודה היא רק בתורה ותפילה ענייני רוחניות, ואילו העבודה בחודש ניסן, וחג הפסח היא באכילה ושתי' ענייני גשמיות, כזית מצה, מרור, וכו', כי באמת אפילו אם האדם עוסק בתורה ותפילה, ואינו מושך א"ע מן הגשמיות, דהיינו לעבוד הש"ת אף בענייני הגשמיות, אז יצא שכרו בהפסדו, וטובים השנים מן האחד, וזה בלא זה לא עשה כלום.

ולכן בתשרי נתחנן המקדש ובניסן נתחנן המשכן, כי העבודה בתשרי היא ע"י תורה ותפילה, ומקדש ר"ת מ'חשבה, ק"ול, ד'בור, ש'מיעה, אשר ארבעתם צריכים לתורה ותפילה, ובלעדם א"א ללמוד ולהתפלל. אמנם בניסן אשר אז היא העבודה באכילה ושתי', נתחנן בו המשכן שהוא ר"ת מ'טה, ש'לחן, כ'סא, נ"ר אשר ארבעתם צריכים לגשמיות.

(הרה"ק ר' לוי יצחק מאוירענא זיע"ע - בך יברך ישראל)

מדוע מתמהמהת הגאולה

פעם נשאל הרה"ק הרבי ר' זושא זיע"ע מדוע לא באה הגאולה לאחר כל התפילות הלוהטות של ר"ה בהם מבקשים על התגלות כבוד הש"ת. ונענה ואמר בלשון הכתוב מדוע לא באה בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם (שמואל א' כ, כז), דהיינו שישאל מתפללים בב' ימים של ראש השנה ועדיין בן ישי לא בא, מפני שמתפללין אל הלחם ולא על מה שאין השם שלם, וזהו הפירוש מדוע לא בא בן ישי גם תמול ביום א' דר"ה גם היום ביום ב' דר"ה, אל הלחם, על כך שמתפללין אל הלחם.

(עיר הנוד - סאטנר)

המשך מעמוד 2

לא כמו מתנה החיים, אולם מתנה היא בכל זאת, וכדברי הגמרא (במסכת ברכות ה' ע"א): "לעולם יריגו אדם יצר טוב על יצר הרע, שנאמר 'רגזו ואל תחטאו', אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה" ואם עדיין כוחו של היצר גדול, "יקרא קריאת שמע", והעצה האחרונה היא: "זכיר לו יום המיתה", ומכאן התועלת שיש לו לאדם "לזכור יום המיתה".

(שר התורה)

ניתן להבין לשון "נתתי" לשון מתנה, אך איו מתנה שייכת לגבי היפוכה של הברכה, ולגבי היפוכם של החיים, ל"ע. אף השל"ה הק' תמה על הברירה הניתנת לאדם בזוה, והלא בנוהג שבעולם אדם תועה בדרך, ורוצה לדעת את הדרך אשר ילך בה, ולפניו דרך המלך שבה הוא סמוך ובטוח מפני מכשול, ודרך שניה היא דרך עקיפין, שגנבים וליסטים שכיחים בה, האם יש צורך להוסיף: "ובחרת בחיים"? ומבאר הגאון הגדול גאב"ד טשעביץ שהאמת היא שגם הדרך השניה היא בכלל "מתנה", אמנם

שאמר ה' "ובחרת בחיים", זה נחרט ומותיר רושם שלבני ישראל יהיה כח והסייעתא דרשמיא לבחור בחיים ולבחור בטוב ולבחור דרך התשובה.

מה מתנה יש בזכרון המוות?

ראה נתתי לפניך היום את הברכה ואת הקללה, את החיים ואת המוות נתתי לפניך, ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (ל ט) לכאורה קשה לשון "נתתי". אם לגבי הברכה, החיים,

מנהג אמירת 'עננו' בחצרות בית רוזין



כשהספינה נטרפה בלב ים

"אתם נצבים היום כולכם לפני השם אלוקיכם", מבאר הרה"ק האדמו"ר מסאדיגורא זיע"א, דיודע שמלאך הוא בבחינת עומד ואדם בשר ודם הוא בבחינת הולך, כי להאדם ניתן יצר טוב ויצר הרע ופעמים שזה מתגבר ולפעמים זה מתגבר, ועל ידיהם יש לו עליות וירידות, והלוואי שיזכה להיות הולך רק לפני ולא לאחור, וכשאינו מתפתח מפייתו היצר הרע ומתחזק וכובשו, על ידי זה הוא רק הולך ועולה, וזה שייך משפל המדרגה עד רום המעלה ואפילו באדם הצדיק כמו שכתוב (משלי כד, טז) שבע יפול צדיק וקם.

ואיך יכול האדם לזכות גם לבחינת מלאך, שיהיה לו עמידה יפה, זהו על ידי אמונה, כנרמז בדברי חכמינו ז"ל (מכות כד). בא חבקוק והעמידנו על אחת, וצדיק באמונתו יחיה, כי על ידי שהאדם מאמין שלוא אמתו כבודו והוא מחיה את כולם על ידי זה הוא חוזר בתשובה ומתקן את כל מידותיו. ובחינה זו שייכת אצל כל כולם אפילו מי שאינו ברום המעלה כי אמונה הוא המשכה והתקשרות שהנמשך אחר אחד הרי הוא קשור אליו. וכמה קושרים, בחבל והחבל הוא אמונה, ככתוב (להלן לב, ט), יעקב חבל נחלתו, שע"י אמונה אנו זוכים לנחלת השם, וכשם שנחלה קשורה במעליו כך אנו מקושרים אליו יתברך על ידי אמונה, והמעלה של החבל הוא, שעל ידי אפשר להעלות דברים הנמצאים אפילו בעומק הבור אם הם לכל הפחות קשורים אל החבל, כמו כן אדם הנופל לפעמים לבור שחת אפשר להעלותו משם אם יש לו לכל הפחות אמונה.

וזהו הנרמז כאן בפסוק 'אתם נצבים היום', איך תגיעו למדרגה נעלה זו שיהיה לכם יציבות ועמידה בבחינת מלאך, ואפילו 'לכולכם', כל דרגא ודרגא לפום שיעוריה, על ידי 'לפני ה' אלוקיכם', אם תאמינו שאתם נמצאים תמיד לפני ה' אלוקיכם ומשגיח עליכם ורואה במעשיכם, אז תוכלו לזכות לזה.

מעשה באחד הגדולים שתורה וגדולה התאחדו על שולחנו, שלימד פעם לתלמידיו את דבר המשנה (ברכות מח): 'כשם שמברך על הטובה, כך מברך על הרעה', אדחכי והכי קיבל טלגרם בהול בו הודיעו לו שחת מספינותיו שהפליגה בלב ים מלאה סחורה של אלפי זהב וכסף טבעה במצולות ים, ויהי כשמוע בשורה קשה זו נפל בחולשה והתעלף על מקומו מחמת קושי הבשורה, שאלו אותו תלמידיו מאי האי, והלא זה עתה לימדנו רבינו שצריך לברך על הטובה כשם שמברך על הרעה. נענה והשיב להם בצער, כשהאניה נוסעת בלב ים אפשר לדבר מענייני אמונה... כלומר שאמת שכן למדנו אך קשה לקיים בפועל ולעמוד בניסיון בשעת מעשה. ומשום כך צריך בשר ודם לעשות 'אימונים' ולהרגיל עצמו בהשרשת האמונה.

מקור המנהג מהבעש"ט הקדוש מכתב בתו מורת אדל למרן הרה"ק מפראהבישט

על מקורו של מנהג זה ידוע כי מוכר הוא באגרת שכתבה הרבנית אדל ע"ה, בתו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם טוב זיע"ע, אל הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זיע"ע, ובה פרטים שונים אודות מנהגי הבעש"ט ה'ק', כמו בעניני זמן התפילה ועוד הרבה הנהגות. בין היתר נכתב שם שאצל מרן הבעש"ט היו אומרים סליחות רק ג' פעמים, בימים שהיה מתענה בהם, שכן לאמירת הסליחות יש שייכות לתענית. הבעש"ט ה'ק' היה מתענה ביום א' וסליחות, בערב ראש-השנה, וביום ג' מידות, בימים אלו היה אומר סליחות והיה יורד לפני התיבה לאמירת "עננו", לפי שהיה סבור שזוהו עיקר הסליחות, ואילו המון העם אומרים אותו במרוצה. משום כך היה הבעש"ט ה'ק' יוצא לומר "עננו" לפני התיבה.

מנהג זה של אדמו"ר בית רוזין, לצאת מחדרם ולומר את תפילת "עננו" לפני ה"עמוד", מקורו, אם כך, בהנהגות הבעש"ט ואחריו ממשיכו המגיד הגדול ממעזריטש, וממנו עבר המנהג לצאצאיו בית רוזין.

(מפי זקני החסידים)

אמירת עננו מקרבת הגאולה

בספר דגל מחנה אפרים - לקוטים - כותב בזה"ל: פעם אחת שמעתי ממנו [מא"י הבעש"ט זלה"ה] אם היה יכול עוד אחד לומר א-ל-ל רחום שמך ועננו כמו אני אזי הייתי מביא משיח עכ"ל.

העננו מתרץ רמב"ם מוקשה

מסופר, כי הרה"ק ר' ישראל חריף מסאמינוב זיע"ע בעמח"ס תפארת ישראל מגדולי תלמידי הבעש"ט זיע"ע, בתחלת דרכו לא היה נוטה לדרכי החסידות, והיה ידוע לגאון וחריף נפלא, פעם אחת נחלה בנו למאוד, ואחרי שלא מצאו לו תרופה הפצירה בו הרבנית שישע הבעש"ט ה'ק' שיצא שמו בעולם כמחולל פלאים לפעול רפואות וישועות, ואף שבתחילה לא הסכים, אולם

אחרי שהפצירה בו מאוד אמר לה שהוא מסכים ליסוע, אמנם הוא לא ילך להזכיר בנו לפניו, אלא היות שזה כבר זמן רב שיש לו רמב"ם מוקשה מאוד ועדיין לא מצא תירוץ ע"ה, לכן החליט שאם הבעש"ט יענה לו תירוץ ע"ה הרמב"ם הוא יזכיר את בנו לפניו, ואם לא יוכל לתרץ לו את הרמב"ם אזי סימן הוא שאין הוא בעל שם ולא יזכירנו לפניו.

ואכן גם ונסע והגיע למעז'בוז' בשבת סליחות, ובמשך כל השבת לא הצליח עדיין להכנס, ובמוצאי שבת קבעת אמירת הסליחות ניגש הבעש"ט ה'ק' לעמוד התפילה לאמירת א-ל-ל רחום שמך ועננו, ובאמצע אמירת ה"עננו" נזכר הרה"ק ר' ישראל חריף בדברי הרמב"ם המוקשים והתעמק בהם וצא תירוץ נכון ונפלא ליישב קושייתו הטיב, ואחר הסליחות פנה אליו הבעש"ט ואמר לו: נו, מיין ענינ'ם קענען פארענטעפרען א רמב"ם? ואכן מאז נתקרב אל הבעש"ט והיה מגדולי תלמידיו.

הבעש"ט אומר סליחות לפני העמוד

ומל ה"א את לבבך ומל ה' אלקיך את לבבך (ה, ה) הרה"ק רבי אברהם דוב מחמעלניק ז"ל סיפר שבנערותו כשכב אל הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולגאה ז"ל אמר לו: אותי מל הבעש"ט ז"ל בפסוק 'ומל ה' אלקיך את לבבך' - שאמר 'סליחות' לפני העמוד, וכשהגיע לפסוק זה הייתי מתעלף, ואותך מל רבי משה ב"ר נחמן [מקוסוב] ז"ל בפסוק (דברים יח, כג) תמים תהיה.

(אור הגנוז)

העננו של הרה"ק אדמו"ר מטשארטקוב

פעם נסעו הני תרי גיסי הרה"ק רבי שלמה'ניו מסאדיגורא זיע"ע והרה"ק ר' נחום בערניו זיע"ע

לטשורטקוב כדי לשמוע את ה"עננו" בסליחות מפ"ק דודס הרה"ק אדמו"ר מטשורטקוב זיע"ע, וכבואם לטשורטקוב שאלם אדמו"ר למה באתם? והשיבו באנו לשמוע את ה"עננו" מפי אדמו"ר, אמר להם הרה"ק מטשורטקוב זיע"ע: אני אומר ה"עננו" לפני הש"ת ולא לפני בשר דם [נ"א ולא לפני התיבה] ואמנם באותה שנה לא יצא לומר את ה"עננו" לפני התיבה.

(ס' תפארת אדם)

בספר תפארת אדם מובא סיפור ממנו אפשר להבין עד כמה גדלה חשיבות אמירת "עננו" לפני התיבה אצל רבוה"ק, וכך מסופר על הרה"ק האדמו"ר מטשורטקוב: פ"א כשאמר אדמו"ר זיע"ע עננו בציבור וכידוע שהיה אומר בחשאי וכל הצבור רצו לשמוע דבריו הקדושים שהיו חוצבים להבות אש לכן סבבו כולם את המקום שעמדו שם הוא זיע"ע ובנו האדמו"ר רבי ישראל זיע"ע ומחמת הדחוק והחום נתעלף בנו הגה"ק זיע"ע ותיקף כשראו זאת האנשים שעמדו שם עשו רעש גדול ואדמו"ר זלה"ה לא שמע ואמר הלאה 'עננו' וכשראו המקורבים שאדמו"ר זלה"ה אינו יודע כי בנו יחידו נתעלף הלך אחד מהם ולחש לו באזנו להזכיר לפניו את בנו הקדוש שנתעלף והוא אדמו"ר זיע"ע לא הסיב עינו מהסליחה אף על רגע אחת והראה בידו הקדושה כלאחר יד שיקחוהו מכאן והוא אמר 'עננו' בלי הפסק.

הרה"ק מהוסיאטין בשנתו האחרונה ציווה לבנו מ"מ שיאמר "עננו" במקומו.

ר' יצחק וואלאך ע"ה שזכה עוד להסתופף כמה שנים בצל אא"ו, (אדמו"ר מהוסיאטין) סיפר לי שא"ז בשנה האחרונה טרם הסתלקותו, לא אמר לפני התיבה את ה"ענינו" בסליחות, וציווה על בנו אא"ז (הרה"ק ר' מהוסיאטין) שהוא יאמרם, אף שבאשר הדברים לא שינה ממנהגיו הן בענינוים והן באמירת אתה הראית בשמחת תורה, ורק באמירת ה"ענינו" שינה ממנהגו וציווה לבנו שיאמרם, דבזה מסר לא את ההנהגה וכח השפעתו וכח תפילותיו ובקשותיו עבור כלל ישראל, והורישם לבנו שימלא את מקומו.

והיינו כי באמירת ה"עננו" מבקש מנהיג העדה שהקב"ה יתן לו הכח שיוכל להתקשר עם התפילות והבקשות של כלל ישראל ולהעלותם, בקשה זו הנאמרת בימי הסליחות שהיתה בשבעה חדשים קודם הסתלקותו כבר צוה ומסר לבנו זאת.

(שיח יצחק)

אמירת עננו בכי"ו תפארת ישראל בעיר העתיקה

בתקנות ביה"כ"ו תפארת ישראל בעיר העתיקה מופיע בין שאר התקנות שנכתבו אחרי הופעתו של הרה"ק מבאיאן טשרנוביץ בא"ו: תפילת א-ל-ל רחום ועננו בימי הסליחות צריכים לומר פסוק בפסוק.

(משכנות הרעים)

אמירת ה'עננו' של הרה"ק מבאיאן-טשרנוביץ זיע"ע

ליל ראשון של סליחות: כאשר הגיעו לתפילת א-ל-ל רחום שמך הנה חזון הלך מלפני העמוד, וחדר כ"ק אדמו"ר נפתח, ואדמו"ר עמד בדלת מלא דמיון נפלא ופסע לאט להעמוד, וזה הפיל אימה וקדושה יתירה, ורק אז הרגישו שהלילה התחילו להתפלל עבור השנה החדשה שצריכה לרחמים מרובים, וכאשר התחיל אדמו"ר לומר בקול רם פסקא פסקא תפילת א-ל-ל רחום שמך שמעו קול עילאי ונפלא מאוד, ונוסחו היה להפליא, והקדושה והדבקות היה מורגש בחוש, והרגישו את התפילה היטב עד כל הפרושים, ואחר תפילת עננו חזר לחדרו ה'ק', ואחר גמר הסליחות נפתח דלתו ואדמו"ר עמד ובירך את כל א' וא' בברכת שנה טובה ומתוקה.

(מכתבי א' הנוכחים)

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקה שטפניט



מצבת קברו בחלקת
גאליציה שבהר הזיתים
שבירושלים,
להלן הכיתוב שעל
הקבר:
פ"ג
הרה"צ בנש"ק
מוה"ר יהודה ליבוש
בהרה"ג מוה"ר אורי
לנדמן זצ"ל
נכד הרה"ק
השרף מסטרליסק זי"ע
ונכד הרה"ק
החווה מלובלין זי"ע
נ"ד אלול תש"ז
תנצב"ה

הגה"ח רבי יהודה ליבוש לנדמן זצ"ל אב"ד בערשט ובראילה נסתלק כ"ד אלול תש"ז ומנו"כ בהר הזיתים

גם הגה"ח רבי יהודה ליבוש לנדמן זצ"ל אב"ד בראילה ועמו בנו הגה"ח רבי צבי לנדמן זצ"ל אב"ד גאלאץ תפשו את ההזדמנות שנקרתה בפניהם, והם על לארץ הקודש במסגרת אותם אישורים 35 רבנים מורי הוראה. בארץ הקודש נתקבל רבי יהודה לייביש לכהן כרב ודיין בבית הדין חסידיים בירושלים ורב שכונת עץ חיים בירושלים עד להסתלקותו בשנת תש"ז נטמן בחלקת גאליציה שבהר הזיתים שבירושלים.

צאצאיו של רבי יהודה לייבוש לנדמן זצ"ל

רבי יהודה ליבוש הותיר אחריו את בנו הגאון רבי צבי הירש הנ"ל אב"ד גאלאץ עד לשנת עלותו ארצה, ואת בנו ר' משה שכהן ברבנות ברומניה והיה גדול בתורה, בתו מרת דבורה אשת ר' משה פלדמן, בתו מרת רוזמריין.

שור מלפנים אבד"ק מאניסטרטש, בהם הוא משתתף בפסקי דין להתרת עגונות ועגונים שונים, ובעניני מקוואות, מהם עולה ומשתקפת ידענותו ובקיאותו בסוגיות חמורות שבש"ס ופוסקים, כמו כן שימש כרב דשכונת 'עץ חיים' בכניסה לירושלים.

עלייתו לארה"ק

איך הגיע רבי יהודה לייבוש לארה"ק? היה זה בשנת תרצ"ה כאשר האנגלים חסמו והגבילו את הכניסה לארץ הקודש, באותה העת השתדל אצ"ל הגרא"ה קוק והתירו לו להעלות ארצה 35 רבנים ובני משפחותיהם, אז פרסם הגרא"ה קוק מודעה בעיתונות היהודית בפולין כי הוא קיבל מהבריטים סרטיפיקטים (אישורים) להכניס לארץ הקודש 35 רבנים ומשפחותיהם, להם הוא צריך שיכנהו בפזרות ארץ הקודש, או אז נקבצו ובאו רבנים וגדולי תורה שהיו פזורים בגולה ונבחרו על ידו שיעלו לארץ הקודש ברינה.

הגה"ח רבי יהודה ליבוש לנדמן זצ"ל, נולד בפודולואי שברומניה כבן שלישי לאביו הרה"ק רבי אורי לנדמן, והיה מגזע עתיר היחס של ה"חווה מלובלין" והרה"ק ה"שרף" מסטרליסק זי"ע.

בהגיעו לפרקו נלקח אחר כבוד כחתן למרת שיינדל שפרינצא בתו של הגה"ח רבי ישראל לנדא אב"ד סאדיגורא, בנו של הגאון הגדול רבי יהודה ליבוש לנדא זצ"ל אב"ד סאדיגורא בעל ה"יד יהודה".

ברבנות בקהילות ישראל ברומניה

כיהן ברבנות בקהילות ישראל ברומניה, בתחילה בעיר בערשט, ואח"כ בבראילה, בסוף ימיו עלה לארץ הקודש, ושימש כחבר בית דין החסידיים (של הגאון הרב רוזנטל במאה שערים) בירושלים, חתימתו מתנוססת על כמה וכמה פסקים בספר "שביבי אש" לרבי אברהם צבי

באר בשדה - שטפניט

בנו אב"ד גאלאץ

כאמור עלה רבי יהודא לייבוש יחד עם בנו הגה"ח ר' צבי הירש לנדמן ששימש כאבדק"ק גאלאץ ברומניה לארץ הקודש, שם בגאלאץ הוא ניהל תלמוד תורה לתשב"ר, חיידר בו לימדו מקצועות התורה, אולם אין לנו יותר פרטים על יתר פעילותו בגאלאץ, עם הגיעו לארץ הופנה למלאות את כסא הרבנות מושבות של פרוודור ירושלים, אולם כשבא למקום חשכו עיניו כשראו שאין שום אידישקייט. לשאלתו איפה בית כנסת ומקווה, כולם צחקו עליו, ואז אמר רבי צבי הירש לנדמן ששאיפתו ורצונו אחת היא לחנך את ילדיו רק בירושלים. היו כאלו שהציעו לרבי צבי הירש שיסע לאמריקה שם יצליח ברבנות, כי היה לו כשרון דיבור והתבטאות מצוינת וידע לדבר יפה, אך רבי צבי הירש לא אבה לשמוע מכל וכל ואמר שרוצה לגור רק בירושלים עיר הקודש.

ואכן אז הוא העתיק מושבו לירושלים לשכונת מאה שערים וקבע את דירתו ברח' בהר"ן בשכונת, [יצוין כי לאחריו התגורר בדירה זו הרה"ח ר' נחמן שטרקס הסבא המפורסם של הילד יוסלה שוחמאכער].

מכיון שעזב את מקצוע הרבנות החל תר אחר מלאכה



הרה"צ רבי צבי הירש לנדמן זצ"ל בצעירותו

פתח פתח ברכו, ולפרנסתו פתח רבי צבי הירש חנות לממכר ספרים ותשמישי קדושה, את תורתו ותפילותיו קבע בביהמ"ד אושפיצין בשכונה שם התקרב להרה"ק מצאנז קלויזנבורג זצ"ל שבמשנתו בתורתו ובתפילתו דבק. לימים הוציא לאור הרב לנדמן את הספרים 'נחלת דוד' ו'מילין דרבנן'.

מספר לנו בנו רבי ישראל מרדכי לנדמן שליט"א מירושלים: את דמותו של הסבא רבי יהודא לייבוש אני זוכר שכן הוא נסתלק בהיותי כבן שבע, וכשאבא זצ"ל נפטר הייתי כבן 18, אבא היה יהודי חשוב מאוד, עובד השם גדול, תמים בעשיו, נפטר בגיל 67, היה מיווד עם רב האסירים הרב אריה לויין יחדיו נהגו ללכת לכותל כל שבת קודש אחה"צ ובדרך דיברו והשתעשעו הרבה בלימוד התורה.

הגאון רבי צבי הירש זצ"ל נלב"ע בירושלים בא' לחודש סיון תשכ"ג ונטמן בהר המנוחות ליד האוהל של הגה"ק רבי מאיר שפירא זצוק"ל.

הגאון רבי צבי הירש לנדמן הותיר אחריו את צאצאיו לברכה:

א, יבדלחט"א: הר"ר ישראל מרדכי לנדמן הי"ד (נקרא על שם הסבא רבי ישראל מאלעסק-בארלאד ומכיוון שהבית התקיימה בתענית אסתר הוסיף לו אביו את השם מרדכי), בעל החנות לכלי כסף ותשמישי קדושה 'לנדמן תפארת' בעיבורה של שכונת מאה שערים, אשר ממנו שמענו את מרבית העובדות למאמרינו זה.

ב, רבי אורי ז"ל (נקרא על שם זקינו הרה"ק השרף רבי אורי מסטרעליסק זקינו הרה"ק רבי אורי מפרודלויץ) נלב"ע י"ח כסלו.

ג, האבדק"ק רבי שלום מאיר ז"ל (נקרא על שם זקינו השר שלום מבעלזא והרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן) מרביץ תורה בשיבת קאליב בראש"צ.

ד, רבי אלימלך ז"ל (ע"ש זקינו מליוונסק) לנדמן תפארת' של שכונת אנג'לס, נלב"ע י"ז ניסן תשע"א.

ה, שושנה שינדל שפרינצא אלטמן ז"ל.

ו, רבי חנוך העניך דב מברו פארק יוני יארק נלב"ע כ"ח תמוז ונטמן בהר המנוחות.

ז, רבי פנחס ז"ל מפ"ת נלב"ע ד' סיון תשע"ט.

אודות המיו הרה"ק רבי ישראל אשכנזי מאלעסק-בארלאד

הגה"ח רבי צבי הירש לנדמן זצ"ל אב"ד גלאץ היה חתנו של כ"ק האדמו"ר מאלעסק זצ"ל רבי ישראל אשכנזי מסטאנילאב שעבר להתגורר ולכהן באדמו"רות בעיר בארלאד שברומניה, שם כיהן עד כמעט סוף ימיו, יחוסו הרם של הרה"ק רב ישראל אשכנזי התייחס לגדולי החסידות שושלת בית אלעסק, אחרי שזקנו הרה"ק הלב שמח מאלעסק נסתלק כיהן בנו הרה"ק אשר אנטשיל באדמו"רות אלעסק ולאחר הסתלקותו כיהן נכדו רבי ישראל כאדמו"ר מאלעסק (שם נולדו בנותיו) עד שעבר לרומניה לעיר בארלאד, (רבי ישראל היה חתנו של רבי יחיאל וואגשלה הרב מפרמישטיק, שהיה בנו של רבי יצחק וואגשלה הרב מפרמישטיק, שהיה חתן הרבנית אטל, בתו של הנועם אלימלך, על שמה נקראה בתו מרת אטל שנישאה לרבי צבי הירש לנדמן).

סיפור פלא מראשית כהונתו בבארלאד

מספר הנכד רבי ישראל מרדכי לנדמן שליט"א: הסבא רבי ישראל היה בעל מופת גדול כמו זקינו הרה"ק מאלעסק שהיה חתנו של השר שלום מבעלז זיע"א, וידוע שהשר שלום היה שולח אנשים להתברך ולהושיע אצלו, באמרו "אצלו ניתן לפעול ישועות", כך נכדו הסבא פעל ישועות ומופתים לרוב: סיפר לי בן דודי הרה"צ רבי אורי מסטאניסלאב מאנגליה (הבן של הרה"צ רבי משולם מסטאניסלאב אנגליה שהיה הבן של הרה"צ רבי צבי אשכנזי מאלעסק), מה ששמע מזקינו הרה"צ רבי צבי שסיפר לו שבא לבקר את אחיו הרה"צ רבי ישראל לעת שעבר להתגורר בעיר רבנותו ואדמו"רותו בבארלאד, שם סיפר לו אחיו הרה"צ רבי ישראל, שמיד שהגיע להתגורר בבארלאד, ועדין שמעו וטבעו לא יצא ברבים, הגיעה אליו אשה אחת עם בן בגיל 12 ובקשתה שיברך את הבן היות שעדיין הוא לא מדבר, וסיפר רבי ישראל לאחיו, נתתי לילד סטירה על לחיו, וציוותיו שיתחיל מיד לדבר! ואכן הילד התחיל מיד לדבר כאחד האדם, ויהי לפלא! דבר הנס התפרסם בכל רחבי העיר בארלאד ומוחצה לה, ומני אז הגיעו אליו היהודים בהמוניהם להתברך מברכותיו ולהושיע. עוד שמעתי: סיפר לי יהודי יליד בארלאד, זכרני שהתפללתי בבית הכנסת של הסבא רבי ישראל בבארלאד, אין לתאר איזה תפילות נערכו שם, איזה עבודה נערכה בשעת התפילה, בהו"ד נמשכה התפילה עד כמעט כניסת החג ממש, התפילות התקיימו בכביזת והתרגשות והשתפכות הנפש, עבודת השם באש להבה, הרושם האדיר שהותירו בי אותם תפילות לא ישכח ממני לעולם.

עלייתו לארה"ק וחזרתו לרומניה

כשנה לפני הסתלקותו ביקש לעלות לארה"ק ולהשתקע בה, ואכן עשה מאמצים עילאיים ועלה מבארלאד לארה"ק, שם שם פעמיו לירושלים, והחל בהכנות לפתיחת בתי מדרש

על שם אבותיו, לשם כך הוא הקצה סכום כסף, אתו הפקיד ביד בתו מרת רחל, בהיות שלא הותירה אחריה זשי"ק הוא ראה בזה ענין לתת לה להתעסק במצוות בניית בית הכנסת בירושלים, ואכן הבת מרת רחל קנתה מגרש ברחוב חנה, עליו בנתה בית כנסת שנקרא בשם 'אהל ישראל' על שם אביה, כל חייה מסרה נפשה לקיום ולהחזקת בית כנסת זה, לימים מסרה את ניהול בית הכנסת לידי ישיבת 'טשעביץ' הסמוכה, שינהלו את זה, כיום מתפללים שם חסידי האדמו"ר מפשעוורסק אשר גם הוא ממשפחת נכדי לייזענסקי, כמו צאצאי רבי ישראל מאלעסק-בארלאד ובכך ממשיך בית כנסת זה לשאת את שמו וזכרו של האי צדיק ובעל ישועות זצ"ל מאלעסק-בארלאד.

כאן בארץ הקודש שימש אותו בכל תהלוכותיו בחור בן משפחתו בשם פריינד לימים היה מנהל של ת"ת החינוך העצמאי בירושלים, הוא ליווה אותו בכל מקום ושימש אותו עד שחזר לבארלאד, לצורך העברת מטלטליו ובני משפחתו, אולם כעבור תקופה קצרה נפל למשכב, חולי אשר מנע ממנו לממש את תכניתו לעלות לארה"ק ולא יכל למלא את מאוויו ונאלץ להשאר על אדמת רומניה, לקראת חג הפסח, בראותו כי ימיו ספורים, ביקש שיקחהו ממיטת חוליו לעיר קישנב, שם הוא רוצה להטמן בבית עלמין חשוב זה, בהיות בו טמונים גם עוד מבני משפחתו.

צאצאיו של רבי ישראל מאלעסק-בארלאד

א, מרת אטל אשת הגאון הגדול רבי צבי הירש לנדמן אב"ד גלאץ נסתלק בא' סיון תשכ"ג.

ב, מרת רבקה אשת הגאון הגדול רבי משה יונה הלוי צווייג זצ"ל גאב"ד אנטוורפן ומלפנים אבד"ק אוטיק-מוגילב רומניה נסתלק ט"ז סיון תשכ"ג (שבועים אחר ניסן אב"ד גאלאץ) ומנו"כ בהר המנוחות ירושלים (אודותיו כתבנו בבאר בשדה גליון 285).

ג, רחל (לא הותירה זשי"ק).

ד, הרה"צ רבי חנוך העניך דב אשכנזי האדמו"ר מאלעסק עלה לעיר הקודש ירושלים, שם פתח בית כנסת ברחוב שמואל הנביא נסתלק ונטמן בהר המנוחות.

ה, הרה"צ אשר אנטשיל זצ"ל רב חשוב ברומניה וגדול בתורה שנהרג בשואה ע"י הנאצים ימ"ש.

ו, בת צדקת גדולה (ששמה לא זכור) שנהרגה בשואה הי"ד.

צור קודש מחצבתו

אביו של הגה"ח רבי יהודה לייבוש לאנדמאן זצ"ל הוא הגה"ק רבי אורי לאנדמאן זצ"ל אדמו"ר ואבד"ק פאדאלוי - היה נכדו של הרה"ק ה"שר" מסטרעליסק זי"ע, נסתלק ג' תשרי תרע"ז מנו"כ בפודולואי רומניה, אודותיו כתבנו בארוכה בבאר בשדה (גליון 96).

תולדותיו בקצרה

אחד מגדולי גאוני הצדיקים שפיאר את יהדות רומניה היה הגה"ק רבי אורי לאנדמאן ששימש כאדמו"ר ואבד"ק בפודולואי. רבי אורי נולד בכ"ד באייר דשנת תקצ"ו לאמו הצ' מרת רבקה בתו של הרה"ק רבי איציקל חתנו של ה"שרף" רבי אורי מסטרעליסק שמו של הילד הנולד נקרא ע"ש זקנו רבי אורי זי"ע ומעניין לציין ששמו שניתן לו הוא בדיוק כשם זקנו שנקרא אף הוא "אורי בן רבקה". בהגיעו לפרקו נשא את מרת דבורה בת רבי מרדכי מאפסא (עליו אמרו שסיים את הש"ס מ' פעמים), חתן רבי שמואל מריישא, חתן "החווזה" מלובלין.

מנשכיו זי"ע התכבד רבינו לדרוש בשולחני הטהור של בנו הרה"ק רבי יצחק מנישכיו זי"ע. בדבריו תיאר את בעל ההילולא ששני לחייו היו כלחם הפנים וכו', נענה הבן בלשון תמיהה: אבא שכזה ובן שכזה?! השיב רבינו בהאי לישנא, אך בנעימה פשוטה ומאשרת כאומר: [אכן] אבא כזה, ובן כזה! (מפי תלמידו הגאון המקובל רבי יהודה לייב דרמור זצ"ל אבד"ק באקוי - ר"ג - ב"ב). כשמלאו לו שמונים שנה נתבקש לגנוז מרומים, ונשמתו הטהורה עלתה השמימה ביום צום גדליה ג' בתשרי תרע"ז. השאיר אחריו בנים וחתנים רבנים זי"ע א.

זדע בוך ה'

בניו החשובים: (1) רבי יעקב יצחק (נקרא ע"ש זקנו החתן) שימש כאדמו"ר בסיווען ואח"כ רב ואדמו"ר ביאסי. (2) רבי מרדכי מאטיל רב ואדמו"ר באדואד ולאחר השואה עבר לבורקשט, חתן רבי יחיאל מיכל האגר מסטרעליסק, בנו של הרה"ק רבי יוד מואבלטוב, בן בעל "אהבת שלום", וחתן הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב. וחתנו של הרה"ק רבי אלעזר רוקח, בן השר שלום מבעלזא. (3) רבי יהודא אריה לייבוש אב"ד בערעשט ואח"כ בבראילה וסוף ימיו עלה לארה"ק, נשוא מאמרינו זה. בנותי הצדיקנות: (1) מרת שרה צירל אשת אחיו רבי פנחס לאנדמאן מאוקנא (2) מרת אסתר אשת רבי יחיאל מיכל לאנדמאן מלוצק, בן אחיו רבי אברהם משפיטיווקא. (3) מרת פייגא אשת רבי יוסף שפירא. (4) בלומא. זכותו משפחת רבינו תעמוד לנו לעד



שלט הכניסה לעיר פודולואי



בכניסה לבית העלמין האנדרטה לזכר קודשי הפוגרום הטמונים בפודולואי



מראה כלי של בית העלמין בפודולואי

הברכות
יא. התוקע מברך לשמוע קול שופר ומברך שהחיינו (סי תקפה ס"א), ומכיון להוציא ברכות ובתקיעות את השומעים והשומעים מכוננים לצאת ידי חובה ועונים אמן, ואם שכח לכוון לצאת אם בא לביהכ"נ לצאת ידי חובה עם הצבור אף על פי שבשעה ששמע לא כיון לבו אלא בסתמא יצא (משנ"ב סי תקפט סקט"ו), וכשהתוקע כבר יצא יד"ח לעצמו ותוקע לאחרים טוב יותר שיברכו השומעים בעצמן שתי הברכות (מג"א סי תקפה סק"ג) ואם השומעים עשרה, או אף אם יודעים בעצמם לברך אחד מברך והשאר יוצאים, שלא לחלק בין צבור לצבור (מט"א שם ס"ז).

העמידה
יב. בברכת התקיעות צריכים כולם לעמוד הן המברך והן השומעים כמו בכל ברכת המצוות, ואין לסמוך ולהישען על שום דבר באופן שאם ינטל אותו דבר יפול (משנ"ב סי תקפה סק"א), ובשעת התקיעות ד' מיושב מעיקר הדין יכולים הציבור לשבת שלא הטריחו לעמוד, ועכשיו נהגו הציבור לעמוד כולם גם בשעת התקיעות שתוקעין קודם מוסף ואף על פי כן נקראין תקיעות מיושב מאחר שרשות לישב בהם (מטה אפרים שם ס"ה), ובתקיעות דמזעמד צריכים לעמוד גם ציבור השומעים.

הפסק
יג. אין להפסיק בשיחה מתחילת התקיעות עד אחר גמר תקיעות דמזעמד כדי שהברכה תחול על כל תקיעות היום (ש"ר סי תקצב ס"ב ובג"כ), והסכימו הפוסקים שיותר לברך ברכת אשר יצא בין תקיעות (טו), וכן מותר ללמוד בהרהור הלב (טז), ויש שכתב דמות לומר תהילים (יסוד ושורש העבודה).

דיני התקיעות
יד. פרטי דיני התקיעות רבו פארותיו (ומבארים בשו"ע סי תקצ"ז) וכל בעל תוקע צריך להיות בקי בהם, גם מי שתוקע לחולים ונשים, צריך להיות בקי בהלכות, ואם אינו בקי מן הנמנע שידע לתקוע תקיעות כשרות שיוצאים בהם ידי חובה, ובודאי לא תקיעות מהדרות, בפרט שבתוקעים בלא בעל מקריא מצוי הדבר שאין הבעל תוקע מפסיק הפסק מועט בין התקיעות, בפרט בתר"ת ותש"ח, ולכתחילה יש לחוש למחמירים להפסיק בכדי נשימה (מבואר שם ס"ה ופמ"ג ובשו"ע הרב ס"ט), וכן להקפיד על אורך התקיעה בתש"ח כשיעור ח"י טורמיטין ויותר, וכן טעויות וקילקול בתקיעות ודין נתקל, שפעמים צריך לחזור לתקיעה הראשונה, ע"כ מי שאינו בקי בכל אלו הדינים ולא התלמד לתקוע כהלכה לא יתקע לעצמו ולא יוציא אחרים ידי חובה.

על שפת הבאר

1. וכתב המאירי (הרי"ב יב, א) שאין זה מדרך ניהוש חלילה, אלא דרך סימן לעורר בו לבבו להנהיג טובה וכו' וכדי שלא ליכשל בהם לעשות דרך ניהוש תיקון לומר עליהם דברים המעוררים לתשובה והוא שאומרים בקרא יקרא זכיתונו וברובאי ירבו צדקותינו ובכרתי יכרתו שונאינו ר"ל שונאי הנפש והם העונות ובסלקא יסתלקו עוונתי ובתמרי יתמו חטאינו וכיוצא באלו וכו', וידוע שכל זה אינו אלא הערה שאין הדבר תלוי באמירה לבד רק בתשובה ומעשים טובים, וכ"כ בספרה"ק של"ה (רי"ה נר מצוה), וז"ל, אין שום רמז באכילת הפרי, רק הפרי הוא סימן שיכור האדם ויתעורר בתשובה ויתפלל על הדבר הזה, רצוני לומר כשמשים רוביא על שלתנו ואכלו אז הוא לו למוכיר שיתפלל על שירבו זכיותינו, וכשרואה כרתי אז הוא למוכיר ורמו שיתפלל על הכרתה שונאינו, נמצא העיקר הוא ההתעוררות והתפלה, ולאחר שהתפלל ואוכל דבר זה אז הוא רושם שנתקיים תפלתו עכ"ל.

2. כתב בהליכות שלמה (עניני ר"ה פרק ראשון) דיש להקדים לברך על התמר, או על הרימון, כשאין לו תמר, ולאכול לפני שאר המינים, כי הוא משבעת המינים שנשבחה בהן ארץ ישראל, ובהערות שם מוסיף ודלא כמו שנהגו רבים לברך תחילה על התפוח הטבול בדבש, שהזכירותו הפוסקים דבומניו שאוכלים גם תמרים, ודאי יש להקדימן תחילה, וכמו שהעיר הגרי"ח זוננפלד ז"ל (הובא בלח ארץ ישראל) אם אינו רוצה לשנות מן המנהג הקדום, לא יניח פירות מז' המינים על השלחן עד אחר שיברך על התפוח, ויכוין בברכת בורא פרי העץ גם על המינים שיבואו אחר כך אלא שמוסיף ע"ז ו"ל ומיזה אם הקרא יתר חביב אצלו, אולי יש להקדימו גם לפני התמר, שהרי אין ברכותיהן שוות, ובכה"ג כתב המ"ב (בסנין ר"א סי"ט) שהעיקר לדינא כהיש אומרים שבסעף א' שם דיש להקדים לברך על החביב תחלה, עיי"ש.

3. מכיון שהירקות שנוכלים לסימנא הינם מבושלים, הסבא נותנת שהם באים בתוך הסעודה ונפטרים בברכת הפת ולא שייך לברך עליהם, לכן עדיף לברך על פרי אדמה חי כגון בננה וכדו', ובהליכות שלמה (פ"א אות י"ח) כתב שקרא ודאי אין דרכו לברוא מחמת הסעודה, וע"ע תשובות והנהגות ח"ד סי קלז.

4. ויש חסידים ואנשי מעשה משאר הציבור שנהגו גם הם לטבול לטהרה יתירה, ו"א שמונה זה הנהיג הרה"ק סגנון של ישראל מבארידישטוב זי"ע (דברי ונה חלק א', הליכות והליכות עמ' כ"ו), והיו שהתרעמו על מנהג זה ובדרך צחות אמרו שתפילת שחרית אינו מטמא, אמנם מכ"כ מרן אדמו"ר שליט"א מסקווירא שמענו שכשם שמצינו בחז"ל (מגינה י"ה, ב) מעלות בטהרת המקוה שהטובל למעשה החוזק למעשה אסור לתרומה, טבל לתרומה החוזק לתרומה אסור לקודש טבל לקודש החוזק לקודש אסור לחטאת וכו' ואינו ענין כלל להבדיל בין טומאה לטהרה אלא לתוספת טהרה, כך גם הטבילה כהנהגת לתק"ש עינה תוספת טהרה ואין בזה וילתא חלילה לתפילת שחרית.

מהנעשה ונשמע מה יפו פעמיך בנעלים

צילום: דובי קורן

יום התעלות וחוויה יוצא דופן לתלמידי כיתה ח' והמכינה לישיבה קטנה שע"י ת"ת תורת אמת שטפנשט

נשא דברים בגודל מעלת התלמידים שהשקיעו את כל מרצם ללימוד התורה בעיון ובשמחה, עד שזכו לראות ברכה בעמלם כעת במעמד הסיום וקבלת התעודות. דברי סיום מרתקים השמיע המחנך הרב אברהם קופלוביץ ר"מ כיתה המכינה לישיבה קטנה בת"ת, שריתק את התלמידים בשיחה חינוכית מיוחדת במינה.



כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א מקבל את ספרי שטפנשט מידי הרב סלמון שליט"א

ליום של חוויה רוחנית שלא תשכח לעולם, זכו תלמידי כיתה ח' והמכינה לישיבה קטנה שע"י ת"ת תורת אמת שטפנשט באלעד, מסיימי הכיתה הגבוהה בשנת הלימודים התשפ"א, שכלל יום תפילה וסיורי היסטוריה ורגש בירושלים שבין החומות, כארבעים מתלמידי הת"ת עלו בחודש אב לירושלים עיר הקודש והמקדש, תחילה זכו והתקבלו לברכה בביתו נאוה קודש של כ"ק מרן האדמו"ר מסלונים שליט"א, המתענג תדיר בהתפתחות והצלחת הת"ת, אשר בירך כל

בהמשך היום העמוס והגדוש בחוויות רוחניות זכו התלמידים להכנס לביתו נאוה קודש של כ"ק מרן גאב"ד ירושלים שליט"א להתברך מברכות קדשו לקראת המשך דרכם עת הם נהפכים מתלמידי הת"ת לתלמידי ישיבה קטנה.

לקראת נעילת היום התקבלו התלמידים לשיחה מיוחדת אצל כ"ק מרן האדמו"ר מסקולען שליט"א שהאריך לספר ולתאר לנוכחים את שגב גדולת תפארת יקר הרה"ק משטפנשט זיע"א, שאת שמו הקדוש נושא התלמוד תורה, לצד מסה חינוכית מאלפת, בבחינת צידה לדרך לקראת המשך דרכם ועלייתם במסילה העולה בית קל, השיחה מובאת להלן, לאחר שיחת הקודש שוררו התלמידים ניגוני בית סקולען מעוררים, והתלמידים הקירים עברו לאמירת לחיים ולקבלת תעודות הצטיינות על סיימי מסכתות המשניות ופרקי גמרא שנלמדו במשך השנה האחרונה בין כותלי הת"ת.

בסיום יום מלא וגדוש חוויות מסעירות ומיוחדות שבו התלמידים איש איש לביתו מצויידיים במטען רוחני רב עוצמה, אשר ילווה אותם לעד ולעולמי עולמים.

הכנסת תפארת ישראל' ניסן בק של הרה"ק מרוז'ין ההולך ובנה בימים אלו, ושמעו על ההיסטוריה המפוארת של אתרי קודש אלו ומשמעותם המיוחדת לעם ישראל ולחסידי בית רוז'ין, משם הגיעו לשריד בית מקדשינו הכותל המערבי, לתפילה ותיקון חצות לקונן ולבכות על חורבן הבית שהזמן גרמא ימי תשעת הימים, ובתקווה לבניינו במהרה בימינו, לאחר התפילה בכותל המערבי שמעו התלמידים שיחת קודש מהמשפיע הגה"ח רבי נחום כהן שליט"א (ראה להלן).

באולם כולל חב"ד בעיר העתיקה הוכנה סעודת מצווה עשירה כיד המלך כאשר במהלך הסעודה נערכו עשרה סיומי מסכתות שנלמדו מפי מצטייני התלמידים של התלמוד תורה אשר הגו ולמדו במשך החודשים האחרונים בהתמדה רבה, ועתה זכו למעמד ברינה יקצורו, סמוך למקום המקדש, במהלך הסעודה נשמעו דברי תורה וברכות מראש המוסדות הגרא"י סלמון שליט"א, מהדומ"צ הגרי"י כהן שליט"א, מהמנהל החינוכי הרב מנחם ויס, את הסיום הראשי ודרשת ההדרן השמיע הר"מ בעיון של המכינה לישיבה הרב ישראל ויסבלום שליט"א יחד עם תלמידי המכינה על פרק האשה נקנית שנלמד בעיון רב והבחורים והתלמידים אף ערכו קובץ סיוכומים ופירושים על הנושאים הנלמדים, וכן

ילד ובחור בפרטות, ואיחל ברכות לרוב, אחר זכו מלמדי הת"ת יחד עם המנהל החינוכי הרב מנחם ויס והרה"ג אברהם יעקב סלמון שליט"א רב קהל שטפנשט והדומ"צ הגרי"י כהן שליט"א לשיחת חיווך קצרה במשנת המחנכים והמלמדים והאחריות הרובצת לפתחם למען העמד דור ישרים מבורך, האדמו"ר שליט"א הזכיר בדברי קדשו את משנתו החינוכית של אביו הרה"ק בעל הנתיבות שלום זצ"ל אשר יום הילולתו חל בסמיכות, וציטט מדברי קדשו במעלת המחנכים אשר הם בבחינת ומצדיקי הרבים ככוכבים, לסיום מסר הרב סלמון לאדמו"ר שליט"א ספרים מתורת וסיפורי הרה"ק משטפנשט שיצאו לאור על ידי מכוון שטפנשט והאדמו"ר שליט"א הביע שמחתו והרעיף ברכות לרוב על כל משתתפים שנכחו בעת רצון נעלית ומיוחדת זו.

משם פנו התלמידים והמחנכים לסיום היסטוריה מרתק ומאלף בליווי המדריך מומחה ההיסטוריה הרב משה לוי שהולך את התלמידים במשעולי העיר העתיקה, סיור על החומות, דרך קבר דוד המלך שם זכו להתפלל ולקרא תהילים ממגילת קלף עתיקה מעור צבי מיוחד, בואכה הכותל המערבי, תוך הסברים לימודיים מיוחדים על העבר רווי ההוד של מקום קדוש זה, בעיר העתיקה נכנסו התלמידים לבית הכנסת החורבה, ולמתחם אתר הבניה בית



מחנכי ומנהלי הת"ת שטפנשט מתברכים ושומעים דברי הדרכה בחינוך מכ"ק אדמו"ר שליט"א



בחורי הת"ת עוברים להתברך מכ"ק אדמו"ר שליט"א מסלונים



שיחת קודש מכ"ק אדמו"ר מסקולען ירושלים שליט"א



בחלוקת תעודות ההצטיינות למצטייני בחורי הת"ת

שרו הניגון זכור דבר לעבדך. אתם זוכים ללמוד במוסדות שנקראים על שמו של הרה"ק משטפנשט זי"ע, זו זכות גדולה וגם מחייב לידע לילך בהשגות ובדרגות של הצדיק הנשגב שאת שמו אתם נושאים בקרבכם.

הבנת דברי התוס' ע"י הלימוד עם הרה"ק משטפנשט

ואפרש את דברי, שמעתי מכ"ק אדמו"ר זי"ע מה ששמע מרב אחד שהיה בעל המעשה, הרב היה תלמיד חכם מופלג, וכשהגיע לתוס' אחד נתקשה הרבה בביאור דברי התוס', והתייגע הרבה להבין דברי התוס' ולא עלה הדבר בידו, והיה מעיין בדברי התוס' במשך חדשים, ולא הבין הדברים, ומעצם מעשה זה צריכים אתם ללמוד מוסר השכל איך שצריכים להתייגע להבין דברי התורה, שאין הדברים באים בקלות.

ולפי שלא הבין את דברי התוס', לכן הלך להרה"ק משטפנשט לבקש ברכה להבין דברי התוס', הרבה אנשים הלכים לרבי לבקש ברכה על ענינים אחרים, אבל הרב הגדול היה אצלו צרה גדולה מה שלא הבין את דברי התוס', ולכן הלך לרבי לבקש ברכה להבין את דברי התוס'. וכאשר שטח את דבריו לפני הרבי אמר לו הרבי, אזוי, אתם מתקשים בדברי התוס', תביאו את הגמרא, והנה אצל הרה"ק משטפנשט לא ראו אותו בדרך כלל בשעת לימודו, אבל אז ביקש שיביאו לו הגמרא, והכניס הרה"ק את אצבעו ופתח את הגמרא, ושאלו איזה תוס' אינו מבין, בגמרא ועבר על דברי התוס', ושאלו, היכן קשה לכם, וצוה עליו לקרא את דברי התוס', ואז שאלו, האם אתם מבינים כבר, והראה שעדיין לא הבין, ואז אמר לו שוב לומר את דברי התוס', וכך למד את התוס', ושוב שאלו, האם עכשיו אתם מבינים את דברי התוס', ואז הבין את דברי התוס', לאחר שהתייגע על הבנת דברי התוס' במשך חדשים נעשה אצלו הכל ברור ובהיר.



במשא הקודש לחיזוק ולהתעלות הבחורים וילדי הת"ת



כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מסקולען באמירת לחיים לבחורי הת"ת שטפנשט



בדברות קודש



בחלוקת תעודות ההצטיינות למצטייני בחורי הת"ת

גודל מעלת ימי בין המצרים

אנו נמצאים עכשיו בתשעת הימים, ימי בין המצרים, השי"ת נתן לנו ימים אלו כמתנה, והימים האלו הם לכם כהכנה לפני שאתם נכנסים ללמוד בישיבה קטנה, בישיבה שם חיים חיי תורה ועבודה, שם חיים את ימי הבחורות.

כ"ק אדמו"ר זי"ע היה חוזר בימים האלו דברי הרה"ק העבודת ישראל בפרשת מטעי מה שמביא מהרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע על הפסוק כל רודפיה השיגוה בין המצרים, שכל מי שרודף להמליך את הבורא יוכל להשיג יותר דוקא בימים אלו בין המצרים. למשל כי כשהשר יושב בביתו או אימתו מוטלת אשר לא כל איש ואיש יכול לבא פנימה, מה שאין כן אם השר עובר בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו, אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאזין שועת כל הקוראים בשמו. וכן הנמשל לדעת כי בזמן הזה הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם.

תלמידים יקרים, הייתם עכשיו בכותל המערבי, שם רואים רק מה שנשאר שריד מבית מקדשנו כותל אחד, אבל צריכים אנו להתבונן במה שהיה שעה שבית המקדש היה קיים, כשעמד הבית בתפארתו, ורבות בני ישראל היו באים בכל יום לבית המקדש, והיו מקריבים שם קרבנות לה', ועל ידי כן היה נחת רוח גדול לאבינו שבשמים, וכך היה מדי יום ביומו, ומי יכול לתאר כיצד היה נראה עבודת בית המקדש בשבתות ובימים טובים, שהיה שם 'אשה ריח ניחוח לה', וכמו שנאמר בכל הקרבנות, ודרשו חז"ל, שהרי זה 'נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני', וזהו השמחה הגדולה לפני השי"ת.

ועכשיו חסרנו כל אלה, ונשאר לנו רק שריד בית מקדשנו הכותל המערבי שלא זה שכינה משם, אבל חסר שם כבוד ה', והשכינה הק' נקראת 'כצפור נודדת מקנה', השכינה הק' היא במצב של נע ונד ואינה על מקומה, ובזמנים אלו מתעורר הצער על גלות השכינה, וצריכים לעורר את הצפיה לגאולה העתידה, ולהצטער בצער השכינה על גלותה.

ובימים האלו אפשר להתקרב אל ה', וזה הכוונה כל רודפיה השיגוה בין המצרים, שכל רודף ק"ה, יוכל לבא אליו בזמנים אלו בבין המצרים, בזמן שבוכים על חורבן בית המקדש.

סגולה לזכרון - ללמוד בקול

והנה הימים הללו הם ימי ההכנה לשיבה, שם תוכלו לגדול בתורה ועבודת ה', לחיות כבחורי ישיבה, להבין תורה ויראת שמים, להתחזק ביראת שמים ובמידות טובות, להתחזק בתפילה בכוונה, ועכשיו הם ימי ההכנה.

כשנכנסים ללמוד בישיבה, שם לומדים הגמרא מתוך הבנה מיוחדת, אבל צריכים אנו למצא סגולה כיצד לזכור מה שלומדים, כי מלבד מה שלומדים מתוך הבנה, צריכים לזכור מה שלומדים, ויש בזה כמה סגולות.

ואחד מהסגולות אמרו בגמרא שצריכים להוציא מה שלומדים בפה, וכן אמרו בגמרא (עירובין דף טז, ב') 'ברוריה אשכחתייה לההוא תלמידא דהוה קא גריס בלחשיה, בטשה ביה אמרה ליה לא כך כתוב ערוכה בכל ושמורה, אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך משתמרת, ואם לא אינה משתמרת, תנא, תלמיד אחד היה לרבי אליעזר שהיה שונה בלחש לאחר שלש שנים שכח תלמודו, ואמרו שם עוד, 'אמר ליה שמואל לרב יהודה, שינגא, פתח פומיך קרי, פתח פומיך תני, כי היכי דתתקיים ביך ותוריך חיי, שנאמר כי חיים הם למוציאים ולכל בשרו מרפא, אל תקרי למצאיהם אלא למוציאיהם בפה'.

וזכורני שכאשר היינו לומדים בימי הבחורות ולומדים, אם לא היינו לומדים בקול היה אבי זצ"ל מוכיח אותנו על הדבר, והיה שואל אותנו, וכי אתם קוראים ספר של סיפורי מעשיות?! הלא התורה הוא תורת ה', התורה שנתן לנו הבורא, צריכים ללמוד בקול וללמוד מתוך התלהבות, שהרי התורה הק' היא שמותיו של הקב"ה. צריכים ללמוד מתוך חיות, שהרי לומדים אנו תורת ה' שנתן לנו בסיני, והרי כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נתן השי"ת משה בסיני, ונתן לנו את התורה כשהיו בני ישראל באימה ביראה ברתת וזביע, ובאופן זה צריכים ללמוד את התורה, שידעו שלומדים תורת ה', וכאשר לומדים תורה באופן זה, אזי זוכרים מה שלומדים, אבל כשלומדים התורה בלא מה שמוציאים את הדברים בפה, אין זוכרים מה שלומדים.

שמירת הדיבור

ביחד עם לימוד התורה בפה, צריכים גם לשמור את הדיבור, שלא לדבר דיבורים אסורים, וכבר הביא באור החיים הק' פרישת פנחס בשם הרבינו יונה שהפה שלומד תורה הוא כלי שרת, שעובדים עמו את השי"ת, וצריכים לשמור את הפה כשהרהר ובקדושה, שלא לדבר דיבורים אסורים. על הפסוק בפרשת מטות 'לא יחל דברו' אמרו חז"ל לא יעשה דבריו חולין, וראה מה שכתב בשל"ה הק', 'הפה שברא הקב"ה באדם לא בראו



שר יפו, בסיוור בעיר העתיקה מקבלים הסברים וחשים את תחושת הקדושה האופפת את עיר המקדש.

הכותל המערבי מקום קבלת התפילות

ברכת כהן - הרה"צ ר' נחום כהן שליט"א לתלמידי הת"ת בנותל המערבי

שמעתי ממור"ר הגה"צ ר' זונדל קרויזר זצ"ל בעל "אור החמה", הוא היה חי למעלה מתשעים שנה, ובמשך תשעים שנה לא היה אצלו ברכה אחת שבירך שלא בכוונה, במשך תשעים שנה, בירך כל יום מאה ברכות בכוונה.

אתם צריכים ללמוד להקפיד על ברכות הנהנין בכוונה, בשעת הברכות אומרים "ברוך אתה, יהוה אתה, ה' אלקינו", שהוא "מלך העולם", ועל ידי מה שמברכים ברכות בכוונה, על ידי כלל ברכה וברכה מתקרבים להקב"ה, והרי בכל יום מברכים מאה ברכות, נמצא שבכל יום מתקרבים להקב"ה מאה פעמים, ובמשך שבוע מתקרבים להקב"ה שבע מאות פעמים!!! תעשו חשבון כמה פעמים מתקרבים להקב"ה על ידי הברכות בכוונה במשך חודש ובמשך שנה, ור' זונדל התקרב להשי"ת באופן זה במשך תשעים שנה ברציפות!!!

אנו נמצאים עכשיו אצל כותל המערבי שריד בית מקדשנינו, אני זכיתי ללכת לכותל המרבי עם מור"ר הגה"צ ר' אליהו ראט, וכאשר היינו באים לכאן היה אומר לי, די כאן כבר אי אפשר לדבר, והיה מתחדש בהתלהבותו מדי יום ביומו, שהרי זה המקום הקדוש ביותר בעולם, המקום שלא זזה שכינה משם.

וביותר צריכים להתחזק בתשעת הימים, הימים עליהם נאמר כל רודפיה השיגוה בין המצרים, ומבארים בספיק"ק שהימים הם ימים שאפשר להתקרב להשי"ת, וכאשר יבא משיח צדקינו ויבנה בית המקדש, יהיו הימים הללו ימי חג, ועכשיו הוא עת רצון, שמה שתבקשו מהשי"ת תפעלו כל טוב. בואו נבקש מהבורא עולם שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקינו בתורתך. ושר עם התלמידים שירת אני מאמין בביאת המשיח.

עכשיו בעת רצון נברך את רב וראש המוסדות הרב הגאון אברהם יעקב סלומון שליט"א שנקרא על שם אדמו"ר האביר יעקב מסאדיגורא, שיצליח בכל עניניו, ויחד נזכה לקבל פני משיח צדקינו במהרה בימינו, אמן.



הגה"צ רבי נחום כהן שליט"א בדבריו המלהיבים לפני ילדי ובחורי הת"ת בכותל המערבי

רק לספר שבחו וגדלו, והוא כלי מוכן להשתמש בו למלך הכבוד, זהו שנאמר (תהלים קמה, כא), תהלת ה' ידבר פי. ולפיכך כל היוצא מפיו יעשה. ואיתא עוד הכוונה במה שנאמר ככל היוצא מפיו יעשה, שעל ידי דיבור האדם נוצר מלאך, ואם האדם שומר פיו כראוי ולומד תורה בפיו, על ידי כן נוצרים מלאכים טובים המסייעים לאדם בעסק התורה, אבל אם האדם אינו שומר פיו ומדבר דיבורים לא טובים, דיבורים אסורים לשון הרע וניבול פה וכדומה, אזי נוצר מלאך לא טוב, ועל ידי כן נגרם לאדם כמה מיני מכשולות, ולכן ישמור פיו שיהיה פה קדוש ומשומר, וילמד בפיו בקול.

בחור - נבחר

אתם עומדים עכשיו בימי הבחורות, "בחור" הוא מלשון נבחר, אתם בחיר האומה, שאתם יושבים ועוסקים בתורה ללא שום עול וללא שום דאגות, וכאשר שומרים הפה כראוי, הרי זה מסוגל שתתקיים התורה בידיכם בע"ה.

ועל ידי לימוד התורה בפה תזכו למלאכים לשמירה מפני הנסיונות, שכן רבו בדורינו הנסיונות עד מאד, ואנו צריכים לעזר גדול מלמעלה שנוכל ללכת בדרך הישר, וכפי מה שמרבים להוציא דיבורים קדושים בפה, כך נזכה למלאכים שסייעו בעדנו בשמירת התורה כל ימי חיינו.

השי"ת יעזור לכם שתזכו להרגיש הטעם הטוב והערב בתורה הק' ובתפילה, ותזכו להרגיש הטעם הטוב במצוות ובמעשים טובים, ותזכו להרגיש הטעם הטוב בשבתות ובימים טובים, ותזכו להרגיש הטעם הטוב במה שתהיו ערליכע אידן, ותגדלו לתלמידי חכמים מופלגים ויראי ה' וגדולי הדור של הדור הבא. בשעת ברכת לחיים: לחיים, שתזכו להצלחה גדולה בתורה וביראת שמים.

יברך השם מציון



מרן גאב"ד ירושלים שליט"א מברך את מנהלי ומחנכי ותלמידי הת"ת תורת אמת שטפנשט

נוסח התפילה ביציאה מבית המדרש

דברי ברכה מהרה"ג אברהם יעקב סלמון שליט"א רב קהל שטפנשט



בכניסה לבית המדרש תפארת ישראל - ניסן בק של הסב"ק מרוזין ההולך ונבנה בימים אלו



שער יפו, בסיוע בעיר העתיקה מקבלים הסברים וחשים את תחושת הקדושה האופפת את עיר המקדש



על חומותיך ירושלים



על מדרגות ארון הקודש של בית הכנסת חורבת רבי יהודה החסיד



בעת סעודת הסיימים בעיר העתיקה משמאל לימין: המפקח הרב יעקב גליק, הר"מ הרב ישראל ויסבלום, הרומ"צ הגר"י כהן, המחנך הרב אברהם קופלבוויץ, הגרא"י סלמון

אנחנו נמצאים עכשיו סמוך לכותל המערבי שריד בית מקדשינו שנחרב, אנו נמצאים בימי האבלות על חורבן בית המקדש, אבל היום הזה הוא יום של שמחה, שכן אמרו בגמרא (שבת קיח:) 'אמר אביי, תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשליש מסכתיה עבידנא יומא טבא לרבנן', ואם כן כל שכן שכאשר קבוצה נבחרת של תלמידי חכמים צעירים מסיימים מסכתא, הרי זה יוצא טבא דרבנן גדול, ועל זה סומכים כאן עכשיו באכילת הברש בימים אלו, שכן בשעת סיום מסכתא הרי זה שמחה גדולה. במעמד זה אנו מציינים עוד סיום, סיום שנת הלימודים

מיושבי קרנות, שאני משכים והם משכימים אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים, אני עמל והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר, אני רץ והם רצים אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת'. זאת אומרת יש תפילה מיוחדת לכניסה לת"ת ויש תפילה מיוחדת ביציאה מהת"ת. מסופר, בשעה שבנה הגה"ח רבי מאיר שפירא את בנין הישיבה חכמי לובלין בפולין רשמו על כתלי הישיבה מבחוץ את הפסוק "לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם", וביאר הגאון ר' מאיר את הפסוק, (מובא מקיבו הרה"ק מקארין) שיש להבין מהו הלשון 'לכו בנים', היה לו לומר 'בואו בנים שמעו לי', אלא הכוונה הוא 'שמעו לי', שגם כשיצאו מהישיבה ישאר בהם מה שלמדו בישיבה, כאשר נמצאים בין כתלי הישיבה, זה פשוט ששומעים ומקיימים ומתנהגים כמו שלומדים, אבל העיקר הוא שגם כשהיה בבחינת 'לכו בנים', כשתצאו החוצה, גם אז צריך שיראו על התלמידים את הבחינה של 'שמעו לי יראת ה' אלמדכם'. שכל רואיהם יעידו כי הם זרע ברכ השם, בוגרי המקום הקדוש הזה.

וזה היה תפילתו של רבי נחוניא בן הקנה ביציאתו מבית המדרש, שגם שם ימשיך ההשפעה שלמדו בישיבה.

בגמרא סוף מסכת ראש השנה שהתלמידים היקרים סיימו בחן מיוחד זה עתה שנינו 'אמר רבי אלעזר לעולם יסדיר אדם תפלתו ואחר כך יתפלל', שהאדם צריך להכין את תפילתו לפני התפילה שידע מה הוא מתפלל ויבין את תפילתו, ויש נידון בגמרא אם מדברים רק על ראש השנה או כל ימות השנה, ואמרו שם עוד 'לא פטר רבן גמליאל אלא עם שבשדות', ויש לפרש שהכוונה עם שבשדות הכוונה לאותם שיוצאים מבית תלמודם, דהיינו שיצאו מכתלי בית המדרש והם כעת בחינת עם שבשדות, ועל ידי מה שמתפללים תפילת רבי נחוניא בן הקנה על ידי כן ידעו כיצד לנהוג גם מחוץ לבית תלמודם, זה ממש הבחינה שדיברנו כעת 'לכו בנים', ה'עם שבשדות', אותם פטר רבן גמליאל מלהסדיר תפילתם כי אחרי שהשקיעו בהם בבחינת המדרש כעת כבר רואים את התוצאות שהם יודעים המעשה על בוריו והתפילה שגורה על פיהם.

זכינו היום להתפלל בכותל המערבי ובצינונו של דוד המלך נעים ומירות ישראל, זכינו ועוד נזכה להכנס ולהתברך בבתיהם של גדולי ישראל, אנו כולנו תפילה שכל אחד מתלמידי התלמוד תורה דשטפנשט שיגדל מעלה מעלה, ותצמחו להיות גדולי תורה ויראי ה' ועובדי ה'.

שמענו קודם וחשוב להדגיש יסוד חשוב יסוד ההצלחה הוא השאיפה, על ידי מה שתשאפו להצליח ולא תסתפקו במה שיש לכם, על ידי כן תגדלו מעלה מעלה לתפארת בית ישראל.

אנו מקווים בע"ה לחנוך את הבנין החדש של התלמוד תורה בחודש אלול, והיה רצון שיהי תורה מפוארת בכלי מפואר לעשות נח"י להבורא יתברך, ונזכה בע"ה להגדיל תורה ולהאדירה, ונזכה בקרוב לביאת המשיח ובנין בית המקדש במהרה בימינו, אמן.



הרב גומבו מראשי כולל קבר דוד המלך באמירת תהלים ממגילת קלף עור צבי יחד עם תלמידי הת"ת בחורי המכינה לישיבה קטנה



בעת עריכת הסיימים על ידי בחורי המכינה לישיבה קטנה שע"י הת"ת

של מחזור בתלמוד תורה, התלמידים שנמצאים בין כתלי הת"ת מאז שנכנסו לראשונה על ידי אביהם עטופים בטלית' כשנעשו בני שלש, וצעדו עם המלמדים מדי שנה בשנה, עכשיו הם עומדים כאן כבני מצוות, בחורי ישיבה צעירים, בזמן זה אנו עומדים בסיום חלק זה של המסכתא, סיום חק ליימודיהם במסגרת הת"ת, ומכאן הם ממשיכים כתלמידי המכינה לישיבה קטנה שעל יד התלמוד תורה בס"ד.

ולכן יום זה הוא יום של שמחה, שכן אמרו בגמרא במסכת ברכות (דף כח:) 'רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפילה קצרה. אמרו לו, מה מקום לתפילה זו, אמר להם, בכניסתי אני מתפלל שלא יארע דבר תקלה על ידי, וביציאתי אני נותן הודאה על חלקי, ואמר בגמרא, 'ביציאתו' מהו אמר, מודה אני לפניך ה' אלהי שמתת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמתת חלקי

כל אחד מסוגל לגדול מגדולי הדור

חלק מדרשת ר"מ הכתה - הרב אברהם קופלבוויץ שליט"א

בתורה לפי שהנינו בא ממשפחה כזאת או כזאת, או בגלל שאיני בעל כשרון, או כל סיבה אחרת, וכמו כן כל אחד יכול למצא יותר מתירוף אחד למה הוא לא מסוגל לגדול בתורה, אבל האמת הוא שאין מי שיכול לומר אני לא יכול!!!! כל אחד מכם יכול לגדל בתורה באופן מופלג ביותר.

על ידי מה שתקבלו עליכם קבלה טובה מתוך רצון עז ותאמרו "אנחנו יכולים" - אתם תצליחו לגדול מעלה מעלה בעזוהשי"ת.

כשאנו מתבוננים במסכת חיייהם של האבות והאמהות, במהלך חיייהם של הרבה מהתנאים והאמוראים, ובמה שעבר על הרבה מאד מגדולי ישראל אנו רואים שדרכם לא היתה סוגה בשושנים, הם עברו הרבה מאד קשיים, אבל הם לא נתנו לקשיים להפיל אותם, אלא על אף כל מה שעבר עליהם התחזקו תמיד באמונתם בה' ובשמירת התורה והמצוות וההתמדה והעיון בלימוד התורה, וכך גדלו כפי מה שגדלו.

הלימוד מזה הוא, אין תלמיד אחד שיכול לפסול את עצמו מראש, ולומר: אני לא יכול לגדול



ילדי החסד

ילדי ישראל עוסקים במצות חסד של אמת
לעלוי נשמות שלא זכו להניח אחריהם ילדים

ג'ליון מספר 28
פרשת נצבים תשפ"א

על הפרשה

דבר תורה מגדולי ישראל שלא זכו לילדים,
ולומדי תורתם הרי הם כבניהם

כח וזכות לעמוד, היום בראש השנה, כלכם בעת וכל באי עולם
יעברון לפניך כבני מרון, העצה לך הוא לפני ה' אלקיכם שתקיימו
את הפסוק שיתיה ה' לנגדי תמיד (תהלים טז, ח).

[בת עין]

הדורות העתידיים להיות כללות ישראל נצחי

ואת אשר איננו פה עמנו היום (כט, יד).

וברש"י ואף עם דורות העתידיים להיות, והקשה הרה"ק רבי יוסף
שאל נטוון זצ"ל אבדק"ק לבוב וכי בשביל מה היו צריכים את
הדורות הבאים, כיון שהדור הזה יחנכו את צאצאיהם וכך גם הדורות
הבאים אחריהם, אם פן למה היו צריכים כאן את הדורות הבאים,
ותירץ דאיתא ברמב"ן שפועל הדמיון מחזק את הקיום (בראשית
יב, ו), וכיון שהקב"ה ביקש להעבירם בברית לבלי להחליפם גם
לעתידי לבוא, לכן קיבץ את כולם, גם את הנשמות העתידין לבוא
בכדי שיהיה בכח הדמיון, ואם חלילה אחד יחטא יענישו רק
אותו אבל כללות ישראל ישאר לנצח.

[דברי שאול]

על ידי התכללות נעשה קומה שלימה

אתם נצבים היום כלכם (כט, ט).

והקשה הרה"ק רבי אברהם חיים זצ"ל אבדק"ק זלוטשוב מהו הלשון
כלכם אחר שכתב אמר אתם, ואפשר לומר דהאדם צריך לקשר את
עצמו עם כללות ישראל שרק אז הוא בקומה שלימה, אבל כשיש
חס ושלום פירוד בין בני ישראל אז הוא מחוסר אבר, וזהו הפירוש
אתם נצבים היום דא ראש השנה (זוה"ק) כלכם שתהיו באחדות לפני
ה' אלקיכם.

[אורח לחיים]

על ידי שויתיי יהיה לכם תקומה בראש השנה

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם (דברים כט, ט).

איתא בזוה"ק ויהי היום ויבאו בני האלקים להתיצב על ה' ויבוא
גם השטן בתוכם (איוב א, ו), ויהי היום דא ראש השנה, דקודשא
ברוך הוא קאים למידן עלמא (שמות מד, א), ואומר הרה"ק
רבי אברהם דב זצ"ל מאבריטששתורה הקדושה
נותנת לנו עצה, אתם נצבים שיהיה לכם

ביצה שנולדה ביום בריאת העולם

שנה טובה ומתוקה

ביצה קשה?

זכות הרבים תלוי בך!
רבות שעות תורה במסגרת לימוד ה'דף היומי' יזקפו לזכותך!
הוצר אינא פוסטר איינז איינז הוצר היומי ואלה רבים הנכנסים לך:
DAF.TFILOT.ORG



רב אחא - שר הבירה ספור היסטורי בהמשכים

[ארכיון המחנה החרדי]

פרק ז'

לחיות בצל הסכנה

נמרים, דהר במהירות לקראתו ונעלם באופק.

רק עתה יצא רב אחא מהים, צנח על החוף ונרדם למשך שעות אחדות.

כשהתעורר רב אחא הוא פנה לעסוקיו: יצא לדוג דגים בים, ודאג לסדר לעצמו מקום נוח ככל האפשר. הוא סדר את האבנים החלולות שמצא בדרך, סתת אותן (החליק וישר את צורתן) והשתמש בהן ככלי-סעודה.

מדי פעם הביט סביבו כדי לבחון את השטח ולדעת אם אין חיות טורפות בקרבת מקום. מאז שפגש באריה הוא חשש מהן כפלים, ולכן לא התרחק מהים, הוא אמר בלבו:

"אם תגיע לכאן חית טרף מיד אכנס למים".

כעבור מספר שעות הגיע לאזניו של רב אחא קול נהמה, הוא נכנס מיד אל המים ורק אז הביט לכל הצדדים כדי לנודא מנין באה הנהמה.

מיד הבחין באריה "ידידו" אשר כנראה החליט

כך חלפו ועברו להן שעות אחדות.

מצד אחד, רב אחא נשא עיניו כלפי מעלה והודה לה' יתברך שמו על העצה הנפלאה שנתן בלבו להכנס אל המים כדי להנצל מן האריה הטורף.

אך מצד שני, התפלל שהמצב הזה לא ימשך לנצח, הן הוא לא יוכל להחזיק מעמד זמן כה רב בתוך המים כשהוא עיף ונפחד כל כך.

והאריה המשיך להתבונן ברב אחא העומד בתוך המים כאלו מקנה בכל זאת אולי הוא יצא בקרוב, אך ככל שחלף הזמן נוכח האריה לדעת, כי הוא מחכה לשוא. האריה היה רעב מאד ולכן החליט לותר כרגע על טרפו אשר מצא דרך להמלט ממנו, ולחפש לו טרף אחר.

האריה הביט כה נכה, כשכש בזנבו ולבסוף פנה עורף וקור על עקבותיו.

רב אחא לא מהר לצאת מן המים, הוא חכה שהאריה יתרחק לתוככי האי, מהלך זמן רב, ואמנם האריה שכנראה הריח מרחוק את ריחו של גור

שליחי 'שומע תפילה' יעתירו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: 0722-81-85-82

אלפים
כרך
נושאים

שאינו מותר על הטרף שנשטמ ממנו והוא בא לנסות את מזלו שנית.

הפעם כבר היה לרב אחא יותר קל, ראשית הוא לא היה עיף כמו בפעם הראשונה, ושנית, הוא ידע כי יש סכוי שהארזיה שוב יעזוב את המקום והוא יוכל לצאת.

ואמנם כך היה, כעבור מספר שעות פנה הארזיה על עקבותיו וחזר אל המדבר.

רב אחא הרים עיניו לשמים ואמר:

"הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו".

הוא המשיך לנהוג במשנה זהירות במיוחד כאשר נוכח לדעת, כי הארזיה כבר חזר אל החוף בפעם השנייה. הוא הטא אָזניו לקלוט האם נשמעת נהמת חיות הטרף. סקר בעיניו היטב את כל האזור מדי זמן קצר, אך בכל זאת לא היה רגוע, הוא חי בפחד וחרדה. לכן מדי פעם אמר פרקי תהלים שזכרם בעל-פה והתחנן לפני הקב"ה כי כשם שהציל אותו עד היום – כך ימשיך להושיע אותו גם בימים הבאים.

כאשר חזר הארזיה בפעם השלישית – רב אחא לא היה מפתע בכלל. הוא עזב מיד את כל עסוקיו ונכנס אל הים בבטחון רב, כשהוא ממלמל בשפתיו: "גם כי אלה בגיא צלמות לא ארע רע כי אתה עמדי".

רב אחא נצל את השעות בהן הוא עמד במים לשנון תלמודו בעל-פה, הוא חזר על פרקי משניות, הרהר בסוגיות הגמרא הזכורות לו ונסה למצא להן תרוצים, ואמנם לא פעם עלה הדבר בידו, השמחה שהציפה אותו עת הצליח לפתור את הסוגיה – הייתה עצומה.

"לוי רק יכלתי", הרהר בלבו, "להשמיע את התירוץ הנפלא בפני תלמידי".

דמעות של שמחה ועצב התגלגלו על לחיו והתערבו

אלו באלו, מצד אחד הוא שמח על שהצליח לפתור את הקושיות שהיו תמוהות בעיני ימים רבים, אך מצד שני אין לו את מי לשתף בשמחתו, אין לו אפשרות אפילו להעלות את הדברים על הכתב לבל ישכחם.

הוא נזכר בתלמידי היקרים, ובמתבתא, הוא הרהר בתענוג הגדול למסור את שעוריו בפני אלפי התלמידים.

"עזור לי, רבוננו של עולם, והשיבני אל תלמידי היקרים" – התפלל מעומק לבו.

לאחר זמן מה, שוב עזב הארזיה את החוף, ורב אחא יצא מהמים.

בימים הבאים, כשראה רב אחא כי הארזיה ממשיך לחזור מדי פעם החליט ללמוד א סדרי חז"ל של הארזיה, הוא הבחין כי נעלם שעת השקיעה למשך הלילה וחזר אל החוף ביום. ליתר בטחון הוא בדק את הדבר משה כמה ימים נוספים, עד שנכח לדעת כי הוא צודק.

"חשוב מאד לדעת להכיר את המציאות ולדעת איך להסתדר איתה למרות הכל" – חשב רב אחא, ולכן החליט אף הוא לבנות את סדר יומו בהתאם: במשך הלילה היה נם את שנתו על החוף, בשעת בקר מוקדמת היה יוצא לדוג דגים למאכלו וכשהארזיה התקרב הוא נכנס אל הים כהרגלו.

לילה אחד, התקשה רב אחא להרדם, הגעגועים לבני ביתו ולתלמידי גרמו לו נודי שנה, הוא התהפך על החול מצד אחד למשנהו ורק לפנות בקר נפלה עליו תרדמה סוף סוף.

הגיע הבקר ורב אחא עדין ישן. הוא לא חש בסכנה הגדולה לישון על החוף בשעות בהן רגיל הארזיה להגיע.

הארזיה לא שנה ממנהגו, בשעה הקבועה הוא הקרב אל החוף כשהוא מבחין מרחוק ברב אחא הנם את שנתו.

המשך בשבוע הבא בעזהש"ת



לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת: **0722-81-85-82**

לְעֵלוֹי נְשָׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהֵי־אֲרִצִּיט שְׁלָהֶם חַל בְּשָׁבוּעַ זֶה

ב' תשרי - ר' אפרים ב"ר שמעון יודא ינקוביץ	כ"ז אלול - הג"ר יהודה אריה ב"ר יחיאל צבי "אור לוי" ליבוביץ
ב' תשרי - ר' חיים ישראל אברהם בהג"ר שמעון גבל	כ"ז אלול - רבי יחיאל מיכל מהורדנקה בהג"ר מרדכי יוסף משה מסוליצא
ב' תשרי - מרת מרים ב"ר חיים	כ"ז אלול - ר' יואל ב"ר יצחק אלי קאהן
ב' תשרי - מרת מרים ב"ר ישע'י גראס	כ"ז אלול - ר' זאב ב"ר שמעון
ג' תשרי - ר' שמואל ברוך ב"ר מנחם ישראל שולמן	כ"ז אלול - ר' יוסף ב"ר שלמה
ג' תשרי - ר' דוד מנחם בן דניאל	כ"ז אלול - מרת רחל ב"ר יצחק
ג' תשרי - ר' משה חיים ב"ר אליהו חלילי	כ"ח אלול - מרת חנה רחל ב"ר מנחם מנדל
ג' תשרי - הב' דוד שמחה ב"ר יחזקאל בינר	כ"ט אלול - ר' משה ב"ר לוי פרידמן
ד' תשרי - הג"ר קלמן קלונימוס בהג"ר אלימלך "דרך המלך" מפיאסעצנא	כ"ט אלול - ר' משה ב"ר לוי פרידמן
ד' תשרי - ר' יצחק בן אברהם	א' תשרי - רבי עזריאל יהודא ב"ר יעקב לעבאוויטש
ד' תשרי - ר' משה שלום בן מרדכי מאיר	א' תשרי - ר' שמואל ב"ר אפרים
ד' תשרי - מרת מזל ב"ר שלמה מזרחי	א' תשרי - מרת ח'י בלומא ב"ר פנחס שוורץ
ד' תשרי - מרת שרה שינדל ב"ר צבי חיים	ב' תשרי - רבי שמעון צבי ב"ר אברהם לידער הורוביץ
	ב' תשרי - ר' אלחנן חיים ב"ר אליהו גולדברג

קו ההגָרלות - ילְדֵי הַחֶסֶד

ילְדִים יְקָרִים בּוֹאוּ לְקִיָּם מִצֹּת חֶסֶד שֶׁל אֲמֹת, וְאוֹלֵי גַם תּוֹכּוּ בְּהִגְרָלָה שְׁתַּתְּקִים בְּסוּף הַחֶדָּשׁ!!!



077-204-9772

נִתֵּן לְהִרְשֵׁם לְהִגְרָלָה אַךְ וְרַק עַד יוֹם ד' בֶּ-12:00 בְּלִילָה

אֶפְשֶׁר לְהִכְנִס מִיּוֹדֵי שָׁבוּעַ 3 פְּעָמִים בְּהִגְרָלָה הַחֶדָּשִׁית (פֶּעַם אַחַת עַל כָּל מְשִׁימָה) וּבִסְךָ הַכֹּל עַד 12 פְּעָמִים בְּחֶדָּשׁ.

אִז קְדִימָה חִיגוּ עִשְׂשׂוּ לְקו ילְדֵי הַחֶסֶד וְהִשְׁתַּתְּפוּ בְּהִגְרָלָה הַגְּדוּלָּה!

ילְדִים יְקָרִים שִׁימוּ לִב: הִהְגְּרָלָה נִעְרַכֶּת לְפִי מִסְפָּרֵי הַטֵּלְפּוֹן מִהֶם הַתְּקַשְׁרֶתֶם, לְכֵן חֲשׂוּב מְאֹד שֶׁתַּתְּקֶשְׁרוּ בְּכָל פֶּעַם מְאוּתוֹ מִסְפָּר.

שְׁלֹשֶׁת הַמְשִׁימוֹת הַשָּׁבוּעִיּוֹת הַמְזֻכּוֹת אֲתֶכֶם בְּהִשְׁתַּתְּפוֹת בְּהִגְרָלָה:

- 1 << לומדים 2 משניות לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה.
- 2 << אוקרים בסעודת השבת דבר תורה המופיע בעלון זה
- 3 << מדליקים נר לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה (באשור ההורים בלבד!)

לתרומות והנצחות חייגו - 0722-81-85-82

פניני הפרשה

נצבים

עלון מס'

1102

שנה כ"ב התשפ"א

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

חור בלון הנפוח

כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיוך ובלבבך לעשותו – הדבר אומר דרשני, הלא אנו רואים שלא קל לקיים את התורה והמצוות, והיצר הרע בתחבולותיו מערים קשיים אין סופיים ואף מצליח לא מעט, ואיך אפשר לומר שהדבר קל?

מבאר בספר שיחות מוסר להגר"ח שמואלביץ על פי משלו של שלמה המלך: "עיר קטנה ואנשים בה מעט, ובא אליה מלך גדול וסבב אותה ובנה עליה מצודים גדולים. ומצא בה איש מסכן חכם, ומילט הוא את העיר בחכמתו, ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא" (קהלת ט'). חז"ל רואים בפסוק זה משל למלחמת היצר. באיזו חכמה הצליח האיש המסכן להציל את העיר מידי המלך הגדול והחזק? הוא גילה לתושבי העיר את הסוד, שכל המצודים הם בסך הכל דמיון פורה, והמלך הגדול מאיים ומבהיל, אך אין לו כל שליטה אמיתית עליהם. את כל הבלון הנפוח הזה – חור זעיר ובלתי נראה מסוגל לפוצץ.

אכן על ידי "בפיוך ובלבבך לעשותו" שמתעורר בפיו לתורה ולתפלה ומעורר את לבו להכיר את האמת, כל הדמיונות של היצר הרע מתבטלים ונעלמים.

הגאון רבי יהודה לייב חסמן זצ"ל מסביר במשל מדויק כיצד אור התורה מסלק את חשכת היצר: כפרי אחד לא יצא בחייו מן הכפר בו היה חי, והנה יום אחד הזדמן לעיר הגדולה בה מצוי הכל מכל כל. עבר ברחוב ועיניו הסתנוורו מהשכלולים שהתגלו לעיניו. באחת החנויות נתקל בהמצאה חדשה – פנס. כל כך התלהב מהפנטמ, עד שמיד רכש אותו. המשיך בהליכתו ומרחוק הבחין בדבר שלא ראה בימי חייו: אולם גדול בו יושבים אנשים רבים וצופים בתמונות מוקרנות על הקיר... מיד אמר לעצמו, "כזה דבר פלא לא ראיתי בחיי! חייב אני לרכוש כרטיס". רכש כרטיס, נכנס בהססנות והביט לצדדים: באולם היה הושך מוחלט, ועל הקיר נראו בני אדם כשהם הולכים, עומדים, יושבים...

מחוסר מקום, נאלץ לעמוד במרחק, והתקשה לראות בצורה ברורה את הדמויות המתרוצצות על הקיר הענק. "בטח אינני רואה ברור, מחמת החושך השורר בחדר!" חשב לתומו. לפתע נזכר בפנס שבכיסו. מיהר והוציא, הדליק וכיון אל הקיר. אך לפתע הדמויות שריצדו על הקיר נעלמו והתגלה קיר חלק וריק.

מהומה קמה באולם. צעקות זעם נשמעו מכל עבר: "נו! מה זה! מה זה!". כשגילו שהוא מחזיק בפנס, כמעט והכו אותו: "שוטה! כבה מהר את הפנס! אתה מאיר ומפריע באמצע!". והוא מיתמם בשלו "מה אתם רוצים ממני? לא מגיע לי גם לראות? הלא קניתי כרטיס בכסף מלא!".

היה שם אדם חכם, שהבין כי לא מדובר באיש רשע אלא באדם שאינו מבין את משמעות מעשיו. קם ממקומו, תפס בדש מעילו והסביר לו "כאן רואים רק כשיושבים בחושך, כשיש אור לא רואים מאומה"... והנמשל נוקב: בחשכת העולם הזה, מציג לנו היצר הרע את תאוות העולם הזה כמצג מרהיב ונוצץ. אבל כאשר מאירים קצת את הנשמה בלימוד התורה המאירה – מיד מסתלקות כל התמונות!...

דרכי הפרד"ס <small>אנשים בפיוש התורה</small>	עצה טובה
<p>שמות הפרשיות</p> <p>הפיכת רשימת שמות החומשים או הפרשיות לאימרה מוסרית וכדומה. לדוגמא: הפתגם "אחרי מות – קדושים אמור", דהיינו: לאחר מותו של אדם אין לדבר בגנותו, ויש לעסוק רק במעלותיו.</p>	<p>להורדת הלחץ שקודם התקיעות, מומלץ לפני התקיעה הראשונה לנשום נשימה עמוקה להרגעה. (הרב ישראל שינפלד).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סערון זצ"ל

"ידוע הדבר ומפורסם הענין כי היתרון שיש לאדם על שאר הנבראים הוא רק בכח הדיבור, ובלעדיו כבהמה הוא נחשב שגם היא אוכלת ושותה אבל הדיבור הוא העלוי הגדול לאדם שעל ידו יגלה אדם מצפוני לבו וחכמתו, כי הלשון הוא קולמוס הלב". (מגיד חדשות" ח"ט עמ' קצ"א)

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלוקיכם – פירש רש"י ז"ל: מלמד שכינסם משה ביום מותו להכניסם בברית. ע"כ. ונראה לענ"ד עוד לומר בדרך דרש שמושה רבינו התכוין לדברים רחוקים יותר, דאיתא במדרש אסתר על הפסוק הפיל פור הוא הגורל (אסתר ג' ז'), אמר רמי בר חמא בר חנינא: תנא, כיון שנפל לו בירה אדר שמח שמחה גדולה. אמר, נפל לי פור בירה שמת משה רבם. והוא אינו יודע שבז' באדר מת ובז' באדר נולד. עכ"ל. מכאן יוצא, שהמון שמח על שנפל הפור בחודש אדר משום שבו מת משה, אך שמחתו לשוא היתה. וזה מה שרמזו להם כאן מרע"ה באומרו אתם נצבים "היום", היינו ביום מותי שהוא ז' באדר, אתם גם "נצבים", מלשון חזק וניצב, "לפני ה' אלהיכם", כך שלא יאונה לכם כל רע, ואך שוא יחשבו המון הרשע וזרש אשתו שביום זה אין בידו יתברך להושיע אתכם ח"ו.

ועל דרך זה נראה לי עוד בס"ד ליישב מה שהזכיר כלכם ואח"כ פרט ראשיכם וכו' עד כל איש ישראל, כי הנה ראיתי במדרש רבנו בחיי ז"ל שכתב: "כל איש ישראל", מכאן שאם אחד חטא, בעווננו יספו כולם, וכן להיפך, שבזכות אחד יכולים כל הציבור להינצל. ע"ש. ולדרכנו יובן יפה הקשר לכאן, על פי הגמ' במסכת מגילה (דף י"ב ע"א) שדרשה על הפסוק "לעשות כרצון איש ואיש", "איש" זה מרדכי שנאמר איש יהודי. ע"ש. וזהו מה שאמר מרע"ה "כל איש ישראל", היינו כולכם תזכו להיות בזכות "איש ישראל", היינו מרדכי שנקרא איש, ובזכותו תנצלו מהרעה שתיחרש ביום זה שאני נפטר. וכן תמצא סופי התיבות "כלכם לפני ה' אלהיכם" עולים בגימטריא המון, וראשי התיבות "ראשיכם שבטיכם זקניכם" הן אותיות זרש לרמזו להאמור, שהמון זרש יחשבו שנצחו בזה שנפל הפור בחודש אדר. אך לעומת זאת תמצא ראשי התיבות "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל" עולים בדיוק נמרץ כמנין אסתר, לרמזו שבזכות אסתר אתם נצבים היום.

ועיין בפירוש רש"י שכתב בשם מדרש אגדה: למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות? לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתים חוץ מ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם, ואמרו: מי יוכל לעמוד באלו? התחיל משה לפייסם: אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימים לפנינו. ע"ש. ולפי דרכנו יומתק, שירמזו להם שגם בעת צרת אחשוורוש יבטחו בה' ויחזרו בתשובה ואז מובטח להם שתתבטל גזירת הכליה, וכמו במדבר שהכעיסו ישראל לפני הרבה אך לאחר שחזרו בתשובה ריחם עליהם. גם יובן יפה הסיום שאומר להם מרע"ה "ולא אתכם לבדכם אנכי כורת את הברית הזאת ואת האלה הזאת, כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום", שרמזו להם שהברית הזאת הינה לכל הדורות, וכמובן גם התשלום והשכר בעד הברית שמור לכם לעד ולעולם. ובודאי כמו שה' לא עזבכם עד היום כך גם לעתיד לבוא לא יעזבכם. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

דע את האויב

הסבא מקלם היה אומר: איך יתכן שאדם יגור עם חברו עשרות שנים בחדר אחד, וכאשר ישאלו אותו התכיר את האדם הזה, יאמר לא אכירנו...

יצר הרע שוכן בלבו של האדם כל חייו, והוא בקושי מכיר אותו ולפעמים גם מתכחש לקיומו.

על כן, חז"ל מנו לנו שבעה שמות של יצר הרע, שמהם ניתן להבין את תכונותיו השונות ואופני פעולתו (סוכה נ"ב ע"א).

רבנו הרמח"ל בספרו "דרך עץ חיים" מגלה כי ידע הוא כח ו"ידיעת האמת מחזקת את הנשמה ומרחקת ממנה את היצר הרע, ואין דבר שמחליש את כוחות הנשמה כנגד היצר הרע כמו חסרון הידיעה, ואם היתה הידיעה רחבה ועומדת על לב בני האדם, לא היו חוטאים לעולם."

כל צבא טירון יודע שכדי לנצח במלחמה, יש צורך לאסוף כמה שיותר מידע על האויב, להכיר את אופיו, חוזקותיו וחולשותיו, דרך הלחימה שלו וטכסיסיו. אף מדינה מתוקנת לא תוציא את חייליה לשדה הקרב בטרם תלמד היטב את האויב, תכיר את שטחו, את מטרותיו, ואת אמצעי הלחימה שלו. רק לאחר איסוף כל הנתונים ניתן יהיה לתכנן מהלכים מתאימים, ולצאת באופן פעיל למלחמה. מי שיוצא להילחם ללא הכנה מוקדמת, ויורה לכל הכיוונים ללא אבחנה, בודאי לא ישאיר לעצמו סיכויים רבים לנצח.

ואם במלחמה גשמית כך, על אחת כמה וכמה במלחמה החשובה והקשה ביותר בחיי האדם - מלחמת יצר הרע וחילותיו. אדם שמחליט להתחזק במשהו, מבלי להשקיע מחשבה ותכנון, מבלי לבדוק את החולשות שבהם יצר הרע יכול להביס אותו - מהר מאד יפול ויטיאש.

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

לפני מלכים יתייצב

מכיר בטענת החזקה "שעול אלקנדיל", ואין לרב כל סמכות לחייב את השוכר בתשלום כלשהו".

רבי ישועה התעלם מדברי שליח המלך, וצוה במפגיע על השוכר הסרבן לבוא לפניו. משזה בא חייבו על פי דין תורה לשלם לשוכר הראשון את חלקו בעד חזקת הבית כנהוג. השוכר שידע מהציווי החד משמעי של המלך, השתומם והרהיב עוז ואמר: "רבי, הלא שלח אליך אדוננו המלך שליח לאמר, שאין המלך מכיר בטענת החזקה, וכיצד תחייבני להמרות דברי מלכנו ירום הודו?!"

תשובת רבנו היתה קצרה וחדה כתער: "אדונך איננו מכיר בחזקת שעול אלקנדיל, אך אדוננו מכיר. הזדרז ושלם חובך לדייר הראשון!..."

השוכר העיקש מיהר לספר לאמו הטבחית, וזו הלכה רכיל ומסרה דברים כהווייתם למלך. המלך שהעריך מאוד את רבי ישועה, נדהם לשמוע שהרב העז לבטל כך במחי יד את דבריו, והוא התמלא בכעס מהול בעלבון. לאחר ששככה מעט רוחו, התיישב בדבר והגיע להבנה כי כנראה דברי הרב לא נמסרו בצורה נכונה, ולבטח חלה כאן אי הבנה. קרא אליו את השוכר ופקד עליו: "מסור לי שוב את דברי הרב במדויק, אל תפל דבר!"

השוכר הנרגש מסר את דברי רבי ישועה מלה במלה: "הרב אמר לי כדברים האלה, אדונך אינו מכיר בטענת הדלקת הנר, ואדוננו מכירה".

הרהר המלך רגע ושניים, וחיוך גדול התפשט על פניו: "יפה אמר הרב, אדונך אינו מכיר בטענת הדלקת הנר, הוא המלך אשר באמת אינו מכיר את מנהג החזקה, אבל 'אדוננו מכירה' הוא משה רבנו ('סאינדא מוסא', שגם המוסלמים מאמינים בו), והוא צוה ליהודים לקיים את מנהג החזקה, על כן איפוא, מהר ושלם חובך לבעל החזקה..."

בזמן הגאון רבי ישועה בסיס זצ"ל, מקובל היה בתונס שהשוכר הראשון ששכר מגוי דירה או חנות, היה קונה לו בנכס "חזקה" לעולם, וגם אם בא במקומו דייר חדש ששוכר את הנכס מיד הבעלים, חייב היה לשלם גם "דמי חזקה" לשוכר הראשון. חזקה זו נקראה בערבית "שעול אלקנדיל" (הדלקת הנר), כלומר: דמי שכרו של הראשון שהדליק את הנר בבית, ובכך קנה בו חזקה לעולם. מנהג זה נתקן כדי לרסן את תאוות הבצע של המשכירים הגויים, שהיו נוהגים חדשים לבקרים להעלות את מחירי הדירה לשוכרים, באיום שימצאו משכיר יהודי אחר שישלם יותר. בגלל תקנה זו שמחייבת מס גם לשוכר הראשון, היה קשה לגויים למצוא משכירים אחרים שישלמו גם מחיר גבוה וגם מס.

אנשי הקהילה הקפידו לקיים את התקנה ככתבה, אך בכל כלל יש יוצא מן הכלל.

אחד מבני הקהילה פנה לגוי שבבעלותו דירה שמושכרת ליהודי אחר, הציע לו סכום גדול יותר, וכך התיישב בבית במקום השוכר הקודם. השוכר הראשון דרש ממנו לשלם לו לפחות את המס הנהוג, אך השוכר החדש הוסיף חטא על פשע וסרב לשלם לו.

בצר לו, פנה השוכר הראשון בתלונה אל רב העיר הגאון רבי ישועה בסיס, והרב שלח את שליח בית הדין להזמין את השוכר השני לדין תורה.

כיון שידע הלה את אשר נגזר עליו, לא התייחס להזמנה, ובמקום זה זמם לעקור לגמרי את התקנה. אמו עבדה כטבחית בבית הביי מלך תוניסיה, והוא ביקש ממנה לבוא לפני המלך ולבקש מלפניו לבטל את התקנה של היהודים.

המלך ששמע על התקנה, זעם על הסמכות שנטלו הרבנים לעצמם בלי רשותו, ומיד שלח את משרתו שימסור לרבי ישועה בזו הלשון: "הוד מלכותו אינו

☺ זה כא 3חוק! ☺

מוספרים שפעם נכנס לאדמו"ר בעל לב שמחה' מגור אחד מחסידיו, ושאלו שאלה בנוגע לבעל-תשובה שהוא מקרב. בתוך הדברים עלה חשש בלבו שמא האדמו"ר חושב שהשאלה נשאלת עליו עצמו, ולכן מיהר להבהיר: "לא, לא אני הבעל-תשובה".

"ומדוע באמת לא?... שלח בו הרבי מבט נוקב..."

☺ 3חוק 3חוק אכא... ☺

אנשים שנולדו שומרי תורה ומצוות, בטוחים לפעמים שהמושג לחזור בתשובה אינו קשור אליהם, הם הרי אינם "בעלי-תשובה"...

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א
(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: האם יש בעיה לשבת בבית מדרש בישיבה מזרחית, כשהדבר נוח לי יותר ומוסיף לי הרבה לריכוז (ראיתי תמונה ובה אנשים יושבים כך בבית הכנסת אלגריבה בג'רבא)?
תשובה: כך ישבו בג'רבא ולא בארץ ישראל. עלת לקרתא זיל בנימוסה.

שאלה: איך לנהוג עם יהודי הנמצא בתהליכי חזרה בתשובה, שמתעקש לשהות בלי כיפה בשעות התפלה והשיעורים, באומרו שאינו מבין טעם לזה?
תשובה: יש ללכת אתו לאט לאט, ולפחות להקפיד שלא יוציא ברכה או פסוק מפיו בגילוי ראש (אולי כשיראה דברי מרן בש"ע סי' צ"א סעי' ג' "שיש למחות שלא ליכנס בבית הכנסת בגילוי הראש" יקבל).

שאלה: בשנים האחרונות נוהגים אצלנו בראש השנה בזמן חזרת הש"ץ לרקוד במעגל תוך כדי שירת קטעים מחזרת הש"ץ. האם יש בעיה בכך?
תשובה: כבר נפסקה הלכה בש"ע [סי' של"ט סעי' ג', ובסי' תקכ"ד סעי' א'] שאין מרקדין בשבת ויום טוב חוץ מיום שמחת תורה.

שאלה: מה עדיף, לקרוא ספר תהלים אחד בכל יום של ראש השנה עם טעמים ובנחת, או שני ספרי תהלים בכל יום ללא טעמים ובמרוצה?
תשובה: לקרוא פעם אחת ובנחת עדיף. וכך כתב בברית כהונה [ערך ראש השנה אות ח"י]. וידוע הרמז: אל תסתכל בקנקן (300 מזמורי תהלים, ק"ן-ק"ן) אלא במה שיש בו.

שאלה: האם אומרים "שלום עליכם" ו"אשת חיל" בראש השנה, יום טוב, ושבת חול המועד?
תשובה: אין מנהגנו לומר גם כשחל יום טוב בשבת. ויש שנוהגים לומר ביום טוב וחול המועד שחלו בשבת, רק לא בראש השנה.

שאלה: במדה וישנם מספר פירות חדשים בסימני ראש השנה, האם אפשר להביאם לסירוגין על מנת לברך על כל אחד ואחד שהחיינו, או שזו ברכה שאינה צריכה, ויש לפטרם בברכת שהחיינו על הקידוש?
תשובה: אפשר להביא לסירוגין, ואין חוששים ביום טוב משום ברכה שאינה צריכה.

שאלה: בראש השנה שמברכים שהחיינו על הכוס, האם נפטרו הפרות החדשים שיאכל בהמשך?
תשובה: אל תביא את הפרות החדשים בשעת הקידוש, ותרויח עוד ברכה.

שאלה: יש מיוצאי ג'רבא שנוהגים לאכול הסלט הנקרא "משיר" (פלפל חריף ועוד) ביום השני של ראש השנה, בטענה שהיום הראשון דין והשני רחמים. האם נכון הדבר?
תשובה: אמת שיום שני דינא רפיא, אבל לא רחמים.

שאלה: האם מותר להתפלל ולבקש על זיווג הגון בראש השנה ובתפלות החג?
תשובה: מותר.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל



ורב מאמינים

עלוך שבועי מבית 'בני אמונים'

פניני אמונים פניני אמן ותפלה על הפרשה

התורה והמצוות והפציי שמים ממקמים בסוף סדר עדיפיותיהם, מכל מקום "משם יקבצו ה' אלקיך ומשם יקחך" - רוח ה' שעודה מפעמת בהם תקבצם ותקחם לבוא לפניו ולעבדו.

קדם הנביא'

אף הגויים ישמחו בגאלת ישראל

"והביאך ה' אלקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה והיטבך והרבה מאבתיך" (ל ה)

מפני מה יזכו ישראל לברכת "והיטבך והרבה מאבתיך", וכי טובים הם מאבותיהם?

באר ה'חתם סופר:

כיון שפרשתנו מדברת על ענין התשובה כפתוב לעיל (פס' ב): "ושבת עד ה' אלקיך... בכל לבבך ובכל נפשך", והרי לשבים מאהבה הבטח שזדונותיהם יפקכו לזכיות (ימא פב), נמצא שבאותה העת יעפילו ישראל לדרך גבוהה יותר משהגיעו אבותיהם, לפי שצדקת האבות אינה כעמק חטאי הבנים. ולפיכך מובן מפני מה יגדל שכרם משל האבות.

עוד פרש:

מבחינת עצם השפעת הטובה ייטיב הקדוש ברוך הוא עם הבנים כפי שהיטיב עם האבות, וכמפרש להלן (ל ט): "כי ישוב ה' לשוב עליך לטוב פאשר שש על אבותיך", וההטבה היתרה על האבות המבטחת כאן תהיה שלא ירדפום הגויים בראותם את כל הטוב המושפע עליהם. שבועד האבות סבלו מרדיפות והצקות מצד הסובבים אותם שקנאו בטובות הגדולות שהשפיע הקדוש ברוך הוא על ישראל, פאשר ייטיב עמנו הקדוש ברוך הוא לעתיד לבא, ישמחו הגויים בטובתנו, כפתוב (זכריה ח כב): "ב'ימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים והחזיקו בכנף איש יהודי לאמר גלכה עמכם".

על התגשמות הבטחה זו, מבקשים אנו במשך כל עשרת ימי תשובה בתפלת שמונה עשרה: "וכתב לחיים טובים כל בני בריתך; וכל החיים יודוך סלה" - על אף שרק אותנו "בני בריתך" תכתב לחיים טובים, לא יקנאו בנו הגויים הסובבים אותנו, אלא "וכל החיים" אף אלו שאינם "בני בריתך" יודוך סלה".

תורת משה ד"ה ואמר ד"ה כי ישוב

מאה ברכות מגנות ממאה קללות

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם" (כ טו)

"למה נסמכה פרשה זו לפרשת קללות? לפי ששמענו ישראל מאה קללות חסר שתיים בפרשה זו, חוץ מארבעים ותשע שנאמרו בתורת כהנים, מיד הוריקו פניהם ואמרו: מי יוכל לעמד באלו?! מיד קרא אותם משה והיה מפיוסן ב'דברים' (תנחומא א).

הרוקח (ס' טכ) כתב שהמברך מאה ברכות נצול ממאה קללות; תשעים ושמנה הפתובות בפרשת כי תבא ושתים נוספות שנגמזו בפסוק (דברים כח סא): "גם כל חלי וכל מכה".

אמר הראב"ד רבי משה שטרנבוך:

חכמים (במ"ד יח כא) כבר גלו לנו שאמירת מאה ברכות מדי יום מצילה אותנו מפני מגפה, אולם בדברי הרוקח יש חדוש שאמירת מאה ברכות מגנה לא רק מפני מגפה, אלא זוהי סגולה כללית להנצל מכל 'מאה קללות' שבתורה.

ומעיד הגר"מ שלפני שנים רבות, כשהיתה עת צרה בארץ ישראל, השתתף בעצרת תפלה שהתקיימה בראש העין במעמד אחד מגדולי מקבלי יהדות תימן שהיה זקן מפלג. והעיד אותו זקן כי פך נהגו יהודי תימן בכל עת צרה, להתחזק ולהקפיד על אמירת מאה ברכות בכונה, ובזכות זאת אכן זכו לראות ישועות גדולות.

באורים והנהגות'

רבי צבי הירש פרבר מרובני לונדון הגיע פעם לבית מדרשו בראש השנה והתרגש לראותו מלא מפה לפה ביהודים רבים שהגיעו לשפך ש"ח ביום הדין, וביניהם גם יהודים הרחוקים מאד משמירת תורה ומצוות. נענה ואמר: מה מביא יהודים שהתרחקו משמירת תורה ומצוות לבוא לבית הכנסת בימים הנוראים, וכי השלטונות כופים זאת עליהם? אין זאת אלא שמתעורר בלבם הניצוץ היהודי, אותו ניצוץ שגם אלפי שנות גלות, נדודים קשים ויסורים מרים לא יצליחו לכבות.

עבדה פלאית זו נרמזה בפסוק שלפנינו: "אם יהיה נדחך בקצה השמים" - גם אלו שנדחו מקוים

'במקום שבעלי תשובה עומדים...'

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וזקניכם ושריכם כל איש ישראל" (כ טו)

פרש השפת אמת:

אמר משה לישראל: "אתם נצבים היום כלכם", רק אתם זכיתם להיות נצבים לפני ה' ולא אני. שכן אתם חטאתם בעגל וזכיתם לחזור בתשובה ולתקן חטאתכם, ואמרו חכמים: "במקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים" (ברכות לד ב). 'שפת אמת' תרל"ט

קיים המצוות מקדש את המושבות

"הנסתרת לה' אלקינו והנגלת לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת" (כ טכ)

אמר בעל היסוד העבודה' מסלונים:

אם רצונך שמוחשבות לבך הצפונות והנסתרות תהיינה טהורות ומקדשות "לה' אלקינו", הדרך לכך היא: "והנגלת לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת" - לקיים את המצוות המעשיות שנוצטוונו עליהן בתורה, שקיימנו מטהר ומקדש את מושבות לב האדם. כפי שאנו אומרים בגוסס ברכות המצוות: "אשר קדשנו במצוותיו..."

תורת אבות'

לשוב בתשובה על צער השכינה

"והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחה ה' אלקיך שמה; ושבת עד ה' אלקיך" (ל א-ב)

פרש רבי אליעזר הלוי הורוביץ מטארניגראד:

אם תשיב אל לבבך ותתבונן בעבדה פי: "בכל הגוים אשר הדיחה ה' אלקיך שמה", פמאמר חכמים (מגלה כט א): "בא וראה פמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שבכל מקום שגלו - שכינה עמהו", אזי יגדל צערך על גלות השכינה יותר מאשר על גלותך שלך. וקיים פך: "ושבת עד ה' אלקיך" - שתשוב בתשובה שלך בגלל צער השכינה ולא בגלל צערך שלך.

נעם מגדים'

רוח ה' מפעמת גם בקרב הרחוקים

"אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך" (ל ז)

"שחר אנקשך צורי ומשגבי"



אבינו מלכנו חזונו בתשובה שלמה לפניך העונה אמן בראוי פותחים בפניו שערי תשובה

(הר"ם ק' רבי שלמה ממרליו, 'בית אהרן' ר"ח).



אבינו מלכנו חמול עלינו ועל עוללנו ומפנו ענית אמן מעוררת חסדים ורחמים על ישראל

(ספר המפאר עמי ב'ב).

יהודי יקר! רצונך שיפתחו בפניך שערי תשובה וישועה?

הקדם לבוא לבית הכנסת מדי בקר לאמירת ברכות השחר בתכריתא ובכך תזכר אמנים רוב, ששגב מעלתו ישמר לזכרוך כיום הדין הקרב וכן עלינו לטובה ולברכה.



אוצר אמרות נפלאות על הקשר שבין אמן לחזרה בתשובה

תשובה גדולה על אי עגית אמן

שלמה.

אחד המכשולים העומדים בפני המבקש לשוב בתשובה הוא התמקדותו בחטאים הנראים בעיניו פמשמעותיים, בד בבד עם התעלמותו מחטאים הנראים בעיניו כקלים. דגמה לכך היא עגית אמן. יש הטועים לסבר שאין צורך לשוב בתשובה על אי עגית אמן, אולם המקבל רבי מאיר הכהן פאפירש מגורי האר"י מגלה כי כה חמור עוון זה, עד שיש לעשות תשובה גדולה עליו. ואלו דבריו:

"צריך תשובה גדולה למי שאינו עונה אמן - ואף שרק פעם אחת לא ענה - דהינו כששמע איזה ברכה אפילו על פרי, או שמברך חברו על איזה מצוה, ומכל שכן בתפלת הש"י... ובדאי 'אשמונו' שבלב יום יוריד דמעות על אותו אמונים שלא ענה".

אור הש"ר ז יח-ט

דרשות לחם שלמה לשבת שובה

אמן - יותר מאלפי תעניות

בספר 'שומר אמונים' מיוחד המחבר פרק שלם בשם 'פתחו שערים' על שגב מעלת עגית אמן. בתוך דבריו כותב המחבר משפט מרעיד לב: "אם יאה נזהר בכל פרטי בחינת אמן של 'הא שמה רבא' המובא בזה המאמר, אז בלי ספק שיהיה לו תקון הנפש ביתר שאת, יותר מכל אלפים תעניות בלי שעור. ויתקשר נפשו בשירש העליון, ומסיר החלודין והפסלת מנפשו, ורוחו ונשמתו".

'שומר אמונים' מאמר 'פתחו שערים' פרק טו

אמן - התחלת התשובה

דרש ראש הישיבה רבי אהרן קוטלר:

התחלת התשובה צריכה להיות דוקא בפעולות הטובות שאנו עושים - בכך שנקפיד לעשותן כהגון. דבר זה אפשרי בשיטת לב מעשה, ובפרט בדברים שאדם דש בעמליו ומזלזל בהם, אף שהם חמורים מאד, לדגמה בעגית אמן; הרי כמה הלכות נשנו בזה, והכל יודעים עד כמה החמירו חז"ל (ברכות א מ א) באופן מבהיל בעגית אמן שלא כהגון. ואפשר להבין מזה עד כמה חמור חטאו של מי שמבטל עגית אמן לגמרי.

'משנת רבי אהרן' מאמרים ח"ב עמ' פ

עגית אמן שהחזירה בתשובה

העיד אחד מתלמידיו של המשפיע המפורסם, רבי אליהו ראטה, נאמן ביתו של האדמו"ר רבי שלמה מאזעיהל:

רבי אליהו היה מרבה לזרז את שומעיו ולעורר אותם לחשיבות אמירת ברכות ההגיון בקול. אף הוא ספר פעם על תוצאה טובה שצאה מיכת הנהגה זו:

היתה לו קביעות להכנס בכל יום לקיוסק ששיכן בקרבת ביתו, לשתות שם כוס משקה ולברך 'שהכל' בקול רם באזני המוכר, יהודי מרחק מתורה ומפצוות. לאחר זמן מה שנהג כן, ערך המוכר חשבון נפשו: אם יהודי כה חשוב מגיע לכאן בכל יום ומברך בקול, אין זה מן הראוי לעמד כנגדו בגלוי ראש ולא לענות אמן. הוא השיג לעצמו כמה, ומאז בכל פעם שברך לפני רבי אליהו, פסה את ראשו וענה אחריו 'אמן'. פעולות אלה השפיעו מאד על נפשו, ולא עברו ימים רבים עד ששב בתשובה שלמה. הרי לנו, עיס רבי אליהו, שעל ידי אמירת ברכה בקול ועגית אמן אחריה נתן לשונות ליהודי את כל מהלך חיי ולקרב להשם יתברך.

איש חסיד היה [תולדות רבי אליהו ראטה] עמ' רלא

אמן - הדרך לחזרה בתשובה

דרש רבי שלמה זלמן ארנרין רבה של שאמלוי:

בגמרא (יומא פו ב) מבאר שתשובתו של האדם תשלם רק לאחר שזידמן לפניו אותו הקטן שחטא בו, באותו מקום ובאותו זמן שחטא, וכאשר אז תגבר ולא יחטא יוכח כי תשובתו אמיתית. על פי זאת יש לומר, כי אדם החפץ לשוב בתשובה שלמה עליו לקיים מצוות באותה תבונה שבה חטא. לפיכך מי שעבר עברה בפנהסיה ובעוה פנים, תקנתו תהיה כאשר מדה כנגד מדה יתפלה ויגנה 'אמן' בקול בבית הכנסת, מבלי להתבייש מפני המלעיגים עליו. אם יעשה כן, יוכיח בכך ששב בתשובה

וכל מאמינים שהוא לבדו הוא

אל אותו נגון מרטיט שבו לנה את אמירת ה'ברכה' בלילות ראש השנה ויום הכפורים, הרחק הרחק, אי שם בארץ הקדש. הזכרון גרם לו לפרץ רגשות, אף רבי שלום הדחיקו והתכנס מיד אל מלות התפלה, כשהוא מכריז בנעימה ובדבקות: "כי הם חיינו... ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים..."

את תפלת שחרית התפלל ר' שלום כותיקין, כהרגלו מימים ימימה, כאשר כל נגון ונגון שב והזכיר לו את התפלה הירושלמית שאין לה תחליף והעצים בלבו את תחושת הגלות ויסוריה.

בהפסקה הקלה שבין שחרית למוסף נגשו ראשי הישיבה אל ר' שלום והפצירו בו בתחנונים כי יזיל לכבדם ולעבר לפני העמוד לתפלת המוסף. ר' שלום התלבט ולבסוף נעתר, והתרגשות בקרב המתפללים גאתה לשיא; הקלה היא בעיניכם, להשתתף בתפלתו של בעל תפלה כה מפלא...

החזן הכריז 'אשרי', והקהל כולו - 'בעלי בתים' יראים ושלמים, לצד צערי הצאן ותלמידים הישיבה, נסחפו אחרי ברגשות קדש. ר' שלום החליט שלא לומר ולו על תג אחד מנשח התפלה שבו היה רגיל, והקהל, על אף שלא הרגל בתפלה כה ארצה ומסולסלת, לא הצטער אף רגע על הזמן ההולך ומתארך.

את חזרת הש"ץ החל ר' שלום בקול נמוך שהלך וגבר, הלך וסער ככל שקרב אל הקדשה. וכשהחל באמירת 'קדשה' הצליח להרעיד את אמות הספים. ממש כמו ב'חברון', הקהל כולו, מנער ועד זקן נענו אחריו בקריאה אדירה: "קדוש, קדוש, קדוש... ברוך כבוד ה' מקומו".

הקהל כולו מאנשי שיבה ועד בחורי הישיבה נסחף אחר בדבקותו של ר' שלום, עד שהשבחית הגויה ששהתה בבגין סמוך תמהה על הסער שפקד את בני הקהלה.

רבי שלום המשיך בלהט תפלתו: "אלקיני ואלקי אבותינו היה עם פסיות... העומדים לבקש תפלה ותחנונים..." כשלתפתע נרתע לאחוריו.

לצלצול פעמונים זר ומנוכר חדר לפתע מבדד לחלוות בית המדרש. צלילים של טמאה מהכנסיה הסמוכה הפריעו לנגון תפלתו הזך והטהור של ר' שלום. לבו הגדול נשבר בקרבו לרסיסים, והוא לא יכול היה להמשיך.

הקהל הביט לעברו בהשתאות. אונם של תושבי המקום התרגלה זה מכבר לצלילים אלו, אולם אונם של ר' שלום רגישה היתה. אך בקשר לב הצלילים להתעלות ולכבש את הסערה שהתחוללה בלבבו, וכשהוא המשיך לבסוף ב: 'גשים מול ארון הקדש באימה, לשכך פנס וחקו', פרצו המלים מפיו בנעימה חדשה, ששולבה בתוכה שלווה ופחד, יריאה ומלכות.

כאשר שב רבי שלום לירושלים, ישב בחדרו עמוס הספרים והתאים את המנגינה החדשה לפיוט 'וכל מאמינים'. הוא חש שהיה בכך כעין תשובת המשקל לאותה הפרעה צורמת שחקה בתפלת המוסף שהתפלל בארץ נכר. תחת צלצולי הכפירה, נגן רבי שלום נגון של אמונה תמימה, 'וכל מאמינים שהוא לבדו הוא...'

'שיח שמואל' עבודת והנהגות עמ' תקכו

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"פרשת נצבים"

עורך: הרב יוסף ברנר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

בהם עוונות שצריכין מרוק – נפרע מהם מעט מעט, ואם לא יפקדם עוד זמן רב, יתרבו כל כך עד שיתחייב העולם כמעט כליה הלילה. נמצא שהיום הנכבד הזה הוא קיומו של עולם, ולכן ראוי לעשות אותו יום טוב ולהיותו במנין מועדי השנה היקרים...

וזהו הרמז בפסוק הנ"ל: "ושבת עד ה' אלקיך" – תעשה תשובה עד אותו יום שה' אלקיך נתן לך הוא "ראש השנה" שבו כדברי החינוך האמורים: מחסדי האל על בראויו לפקוד אותם ולראות מעשיהם יום אחד בכל שנה ושנה, כדי שלא יתרבו העוונות, ויהיה מקום לכפרה.

אך המעיין בפסוק, יראה, שאין מספיק תשובה ופשוט במעשים, אלא הדברים צריכים להיות "בכל לבבך ובכל נפשך". אך עושים זאת, אך מגיעים לכך? אולי נבין זאת מהסיפור הבא:

היה זה כאשר החל להתקרב הרה"ק בעל ה"תולדות יעקב יוסף" מפולנאה זי"ע אל רבו ה"בעל שם טוב" ה"ק זי"ע, כאשר יום אחד, שעה שישב במחיצת רבו הבעש"ט והאזין לרוזים נעלמים שנגלו לפניו, הדר אל החדר בעל מלאכה נוכרי, מן המסוככים בעיר, בתורו לעצמו מקור לפרנסת יומו. "רבינו", קרא ללא הקדמה וללא גינונים, "משהו לתקן – יש?"

"לא! איין" – פטרו הבעש"ט כלאחר יד, מבלי להסיה דעת מעיסוקו עתה בדברים העומדים ברומו של עולם.

"רבינו, במטותא!" – אור הנוכרי עוז – "וואיל נא לפשפש, בודאי ימצא דבר מה הטעון תיקון!"

עיניו של הצדיק כמו באחת, ואוזניו נזקפו בהתפעלות. הוא ההווה באצבעו אל עבר תלמידו "בעל התולדות", כמבקש לרמוז לו: "הסכת ושמעו! דברים גדולים נישנו כאן!"

הוא פטר מלפניו את הגוי הטרדן, ופנה להסביר לרבי יעקב יוסף את פשר התפעלותו:

"ננו? השמעת את דבריו של הגוי הלזה? – 'הואיל נא לפשפש, כי אז בודאי תמצא דבר הטעון תיקון' – כך אמר – ואכן, הצדק עמו! האדם חייב להיות כל ימיו בתשובה. כל כולו לא נברא אלא לתקן, יש ונדמה לו לאדם, כי הגיע כבר אל השלימות, וכי פגמים לתיקון איין, או אז, משתלח אליו מסר ממרום, לעתים אפילו בידי פועל בטל נוכרי כגון זה, לאמור: פשפש – ומצא!..."

גביני עיניו העבותים של בעל ה"תולדות" התכווצו בעוצמת העיון. מורת רוח כלשהי הסתמנה על פניו הרושי יגיעת המוח – משמע, אין הדברים נקלטים בקרבו בשופי, איזשהו קושי ניצב בדרכו.

"במה הינך מתקשה?" – קרא הבעש"ט את המחשבות ממצה תלמידו. "היתכן?!" – רשפו שפתותיו של הגאון, וכולו טובל ביגיעת מוחין קשה – גוי עלוב, ערל טמא, ישמש שליה להעברת מסרים מעיאל לתנא, על אודות דברים שהם מכבשונו של עולם? אתמהו!..."

"מה הרעש? הרבה שלוחים למקום" – השיב הבעש"ט בניהותא – "כלום ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלה? והלא כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה, העוסק בתורה! כשם שיכולים בעלי חיים לשמש כשליחים, כך יכול גם ערל זה לשמש שליח! אין האדם צריך, אלא להדר את אוזניו ולהרגיל עצמו להאזין לכל הבריאה כולה, כי אז, לא יחדל משמוע מסרי-על שכאלו, על כל צעד ושעל, כאלו המכוונים אכן אליו ואל נשמתו דייקא, והמסוגלים להדריכו בנתיבי יושר אלי שלימות הנפש ועבודת הבורא!"

"דעתי קצרה מלהבין דברים אלו!" – התלבט התלמיד הגדול, בין תפימותו לבין הדברים ששמע – "אינני מסוגל לקלוט אפשרות שכזו, כי יבואו מסרים עילאיים משמי השמים, מלופפים בתופעות הומטריות אשר על פני האדמה!..."

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל (בט, ט)

"אתם נצבים היום" – 'היום' דא ראש השנה (זוהר הק). מליצה נאה להמליץ טוב על כלל ישראל בערב יום הדין אמר כאן הגה"ק בעל ה"תפארת יחזקאל" זי"ע: דאיתא בגמרא (ראש השנה מז ע"ב) "אמר ר' כרוספדאי אמר ר' יוחנן: ג' ספרים נפתחין בראש השנה, אחד של רשעים גמורין, ואחד של צדיקים גמורין, ואחד של בינונים. צדיקים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, רשעים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה, בינונים תלויין ועומדין מראש השנה ועד יום הכיפורים, וזו נכתבין לחיים, לא זכו נכתבין למיתה".

וכאמור, ידוע מהזוהר הק' שתיבת "היום" רומזת לראש השנה כמו שנאמר: "יהי היום ויבואו בני האלקים להתייצב על ה' ויבוא גם השמן בתוכם" (איוב א, ו).

הנה נפסק להלכה: במקום שכתוב שלושה לשונות "כלל ופרט וכלל", אי אתה דן אלא כעין הפרט.

וזה פירוש הכתוב: "אתם נצבים היום" – דא ראש השנה, "כלכם" – כלל, "ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם" – פרט, "כל איש ישראל" – הור וכלל, וממילא, אי אתה דן אלא כעין הפרט, ומה הפרט – "ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם" בודאי שנכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, כי הרי צדיקים גמורים נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, אף הכלל שהם הבינונים ושאר העם, יהיו נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים טובים...

ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו (ל, ב)
הקשה כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א: אם אדם הגיע למצב של "ושבת עד ה' אלקיך" אז ודאי "ושמעת בקולו" – ששומע בקול ה', וכי אפשר לשוב לה', בלי לשמוע בקולו? ואם כן מה הם כפל הדברים "ושבת עד ה' – ושמעת בקולו"?

ותירץ כדרכו באופן נפלא: דידועים דברי הו"ל (אבות פ"ו ב) "בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר הורב ומכרות ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה". וכן מובא בזוהר הק' (נשא דף קכ"ו) "בכל יום יוצאת בת קול ומכרות שובו בנים שובבים".

והקשה ה"בעל שם טוב" הקדוש זי"ע: ממה נפשך, אם הבת קול מיועדת בכדי שהבריות ישמעו אותה, אם כן למה אנו לא שומעים זאת, ואם היא לא בכדי שנשמע אותה, אז למה יוצאת בכלל בת קול?

ותירץ שלכל יהודי בכל מצב שהוא, עובר בקרבו במשך היום שבריר שניה של התעוררות תשובה פנימית. שבריר שניה זה, מגיע לאדם ע"י ה"בת קול" שיוצאת בכל יום, ועל האדם מוטל ליישם את התעוררות תשובה זו, ולהביאה לידי מעשה. עד כאן דברי הבעש"ט הק'.

ועל פי זה תירץ מרן אדמו"ר שליט"א את דברי הפסוק: "ושבת עד ה' אלקיך" – על היהודי לחזור בתשובה לבורא עולם. ואיך הוא יזכה לכך, ע"י "ושמעת בקולו" – שהאדם יישם את הבת קול למעשה...

ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו ככל אשר אני מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך (ל, ב)

לא בכדי נקרא פסוק זה המדבר מענייני התשובה (ובכלל כל הפרשה הזו שהרבה דברי מוסר ותוכחה יש בה) בשבוע שלפני ראש השנה. כי הרי ידועים דברי "החינוך" (מצוה ש"א) וזה לשונו:

"מחסידי האל על בראויו לפקוד אותם ולראות מעשיהם יום אחד בכל שנה ושנה, כדי שלא יתרבו העוונות, ויהיה מקום לכפרה, והוא 'רב חסד' מטה כלפי חסד. וכיון שהם מועטים – מעביר עליהן, ואם אולי יש

"אינך רוצה להבינו" – חייך הצדיק לעומתו בחיבה – "מתעקש אתה ועומד על דעתך! לכשתרצה לקבל, תיווכח לדעת, עד כמה יכול ומסוגל אתה גם להבינו..."

משסימו לעסוק בעניניהם הנאצלים, יצא בעל ה"תולדות" מבית הבעש"ט לשוב לבית המדרש. בדרך, נטפל אליו בעל עגלה נוכרי אחד, וביקש ממנו להטות שכם ולסייע לו בדחיפת עגלתו העמוסה, אשר גלגליה שקעו בחול הרך.

"אינני יכול!" – השיב הרב במאמר הטון, והמשיך לו הלאה בדרך. "אודה, כמה שיכול אתה" – פער הגוי את פיו בקריאה של זעם – "אלא שאינך רוצה! לו רק רצית – יכולת, ועוד אילו!"...

הרב המופתע עצר מהלכו. הוא עמד תחתיו נדהם, ופקח עיניים כמי שאינו מאמין למה שאוזניו שומעות.

"הנה!" הלמו המילים כמווח – "המטר משמים בפי העגלון הנוכרי!"... הגאון התחייך לעצמו, וכדי לגמול ל"שליח" בעד שליחותו, סב על עקבותיו והיטה שכתו לדחיפת העגלה.

"האח! יכול אתה גם יכול!" – היע העגלון בשביעות רצון, שעה שגלגליה של העגלה נעתקו ממקומם והחלו נעים בחופשיות על הדרך הסלולה.

רבי יעקב יוסף עשה את דרכו בחזרה לבית רבו, כדי להודות ולבשר, כי אכן יכול הוא... עד כאן סיפור הדברים.

וזהו אולי הפשט במילים אלו אותם מצוה לנו התורה הק': "ושבת עד ה' אלוך ושמעת בקולו ככל אשר אני מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך", כלומר, אם תרצה באמת לשמוע בכל לבבך ובכל נפשך, תוכל להאזין לקולו של הקב"ה שנשלח לך בכל מיני דרכים...

ושבת עד ה' אלוך ושמעת בקולו ככל אשר אני מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך (ל, ב)

אמר הכותב: הגה"ק החיד"א ז"ע בספרו "נחל קדומים" כתב בדרך רמז, שהמילה 'ושבת' היא אותיות שבת, ללמדנו כי לא יתכן להזויר בתשובה ראויה ושלומה, בלי להזויר ולהזויר ביותר בשמירת השבת.

ובפשטות, הסיבה היא, כי השומר שבת מצדו כי הקב"ה ברא את העולם בששה ימים וביום השביעי שבת וינפש, ואילו המחללו ה"ז כאילו כופר בכך. לכן לא יתכן להזויר בתשובה ללא שמירת שבת, כי הוא היסוד לאמונה ולהזויר בתשובה אמיתית.

אך אפשר להבין עוד פשט בדבריו של החיד"א ז"ע על פי הסברו של הגה"ק בעל ה"בן איש חי" ז"ע את המושג "שבת שלום".

דלכאורה מה ה"שלום" המיוחד שיש בשבת? הסביר זאת ה"בן איש חי" ז"ע על פי פשרה שפסק פעם בין שני בני זוג שהגיעו לפניו:

וכך היה מעשה: שני בני הזוג היו אלמן ואלמנה שנישאו בשנית, וכל אחד הביא איתו ילד מזיווג ראשון. הוא את בנו, והיא את בתה.

לא עברו כמה שבועות, ובליבו של הבעל עלו חששות שאשתו החדשה לוקחת מהכסף המשותף ומעבירה לבתה, דבר שהיה אסור לה לעשות על פי הסכם הנישואין שביניהם.

כשדיבר הבעל עם אשתו על כך ושמח בפניה את הששותיו, התברר שגם בליבה עלו חששות כאלו, שהוא נותן מהכסף המשותף לבנו.

באו השניים אל ה"בן איש חי" כדי שיפטר ביניהם. אמר להם ה"בן איש חי" שהעצה הטובה ביותר היא לשדך את שני הילדים הללו מהזיווג הראשון, זה עם זה, ולאחר הנישואין יקבל הזוג הצעיר את הכסף המשותף, שיעשה עתה באמת משותף...

ואכן, הבעל והאשה הסכימו לעשות כדבריו של ה"בן איש חי", ומיד לאחר ההתונה של הילדים נוצר מצב חדש לפיו לא רק שאף אחד כבר לא חשד בכך זוג, אלא נוספה בין הזוגים אהבה ואהבה שלום ורעות.

המשיך ה"בן איש חי" ז"ע כן הוא הדבר בשבת קודש: בימי החול אנשים הולכים וצבים, מפני שצריכהם נלחמים זה בזה, הנשמה והיצר הטוב מושכים את האדם לבית המדרש, ואילו הגוף והיצר הרע מושכים אותו אל התאוות והרצונות הגשמיים, ומכוין שאי אפשר למלא רצון שניהם, נתון האדם במאבק תמידי, המביאו לידי עצבות, וזאת עד שהוא מצליח להביא גם את גופו למצב של רוהניות, כמו שדוד המלך אמר שרגליו נושאות אותי תמיד לבית המדרש.

אבל כאשר מגיעה שבת קודש, אמר ה"בן איש חי", גם הגוף מושך את האדם למצוות ולעשיית רצון הבורא, שכן מצוות היום הן עונג שבת במאכל ומשתה ובכסות נקיה, ובעניינים נוספים.

כך יוצא שגם המעשים ה"גופניים" נגזרים מענייני הקדושה, וגם הגוף נהנה ממועשי המצוות הללו, ולכן השבת היא 'שבת שלום',

ובכך נבין פשט נוסף בדברי החיד"א הנ"ל שכתב שהמילה 'ושבת' היא אותיות שבת, ללמדנו כי לא יתכן להזויר בתשובה ראויה ושלומה, בלי להזויר ולהזויר ביותר בשמירת השבת. כי בשבת ישנו לאדם את כל היכולות להזויר בתשובה, כי גם הגוף שכלל ימות השבוע מושך את האדם לכיוון השלילי, בשבת הוא מושך את האדם למצוות ולעשיית הבורא, כי הוא חלק ממנו.

ומל ה' אלוך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלוך בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך (ל, ו)

ויש לדייק – שאל הר"ק רבי יששכר דוב מבעלזא ז"ע – והלא כלל הוא בדינו "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" (ברכות לג ע"א), וא"כ איך נאמר שה' ימול את לבבנו?

אלא ענה ותירץ הסבר נפלא: דהמציות הוא, שכשאתם הכשר מישראל אינו עובד לבורא כראוי וח"ו חוטא, אזי ייסורי מצפון אוכלים את גופו וצעריו רב מאד עד כדי כך שאפילו חיי העולם הזה שלו אינם חיים, ממילא נוגע לו הדבר גם לאותם הדברים שנכללים ב"הכל בידי שמים", ולא רק ליראת שמים. איש כזה מן השמים מסייעים לו ליראת השמים שלו, בכדי שלא יחסר לו דרכי העולם הזה.

וזהו שאמר הכתוב: "ומל ה' אלוך את לבבך ואת לבב זרעך למען חייך" כדי שיהיו ערכים ומתוקים עליך ימי חייך – העולם הזה, שהרי כשאתה חוטא חייך אינם חיים...

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלות הוא ממך ולא רחוקה הוא. לא בשמים הוא וכו' ולא מעבר לים הוא (ל, יא-יג)

בספר "עלינו לשבח" מובא: הכלל בהשגת צרכיו הגשמיים של האדם הוא שכלל שהדבר נצרך יותר לחיים היומיומיים, כך עשה השי"ת שיהיה יותר קל להשיגו, והוא מצוי בשפע. כמו אויר לנשימה, אשר הוא הדבר ההכרחי ביותר לחיותו של האדם, לפיכך הוא מצוי בכל מקום ובכל זמן. גם המים הנהוצים מאד לבריות, מוכנים ומזומנים הם ללא מרחק יתירה.

בא הכתוב וּמְלַמְדָנוּ בפסוקים אלה כי כך הוא הדבר במזון הנפש. חיוניותה של התורה עבור האדם היא כל כך גדולה, עד שבעצם חיינו הייבים לעלות אחריה השמימה, או לנדוד בגללה אל מעבר לים, כדי להשיגה.

ברם, דוקא משום נחיצותה המרובה, 'לא בשמים היא' ואף 'לא מעבר לים היא', רק 'בפיך ובלבבך לעשותו', שכן ממש כמו אויר לנשימה, המצוי בכל עת ובכל מקום, שאם לא כן הרי עד שימרה להשיגו, ימות הלילה, כך היא התורה, משום שנפש האדם זקוקה לה ממש בכל רגע, לפיכך היא כל כך קרובה אליו, ממש בפיו ובליבו, ללמדה ולקיימה.

זו צריכה להיות תחושתו של כל יהודי באשר-הוא, התורה היא כאויר לנשימה, ובהיעדרה הוא עלול לאבד את כל חיותו.

ועד כמה התורה היא כאויר לנשימה נלמד מהסיפור הכא שמוכא בספר "משנה הלכות" להגאון רבי מנשה הקטן גאב"ד אונגוואר ז"ע:

תלמיד חכם אחד הגיע למעונו של הגה"ק הסטייפלער בעל ה"קהילות יעקב" ז"ע, כדי לשאול דבר מה, וכאשר הגיש את הפתק והסטייפלער ראה את שמו, שאל אותו האם יש לו אח בשיכון וויזניץ בבני ברק...

הת"ח הופתע מאוד למשמע השאלה, והשיב בחיוב. לך אמור לו שיבוא אלי, ביקש הגאון.

עכשיו כבר אחזה בת"ח בהלה גדולה, והוא רץ מיד לקרוא לאחיו. משנכנס האח, שאלו הסטייפלער האם זכור לו מעשה שהיה בבחרותו כאשר למד פעם בבית כנסת פלוני, והשמש שהיה צריך לנקות את בית הכנסת אמר לו שיקום ממקומו, ויעבור למקום אחר, כי הוא צריך לשטוף את הרצפה, וגם משעבר למקום השני לא הניח לו השמש, וכשהגיע לשטוף שם ביקשו שוב שיעבור למקום אחר, וכך העבירו ממקומו כמה וכמה פעמים.

אחיו של הת"ח שהגיע לסטייפלער לא נזכר במעשה ההוא, אבל הגאון ביקש ממנו לאמץ את מוחו היטב. ואכן, בסופו של דבר נזכר בכך. אבל לא הבין מדוע הזעיקו הסטייפלער לשם כך.

ויאמר לו הגאון: הלילה בא אלי השמש והוא בחלום, ואמר לי שמפני שביטל אותך מהלימוד, אין לו מנוחה בעולם העליון! ומבקש תיקון לכך...

ולכאורה אם נתבונן במעשה זה, נתפלא מדוע נענש השמש, הרי מתפקידו היה לשטוף את בית הכנסת, ולשם כך נאלץ להקים את הלומד ממקומו.

ברם, כל זה עד שידועים שהתורה היא כאויר לנשימה. כי ברגע שדבר זה חודר כמוחו של אדם, צריך הוא להכניס גם את הידיעה הזו ל'מאגר הנתונים' שלו, ולהגיע למסקנה שכשם שאי אפשר למנוע מהאדם את האויר לנשימתו, כך אסור להפסיק את הלומד מלימודו.

וכשם שלא יעלה על דעתו של המנקה בבית החולים להוציא את התקע החשמלי של מכונת ההחייאה המחוברת לחולה, כדי להשתמש בשקע החשמל הפנוי למכונת ניקוי אבק וכד', ולו לכמה דקות...

לתגובות והערות: שלח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 18:41

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:38

ר"ת: 20:13

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 517 3.9.2021 - כו' אלול תשפ"א

זו השנה לה' צדיקים יבואו בו

פְּרִשֶׁת - נְצַבִּים - גמר זחתימה טובה!

אַתֶּם נְצַבִּים הַיּוֹם כְּלֶכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם (כט,ט)

ספה"ק אמרי נעם (תחילת פרשת שופטים) כתב, לגבי הדין של ראש השנה, שאם האדם נותן אל לבו איך פגם כל ימי ילדותו ושופט את עצמו שראוי הוא לכל העונשין, ומחדיר ללבו את אותה הרגשת פחד, שבב"ד של מעלה פסקו עליו כן, אזי בנחשב להקב"ה כאילו כבר קיבל את ענשו במה שמדמה לעצמו, וניצל הוא מהדין של ראש השנה. וזהו הביאור בדברי המשנה ברורה (סימן תקפ"ד סק"א) בענין שאין אומרים הלל בראש השנה: "לפי שספרי החיים והמתים פתוחים ואיך יאמר שירה?! ואע"ג שאנו בטוחים שנצא זכאים בדין, מ"מ צריך להיות ירא וחרד מאימת הדין ועל ידי כך ניזכר לזכות". עכ"ל. הרי לנו כי הפחד והיראה מהדין, הם משמשים לנו לזכות. (עלון נחלת שדה)

אימת הדין- לא על חשבון אחרים!

אנו עומדים סמוך לראש השנה, וכבר יש התעוררות, מפני שיודעים שעוד מעט יהיה יום הדין, ורוצים לזכות בדין, ועצם הדבר שיש אימת הדין זוהי זכות, שיש אמונה, ויראים מן הדין, וזה גם משפיע על כל הנהגת האדם, שתהיה הנהגה נכונה לפי הדין. אמנם יחד עם זה יש גם חשש, כשאדם מרגיש את אימת הדין ושרוי במתח, הוא עלול מחמת זה שלא להתחשב בזולתו, כי הוא חושב על עצמו, מה יהיה איתי וכיצד אזכה בדין, ושקוע במחשבות בתוך עצמו, וכשיש איזה צורך לעזור למישהו אינו שם לב אליו, מפני שהוא טרוד באימת הדין, ולא כך היא ההנהגה הראויה, אלא צריך להתייחס בסבר פנים יפות לזולתו, ולעזור לו במה שצריך.

בנתיבות אור (עמ' נט) מובא מרבי ישראל סלנטר "כי עוד בטל ילדותו פעם אחת בערב יום כיפור בהיותו הולך לבית המדרש להתפלל תפילת מעריב, והנה לקראתו איש אחד מגדולי היראים, פחד וחרדת הדין היה נראה וניכר על פניו ודמעתו על לחיו. אדמו"ר (רבי ישראל) שאל אותו להגיד לו איזה דבר הנחוץ לו, והאיש הירא מגדול עיצבונו וחרדתו לא ענה אותו מאומה. ואמר אדמו"ר בזה הלשון: "כאשר עברתי מעל פני האיש חשבת בלבבי, מה הנני חייב ואשם כי אתה הנך ירא אלוקים ותפחד ותרעד מיום הדין? מה זה נוגע אלי? הלא אתה מחויב להשיב אותי על שאלתי, כי זהו מדרכי הטבה וגמילות חסד!".

ועוד מסופר על רבי ישראל, שפעם אחת בלכתו להתפלל כל נדרי, שמע תינוק בוכה בעריסה, ונגש להרגיעו עד שיחזרו הוריו. האמא הלכה לתפילת כל נדרי והשאירה את התינוק בבית, אבל רבי ישראל התעכב עם התינוק ולא הלך להתפלל כל נדרי, למרות החשיבות שבתפילה זו, כי יש חיוב של אהבת הבריות, ואהבת לרעך כמוך, ואם תינוק בוכה ומצטער, כיצד אפשר להעלים עין? אבל האמא לא חשבה על זה, ולא הבינה את זה. עד כדי כך יש טעויות מחמת אימת הדין. (מתוך עלון 'דרכי חיזוק' למרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א).

רבי אליעזר טורק שליט"א - פרשת נצבים - הנקראת תמיד בשבת הסמוכה לראש השנה - מכונה בכתבי גדולי הדורות 'פרשת התשובה', משום שרבים מחלקי עבודת התשובה שביאר רבנו יונה מופיעים בה. נתבונן ונפיק לקח מהפסוקים הקדושים, לקראת יום הדין הבא עלינו לטובה; ולאחר מכן נבאר כמה מענייני עבודת היום למען נדע ונשכיל את המלאכה אשר לפנינו: בתחילת הפרשה מדברת התורה על גודל העוון להתכחש לאימת הדין ולעשיית התשובה, ואלו דברים מבהילים וחריפים שאין כדוגמתם בהרבה מקומות בתורה: **"וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת דְּבַר־יְהוָה הַזֶּאת וְהִתְבַּרַךְ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם יְהִי לִי כִּי בִשְׂרָרוֹת לִבִּי אֵלֶיךָ לְמַעַן סְפֹת הָרֹוֹה אֶת הַצְּמָאָה. לֹא יֵאבֶה ה' סֶלַח לוֹ כִּי אִזְ יַעֲשֶׂן אִף ה' וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הוּא וְרִבְצָה בּוֹ כָּל הָאֱלֹהִים הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַזֶּה וּמָחָה ה' אֶת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם".** וְהִבְדִּילוּ ה' לְרַעְיָה מִכָּל שְׂבִטֵי יִשְׂרָאֵל כָּכָל אֱלֹהֵי הַבְּרִית הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה". (כט, יח-כ) מדוע כה חמור הדבר? כי זוהי התעלמות מופגנת! הפניית ראש מכוונת לתוכחה! על זה האדם נתבע תביעה בפני עצמה.

מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, היה מספר כי בימי מלחמת העולם השנייה, כאשר התגלגל עם ישיבתו מהעיירה קלעצק לעיר וילנא, נתנו לו ראשי הקהילה רשות להציץ ברשומות ופנקסי העיר, שנכתבו עשרות שנים קודם לכן. רבי אהרן ביקש שיביאו לו את פנקס הקורות מתקופת אדונינו הגאון מוילנא זצ"ל. שם הוא ראה את המעשה הבא:

פעם נטפלו השלטונות בליטא לגאון מוילנא, העלילו עליו שקרים משקרים שונים והביאוהו למשפט. הגאון אחז מטעמיו שלו, שאין לו לדבר עם השופטים מטוב ועד רע, וכך היה: שאלו אותו, ואין תגובה. דברו אליו, והוא לא התייחס. חמתם של השופטים בערה בהם, ועל ההתעלמות הזו לבדה פתחו לו תיק חדש, על בזיון מערכת המשפט, ופסקו לו עונש חמור יותר ממה שתוכנן בתחילה.

סוף דבר, הבין הגאון להיכן נוטים הדברים, הוריד את טליתו מראשו וחשף את תפיליו. אך ראו אותם הגויים, קיבלו פחד ואימה, ועזבוהו לנפשו. הן כך אומרים חז"ל (ברכות ו, א): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ויראו ממך" - אלו תפילין שבראש".

אנו יודעים, עורך רבי אהרן, "שמלכותא דרקיעא היא כעין מלכותא דארעא, ומן המעשה הזה רואים עד כמה חמור בזיון מערכת המשפט. אם כך, אדם שיתעלם בראש השנה מהדין הנורא, וישאר באדישותו ביום המשפט - יחמיר חלילה את עונשו עשרת מונים".

על פי זה הסביר רבי אהרן את פשט לשון הפסוק: **"וְהִתְבַּרַךְ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם יְהִי לִי כִּי בִשְׂרָרוֹת לִבִּי אֵלֶיךָ".** על זה גופא "לא יאבה ה' סלח לו, ורבעה בו כל האלה". אם אדם חושב לעצמו שבאופן אוטומטי הוא יעבור כל שנה ושנה את הדין בשלום, וכביכול אין מקום לדאגה, להכנה ולתשובה, התביעה הזו נוראה אף יותר מעצם העוון! ('אוצרתיהם אמלא')

רבה של כרמיאל, הגאון רבי אברהם מרגלית שליט"א: כיצד מתכוננים לראש השנה?

כולם מתכוננים לראש השנה. כל אחד שואל את עצמו: מה עלי לעשות בימים שנותרו? אספר סיפור שקראתי בספרו של הרב יוסף פוגל זצ"ל, אודות ה'דברי חיים', האדמו"ר הראשון מצאנז. הרבי היה ענק שבענקים. צדיק, חסיד, ותלמיד חכם עצום. בראש השנה לפני התקיעות, היה הרבי מסתגר בחדרו למשך דקות ארוכות. אף אחד לא ידע מה עושה הרבי באותו זמן. אחרי הרבי לא בודקים. למרות שהדלת לא היתה נעולה, אף אחד לא העז להיכנס ולהפריע לו בעבודת הקודש שלו. החסידים ניסו לשער כיצד מכין הרבי עצמו לתקיעות. זה בכה וזה בכה. זה אומר הרבי לומד זוהר על התקיעות, זה אומר ודאי לומד של"ה הקדוש. רבו ההשערות, אך לכלל ידיעה לא הגיעו. ראש השנה אחד, בדיוק באותו זמן בו התבודד הרבי בחדרו, התעוררה שאלה הלכתית דחופה בבית המדרש. לא הייתה ברירה אלא להיכנס אל הקודש פנימה ולשאל.

נכנס הגבאי בחדת קודש, ומה מאוד התפלא למצוא את הרבי יושב, כאשר לפניו פתוח ספר 'קצות החושן', והוא לומד בעיון ובהעמקה. כשנכנס לבית המדרש סיפר מה שראה. כולם היו המומים. בטוחים היו שהרבי עוסק בכוננות ובייחודים, מה פועלת תקיעה, מה שברים ומה תרועה. ומה מתברר, הרבי לומד 'בסך הכל' 'קצות החושן', לימוד 'רגיל', המתאים לכל ימות השנה. הדבר היה לפלא ולחידה. אבל על הרבי לא שואלים שאלות, ובדאי שלא שואלים אותו עצמו אודות מעשיו. הרבי רצה לשמח את הקדוש ברוך הוא לפני התקיעות.

לימים הסביר נכדו, הרבי מקלויזנבורג, את התנהגותו של סבו, באמצעות משל פשוט: משל למה הדבר דומה. פעם נסע ראש משפחה לחו"ל כדי לנסות להביא פרנסה לביתו. האיש השתהה בניכר זמן רב. על הבית עברה תקופה קשה עד מאוד, הן מבחינת פרנסה, הן מבחינת אחרות. ואז מקבלים סוף סוף הודעה מהאב, שהוא מצוי בדרך חזרה. כולם ממתינים בכיליון עיניים, והנה, הדלת נפתחת, ואבא נכנס.

הקטנים, שאינם מבינים הרבה, עטים על המזוודות, מחכים שאבא יפתח ויוציא את המתנות. הגדולים יותר מחכים לחיבוק, ללטיפה, לביטויי האהבה מהאבא, אותו לא ראו זמן כה רב. והמבוגרים יותר, די היה להם בכך שאבא שוב בבית. עצם הדבר אמור להביא עליהם רוגע, שלווה ושמחה. ומה קורה עכשיו? תלוי. אם האב חוזר מהמסע הארוך עטור הצלחה, אם אכן עשה לביתו והביא עמו את הרווחה, הרי שגם לילדים יהיה טוב. כל אחד יקבל מאבא מאור פנים, הוא ייתן מתנות לילדים, יקדיש זמן לכולם, יביא לבית אורה ושמחה.

אבל, אם האיש נחל אכזבה, חזר כלעומת שבא ועתה הוא מדוכדך, שבור, עצוב, פניו קודרות, מצב רוחו רע ועכור, אזי הילדים יודעים שלא כדאי להתקרב אליו. אין טעם לבקש ממנו כלום. נחכה להזדמנות אחרת לבקשות אלו ואחרות.

אמר הרבי מקלויזנבורג: בראש השנה אנו מבקשים מהקב"ה בקשות רבות. יש לנו סל בקשות. לא סל, עגלת קניות ענקית. מה עלינו לעשות? – עלינו לדאוג לכך שהקב"ה יהיה שמח ומרוצה. אם הקב"ה יהיה 'בשמחה' בראש השנה – נוכל לבקש ממנו הכל. אבא, תן לנו מזה, וגם מזה. "פתח לבנו בתורתך", "ומצוותיך תרדוף נפשי". תן לנו בריאות, פרנסה, אושר ועושר... זהו ההסבר בהנהגתו של בעל ה'דברי חיים': בתקיעות אנו מבקשים מהקב"ה שיעלה זכרוננו לפניו. זה בעצם הכל! אם הקב"ה יזכור אותנו לטובה, אזי ייתן לנו כל מבוקשנו. אבל, כאמור, לשם כך עלינו לדאוג לכך שהקב"ה יהיה שמח, כביכול. וכיצד משמחים את הקב"ה? על ידי לימוד תורה. (לקראת שבת מלכתא)

כִּי אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנֶנּוּ פֶּה עֲמָנוּ עֵמֵד הַיּוֹם, לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֶּה עֲמָנוּ הַיּוֹם (כט,יד)
ידוע כי התורה מוגנה ומצלה (סוטה כא,כ) כי מעלתה עצומה מאוד כנגד כל המקטרגים אך
כך גם עוון ביטול תורה, ובס"ד אפשר לרמוז פסוק זה לראש השנה:
אֶת-אֲשֶׁר יִשְׁנֶנּוּ פֶּה, ר"ת תורה, שתדע כי מה שלמדנו, פֶּה עֲמָנוּ עֵמֵד הַיּוֹם, לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵינוּ
לזכות, אבל דע שגם הביטול תורה שלך ילקח בחשבון במשפט זהו וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֶּה
ר"ת תורה גם זה "עֲמָנוּ הַיּוֹם". (עורך העלון).

הרבי הקדוש, רבי ישראל מווארקא זצוק"ל, התפרסם בעולם בגודל אהבת ישראל העצומה
שלו, שהיה משליך נפשו מנגד לטובת איש ישראל, והקדיש הרבה מזמנו ומחיייו בשתדלנות
לטובת הכלל והפרט, ועזר וסייע לכל איש יהודי, יהיה מי שיהיה, בעצה וברכה, ולפעמים אף
במתת יד הגונה... הכל לפי העת והעניין. כמוכן, כל אלו העיסוקים גזלו ממנו זמן רב ויקר עד
מאוד, אך הוא ידע והכיר, שאם הוא לא יכנס בעסקנויות אלו, אף אחד לא יטפל בהן,
ויישארו בני ישראל במצוקתם וצרתם! בהזדמנות אחת נשאל על ידי כמה תלמידי חכמים
בעירו, שלא ראו בעין יפה את העובדה, שהוא מבטל מתורתו ועבודתו הגדולה בשביל עסק
העם: "מדוע מרבה הרב כל כך לעסוק בגמילות חסדים, הגורמת ביטול תורה? ומדוע דוחה
הרב זה מפני זה?". הם הכירו וידעו עוצם גאונו הנפלאה, שהיה גאון אדיר בכל מכמני
התורה, וכי לא עדיף באותו זמן להרביץ תורה לעדרים, ולהשקות מים לצמאים לדבר
השם?", תמהו.

ענה להם הרב בחן פקחותו: "מפרשתנו (היה זה בפרשת ניצבים) אוכיחה, שהיא פותחת: 'אתם
ניצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם, ראשיכם שבטיכם וכו', מחוטב עציץ עד שואב
מימין, מה היא ההפלה למן חוטב עציץ ועד שואב מימין, וכי מה בין חוטב עצים לשואב
מים, הלא שניהם שווים באותה דרגה, והיה לו להפליג מגדול ועד קטן, אבל החוטב והשואב
דרגתם שווה?". ברם, 'חוטב עציץ' רומז לחוטבים 'עצות' לישראל ('עציץ' מלשון עצה),
ומסייעים לפנייהם במצוקתם בעצה ובברכה, ואילו 'שואב מימין', רומז אל השואבים מבארה
של תורה, אין מים אלא תורה (ב"ק יז), ומשקים אותה לעדרים. 'ועתה ראו נא את אשר
הקדים הכתוב, והפליג מגדול ועד קטן 'מחוטב עציץ', הוא הגדול והחשוב יותר, שמשאי
עצות בסיוע ובעזרה לנבוכים ונאנקים, ועד 'שואב מימין', שהיא המדרגה היותר קטנה,
שמלמד תורה לישראל, אבל אינו עוזר ומסייע להם במה שמציק להם באמת, ודו"ק".
(טיב המעשיות - הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה
בת גילה.

לורע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן
יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת
עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל,
בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל,
מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה
ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן
רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה
רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה
ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת
ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר
בן אסתר ז"ל.

מאוצרות הפרשה

ודיניו. שמנהגו של עולם, אדם שיש לו דין לובש שחורים ומתעטף שחורים, ומגדל זקנו ואינו חותך ציפורניו, לפי שאינו יודע איך יצא דינו. אבל ישראל אינם כן; לובשים לבנים ומתעטפים לבנים, ומגלחים זקנם ומחתכים ציפורניהם, ואוכלים ושותים ושמים בראש השנה, לפי שיודעים שהקב"ה יעשה להם נס".

המשגיח רבי יחזקאל לווניטשיין זצ"ל מביא בשם הסבא מקלם, השואל: במה אנו בטוחים כל כך? צא וראה כמה אנשים בשנה שעברה לבשו בגדים לבנים והתגלחו והסתפרו, אך לא נעשה להם הנס, אלא הם הלכו לבית עולמם בשנה הזו. מנין הביטחון שלנו שהקב"ה יעשה נס? אומר הסבא מקלם כדברינו: באמת איננו בטוחים שהקב"ה יעשה נס לכל יחיד ויחיד. כל אחד כיחיד, אין לו שום ערובה שיצא זכאי בדינו. אבל אנחנו בטוחים שיעשה לנו נס, מפני שעם ישראל ככלל, יש לו הגנה.

לפי זה נבין היטב את ההנהגה המיוחדת של הסבא מקלם. בראש חודש אלול היה הסבא מקלם תולה על דלת התלמוד תורה בקלם פתק לתלמידים, ובו נכתב: "דעו לכם, שהודש אלול כמוהו כאדם שנכנס למדבר שוריץ חיות טורפות. הדרך היחידה לעבור את חודש אלול בשלום היא רק אם מצטרפים לשיירה. כשהולכים בשיירה – מוגנים". אומר הסבא מקלם: הדרך לעבור את יום הדין בשלום היא על ידי כח הציבור. מי שמצטרף לכח הציבור – מוגן. מהו כח הציבור? כותב הסבא מקלם, שלפני ראש השנה יטול כל אחד על עצמו דברים שנועדו לזכות את הציבור. כאשר אדם פועל לתועלת הכלל ולצורכי הציבור הוא נכלל יחד עם כלל הציבור, וממילא ביום הדין הוא נידון ביחס לכלל. באופן זה הוא מגביר מאוד את סיכוייו לצאת זכאי בדין, שכן זכות הרבים תלויה בו. (הרה"ג ברוך רוזנבלום שליט"א, דורש טוב)

כפי ההתאפקות והשמחה – ההצלחה בכל השנה

מעשה ברבי יהודה פתיה ע"ה ממקובלי ירושלים, שהיה איש פלא ומתנהג בחסידות, ביתו היה פתוח לכל, לשולחנו מסובים היו הרבה ארחי פרחי, כאשר הוא מכבדם מאכילם ומשקם, ברחמים אין קץ. והנה הגיע ליל ראש השנה לאחר התפלה בבית מדרשו, נכנס רבי יהודה לביתו, כולו אומר הוד והדר והוא עטוף לבן כמנהגם של יודעי ח"ן. על שולחנו מנורה רבת קנים מלאי שמן ובה דולקים נרות לרב, סביב השולחן אורחיו חביביו קשי יום, עניים ונדכאים. כשסיים לקדש על היין, הניע אחד האורחים את ידו ובתנועה בלתי זהירה העיף את המנורה עם כל שמניה על הרצפה הנקיה. עלטה השתררה בחדר, ואילו רבי יהודה פתיה רגוע, מחיך, ובננוחות ממשיך בסדר היום כאילו לא ארע דבר. כעבור רגעים ספורים, נכנסה הרבנית עם מגש הדגים, וכיון שלא הבחינה בשמן השפוך, נפלה מלא קומתה כשהמגש עם המנות מתנפצים בקול רעש גדול אחריה, כעת דגים כבר גם אין. ממשיך בתומו ורגיעתו, קם רבי יהודה ממקומו לראות במה יוכל להועיל ולסייע, ויהי אך צעד צעד אחד בנחל השמן, השתטח גם הוא מלא קומתו ארצה, עם שמנת בגדיו הלבנים, אך הגה של תרעומות וטרונגיה לא יצא מפיו. הכל קיבל בשלות נפש ובחיוך מרומים.

אמר הרב זצ"ל ששנה זו של הצלחה ומאוד פנים לא היתה לו בכל ימי חייו, וכל זה בזכות ההתגברות על מדת הכעס בראש השנה. (לבוש יוסף)

והתברך בלבנו לאמר שלום יהיה לי כי בשררות לבי אלך (ט"ח)

כתב הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל בספר "תפארת שמשון": בפרשת ניצבים ישנו מסר חשוב מאוד הנחוץ לנו לקראת ראש השנה! אם יהיה איש או אישה שישמע את כל התוכחה הנוראה והעונשים הגדולים המתוארים בפרשת כי תבא, שיבואו על מי שלא קיים את התורה, ויאמר: "אין לי מה לדאוג, הדברים אינם נוגעים אלי ולו זה לא יקרה", אז "יעש אף ה' וקנאתו באיש ההוא ורבעה בו כל האלה הכתובה בספר הזה". העונש החמור ביותר בא בעיקר על מי שאינו ירא ומפחד מעונש ה'. כך הוא גם בראש השנה. ביום הדין הגדול דנים כל אחד ואחד, מי יחיה ומי ימות, מי במים ומי באש, מי יעני ומי יעשיר. אם באותו הזמן מפחד האדם, ירא מדין שמים וצועק ומבקש רחמים מהקב"ה – הקב"ה מרחם עליו, אם לא יאמר: "שלום יהיה לי" אלא יפחד ויבקש מהקב"ה רחמים עליו, על משפחתו ועל כל בית ישראל, מיד ירחם הקב"ה על בריותיו ויכתוב את ישראל בכתיבה טובה.

פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה... והתברך בלבנו לאמר שלום יהיה לי (כו, יז-יח)

צריך להבין, כיצד התברך בלבנו לאמר: "שלום יהיה לי" יותר מכל ישראל? וביאר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל בספרו "קול יהודה", יש החושבים שהעיקר הוא הלב, ואם הם רואים שיש להם לפי דעתם קצת לב טוב, כגון שהם גומלי חסדים, מתנחמים בזה ואומרים: "העיקר הלב"... ועושים עבירות על חשבון הלב. וטועים בזה שהרי אם אדם ילך לרופא ויתאונן על מחלת עיניו, האם יתנחם בזה, שהרופא אומר לו: "הלב בריא, ומה איכפת לך מהעייניים?! כן הדבר הזה. ובכן, החושבים כך הם כמותם. "והתברך בלבנו" – כשרואה שיש לו קצת לב טוב, לפי דעתו, מתנחם בזה. אומנם התורה אומרת: לא יאבה ה' סלח לו". (משכן שילה)

הכנה ליום הדין

סיפר הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל: פעם אחת בעיצומו של חודש אלול, כינס אותנו מרן המשגיח דחברון רבי לייב חסמן זצ"ל, והורה לנו לקבל על עצמינו כעת במחשבתנו, כל אחד לעצמו, קבלה אחת לקראת יום הדין! לאחר שהות של כמה רגעים, שאל המשגיח: "נו, קיבלתם על עצמכם"? משנענה בחיוב, אמר: "טוב מאד! עכשיו תורידו חצי מכל הקבלה שקבלתם על עצמכם בזה הרגע". לאחר המתנה קצרה, חזר המשגיח ושאל: "נו, הורדתם"? נענו התלמידים ואמרו כי אכן הורידו. "נפלא ביותר", אמר המשגיח, והוסיף מיד: "עתה תמשיכו ותורידו עוד חצי ממה שנותר". לאחר שעשו כדבריו, אמר: "את מה שנשאר בידכם, לאחר כל הקיצוצים, תשמרו מכל משמר, תקבלוהו באמת ובתמים, כי כך מקבלים קבלות אמיתיות!" ולפי דרכנו למדנו: שראוי לכל יהודי לקבל על עצמו קבלה אחת קטנה, לקראת יום הדין, להראות שהנה מוכן ומזומן הוא להשתנות. ויחזיק באותה קבלה שמקבל עליו בעוז ותעצומות. ואז יעזרהו השי"ת להמשיך ולהתעלות עוד ועוד! (אוצרות ימי אלול)

בטוחים בנס בזכות הציבור

הטור (או"ח סי' תקפ"א) מביא את דברי הירושלמי במסכת ראש השנה (פ"א ה"ג): איזו אומה כאומה זו שיודעת אופיו של אלוהיה, פירושו: מנהגיו

עורו ישנים משנתכם

סיפר הרה"ג גואל אלקריף שליט"א: אספר לכם סיפור מדהים, מעשה שהיה, ולפני כן אקדים: בעת שאנחנו ישנים אנחנו חולמים חלומות. בחלום, אם נוצר מצב שצריך לברוח, קשה לעשות זאת. קשה לרוץ, קשה אפילו ללכת. מדוע? כי כשאדם ישן ישנה לחלוטית העוברת דרך המוח ומרדימה את איברי הגוף. הקב"ה עשה זאת, כי אם האיברים היו פעילים בשעת השינה, אדם היה עלול לחלום למשל על מישוהו שרוצה להרוג אותו, ואז הוא היה קם ומתחיל לרוץ ללא הבחנה ובצורה מסוכנת... הקב"ה עשה עימנו חסד אדיר, שבזמן השינה האיברים שלנו "כבדים", האדם שוכב במיטה ואין לו כח לעשות כלום. כולנו יודעים שכשקמים בבוקר קשה להזיז את האיברים, ושוב עושה עימנו הקב"ה חסד ונותן הורמונים כלשהו שתפקידו לעורר את האיברים. אולי איננו שמים לב די הצורך, אבל אנחנו אומרים על כך ברכה מידי יום: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם מתיר אסורים". רגע! רגע! מתי היית בבית הסוהר שאתה נותן הודאה לה' יתברך על היותו "מתיר אסורים"? **התשובה:** כל הלילה האיברים שלנו היו "אסורים"! לחלוטית הרדימה אותם כדי שלא יעשו שטויות... בלילה היה קשה להזיז את הרגליים ואת הידיים, ובבוקר האיברים השתחררו ממאסרם וחזרו לתפקד כרגיל! "ברוך אתה ה' מתיר אסורים". זו הסיבה שאומרים שאין לקפוץ מהמיטה בבוקר מיד ובפתאומיות, כי לוקח לגוף זמן קצר כדי להתאושש. עד כאן ההקדמה, ומכאן לסיפור: היה ילד אחד בירושלים שמערכת ההגנה שבגופו (החלוחית העוברת דרך המוח ומרדימה את איברי הגוף) הפסיקה לעבוד. הייתה סכנה מוחשית שאם יתעורר באמצע השינה יעשה דברים מסוכנים מאוד. לא הייתה כל ברירה, ואביו נאלץ להישאר עד ליד מיטתו כל לילה. אבא שער בלילה אינו יכול לתפקד ביום. כל החיים בבית השתבשו. החיים נהיו קשים מיום ליום. ליתר דיוק: הפסיקו להיות חיים בבית הזה! יום אחד שמע האב על הפרופסור בארצות הברית בעל ידי זהב, שהמלאך רפאל עומד על ידו. הוא מסוגל, באמצעות ניתוח מוח, לגעת בעצבים הנכונים ולפתור את הבעיה. דא עקא, שעלות הנסיעה, הניתוח והאשפוז הרקיעה שחקים. האב פנה אל הפרופסור במכתב נרגש שדמעותיו הרטיבו את דפיו, ובו הוא מתאר את הסבל הרב שעוברת משפחתו, המונה שמונה ילדים ונאלצת לחיות בלי אבא. "שמעתי שלב יהודי חם פועם בקרבך", סיים האב את מכתבו, "אנא! אין לי כסף! עזור לי!". הפרופסור טוב הלב שלח לו מכתב תשובה: "התרגשתי מאוד לקרוא את מכתבך. אני מוכן בחפץ לב לוותר על חלקי בהוצאות! אך בכל מה שנוגע לעלות השימוש בחדר הניתוח ולעלות האשפוז במחלקה לפני הניתוח ולאחריו – אין לי מה לעשות. עלות זו מסתכמת בכמאה אלף דולר, שלמיטב הבנתי גם זה אין לי. על כן רק את זאת אוכל לומר לך, כי בהזדמנות הראשונה שאוכל לעזור לך – אעשה זאת". וההזדמנות הגיעה: הפרופסור המדופלם הוזמן לבית החולים הדסה לבצע "ניתוח לדוגמה", כדי שהרופאים המקומיים יתבוננו במעשיו וילמדו כיצד מבצעים ניתוח שכזה, מובן שכל העלות על חשבון בית החולים. הפרופסור הסכים, אך התנה את בואו בכך שהוא יבחר את הפצינט המנותח. בבואו לארץ נסע היישר לשכונת בית ישראל בירושלים הוא דופק בדלת, וילדה קטנה פותחת אותה. – איפא אבא? – ישן. – תעירי אותו! – הוא היה ער כל הלילה. הוא יהיה ער גם בלילה הבא. הוא חייב לישון ביום וביקש ממני לא להעיר אותו בשום פנים ואופן. – איפא אמא? מה מספר הטלפון שלה? – הלכה, לא יודעת לאן. אין לה טלפון נייד. – תני לי להיכנס, אני אעיר את אבא. – ההורים לא מרשים לי להכניס אדם זר הביתה. בטרם סגרה את הדלת הושיט לה הפרופסור דף נייר שעליו רשם את שמו ואת מספר הטלפון שלו ואמר לה: "תשמעי היטב! ברגע שאבא יתעורר מסרי לו את הדף הזה. אני מקווה מאוד שלא יהיה מאוחר מדי..." האבא, שלא ישן כל הלילה, והיה צריך לצבור כוחות לעוד לילה בלי שינה, התעורר כעבור ארבע שעות... בתו הראתה לו את הדף, והוא כמעט מתעלף... הוא מיהר להתקשר לפרופסור, אך זה אמר לו: "צר לי מאוד! זה עתה סיימתי את הניתוח בפצינט אחר ששכב בבית החולים והמתין לניתוח דומה, ובעוד זמן קצר אני טס בחזרה לארצות הברית..." **רבותי!** זה מעשה שהיה! האדם הזה נאלץ להישאר עם הילד החולה עוד כמה שנים. הוא ער כל לילה, המשפחה אינה מתפקדת, אין חיים בבית. וכל כך למה? **כי דפקו על הדלת שלו, רצו להעיר אותו! אך הוא המשיך לישון...** "קום! התעורר! הנה ההזדמנות שלך! תישן אחר כך!" אך הוא המשיך לישון... **ומה איתנו?** השופר הלא קורא לנו להתעורר: "עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה". השופר מזהיר אותנו: עכשיו לא הזמן לישון! **מי שיישן עכשיו עלול לסבול כל השנה חלילה!** הקב"ה נמצא כאן לידנו, והוא מוכן לקבל מאיתנו גם מטבעות מזויפים; כל פתח, ואפילו קטן כפתחו של מחט, כל רצון אמיתי מצידנו לעשות שינוי כלשהו! האם נפספס את ההזדמנות הנפלאה הזאת ונמשיך לישון חס וחלילה? נתעורר כולנו "לעשות משהו", להתחזק ולהשתפר, ובעזרת ה' נזכה כולנו לשנה טובה ולכתיבה וחתימה טובה.

(מתוך ספרו החדש של הרב: "שש באמרתך – אלול, ראש השנה", הובא בגליון "משכן שילה")

פינת ההלכה

האם מותר לשאול לאחר ראש השנה איך היו אצלכם התקיעות

שאלה: יש נוהגים לשאול לאחר ראש השנה "איך היו אצלכם התקיעות", ונתעוררתי שאולי יש בזה חשש לשון הרע, כי שניהם מכירים את הבעל תוקע, וכשיספר שהתקיעות לא יצאו טוב אולי יש בזה רכילות. אך יתכן שאין בזה משום דיבור רע על הבעל תוקע, כיון שזה משהו רוחני, דהרי מצינו גם לבעלי תוקעים מנוסים שלפעמים נתקעים ולא מצליח להם התקיעות, וממילא לכאורה אין בזה לשה"ר. ואולי אם מדובר בבעל תוקע מנוסה אולי אדרבה זה לשה"ר על כל הקהילה, שבגללם לא הצליח התקיעות? **תשובה:** אמרין בגמרא ערכין ט"ו: אמר רבה כל מילתא דמיתאמרא באפי מרה לית בה משום לישנא בישא, אמר ליה כ"ש חוצפא ולישנא בישא? אמר ליה אנא כרבי יוסי סבירא לי, דאמר רבי יוסי מימי לא אמרתי דבר וחזרתי לאחורי. ופירש החפץ חיים (באר מים חיים כלל ב' בק"ב) על פי פירוש התוס' שאבוי חשב שרבה מתכוון ללשון הרע גמור, ועל זה השיב לו רבה, שאין כוונתו ללשון הרע גמור, שבוה בוודאי רבי יוסי לא היה מדבר, אלא שיש דברים שאין בהם לשון הרע גמור, וזה תלוי באיזה צורה אמרו, למשל שאצל פלוני יש אש תמיד, ואפשר שכוונתו לומר שעשיר הוא, ובכל שעה מצויה אש בביתו לבשל תבשילים. ואפשר ללכת לקחת שם אש למי שצריך. ואפשר גם שכוונתו לאמרו בלשון גנאי, שעשיר הוא ויש לו בשר ודגים, ואינו מחוסר כלום, ויכול להנות אחרים ואינו מהנהג. ואם אומרו גם בפני חבריו, הרי שאין כוונתו לבזותו, אלא לשבח, ומותר לאמרו, ואם לא היה אומרו בפניו, זה סימן שכוונתו לגנותו. ועל זה אמר רבה שזה כוונת רבי יוסי, שמעולם לא אמר דבר וחשש שהבעלים לא ישמע, כי כל מה שדיבר בלשון שמשתמע לשתני פנים, כוונתו היתה לשבח ולא לגנאי. גם בענייננו, אפשר שכוונתו רק למציאות כדי לומר על התקיעות איך היו, ואפשר שכוונתו לגנות, ואם היה מדבר זאת גם בפני הבעל תוקע מותר, ואם לא היה אומרו בפני הבעל התוקע אסור. אך צריך לבדוק בעצמו, גם אם אין בזה לשון הרע, אילו הוא היה הבעל תוקע, האם היה רוצה שיספרו שנכשל בתקיעותיו, ואם לא היה איכפת לו, כי הוא בעל התוקע מומחה, אלא שנתקע בתקיעותיו, מחמת אימת הדין, מותר גם לאמרו לחבירו, אבל אם לא היה רוצה שיספרו עליו שנכשל, אם כן מצד דין "ואהבת לרעך כמוך" אסור לו גם לספר על הבעל תוקע. ואם שני אלה יעשה לה, שאין בזה חשש לשון הרע שהיה מספר גם בפני הבעל תוקע, וגם אילו הוא היה הבעל תוקע היה מסכים שידברו עליו, אין צריך לחשוש שאולי יש בזה על הקהילה שלו, כי מי יודע דין שמים, בשביל מי התקיעות נתקעו, וא"א לומר שיש בזה לשון הרע על הקהילה. (הגר"ז זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

אינה מצויה אפסר לקיים רק כשאור צמירה?

תשובה על חידה פריש: הפסוקים מ"ארמי עובר אבי" וכו' נקראים בהגדה של פסח בליל הסדר. תשובה לחידה: ספוג.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת גוגנהיים להולדת הבת משפחת צולמן להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות רפופרט להולדת הבן הנכד משפחת מונטג להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות צרובניץ לנשואי הבת הנכדה משפחות רוזנטל-קמינסקי-הרמן להולדת הבת הנכדה הנינה גני הדר: משפחות פיליפס – אינגבר להולדת הבן הנכד ולאירוסיה הבת הנכדה משפחת ניסל לבר מצוה משפחת פלוצקי לבר מצוה משפחת יפה להולדת הבן

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר שבבתורה



שבת אורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא נועינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

נציבים

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

רבי יעקב ניימן זצ"ל אמר באחת מדרשותיו: כדאי להוכיח מה שאמר מרן החפץ חיים תמיד בערב ראש השנה, כי לשוב בלב שלם ולהגיע לתשובה אמיתית קשה מאד בזמן כזה, אבל לכל הפחות ישתדל כל אחד ואחד בימים הנוראים לעבור על מידותיו ולהתפייס עם חברו ולשרש את השנאה שיש לאדם על חברו, ובזכות זה גם הקב"ה יעבור על פשעינו. (הרכי מס')

העבודה המוטלת עלינו בראש השנה, לשמור לבבנו שלא תגונב בו שום מידה רעה. שום קנאה שום שנאת חנם וכדומה. צריך כל אחד להשתדל שגם הוא יהיה כולו חסד, וכל מחשבתו תהיה להיטיב עם הבריות, לרבות גם הרעים. אנו אומרים בפיוט "וכל מאמינים" שהקב"ה: "שוב ומטיב לרעים ולטובים" וגם עלינו ללכת בדרכיו ולהיטיב לכל הברואים ללא יוצא מן הכלל, ולא עוד אלא שעלינו לראות בכל אדם רק את הצד הטוב ולדון כל אחד לכף זכות. (הסבא מס' לברוקא זצ"ל, אור הצפון ח"ג)

רבי דוד פוברסקי זצ"ל אמר באחת משיחותיו בישיבת פוניב'ז כד: פעם עלה מרן החפץ חיים לדבר לפני בני הישיבה בראדן כמה ימים לפני ראש השנה ותמה על החרדה הגדולה שמקובל לפחד בהתקרב ראש השנה, וכה היו דבריו: הלא מהי תשובה? חרטה על העבר וקבלה על לעתיד, ואם כן הרי אפשר להתחטט על העבר ולקבל על העתיד, והכול יבוא על מקומו בשלום, ומהי כל החרדה?!...בני ישיבת ראדן הפצו רבני נפתלי טראפ זצ"ל להשקיש את מבוכתם ולהבהיר את הענין. אמר רבי נפתלי: נכון שכל המוטל עלינו הוא להגיע לידי חרטה, אבל שתהיה חרטה: וחור ואמר: הלא אנחנו צריכים להגיע לחרטה, אבל חרטה! והמשיך: צריכים אנחנו להגיע לקבלה לעתיד אבל שיהיה קבלה: ושוב חזר על משפט זה. עד שהבינו התלמידים כי דבריו של מרן החפץ חיים צודקים, אבל צריך הכנה גדולה שיהיה חרטה אמיתית וקבלה לעתיד אמיתית. (מס' ודעת ח"ב)

מתוך מכתב שנכתב על ידי תלמיד התלמוד תורה בקעלס בו מתאר את האוירה ששררה בימים נוראים בימים אלו: גם את הרצינות והאימה האופפות את שני ימי ראש השנה, ובפרט את אופן התפילה המיוחד הממלא את היום כולו מבקר עד ערב, ואת אותם רגעים מרוממים המרוכזים ביותר של היום, בתפילות ה"שמונה עשרה" הארוכים של אותם יחידים בני סגולה מאלו הקבועים כאן ומאלו אורחי הימים נוראים. תוך כדי בכיות מאופקות יוצקים יסודות לציר המרכזי והיסודי של ימים נוראים אלו, הציר עליו סובב הכל, התפילות והבקשות של היום, ואשר בעבורו עיצומו של היום "נורא ואיום" והוא ענין ה"מלכות". השאיפה העצומה לזכות על עצמנו למשהו "מלכות" היא עיקר עבודת היום...אוירה מיוחדת אופפת את ימי ראש השנה, דמעות בתפילות, הנהגה מיוחדת עם הזולת, זהירות בדיבור, זהירות בכלל, עם הרבה מחשבות האיך לקבל עול מלכותו יתברך, והאיך לקבל קבלות לשנה הבאה, להרבות יותר בלימוד באיכות ובכמות... והכל למטרה אחת - מלכות! (קדוש אלה)

מספר בעל המעשה: כאשר נקלעתי לראשונה בחיי לבית הרב מברסקי זצ"ל ביום ראש השנה, וראיתי אותו ואת בניו שקועים כולם באמירת תהלים בהתעוררות עצומה וברגש רב, שאלתי מיד: "האם יש איזה חולה מסוכן חלילה?" - "לא" - השיב לי - "אבל ראש השנה היום" (הרב מברסקי.)

ובשכר התשובה, הקב"ה יקרב הגאולה (בדרגותיו בפרק יח"ב יומא פ"ז) אמר רבי יונתן, גדולה תשובה שמקרבת את הגאולה, שנאמר וישעיה נ"ט כ"ז "ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב" מה טעם "ובא לציון גואל" משום ד"שבי פשע ביעקב" (מנחת המאור)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וְהָיָה בְשִׁמְעוֹ אֶת דְּבַר ה' הַאֲלֹהִים הַזֶּה וְהִתְבָּרַךְ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם יְהִי לִי כִּי בְשִׁרְרוֹת לְבִי אֲלֹף לְמַעַן סְפוֹת הַרְוָה אֶת הַצְּמָאָה לְכַאוֹרָה צָרִיךְ הִיָּה לְהִיּוֹת אוֹמֵר רַבִּי יְחֻזְקָאֵל לְוִישְׁטִיץ זצ"ל באחת משיחותיו ב"אור יחזקאל" שככל שמתקרבים לראש השנה יגברו וילכו היראה והפחד מאימת הדין, אך במציאות נראים הדברים להיפך, בעוד שבתחילת אלו, ניכרת אצל רבים התחזקות מסוימת בתורה ובתפילה, מכל מקום במשך הזמן משתלט הרפיון עלינו, הסיבה לכך היא "ההרגל" ואם כן יתכן שעד שניע לראש השנה ממש, נתקרב לגמרי, ולא נחוש כלל את יום הדין, קרירות זו יסודה במחשבת "שלום יהיה ליי" שאינו חושש כלל מהדין, ובהמון העם, שאצלם ראש השנה הוא יום טוב כשאר ימים טובים, ואינם יראים מהדין כלל, כי בטוחים המה בעצמם. (ילקוט לקח טוב)

הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת: שני זמנים ניתנו לגאולה העתידה: האחד - זמן נסתר אשר אינו ידוע לשום נברא, והוא סתום וחתום, עד שאפילו משה רבינו, ארון הנביאים, לא ידעו. השני זמן גלוי כנאמר: "היום" - אם בקולו תשמעו משה רבינו נתנבא על הגלות - "וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה", אך אימתי יגאלו ומתי יהיה קץ הפלאות, אף משה רבינו לא ידע, כי זמן הגאולה גלוי הוא וידוע רק לפני הבורא יתברך על כך נאמר: "הנסתרות" - הגאולה הנסתרת הוא - "לה' אלקינו", אשר לא גילה סודו לעבדיו הנביאים. אך "הנגלות" - הזמן הגלוי לכל - "לנו ולבנינו", הלא הוא - "לעשות את כל דברי התורה הזאת". בידינו לקרב הגאולה ולהביאה בכל יום כנאמר: היום אם בקולו תשמעו. (כתב סופר)

וְאִתָּה תֵּשׁוּב וְשִׁמְעַתְּ בְּקוֹל ה' וְעָשִׂיתָ אֶת כָּל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה לְיָמֶיךָ לְדַקְדָּק וְהָלַךְ דְּבַר הַכְּתוּב אֵל כָּל יִשְׂרָאֵל, ואם כן מדוע אמר "ואתה תשוב" לשון יחיד ולא אמר "ואתם תשובו ושמעתם" בלשון רבים? ברם ישנם שתי מיני תשובה, תשובה מאהבה, ותשובה מיראה. תשובה מיראה, בדרך כלל באה על ידי אחרים, שמודיעים לחוטא את עונש העונות, שיש עון שנפרעים ממנו בעולם הזה, ויש עון שנפרעים ממנו בעולם הבא, ויש על ידי גהינם ומקבל עליו שלא לחטוא עוד. ואילו תשובה מאהבה, בדרך כלל, היא באה מצד החוטא עצמו, כאשר מסתכל הוא במעשי ה' הנפלאים, ועל הנסים וטובות של ה' יתברך עמו. כי מי שיש לו עינים לראות רואה כמה נסים נעשו לו והכל בהשגחה פרטית ומרוב הכיסופין לה' יתברך שב הוא בתשובה. יוהו שאמר הכתוב, לשון יחיד "ואתה תשוב ושמעת" כלומר אתה תשוב, מאלו מעצמך, כדי שתהא התשובה מאהבה ובהכרח "שועשית את כל מצוותי" יוכה האדם לעשות ולקיים את כל מצוות ה' (ישמח ישראל לבוש יוסף).

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאה היא ממך ולא רחקה לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשה: ולא מעבר לים הוא ... כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו: רבי חיים מוולוז'ין מבאר את הפסוקים הללו כד: לפי שיטת הרמב"ן ש"המצוה הזאת" היא מצות התשובה המוזכרת לעיל. האדם בחטאו פוגם בעולמות העליונים שבשמים ושמי השמים כיון שכך, מן הדין היה שלא תועיל התשובה אלא אם כן יעלה לתקן המעוות במקום שנתקלקל. לכך אומר הכתוב "לא בשמים היא", אינך צריך לעלות השמימה כדי לשוב בתשובה, כי דוקא בעולם הזה מועילה התשובה לתקן הפגם. והוא זו אף זו, "ולא מעבר לים היא". שכן מצינו בחז"ל (קידושין מ, ב), שהאדם בחטאו האחד יכול להכריע את כל העולם כולו לכף חובה. אם כן יכול אפוא להיות שבעבירה זו שעבר האדם, הויזק הרחק מעבר לים, וגרם שמה פורעניות וצרות רבות. אע"פ כן, אמרה תורה "לא מעבר לים היא", רוצה לומר, אינך צריך ללכת ולתקן הפגם דוקא במקום הפרוענות. "כי קרוב אליך הדבר מאד" לעשותו כאן במקומך, בעזיבת החטא וחזרה בתשובה.

סיפור מההפטרה

בְּכַל עֲרַתָּה לֹא עָרַבְסָפֶר "המגיד מדבר" מובא סיפורו של רבי שלום שברדון זצ"ל: בבית הכנסת שבו כיהן רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל כרב, שימש רב נכבד בשם ר' נחום כבעל תפילה קבוע לתפילות מוסף בימים הנוראים. שנה אחת, שבועות אחדים לפני ראש השנה, נפטר לפתע ר' נחום. לאחר ימי האבל פנו זקני הקהילה אל רבי יוסף חיים ושאלוהו אם אין צורך להתחיל בחיפושים אחר בעל תפילה מתאים למילוי מקומו של הנפטר. הרב השיב להם שאין להם מה לדאוג, והוסיף שהוא בעצמו ידאג לכך, שכבר בזמן הקרוב יהיה בעל תפילה ראוי. חלפו ימים, ולא היה נראה שהנושא החשוב שופל. כאשר הגיע השבוע שבו חל ראש השנה, נתגלו בציבור סימני דאגה וקוצר רוח לנוכח העובדה שעדיין לא מונה בעל תפילה לתפילות המוספים. אי־לזאת הוחלט על פנייה נוספת אל הרב. הרב קיבל את פני הבאים, והרגיע אותם באמרו שהענין יסודר בכי טוב וכי אין להם מה לדאוג כלל. אף על פי כן, משהגיע ערב ראש השנה ולא נודע על מינוי ש"ץ חדש, לא יכלו ראשי הקהל להבליג וחזרו והעלו את הבעיה בפני רבם. ורבי יוסף חיים בשלו: אין לכם מה לדאוג, הענין יסופר! נבוכים שבו איש איש לביתו, כאשר הם מתפלאים על התנהגותו המוזרה של הרב. ביום המחרת, הורגשה דריכות בחלון של בית הכנסת. תפילת שחרית הסתיימה, גם קריאת התורה היתה כבר מאחוריהם, ונעשו ההכנות לקראת תקיעת השופר. המתח הגיע לשיאו, והשאלה שניסרה בחלל בית הכנסת - מי הוא הבעל־תפילה? עיני הכל היו מופנות אל הרב הנערץ, ולפתע הוא קם ממקום מושבו, והחל לפסוע לעבר מקום מושבו של בנו של ר' נחום ז"ל. הוא התכופף לעבר האיש הצעיר ואמר לו בעדינות: עליך להיות הבעל־תפילה! עלה להתפלל מוסף בדיוק כפי שעשה זאת אביך המנוח. האיש הצעיר נאלם דומיה. הוא היה האדם האחרון בבית הכנסת שהיה מעלה ברעתו את האפשרות שיתבקש להתפלל. הוא החל להתבונן באמרו: הרי אני אינני מוכן כלל. לא עברתי על התפילה, לפני ראש השנה. ר' יוסף חיים ענה לו בקול אבהי ומרגיע: אתה שמעת את אביך המנוח מתפלל כאן במשך שנים רבות. אתה מכיר היטב את דרכו בתפילה, אין לי ספק ביכולתך להצליח להמשיך את דרכו. גש אל העמוד ועשה מה שביכולתך. אתה כבר תצליח! הבן כיבד את רצון הרב, וניגש לפני העמוד. הזקנים והעם עמדו תמהים ומופתעים, אבל לא אמרו מלה בשלב זה. הם העדיפו להמתין עד אחרי התפילה. לאחר תום תפילת המוסף ניגשה קבוצה של נכבדי הקהל אל הרב, ואמרו במלוא יראת הכבוד: אנו מקבלים את החלטת רבינו שבנו של ר' נחום יהיה הבעל־תפילה. אולם אנו מתפלאים כיצד הדבר מתיישב עם ההוראות הברורות בהלכה שאסור לאבד להתפלל לפני העמוד בימים נוראים (עיין, שולחן ערוך אורח חיים סי' תקפ"א, סעיף א ובמשנה בורה שם סי' ז). רבי יוסף חיים הביט בפני הנכבדים וענה להם ברכות: האם יודעים אתם מי ישבה והתפללה בעזרת הנשים שבבית הכנסת שלנו? אלמנתו של ר' נחום. האם הינכם יכולים לתאר לעצמכם את גודל הצער ועגמת הנפש שהיא חשה, במיוחד ביום זה, כאשר בעלה המנוח היה אמור להיות השליח ציבור לתפילת מוסף? תארו לעצמכם את הכאב שהיה מתווסף אל כאבה אילו היה אדם אחר ניגש להתפלל את התפילה שהיתה רגילה לשמוע מפי בעלה מדי שנה בשנה! הבכיות שלה והכאב היו יכולים להיות נשמעים ומורגשים על ידי כולנו! רציתי לצמצם את הצער של האלמנה עד כמה שאני יכול, הוסיף הרב ואמר, ולכן החלטתי להעמיד לפני העמוד אדם שהיה בעיניה הקרוב ביותר לבעלה. ומי יכול להיות יותר טוב מאשר הבן שלה עצמה? התורה מרבה להזהירנו על גרימת כאב לאלמנה, לכן הרגשתי מחויב לנהוג כפי שנהגתי. בעת הבחירה בבנו של ר' נחום עמד בפני גם השיקול של נתינת רשות לאבד להיות חון בימים הנוראים, אך למרות הכל, מוזכר בהלכה גם דין שאם אין באפשרותו של אחר לגשת, מותר לאבד להיות חון. במקרה שלנו, מאותה סיבה שהאשה האם היתה בבית הכנסת, הרגשתי כביכול שבאמת אין אדם אחר! (ילקוט יוסף לקח)

ועל הכל...

"פרפראות"

כל הנהגותיו בקודש של מרן ה"חזון איש" זצ"ל היו בשמחה. סיפר רבי יששכר מאיר זצ"ל כנכנסו קבוצת בחורים משיבת פוניבז' אל ה"חזון איש" בליל ראש השנה, ובידך כל אחד בברכת היום. אחד הבחורים אמר לחזון איש: רבי, תן ברכה! ובידכו, "כתיבה וחתימה טובה" שוב אמר הבחור, רבי, צריך אני ברכה טובה, וענהו: "כתיבה וחתימה טובה", זו ברכה רעה? מה כבר יכול להיות יותר טוב מזה, ה"חזון איש" ראה שמחמת אימת הדין, היה הבחור שקוע בעצבות, וכדי לשמחו, אמר לו כשבת שחוק נסוכה על פניו, היום שבת, מדוע אין הולכים בשבת לאמירת תשליך? והבחור השיב מה שהשיב. אמר לו ה"חזון איש" אני אניד לך תשובה אחרת: לך אסור להגיך "תשליך" אתה מרגיש את העונות עליך כמשא, ואם כן הדבר נחשב אצלך להוצאה בשבת, שזו מלאכה שאסורה בשבת, הבחור נרגע, והבין שבצורה של עצבות, אין זה נקרא אימת הדין. (מעשה איש)

"ענין של טעם"

הטעם שראש השנה הוקבע לדין בני אדם. יש אומרים מפני שמזל תשרי הוא מאזנים, וכתוב (תהלים סב) "במאזנים לעלות" לומר ששקלים מעשיהם של כל אחד ואחד, ושקול זה אינו לפי מנין המצות והעבירות, אלא לפי גודלם יש מצוות שמשקלם כנגד כמה עבירות, ויש עבירה שמשקלה כנגד כמה מצוות, והכל תלוי בשיקול דעת השם, שהוא תמים דעות. (אבודרהם)

"מפי כתבם"

ישנם שני אופנים כיצד לזכות בדין הנורא של ראש השנה: אדם יכול להיעשות צדיק בדינו, וזאת על ידי תשובה שעניינה תיקון ושיפור המעשים. אך ישנה אפשרות נוספת - ע"י הימצאות בתוך ה"חביקה" של הקב"ה. בדברינו הבאים נתמקד באופן השני. בתקופה זו יהודי עומד במצב שבו הוא חש כולו את נוראות הימים: כביכול הוא "מחובק" בזרועותיו של הקב"ה, ובו בזמן הוא נעמד למשפט אצלו. תחושות הקירבה והפחד אופפות אותו יחדו. מתוך כך כל הנהגתו בחודש זה שונה לחלוטין מהנהגתו במשך כל השנה. במקביל, הימצאותו בתוך "החביקה" של הקדושה גורמת לכך שההנהגה עמו תיעשה על ידי דינים אחרים לגמרי. כי יהודי שמתקרב לבוראו "יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן" - יש לו אפשרות להינצל, בבחינת "ממך אליך אברח" (מתוך פיוטו של ר' שלמה אבן גבירול). כבר נודעו דברי הקדמונים ש'אלוהי הוא ראשי תיבות של "אני לודי ודודי לי" - סוגיה מיוחדת של ידידות. ולא יתכן שזו ידידות זמנית, מאחר וידידות זמנית לאו שמה 'ידידות' - זו אינה ידידות מהותית. בהכרח שימים אלו הם הזמן המתאים לקנין שייכות עם הבורא יתברך, וההינצלות מהדין מתוך החביקה של הקב"ה על ידי בנין השייכות והקשר עמו. היא עיקר עבודת הזמן זהו אחד מסודות היהדות שכה נשכחו מאתנו - שהיהדות שלנו, המצוות והתפילות, אינם כ"כפתורים" שזוחצים עליהם ותו לא. ודאי שישנם סדרים בעולם: סדרים של תפילה, סדרים של תורה וסדרים של סייעתא דשמיא, אבל היסוד של הכל הוא שהקב"ה הוא "אלוקים חיים." (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם אכל מאכל, ומשום כך נתחייב לברך עשרים ברכות? **תשובה:** מבואר בשו"ע (הל' שבת סימן רצ"ד ס"א) אם טעה ולא אמר "אתה חוננתנו" בתפילת מעריב במוצאי שבת, אינו חוזר, מפני שיבדיל על הכוס, אבל אם טעם קודם שהבדיל על הכוס, צריך לחזור ולהתפלל ולהבדיל בתפילה. נמצא דאם טעם כדי שיעור ברכה אחרונה, נתחייב לברך עשרים ברכות: אחד של ברכה אחרונה, ועוד 19 ברכות של תפילת "שמונה עשרה". (ויש לומר)

מפתחמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אין לך אדם הנצרך לבריות כמו בעל כבוד. (ר' ישראל סלנט)
גם השקן בטבעו, אינו יכול לסבול את השקר של חברו. (רבי מנחם מנדל מרימינוב)
כל המידות צריכות כוונה מלבד מידת ענוה. ענוה שיש עמה כוונה, אינה ענוה. (האדמו"ר מקוצק)

נאה דורש

פנינים על הפרשה ועל ימי חודש אלול - מתוך אוצרותיו של רבי רבי גואל אלקריף שליט"א
מתוך הספר החדש "שש באמרתך" - ימים נוראים

בפיך ובלבבך לעשותו

לא להסתפק במועט

יש בדינו כלי רב עצמה, שאם נשכיל להשתמש בו כראוי וכנכון - נוכל לפעל באמצעותו גדולות ונצורות, בפרט בימים אלו, ימי הדין, הכלי הזה הוא התפלה. כשאדם מתפלל בהתרוכמות ובכונה הוא יכול לזכות להעפיל לגבהים ולפעל ישועות גדולות.

התורה אומרת (דברים ל, יא-ד): "כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא; לא בשמים היא... ולא מעבר לים היא... כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו".

שואל ה"חפץ חיים" זצ"ל: באשר חפץ נמצא במרחק רב ממך אתה יכול לומר שהחפץ לא בשמים או לא מעבר לים, אלא קרוב יותר. אבל באשר החפץ נמצא לידך, למשל עומד לידך סטנדה, האם מתאים לומר שהסטנדה לא בשמים ולא מעבר לים, אלא הוא קרוב אליך?

הוא מביא: כשאדם מתפלל לה', יש לו כל מיני בקשות - ברוחניות ובגשמיות, הוא מסתפק במועט, הוא אינו חושב שהתפלות שלו יכולות לפעל גדולות ונצורות. הוא אומר לקב"ה: רבונו של עולם, איכשהו התרגלתי למצב, אין לי עינים גדולות. אני בסך הכל מבקש קצת שפורה... שהבריאות תהיה קצת יותר טובה, שהפרנסה תהיה קצת יותר ברוח, שהילדים ישארו איכשהו בסדר וימשיכו כמו שצריך...

אומרת לו התורה: אתה טועה טעות גדולה! על ידי התפלה שלך אתה יכול להפך את העולם, אתה יכול להגיע לשמים או מעבר לים. איך תגיע לשמים? זה קרוב אליך מאד: אם תתפלל בפה שלך, עם הלב שלך, להגיע לשמים - אתה תגיע לשמים.

הבעיה היא שאדם לא מאמין שהוא יכול להגיע לשמים וממילא הוא לא מתפלל על זה, אלא מסתפק במועט, והאמת היא שזה עובד בדיוק הפוך: קדם כל תרצה להגיע לשמים, תשאף להגיע לגבהים, תתפלל על זה בפיך ובלבבך - ואז תגיע! על ידי תפלה אפשר לפעל גדולות ונצורות.

איך אתה יכול להתפלל על הדברים האלה? "כי קרוב אליך הדבר מאד", וזה הכל מתחיל בפיך, תתפלל על זה. כשתתפלל "בפיך" אתה תרצה גם "בלבבך", וכשתרצה - תזכה גם "לעשותו".

יהודי אמתי אינו מסתפק בשפורים קטנים. הוא חי באמונה שעל ידי התפלה הוא יכול להשיג שנויים מערכתיים ולהרבות כבוד שמים בעולם. הכל מתחיל מהפה. בכחו לגרם לשנויים משמעותיים ביותר, למחפכות של ממש. זו כחה של תפלה.

"בעל שם טוב" הקדוש זצ"ל היה אומר: כדי להתחזק בתורה וביראת שמים, ולהגיע להשגים ברוחניות, לא נדרש מאתנו "להרים את השמים". נדרש מאתנו לאחז "בקצה השמים", בקצה של שמימיות, בהתחזקות קטנה ברוחניות. כשאדם מתחזק בקצה השמים הוא יזכה בסופו של תהליך להרים את כל השמים, ולבנות עולם שלם של רוחניות. בפיו ובלבבו הוא מסגל להשתנות ולהפך את כל עולמו.

הכתוב אומר (ישעיהו מא, ד): "אל תיראי תולעת יעקב", דרשו חז"ל (תנחומא פרשת בשלח סימן ט): "למה נמשלו ישראל לתולעת? לומר לה: מה תולעת הזה אינו מכה את הארזים אלא בפיו, והוא רך ומכה את הקשה, כך אין להם לישראל אלא תפלה".

כשאדם מסתכל על עץ הארז הענק, הוא סבור שאף לא אחד מסגל להזיזו. אולי מסור חשמלי... והנה מגיעה תולעת קטנה,

שבשניה אחת אדם דורך עליה והיא מתה, ומצליחה לכרסם ולנגוס בשרשים וליבש את כל העץ. כחה של התולעת הוא בפייה, וכך גם היהודי: כחו בפיו. תתפלל ותוכל להפך עולמות! זהו הכח שנתן לנו השי"ת. עלינו להשכיל ולנצל אותו בגדול.

הכח שבפה - לטוב ולמוטב

אחת הסבות שאוכלים ראש של דג בראש השנה היא, ללמדנו מה רב כחה של פתיחת הפה - לטוב ולמוטב.

הנה נתבונן איך נפל הדג ברשתו של הציד: מחט קטנטנה, שהצמדה לקצה החכה, וכנסה לו לפה ותפסה אותו. מדוע נכנסה לו המחט לפה? כי הוא פתח את הפה במקום שלא היה צריך לפותחו! זה יכול להיות דג ענק, ששט מהקטב הצפוני ועד הקטב הדרומי, שגמע מרחקים אדירים בים כמו מלך, אף דג לא העז להתקרר אליו, ופתאום... פתיחת פה אחת קטנה וחסל.

אנחנו עומדים בראש השנה ומתפללים. עלינו לזכר שעם הפה אפשר לפעל גדולות ונצורות. אפשר להפך עולמות. אולם כל זאת בתנאי שנשכיל לפתח את הפה ולהתפלל כמו שצריך, עם כל הלב והכונה. או אז אפשר לגמע מרחקים, לשוט בכל העולם, בתורה וביראת שמים. אם נאמין בכחה של התפלה, ונתפלל בלב שלם, לא נצטרך להסתפק במועט, אלא נוכל לבקש גם על שדוד מערכות.

מן הגר"ש אלישיב זצ"ל אמר: עשרה כבשים נמצאים בדיה. הם יוצאים דרך הפתח הצר בזה אחרי זה. זה שיצא עשירי מקבל סימן על הגב ומונב למיתה. מה גרם לו, שהוא יהיה זה שיגיד למיתה? זה שהוא פתח את הפה ורצה עוד בים אחד ומחמת כך התעכב... זה שותר על בים אחד - יצא תשיעי. זה שותר על שני ביסים - יצא שמיני, הוא שלא יכול היה להתאפק ורצה עוד בים - יצא אחרון, עשירי, וזה מה שחרץ את דינו.

כלם עוברים, בראש השנה, לפני הקב"ה, כבני מרון, כמו הכבשים הללו העוברות דרך הפתח הצר. מהן עלינו ללמד מה כחו של הפה. הוא יכול לרומם אל על, אף גם להפיל לבאר שחת.

ספור היציאה מהתפת

ספר לי ר' קלמן, נצול שואה, שהגיע מהונגריה:

"בשנים הראשונות של מלחמת העולם השנייה היה מצבם של יהודי הונגריה טוב ממצבם של היהודים בשטחי הכבוש הגרמני. הונגריה לא נכבשה על ידי הגרמנים וחינו כמעט כרגיל, עד שבשנת תש"ד הצבא הגרמני פלש אליה. אדולף איכמן רכז את המעבר לגטאות ומשם ברבבות לאושוויץ.

"היינו שבע מאות ילדים ונערים באושוויץ. ביום כפור הגרמנים ימ"ש לקחו קרש ונעצו אותו בקיר. את מי שהיה בגבה של הקרש הפנו ימינה, לחיים, ואת מי שהיה נמוך ממנו - שמאלה, לתאי הגזים. הילדים הגבוהים שרדו, הגבוליים נסו לעמד על קצה האצבעות ולהגביה את עצמם. אבל היו הרבה ילדים נמוכים שנשלחו לתאי הגזים, שם מצאו את מותם על קדוש השם.

אנחנו, חמשים ושנים ילדים, היינו בקבוצה האחרונה. התחלנו להגיד 'שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין בא עזרי' בזקקות ובבכיות שהיו לחרדת אלקים. ראינו בעינינו את קבוצות הילדים שלפנינו שנשרפו. כשהגיע תורנו, וכבר הכניסו אותנו לתאי הגזים, התברר לגרמנים שנגמר להם הגז!

שְׁהֵיָה בָּרוּר: הֵינִי כִּבֵּר בְּתוֹךְ תְּאֵי הַגּוֹיִם! וּמֵה הוֹצִיא אוֹתֵנוּ מִשֵּׁם? הַתְּפִלָּה! הַזְעָקוֹת וְהַבְּכִיּוֹת, הַתְּפִלָּה הָאֲמִתִּית מִמֶּמְק הַלֵּב. כִּשְׁהַגְרָמִינִים נֹכְחוּ לְרָאוֹת שֶׁנִּגְמַר הַגּוֹ - הֵם פָּקְדוּ עֲלֵינוּ לְחוֹד לְמַחְנֶה וְכָךְ נִצְלַנּוּ.

יֵצָא וְלִמְד, "סִים ר' קְלֵמֶן, "מֵה פְּחָה שֶׁל תְּפִלָּה הַנוֹבְעֵת מִמַּעַמְמִי הַלֵּב." ר' קְלֵמֶן הָיָה גֵר בִּתְנֵיָה, וְהָיָה הַגִּבְאֵי בְּבֵית הַכְּנֻסֶת שֶׁל הָאָדָמוֹר מִצְאֵנּוּ. הוּא נִפְטֵר אַמְנָם בְּגִיל צַעִיר יַחְסִית, אַבְּל זָכָה לְהֵקִים מִשְׁפָּחָה לְתַפְאֵרֶת.

תפלת ראש השנה - בטול האני לה'

אָנִי לְמַדְתִּי מֵהַסְפּוֹר שֶׁלוּ מוֹסֵר נוֹסֵף: צְרִיף לְהַגִּיעַ לַגִּבְהָה! מִי שְׂרוֹצֶה שֶׁנָּה טוֹבָה חִיב בְּרָאשׁ הַשָּׁנָה לְקַפֵּץ לַגִּבְהָה. לְהִתְאַמֵּץ. מִי שֶׁמִּתְאַמֵּץ - זוֹכֶה.

הַמְשֻׁגָּח רְבִי אֶלְיָהוּ לּוֹפְיָאן זצ"ל הָיָה אֹמֵר: אִשָּׁה סוֹטָה, שֶׁהִתְחַדָּה בְּאִסּוּר עִם אָדָם שֶׁבִעֻלָּה קָנָה לָהּ מְנוּנָה, שׁוֹתָה מֵהַמֵּיִם הַמְאַרְרִים. אִם חִטָּאָה - הַמֵּיִם עוֹשִׂים בָּהּ שְׁמוֹת וְהִיא מֵתָה בְּצוּרָה נוֹרָאָה. אִם הִיא לֹא חִטָּאָה, אוֹמְרֶת הַגְּמָרָא (סוֹטָה כ"ז ע"א) הִיא מִקְבֵּלֶת פָּרֵס: לְדַעָה אַחַת אִם הִיָּתָה עָקְרָה - נִפְקֶדֶת, וּלְדַעָה שְׁנֵיָה אִם הִיָּתָה יוֹלְדֵת בְּצַעֵר יוֹלְדֵת בְּרוֹחַ, נִקְבָּוּת - יוֹלְדֵת זְכָרִים, שְׁחָרִים - יוֹלְדֵת לְבָנִים, קָצְרִים - יוֹלְדֵת אַרְבָּעִים. נִשְׁאֶלֶת הַשְּׁאֵלָה: סוֹף סוֹף הָאִשָּׁה הַזֹּאת עֲבָרָה אִסּוּר גְּמוּר בַּמָּה שֶׁהִתְחַדָּה עִם אָדָם זֶה. אַמְנָם בַּפֶּעַל הִיא לֹא חִטָּאָה, אַבְּל מִדּוּעַ מִדּוּעַ מִגִּיעַ לָהּ פָּרֵס, וְהָיָה לֹא הָיָה לָהּ שׁוֹם רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת אֶת מֵה שֶׁעֲשִׂתָּהּ?

אֶלָּא - אָמֵר הַמְשֻׁגָּח זצ"ל - הָאִשָּׁה הַזֹּאת הִתְגַּבְּרָה עַל עֲצָמָה! הִיא נִסְתַּרְתָּה, וְהִיָּתָה יוֹכְלָה לַעֲבֹר עֲבָרָה. לְמָרוֹת זֹאת הִתְגַּבְּרָה וְלֹא עֲבָרָה עֲבָרָה. הִיא הַכְנִיעָה אֶת עֲצָמָה וְאֶת תְּאֻוֹתֶיהָ. עַל הַהִתְגַּבְּרוּת הַזֹּאת - לְמָרוֹת שֶׁהִיָּתָה כְּרוּכָה בְּחֻטְאָ חִמּוּר - הִיא מִקְבֵּלֶת פָּרֵס! זוֹהִי, בַּעֲצָם, מֵהַיָּתָה שֶׁל תְּפִלָּה. בְּתַפִּלָּה אָדָם מוֹרִיד אֶת הָרֹאשׁ וּמִכְנִיעַ אֶת עַצְמוֹ לְקַב"ה. אִין לֹו רְצוֹנוֹת מְשֻׁלוּ, אֶלָּא הוּא מִבְּשֻׁלֵם לְרַצוֹן ה'.

את ה' האמרתי היום

כָּאן, אָנִי מִבְּקֵשׁ לְהַגִּישׁ מְרַגְלִית יְקָרָה וּלְבָאֵר אֶת סוֹד הַתְּפִלוֹת שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה:

רְאִיתִים פֶּעַם מִיָּשָׁו שְׁעוֹמֵד לַפְנֵי מִשְׁפָּט? אָנִי רְאִיתִי. לֹא מִכְּבֵר רְאִיתִי יְהוּדִי מִסָּפָן, שְׁעוֹמֵד לְמַשְׁפָּט עַל לֹא עוֹל בְּכַפּוֹ. אָנִי לֹא מְדַבֵּר עַל עֲשָׂרִים אֵלֶּף הַשְּׂקֻלִים שֶׁהָיָה עָלָיו לְגַלְגַּל לְיְדָיו שֶׁל עוֹרֵף הַדִּין, סָכוּם כֶּסֶף שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ שָׁמַץ שֶׁל מְשַׁג מְהִיכֵן יְבִיא אוֹתוֹ... אָנִי מְדַבֵּר עַל הַלַּחֵץ שֶׁהָיָה נִכְרַע עָלָיו בְּעַלְלֵל. הוּא כְּמַעַס לֹא אַבְּל, לֹא שָׂתָה וְלֹא יֵשֶׁן בְּלִילוֹת. אִילוּ תְּפִלוֹת, אִילוּ קְבֻלוֹת - אֵי אֶפְשֶׁר לְתַאֵר. כָּל הַמְשַׁפָּחָה הַתְּגִיסָה לְאִמְרַת תַּהֲלִים. כָּל אַחַד, מִנְעַר וְעַד זָקֵן, קָבֵל עַל עַצְמוֹ קְבֻלָּה טוֹבָה כְּדֵי שֶׁתַּעֲמֹד לְזֻכּוֹתוֹ. כָּל זֶה, כְּאִמּוֹה, לְקִרְאוֹת מִשְׁפָּט עַל לֹא עוֹל בְּכַפּוֹ.

וּמֵה קוֹרֶה כְּשֶׁאָדָם מִגִּיעַ לְמַשְׁפָּט וְהוּא יוֹדֵעַ שְׁיֵשׁ עוֹל בְּכַפּוֹ? וְהַמְשַׁפָּט אִינוּ רָק עַל דֵּינֵי מַמוֹנוֹת, אֶלָּא גַם עַל דֵּינֵי נַפְשׁוֹת, חַיִּים וּמוֹת? אִין סִפֵּק שֶׁהַלַּחֵץ אֲדִיר. וְהַתְּפִלוֹת? עַד לֵב הַשְּׂמִים.

מֵה הַדְּבָר הָרֹאשׁוֹן שֶׁנִּמְלִיץ לְאָדָם כְּזֶה, שִׂיּוֹדֵעַ שְׁיֵשׁ עוֹל בְּכַפּוֹ, לֹמֵר לְשׁוֹפֵט? לֹא סִפֵּק, הַהִמְלִיצָה הַטּוֹבָה בְּיִתְרָה הִיא, בְּרֹאשׁ וּבְרֹאשׁוֹנָה לְבָקֵשׁ סְלִיחָה. "כְּבוֹד הַשׁוֹפֵט! חֻטְאֵתִי. פִּשְׁעָתִי. אָנִי מִתְחַרֵּט עַל מֵה שֶׁעֲשִׂיתִי וּמִבְּקֵשׁ סְלִיחָה". זֶה הַדְּבָר הַמֵּתַבַּקֵּשׁ בְּיוֹתֵר. אַחֲרֵי בָקֵשׁ הַסְּלִיחָה, הוּא יוֹכֵל לְבָקֵשׁ מִהַשׁוֹפֵט: "חׁוס עָלִי, רַחַם עָלִי, חֶן אוֹתִי".

וְהֵנָּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּלָנוּ עוֹמְדִים בְּכַנִּי מִשְׁפָּט גוֹרְלִי. מִי לֹא נִפְקֵד כֶּהָיִים הַזֶּה, לְחַיִּים אוֹ לְמוֹת. "עוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאֶשְׁמַתְנוּ גְדֻלָּה עַד לְשָׁמַיִם". מֵה הַמִּינִימוֹם הַמֵּתַבַּקֵּשׁ מֵאֲתָנוּ כְּדַבֵּר רֹאשׁוֹן? לְבָקֵשׁ סְלִיחָה!

"אֲבִינוּ מִלְּכֵנוּ חֹטְאֵנוּ לְפָנֶיךָ! אֶשְׁמְנוּ בְּגִדְנוּ". מִפְּלִיא לְהוֹכַח, שֶׁכָּכֵל תְּפִלוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה אִינְנוּ מְזַכְרִים אֶת הַחֻטָּאִים שֶׁלָּנוּ, לֹא מִתְדַּוֵּם עֲלֵהֶם וְלֹא מִבְּקֵשִׁים עֲלֵהֶם סְלִיחָה. עַל מֵה אֶנְחֵנוּ מִתְּפִלָּתִים? רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה מְלֵךְ! מְלֵךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכַבֻּדְךָ! נִשְׁאֶלֶת הַשְּׁאֵלָה: כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד לְמַשְׁפָּט בְּכַנִּי שׁוֹפֵט, הָאִם יַעֲזוֹר לוֹ לֹמֵר לְשׁוֹפֵט: "כְּבוֹד הַשׁוֹפֵט! אָנִי יוֹדֵעַ שְׁאֵתָה הַשׁוֹפֵט...?" מֵה הַתּוֹעַלֶת כִּכְךָ? אִין בְּדִיּוֹק זֶה פוֹתֵר אֶת הַבְּעִיָּה? הַשׁוֹפֵט הֲלֹא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא הַשׁוֹפֵט גַּם בְּלַעֲדָיו... וְאִין כְּכֵן? מֵה עוֹזֵר מֵה שְׁאֶנְחֵנוּ אוֹמְרִים לְקַב"ה: "אַתָּה הַמְּלֵךְ! אָנִי יוֹדֵעַ שְׁאֵתָה מְלֵךְ עַל כָּל הָעוֹלָם. מֵה תִּשׁוּבָה הִיא זֹו לְסַתֵּת הָעוֹנוֹת שֶׁעַל רֹאשֵׁינוּ? בְּמָקוֹם זֶה, הִיָּה הַגְּיוֹנִי יוֹתֵר, לְכְאוּרָה, לְבוֹא וּלְבָקֵשׁ סְלִיחָה. לְבוֹא עִם קְבֻלוֹת חֲדָשׁוֹת, עִם תְּכַנִּית חַיִּים

חֲדָשָׁה... מֵה הַרְעִיוֹן כָּאן?

הַבְּאוּר בִּזְזָה הוּא: הַכְּתוּב אוֹמֵר (דְּבָרִים כ"ו, ו'): "אֶת ה' הָאֲמַרְתָּ הַיּוֹם לְהִיְוֹת לִךָ לְאֱלֹקִים". פִּרְשׁ ה'דָּעַת זְקֵנִים מִבְּעִלֵי הַתּוֹסָפוֹת: "הָאֲמַרְתָּ - הַמְּלַכְתָּ, שֶׁכֵּן בְּלוֹשׁוֹן עַרְבֵי קוֹרְוֵן לְמֵלֶךְ אֲמִיר". וּמִי שֶׁמִּמְלִיף אֶת ה' הַיּוֹם שְׁ"וֵה' הָאֲמַרְתָּ הַיּוֹם" - ה' עוֹשֶׂה אוֹתוֹ מְלֵךְ. כִּי מְלֵךְ יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת כְּכֵל הָעוֹלָה עַל רֹחוֹ.

נִתְבוֹנָן, מֵה מִשְׁמַעוֹתָה שֶׁל הַמְּלַכָּה זֹו:

הַסְּפוֹרֵנוּ מִבְּאֵר, שֶׁבַּהִמְלַכָּה זֹו אָדָם מִכְּנִיעַ אֶת עַצְמוֹ בְּצוּרָה מִחְלָטֶת לְקַב"ה. הוּא אוֹמֵר לְקַב"ה: כִּשֵּׁם שֶׁלְעַבְד אִין חַיִּים אִישִׁים מְשֻׁלוּ, אֶלָּא הוּא כְּפּוּף בְּצוּרָה מִחְלָטֶת לְאָדוֹנוֹ. כְּמוֹ כּוֹ, מַכִּין שְׁאֵתָה הַמְּלֵךְ. אָנִי כְּפּוּף אֲלִיף בְּצוּרָה מִחְלָטֶת. אָנִי מוֹכֵן לְוֹתֵר עַל חַיִּים אִישִׁים שְׁלִי, עַל הַרְצוֹנוֹת שְׁלִי, עַל הַתְּאוֹוֹת שְׁלִי, לְמַעַן הַרְצוֹנוֹת שְׁלִי. אָנִי חֵי אֲתָךְ כְּכִי שְׁאֵתָה רוּצָה שְׁאֲחִיָּה.

סוֹד הַתְּפִלוֹת שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא אֶפְאוּ לְחַיּוֹת רָק עִם הַקַּב"ה! בְּהַמְלַכְתָּ ה' אָדָם מִבְּשֻׁלֵם אֶת חַיִּים אִישִׁים שֶׁלוּ וְחֵי עִם הַקַּב"ה. אוֹ אָו, כְּאַשְׁרַי "אֶת ה' הָאֲמַרְתָּ", הַקַּב"ה מִסְלַק אֶת כָּל הַמַּקְסָרִים שֶׁנִּבְרְאוּ מִחֻטְאֵי הָאָדָם, "וְה' הָאֲמַרְתָּ", וְהֵם אֵינָם יוֹכֵלִים לְקַסְרֵג.

הָיָה אוֹמֵר, שֶׁבְּמָקוֹם לְבָקֵשׁ סְלִיחָה עַל כָּל הַחֻטָּאִים נִתְנָה לָנוּ עֲצָה פְּשוּטָה יוֹתֵר: לְהַמְלִיף אֶת ה', לְהַכְּנִיעַ לוֹ, לְחַיּוֹת אֲתוֹ, וְאֵין הוּא מִסִּיר אֶת כָּל הַמַּקְסָרִים.

החסד הגדול של ראש השנה

אָדָם הוֹלֵךְ בְּרֻחוֹב וְרוֹאֶה מִכּוֹנֵית מִפְּאֵרֶת חֲדָשָׁה. זֶה עֵתָה יֵצְאָה מִהַמַּפְעֵל, יַעֲדוּ עִם הַיְּלֹוּנִים. לוֹקַח אֶבֶן, זוֹרֵק עַל הַחַלּוֹן הַקְּדָמִי וּמִנְפֵץ אוֹתוֹ. בַּעַל הַרְכָּב יוֹצֵא מְמוּנוֹ וּמְטִיחַ בּוֹ בְּכַעַס בְּלַתִּי נִתָּן לְשִׁלְטָה: "חָצוּף מִחָצֵף שְׁכֻמוֹתָךְ; עֲשִׂיתִי לְךָ מַשֶּׁהוּ? אָנִי בְּכָלִל מְכִיר אוֹתָךְ; לָמָּה שִׁבַּרְתָּ לִי אֶת הַחַלּוֹן?"

"סְלִיחָה אָדוּנִי!" מְשִׁיב הָאִישׁ. "אָנִי מִתְחַרֵּט. בְּאַמְתִּי שְׁאִינִי יוֹדֵעַ לָמָּה עֲשִׂיתִי לְךָ אֶת זֶה".

"אִין מִתְחַרֵּט", זוֹעֵק בַּעַל הַרְכָּב. "שִׁבַּרְתָּ חַלּוֹן - תִּשְׁלֹם חַלּוֹן חֲדָשׁ. בְּרוּר לְךָ?"

"בְּרוּר לִי", הַשִּׁיב. "כְּמָה עוֹלָה חַלּוֹן חֲדָשׁ?"
"עֲשָׂרִים אֵלֶּף שֶׁקֶל".

"מֵאִיפֵה אֲבִיא לְךָ סָכוּם כְּזֶה? אִין לִי".

"זֶה לֹא מֵעַנְנֵן אוֹתִי. מַצְדֵי תִשְׁטֶף חֲדָרֵי מַדְרָגוֹת. עֲשָׂרִים אֵלֶּף שֶׁקֶל בִּיד וּמִיָּד".

הָאִישׁ מוֹצִיא אֲרַנַּק מִהַכִּיס, פּוֹתֵחַ אֶת הַרִיצָרָךְ וּמְחַטְט בֵּין הַמִּטְבָּעוֹת הַמְּנַחֹת שֶׁם. בְּתֹא הָאֲחוּרֵי, שֵׁשִׁם מוֹנִיחִים הַשְּׁטָרוֹת, הוּא אִינוּ נוֹגֵעַ... כְּעֻבּוֹר כְּמָה שְׁנִיּוֹת שֶׁל חֲטוּטִים הוּא מוֹצִיא מִטְבָּע שֶׁל שֶׁקֶל, וְאוֹמֵר: "הָא לְךָ שֶׁקֶל עַל הַחֶשְׁבוֹן. כָּל הַשְּׂאֵר לַעֲת עֵתָה כְּבֹד עָלִי. אִין לִי כְּרַגַע יוֹתֵר... "תִּגִּיד לִי אַתָּה נוֹרְמָאֵלִי? מֵה אָנִי צְרִיף אֶת הַשֶּׁקֶל שְׁלִי? אָנִי מְקַבֵּץ נְדָבוֹת? תֵּאֲרַגֵּן מִיָּד אֶת כָּל הַתְּשׁוּלוֹם, כָּאן וְכֹשָׁן. אַתָּה חָצוּף מִחָצֵף כְּכַפְלָתִים: גַּם שִׁבַּרְתָּ לִי אֶת הַחַלּוֹן וְגַם מִתְחַסֵּס אֲלֵי כְּכַבְצוֹן!"
רְבוּתִי! עַד כָּאן הַמְשָׁל. דּוֹמְנִי שְׁאִין מִי שֶׁלֹּא מְזַדְדָה עִם בַּעַל הַרְכָּב. הֲלֹא כֵן?

וּמֵה אֲתָנוּ? הַקַּב"ה נִתָּן לָנוּ חַיִּים "בְּמִזְמוֹן". נִתָּן לָנוּ עוֹלָם וְגוֹלָאוֹ כְּדֵי שְׁנוֹכֵל לַעֲבֹד אוֹתוֹ בְּשִׁלְמוֹת. וּמֵה הוּא מִבְּקֵשׁ מֵאֲתָנוּ? תִּנּוּ דְעָתְכֶם שֶׁלֹּא לְהַחְרִיב אֶת עוֹלְמֵנוּ עִם הָעֲבָרוֹת שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה, הוּא מְסַלְקֵל וּמְחַרִּיב אֶת הָעוֹלָם, בְּדִיּוֹק כְּאוֹתוֹ אָדָם שֶׁהַשְּׁלִיף אֶבֶן עַל הַחַלּוֹן הַמַּסְאָר וְנִפֵּץ אוֹתוֹ. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא בָּא לְקַב"ה וְאוֹמֵר: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, קַשֶּׁה לִי לְהַשְׁתַּנוֹת וְלִקְבֵּל עַל עַצְמִי קְבֻלוֹת מִשְׁמַעוֹתֵיךָ". הוּא מְחַפֵּשׁ לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ אִיוּשָׁהִי קְבֻלָּה קִסְטָטְנָה שֶׁלֹּא תִשְׁנָה לוֹ אֶת מַהֲלָךְ הַחַיִּים... בְּדִיּוֹק כְּמוֹ מַזִּיק הַחַלּוֹן, שְׁמוֹצִיא שֶׁקֶל וּמִבְּקֵשׁ לְשַׁלֵּם אוֹתוֹ "עַל הַחֶשְׁבוֹן"... עַל חֶשְׁבוֹן זֶה הוּא מִבְּקֵשׁ מֵהַקַּב"ה שֶׁנָּה טוֹבָה, בְּרִאוֹת וּפְרֻנְסָה, לוֹ וּלְכָל בְּנֵי בֵּיתוֹ.

אִיזָה חֶסֶד גְּדוֹל עוֹשֶׂה אֲתָנוּ הַקַּב"ה בְּזֶה שֶׁהוּא נוֹתֵן לָנוּ אֶפְשָׁרוֹת, וְאוֹמֵר לָנוּ שֶׁכָּל קְבֻלָּה טוֹבָה, וְלוֹ תַּהֵא זֹו קְבֻלָּה קְטָנָה, הוֹפִכְתָּ אֶת הַמִּקְבָּל "לְבַעַל תִּשׁוּבָה". אָדָם צְרִיף לְהַרְגִישׁ מְאָשֵׁר בְּחֶסֶד הַגְּדוֹל הַזֶּה.

{ אז נדברו }

פרשת ניצבים תשפ"א | לסדר: "כי קרוב אליך הדבר מאוד" | גליון מספר: 527

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון
בשירות פקס באמצעות
שיחת טלפון:

☎ 0795319191

(ניתן לפעול לפי ההוראות
המפורטות שם..)

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,
חיפה

תודה מראש!!!

מי ה"ספרא דדינא" שאחראי על הכתיבה בספרי חיים ומתים?

שמעתי וורט בשם אחד מהקדמונים, שאומר: שאמנם כתוב ששלושה ספרים נפתחים ב"ה... אבל לא כתוב מי כותב!!! כלומר: כולנו יודעים שצדיקים נכתבים פה ורשעים נכתבים שם... אבל מי?? מי כותב?? מי מחליט?? **לא כתוב מי!!!** אמר אותו צדיק: **אתה!!! אתה כותב!!!** אתה מחליט... האדם בכבודו ובעצמו כותב את עצמו, מי שרוצה כותב את עצמו בספרן של צדיקים וכן ההיפך

עד כאן הוורט... היות וזה וורט מאוד מחודש אז חיפשתי מה המקור לוורט הזה... ולא הצלחתי למצוא את המקור... היות ולא מצאתי... אז זהו... כבר החלטתי שאני לא יכול לכתוב את זה... כי א"א להגיד כזה חידוש גדול בלי שום מקור... ואז פתאום תפסתי את הראש!!! רגע... בעצם אין פה שום חידוש... זה דבר מאוד פשוט... רוצה שאני אסביר לך למה זה לא חידוש?? **יש לי המחשה קצת מצחיקה (כמובן שרק בתור המחשה):** תאר לעצמך יהודי בינוני מגיע לשמים בראש השנה ויושב שם מלאך חמור סבר מול שלושת הספרים ושואל אותם: נו ר' יי... מה החלטת?? החלטת להיות צדיק או להיות רשע?? הרי תשובה תפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה... אז קדימה... מה איתך?? הבינוני הזה מתחיל לגמגם... רגע רגע מלאך... תן לי לחשוב... אני עדיין לא קבלתי החלטה איפה להירשם... טוב... המלאך יושב... מחכה... מה אפשר לעשות!!! המלאך קיבל הוראה מגבוה שע"פ חוק צריך לתת לפצינטי עשרה ימים לקבל החלטה... הבינוני לוקח את הזמן שלו... ולבנתיים המלאך מתחיל לפהק... נו... בינוני תעשה טובה... תשחרר אותי... תחליט מה הכיוון שלך... כדי שאני אוכל כבר לכתוב ואני אלך הבייתה... אבל הבינוני?? לא מעניין אותו כלום!!! שירות זה שירות!! זכותי לעכב את ההחלטה עד הרגע האחרון... יש לי עוד שמונה ימים להחליט... והמלאך יושב שם ומחכה... ודי... כמה אפשר לחכות לבינוני הזה... זה נראה שהוא מממזה לא בכיוון... במקום לשבת עם עצמו ברצינות ולערוך פגישות יעוץ... הוא עסוק בשטויות... הוא סתם מושך את הזמן... ורק אני המלאך נשארתי פה לחכות לו... בשלב מסוים פקעה סבלנותו של המלאך והוא לקח את הקולמוס והגיש לבינוני... תקשיב צדיק... אני הולך הבייתה!!! כשתחליט מה שאתה רוצה לעשות... תכתוב אתה בעצמך!!! תכתוב מה שאתה רוצה ואיפה שאתה רוצה... החלטת להיות צדיק?? תכתוב את עצמך אצל הצדיקים... החלטת אחרת... בבקשה... תכתוב את עצמך אצל הרשעים... רק תכתוב ברור!!!

אה... מה אתה אומר על זה?? זה נשמע בדיחה... אבל תחשוב על זה... זה ממש לא בדיחה!!!

תבין: פעם הייתי פתוח שהשלושה ספרים שנפתחים... זה צ'קים כאלו... צ'קים של חיים... צ'קים של פרנסה... אם ככה!!! צריך פה מערכת אבטחה כבדה ועורכי דין כדי שלא יהיה פה מחטפים... תאר לעצמך שמישהו עושה מתקפת סייבר ומתחיל להעביר תקציבים...

אז זהו שלא!!! השלושה ספרים נפתחים האלו זה בסה"כ ספרים של צדיקים וספרים של רשעים... זה לא משיכת מזומנים!!! אדרבה... זה הפקדה!!! כל אחד מחליט למי הוא חותם הוראת קבע ולאזיה חשבון הוא שולח אותה... האם אתה מחליט להפקיד את כוחות הנפש שלך בספרים של צדיקים ועבודת ה'... או שאתה רוצה להעמיד את האישיות שלך במקום של רשעים... אם ככה... בטח שכל אחד כותב את עצמו בג' ספרים... זה לגמרי לגמרי בידיים שלנו!!!

בקיצור: אם הכל תלוי בתשובה ותפילה וצדקה שלנו... אז במילים אחרות אנחנו קובעים פה את הסדר יום... במילים אחרות: תכל'ס... אנחנו פה הכותבים... **אתה קולט את האבסורד???**

כולנו מזועזעים במי יחיה ומי ימות, מי בקיצו ומי לא בקיצו... ואחרי שניה מה אנחנו צועקים?? ותשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה... ההלו צדיק... אל תבהל... אף אחד לא כותב אותך ולא חותם... המסמכים בידיים שלך... עמוד עמוד עמוד ותקבל החלטה איפה אתה רושם את עצמך... **אני חושב שזה מהפך בגישה!!** במקום לפחד מאיזה מלאך חמור סבר שכותב כל מיני דברים מפחידים מי יחיה ומי ימות ולך תדע מה החליטו שם... עזוב אותו... הוא לא מפחיד בכלל... **אתה פה המפחיד!!! תפחד מעצמך...** תבין שאתה מחליט כאן את הסדר יום לטוב ולמוטב... ועם החוסר רצינות שלך אתה עלול לכתוב את עצמך בספר לא סימפטי בעליל...

נו... אז יום הדין מפחיד או לא מפחיד?? בטח שמפחיד!!! אתה מאוד מפחיד!!! אין לך מושג איזה שטויות אתה יכול לעשות... תזהר לך... תזהר מעצמך... אתה מסוכן מאוד לעצמך...

ותדע לך שזה סתם כלל חשוב בחיים... האיש הכי מסוכן בעולם זה אני --עצמי!! מה שבן אדם יכול לעולל לעצמו זה תמיד הרבה יותר גרוע מהאויב האכזר ביותר...

אז תכל'ס... יום הדין מפחיד או לא?? בטח שמפחיד!!! מי מפחיד?? אתה!!!

כל הבריאה מפחדת... מלאכים יחפזו... ממי?? ממך!!! כן... אתה פה המפחיד... ביום הזה לפני התשפ"ב שנים עמד אדם הראשון בניסיון... וכל הבריאה עצרה את נשימתה במתח עצור לראות האם הוא עומד בניסיון או שהוא אוכל מעץ הדעת וממיט מיתה על כל העולם... והוא בחר במוות... ומאז מידי שנה הבריאה שוב עוצרת את נשימתה במתח... והפעם אתה מעמיד אותה במתח!! הפעם אתה תחליט לאן פני העולם מועדות... אז אני מבין את העולם ממה הוא מפחד כ"כ... אבל אתה?? תפסיק לפחד מעצמך... תפסיק להפחיד את עצמך על עצמך...

בא ניקח את המושכות!! נקח קרדיט ונקבל ע"ע לתקן עולם במלכות ה'. נחליט לשפר מעשינו ולשוב אליו בתשובה שלימה... ואז נזכה ל-כי חדות ה' היא מעוזכם... ולכתיבה וחתימה טובה...

אנא ישועה... אני רוצה כבר לעלות על הפסים... מתי אזכה???

מישהו העיר את תשומת לבי שכשרוצים להמחיש את אימת הדין... מזכירים לנו את כל המאורעות המזעזעים שהיו בשנה האחרונה... והנה... אתם רואים... זה!!! זה מה שנגזר בר"ה האחרון אז בבקשה... להיזהר... נו נו... מהר לחזור בתשובה... **אבל לכאורה למה?? למה להגיע מהזווית השלילית???** אפשר לעשות את **אותו דבר ההיפוך!!!** בא נזכר בכל מיני דברים טובים שקרו השנה שהרי גם הם נגזרו בר"ה... ובדיוק כמו שהם נגזרו וקרו וטוב שקרו... כך באותה מידה הם היו יכולים **לא** להיגזר... **וזה לא פחות מזעזע!!!** כן... בשנה האחרונה נולדה לי בת לאחר כמה שנים של ציפיה... ואם זה לא היה קורה השנה... אז הייתי מצפה עוד שנה נוספת!!! וזה מספיק מרתיע אותי... אבל סו"ס זה מרתיע אותי מהמקום החיובי!!! כמו שכתוב בנביא הושע: "ופחדו אל ה' ואל טובו..." יש מושג לפחד על דבר טוב... אני רוצה שכך וכך יקרה... חשוב לי שבשנה הקרובה יהיה טוב ואני זואג ומתפלל ושב בתשובה כדי שזה אכן יקרה... **כך מישהו העיר את תשומת לבי...**

ואז פתחתי את הגמ' בראש השנה וראיתי שכשהגמ' מדברת על מה שנגזר בר"ה... הגמ' מזכירה רק דברים טובים... בראש השנה נפקדה שרה רחל וחנה!! בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים!!! אבל לא צריך להיות גאון בשביל להבין שמכלל הן אתה שומע לאו, שאם בר"ה נפקדה שרה רחל וחנה המשמעות היא שבר"ה שלפני כן הם לא נפקדו...

אגב: יש שם רש"י שאומר מילה אחת בלבד!! מילה שעשתה לי מהפך בחיים!!! הגמ' הרי אומרת שם שבר"ה נפקדה חנה, מוסיף רש"י מילה אחת: **בתפילה!!!** רש"י מדגיש שחנה לא באמת נפקדה בר"ה (שהרי ממשמעות הפסוקים לא יכול להיות שזה היה בר"ה) אז במה זה מתבטא שהיא נפקדה בר"ה?? אומר רש"י בפשוטות: **בתפילה!!!** היא פשוט התפללה...

כתוב כאן שמי שנכנס למסלול טוב של תפילה... זה כבר נקרא שהוא נפקד? הבנת מה אמרת?? אני אסביר: כשהייתי בשידוכים הייתי מאוד שבור... והתפללתי כל הזמן שיגיע השידוך... והנה... יום אחד התארסתי וזהו!!! מאותו יום נושעתי... זהו... כבר לא הייתי שבור שאני לא נשוי... מה קרה? למה זה נקרא שנושעתי? וכי הייתי כבר נשוי? לא!!! מי שמאורס הוא עדיין לא נשוי... רק מה??? ברגע שהתארסתי זה אומר **שעליתי על הפסים**, אני כבר במסלול!!! אני כבר בדרך ובכיוון להיות נשוי... אם ככה... ברגע שאני במסלול... אז כבר לא איכפת לי לחכות עוד חודש חודשיים וגם יותר... העיקר שעליתי על הפסים...

אז זהו!!! שרש"י מגיע ומחדש לנו שמי אמר שלהתארס זה נקרא לעלות על הפסים? מי אמר שלהיפקד זה נקרא שהנה... עליתי על הפסים? אולי **התפילה** זה נקודת המפנה שבה עולים על הפסים? התחלת להתפלל... הפנמת שה' הוא היחיד שיכול לעזור לך? התחלת להשקיע המון אנרגיות בתפילה? אם ככה... מזל טוב!! נושעת... עלית על הפסים... אה... לא רואים ישועה באופק? נכון... גם כשמתארסים זה לא אומר שהיום החתונה... וגם כשנפקדים אורך ט' חודשים עד שזוכים לילד... ובכל זאת יש שמחה שעלינו על הפסים! אז זהו!!! שהיום הגדול שבו חנה עלתה על הפסים זה היה היום שבו היא מרת נפש ותתפלל אל ה'!!! ביום שהיא החליטה לשים את כל הקיטור בתפילה... זה נקרא יום הישועה!!! שם היא נפקדה!! שם היא עלתה על הפסים.

המילה הבודדת הזו ברש"י יכולה לחולל מהפכה בראש!!! להבין שהרגע שבו אנחנו מבינים שרק תפילה יכולה לעזור לנו... זה היום המכונן... זה יום הפקידה!! זה היום שעשה ה' נגילה ונשמחה בו... וזה לא צחוק... אל תחשוב שזה פשוט... לפעמים אורך הרבה הרבה זמן עד שמגיעים לפקידה הזו... מניסיון אישי אני יכול להעיד... שראיתי כבר עשרות פעמים ישועות בעיניים כתוצאה ישירה מתפילה... ולמרות זאת!! למרבה האבסורד, כל פעם ששוב הייתי צריך ישועה... ארך לי זמן עד שהפנמתי שזו הכתובת... ארך זמן עד שנזכרתי בכתובת הכ"כ המוכרת... ארך זמן עד שעליתי על הפסים של תפילה... אתה שואל איך זה יכול להיות?? איך בן אדם שראה ישועות בעיניים אחד אחרי השני... איך הוא שוכח כל פעם מחדש את הכתובת האהובה והמוכרת...?? אין לי תשובה על זה!!! מבחינתי זו חידה!! מישהו טען לי שזה גובל ב... ב... בפיגור מסוים... אני מסכים איתך... אין לי הסבר לזה... אבל אני כן יכול לחפות על עצמי שאם יש פיגור יותר גדול מזה... זה מי שיש לו את הרבש"ע... והוא יודע שה' הוא אבא טוב וכל יכול ושומע תפילות... והוא בכל זאת בוחר בכל מיני דרכים עקיפות... לתת את הקרדיט לכל מיני סגולות למיניהם... אני לא מצליח להבין את זה!!! האם פעם ניסית להשליך את הרבש"ע בצורה רצינית שכ"כ מהר התייאשת והתחלת לחפש כל מיני טיפולים רגשיים וכל מיני דרכים ומשונות כפטריות אחרי הגשם...??

עכ"פ מה שבטוח!!! ביום שחלשתי שאתה הולך על תפילה... ביום שהחללת שאתה הולך על יצירת קשר עם ה'... ומחלטי להשקיע בזה בצורה רצינית... אנא ממך: אל תשכח לציין את היום הזה!!! כי זה היום המכונן בחייך!! כי הישועה שבא תבא... תזקף ליום הזה!! היום השמח והמאושר נזקף לאותו יום שנפקדת בתפילה!!! שהבנת שה' הכתובת! שם זה קרה... בראש השנה נפקדה חנה!!! ביום הזה היא החליטה שהיא מדברת עם ה'... ושופכת את כל המרת נפש שלה מול ה'... ושם זה קרה!!! ואתה תחליט האם הראש השנה הקרוב יהיה גם היום שלך... זה בידיים שלך!!! אתה תחליט האם אתה הולך על המהלך הזה או לא... (כאן חשוב להבהיר שכמובן שבסופו של דבר יש תמיד לאבא שבשמים זכות וטוטו שהוא יתברך מחליט אחרת מסביבת של תהגהת היחוד שאנחנו לא מבינים אותם... בשביל זה כתבתי ספר שנקרא "ואהבת" שהוא מקביל ל"אהבת" כי ישמע ה' את קולי החנוני...)

אסיים בכמה מילים קצרות אודות עשרת ימי תשובה: הגאון מוילנא אומר שעשרת ימי תשובה הם ימים שהם למעלה מן הזמן... (למה? עוב... לא משנה כעת למה... זה קצת קשור לשה המעוברת שהולכת להיות השנה ה"ד"ק...) ממילא אפשר לפעול בימים אלו למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן... זה בחינת "קראוהו בהיותו קרוב..." ה' כאן... הכל קורה כאן ועכשיו... באור פני מלך חיים... והכל פתוח ואפשר לקבל הכל... דא עקא!!! שקח בחשבון שלא מרגישים את זה!!! אל תתפלא אם תרגיש קיר... אבל תדע לך שהקב"ה עומד מאחורי הקיר הזה והוא קרוב מתמיד... את המשפט הזה שמעתי מהרב פינקוס לפני 15 שנה... ובאמת באותו זמן הרגשתי קיר... אבל החלטתי שלא מעניין אותי כלום... ה' עומד מאחורי הקיר ואני מדבר איתו ויהי מה... בסוף התברר שה' באמת היה שם... מאחורי הקיר הזה... אוהו... הוא היה שם ועוד איך... אז בבקשה... לא להתבלבל מקירות... לדעת שעש"ת זה בהיותו קרוב מדעי!

בחודש תשרי לא יצאו גיליונות מודפסים, הגיליון הבא יצא אי"ה בשנת התשפ"ב בחודש מרחשוון - פרשת נח.

גיליונות יחידים ניתן יהיה לקבל גם בחודש תשרי, בבני ברק, משפחת דרייפוס רח' חזו"א 34 פינת דסלר.

ניתן עדיין לקנות את החוברת

"והיא תהלתך"

ניתן להשיג במוקדי המכירה של הגיליון.
לברור מוקד קרוב: 0527683095

לקראת חג הסוכות הממשמש ובא (זה מגיע מיד לאחר הימים הנוראים למי שלא יודע)

יצא לאור הקונטרס

מה תשתוהחי

בענייני ימי חג הסוכות הנפלאים, והימים שלפניהם, מלוקט מתוך מאמרים שחלקם נכתבו בגיליון זה,

בפלא': 0548446691 0527683095

ניתן להשיג במוקדי המכירה של הגיליון.

מה בחוברת???

- האם זה לעניין לבנות סוכה באמצע עשרת ימי תשובה... סליחה!! התבלבלתי... אני בונה סוכה בעש"ת... זו עובדה... (אין לי זמן אחר) אבל אני על קוצים... אני מרגיש שזה לא קשור עכשיו... אולי יש בכל זאת איזה קשר?
- איך כופרים את הקבלות שקבלנו בראש השנה ויום כיפור?? איך כעת מקבעים אותם בתוך החיים??
- למה הסוכה של דוד כ"כ לא יציבה?? למה היא כל היום נופלת?? למה צריך שהרחסן כל פעם מחדש יבא ויקים את סוכת דוד?
- מה פשר החגיגה של שמחת בית השואה סביב ניסוח המים...? וכי זה פארק המים?? ומה זה קשור ל"כל משברך וגליך עלי עברו"?
- האם יש אפשרות לשמוח בשמחת בית השואה בתוך חיק הסוכה... חיק המשפחה או שאין סיכוי?? והתזמורת??
- מילא לפי ר"א שה' הושיב את ישראל בעוני כבוד... זה בהחלט מרגש... היינו ב"עניים..." אבל לפי ר"ע שסוכות ממש עשו להם... מה מרגש ב"למען ידעו דורותיכם" שבדיקים הושבתי את בני ישראל??
- מה עושים?? חייבים לשמוח בחג... אבל תכל"ס אני בדכאון... לא משתמח לי... זה לא מתחיל... באיזה דוכן קונים אשטיקל שמחה??



הוסבר לו... הוסבר לו... הוסבר לו... הוסבר.

את המאמר האחרון שלפני ראש השנה אני רוצה להקדיש להבהרה בנימה אישית: אם שמת לב בגיליון זה אני מרבה לדבר ולהתריע בעניין פגעי הטכנולוגיה!!! ותמיד... תמיד שאני כותב בנושא הזה... לא משנה מה שאכתוב... אני חוסף על הראש... מכל הכיוונים... אנשים צועקים עלי... מתלוננים... ואני יוצא מוכה וחבול ולא יודע איך לצאת מהסבך... (לא אניס אותך לפרטים... מספיק שאני מסובך בהם... אולי בסוף המאמר אני כן אפרט קצת) אז אחת ולתמיד אני רוצה לשתף אותך בנימה אישית מה מביא אותי שוב ושוב לחזור על אותה טעות ולהמשיך לכתוב על זה...

וחשוב לי שתדע מה השיקול... השיקול הזה נוגע גם אליך...

ובכן: יש פרק שלם ביחזקאל שמהלך עלי אימים!!! ואתה בן אדם צופה ונתתיך לבית ישראל ולמלת מפני דבר הזהרת אותם מבניי!!! הקב"ה מזהיר את יחזקאל: אתה צופה... אתה צריך להרתיע ולהזהיר את עם ישראל... באמרי לרשע, רשע מות תמות ולא דברת להזהיר רשע מדרכו, הוא רשע בעליו ימות ודמו מידך אבקע, הקב"ה מודיע ליחזקאל חד משמעית: אם יש לאל ידך להוכיח את הרשע, ולא עשית את זה... הוא ימות בגלל עוונות... אבל אתה תהיה אשם... לעומת זאת ואתה כי הזהרת רשע מדרכו לשוב מנפשו ולא שב מדרכו הוא בעליו ימות ואתה את נפשך הצלת... כתוב כאן: שאם יש אתה תעשה את שלך ותזהיר אותם... והוא מצד עצמו החליט לא לשוב בתשובה... זה כבר עניין שלו... ואתה את נפשך הצלת... כתוב כאן: שאם יש בן אדם שאנשים נתנו בו אימון והוא מחזיק שופר בידו!!! והוא עומד במגדל העיר ויכול להתריע בציבור על סכנה מתקרבת והציבור יקשיב... כזה אחד, אם הוא רואה אויב מתקרב והוא לא מתריע באנשי העיר. בסופו של דבר העיר תיחרב!!! ולמה היא תחרב? נראה לך שזה בגלל שהוא אשם שהוא לא התריע??

חס ושלום!! (אנחנו לא מדינת ישראל שכל היום עסוקה בחקירות ממלכתיות על נסיבות אסון). העיר נחרבה בגלל עוונות אנשי העיר... אבל זה לא סתירה שהוא!!! בעל השופר שיכל להתריע... הוא יענש על זה שהוא לא התריע... זה שלאנשי העיר יש את החשבון שלהם עם הרבש"ע... זה לא סתירה שאתה בעל השופר- אתה ראת אויב מתקרב... אתה היית צריך להתריע... לא התרעת?? אתה נענש!!!!

כלפי מה הדברים אמורים???

אני נקרא צופה!!! כן... אדון אז נדברו נקרא צופה לבית ישראל...

אתה בטח מגחך כעת לעצמך... אוהו... הבן אדם התחיל לחוש מעצמו... (איך אומרים אצלנו?? עף על עצמו...) הוא החליט להכתיר את עצמו כ"צופה..." מחר הוא גם ילבש גלימה של באבא ויתחיל לגלות עתידות...

אז זהו שלא!!! הצופה המדובר שיחזקאל מדבר עליו... זה בכלל לא צופה עתידות... לא מדובר פה באיזה דמות מכובדת... זה בסה"כ המאבטח המשועמם של העיר... שמקבל שכר מינימום בשביל לעמוד במגדל העיר עם משקפת ולראות אם יש משהו חשוד שמתקרב... ואתה מבין לבד שהעם לא אוהב לשמוע שיש משהו חשוד ברקע... העם אוהב לשמוע שהכל בסידור ועסקים כרגיל... (בדיוק כמו שאנו לא אוהבים את הפרוייקטור של הקורונה, וכמו שאנחנו לא אוהבים את המציל בים שמתריע נו נו נו...)

בקיצור: הצופה הזה... זה יכול להיות מלמד בחידור... זה יכול להיות ר"מ בישיבה והכי הכי: זה יכול להיות אבא למשפחה... כל אחד שיש לו כח השפעה!!! לא משנה באיזה סדר גודל של השפעה ולא משנה על כל אנשים... היות ולמילה שלך יש השפעה על משהו מסוים... אז ברגע שאתה עומד מול מחדל רוחני שאתה יכול להתריע עליו... נדרש ממך להתריע!! ואם לא עשית את זה... אתה נתפס בעוון הזה!!! נקודה!!!

ושוב: משום מה תקוע לנו בראש שגדולי ישראל או הרבנים הם אלו שצריכים לטפל בבעיות של עם ישראל... אז זהו שלא!!! בדיוק על זה נאמר: כל שיש בידו למחות באנשי ביתו ואינו מוחה נתפס בעוון ביתו... ובאותה נשימה הגמ' ממשיכה ואומרת: כל שיש בידו למחות בכל העולם כולו ואינו מוחה, נתפס בעוון כל העולם כולו... הרעיון הוא אחד: כל מי שיש לו השפעה... לא משנה באיזה היקף ובאיזה סדר גודל!!! הוא הצופה והוא בעל השופר בייחס לכך וכך אנשים שיש לו השפעה עליהם... ואם יכולת להשפיע עליהם ולא עשית, אתה נתפס בעוונם...

אי לכך ובהתאם לזאת: תכנס כעת לראש שלי... אני יודע (בדיוק כמו שאתה יודע) שיש אסון נוראי שנקרא פגעי הטכנולוגיה... אני שונא את הנושא הזה הרבה יותר ממך... כי אני משלם על זה מחיר יותר יקר ממך... (כן... אתה- אחד מני רבים שהתקשרת עלי וצעת עלי למה אני כותב על זה... אני בעד!!! הלוא... תן לי פטור מלדבר על הנושא הזה). אבל מה אעשה שהצגתי בפניך כעת נתונים כמות שהם!! שאם יש לי השפעה ואני יכול להתריע ואני לא עושה זאת... אני נתפס בעוון הזה... תגיד לי: האם אני יכול לשתוק בנושא הזה?? האם אתה יכול להרגיע אותי שאני יכול לרדת מהנושא הזה ולהפסיק לדבר עליו מטוב ועד רע ולהגיע ליום הדין ולא להיתבע על מאות ואלפים שיכולתי להשפיע עליהם או לכה"פ למחות ולהתריע בהם...?? אל תענה לי תירוצים... את התירוצים אני מכיר יותר טוב ממך... אני צריך תכל'ס... שתקח עלי אחריות!!! מסכים לקחת אחריות או לא מסכים?? אי לכך ובהתאם לזאת:

חשוב לי להדגיש: אני לגופו של עניין... הגעתי למסקנה שלטובת התכנים שנכתבים בגיליון אז נדברו לא כדאי לדבר על הנושא של הטכנולוגיה... יש מסרים מספיק חשובים שגיליון זה מעביר... ואת התכנים של המאבק נגד הטכנולוגיה צריך להשאיר לאנשים אחרים... או יותר נכון לבמות אחרות... אבל!!! למרות שזו המסקנה שלי... אני ממשיך לכתוב ולהתריע על נושא הזה... משיקול אישי נטו!!! אני רוצה להיות נקי... ואתה את נפשך הצלת... "סו"ס יש לי פה שופר... ויש לי את היכולת להתריע על האסון הגדול הזה ואני לא רוצה שיהיה עלי תביעה...

זהו!! זה הכל!!

ושוב: אני עושה את זה נטו משיקול אישי... כי לתכנים של גיליון אז נדברו עצמו זה רק מזיק... (ואגב: קבלתי היתר מיוחד מרב לעשות שימוש אישי בעלון שלי... שאלתי פעם רב: אם אני צריך למכור את הדירה שלי... האם אני יכול לעשות משבצת קטנה בעלון... או לחילופין אם עדיין לא גמרתי לשלם את הטיפולי שיניים... האם אני יכול לעשות איזה מגבית קטנה להשתתפות בהוצאות... הרב חייך ואמר לי: תקשיב... להגיד לך שזה לעניין?? לא כל כך... אבל עקרונית מותר לך... סו"ס זה העלון שלך!! אז ב"ה את הדירה הצלחתי למכור בלי לפרסם כאן... וגם עם הטיפולי שיניים בעזה"ש אסתדר בלי לעדכן אותך... אבל יש מקום אחד שאני כן מרשה לעצמי לעשות שימוש אישי בגיליון הזה... זה השקט הנפשי שלי שלא יתבעו אותי בשמים... היה לך שופר... למה לא צעקת גיוואלד... אני רוצה שבשמים לא יהיה עלי תביעה שלא התרעתי על זה... נקודה!!! זה כל השיקול שלי!! ואשר על כן בזאת אני מוסר מודעה: גבירותי ורבותי: מי שרוצה להיות מחובר לרשת... מצדי שיערב לו... זה לא עניין שלי... העיקר שאני לא אהיה בתמונה!! אל תשכח שאני אמרתי שזה מסוכן לבריאות... אני כעת חושב רק על עצמי... כן... בפירוש ככה!!!

אם שמת לב: בשנים האחרונות... כשאתה מגיע לרופא... הרופא כל הזמן עסוק ב"הוסבר לו"!!! הוסבר למטופל שצריך לקחת כדור פלוני... הוסבר לו שצריך לעשות בדיקת דם בעניין איקס... הוסבר לו ש... (לא משנה שהוא בכלל לא מסביר... אבל העיקר שהוא כותב את זה בפרוטוקול...)

מה יש?? מה זה "הוסבר לו" הזה?? אז פעם אחת ביקשתי מהרופא שסיביר לי... ואז הוסבר לי אחת ולתמיד... שהעניין הוא: שהרופאים חטפו על הראש... היו הרבה אנשים שהזניחו את עצמם... לא לקחו את הכדורים שהיו צריכים לקחת ולא טיפלו במה שצריך לטפל... ואח"כ קרה מה שקרה... ואז כמובן תבעו את הרופאים שיקחו אחריות על המחדל... למה לא אמרתם?? למה לא התעקשתם שהמטופל יטפל בעצמו בעקביות ולא יזניח?? וככל שזה קורה יותר ויותר הרופאים פשוט למדו לקח וכיום כל מטופל שמגיע לרופא עם בעיות... הרופא דבר ראשון חושב על עצמו!! הוא עסוק בלשריין את עצמו... שאני אהיה נקי!!! שלא יוכלו לתבוע אותי... ואני מבין אותם!!! הרופא צודק!!! כמה שזה מעצבן לראות רופא שיושב מול מטופל שסובל... ובמקום להיות עסוק בדאגה כנה למטופל הרי הרופא עסוק רק בעצמו... לשריין את עצמו... תכל'ס... אני מבין אותם!!! כי הרופא יודע בסופו של דבר יתבעו אותו... והוא עלול להסתבך והוא לא רוצה להסתבך... זכותו!!! הוא את נפשו הציל...

זה בדיוק מה שאני עושה עכשיו!!!

אני מצדידי... כמה שיש לי לב טוב ואיכפת לי ממך ואני אוהב כל יהודי ורוצה למנוע אותו מחטא... צר לי... סו"ס אני אוהב את עצמי עוד יותר... ואני מצדידי מיציתי את הנושא של פגעי הטכנולוגיה... שבעתי מזה... כל פעם מחדש שאני כותב בנושא הזה אני משלם מחירים... מכל הכיוונים... אז די... אני מצדידי סיימתי עם הנושא... מצטער... אני לא עד כדי כך אוהב אותך בשביל להמשיך לקבל על הראש בשבילך... אבל כעת אני עושה את זה נטו מדאגה לעצמי!!! אני חושב רק על עצמי... והיות ואני רוצה

אנחנו לא הולכים לנצח אותו... ומי שמדמיין שנוכל לדאוג לסביבה סטרילית לגמרי שיתעורר מהשינה... פגעי הטכנולוגיה פה!!! בינינו! וממילא אין מה לעשות... חייבים כל הזמן לזכור שזה קיים... צריך כל הזמן לטפסף טיפין ולזכור שיש סכנה ולהיזהר ממנה... כמובן שלכל דבר יש פרופורציות ולכל רהיט יש את המקום שלו בבית... וכמו שהערכת החייה והמטף נמצא באיזושהו פינה בבית... ככה הנושא של המאבק בפגעי הטכנולוגיה צריך את המשבצת המסוימת שלו... לא צריך לשים אותו במרכז החיים... אבל הוא בהחלט צריך להיות בהישג יד!!! הנושא צריך להיות כל הזמן בעמדת הזנקה בהישג יד... ולכן אין ברירה אלא לדבר על זה ולא פעם בשנה ואני חושב שגם לא פעם בחצי שנה אלא יותר... ואם אתה רוצה עוד משפט: לא מספיק לדבר על חסימות וניתוקים... צריך גם לדבר על תעצומות נפש ועמידה בניסיון בגבורה ברגע של חשיפה פתאומית ובלתי צפויה... אי אפשר להיצמד רק להתגוננות ולחסימה... לא מספיק להשתמש רק בכיפת ברזל כדי לירט את הטילים שמגיעים מעזה... צריך גם כח של טילים משלנו לעמוד בקרב... (כמובן שאנחנו מעדיפים למנוע הסלמה ובשביל זה אנחנו בעיקר עוסקים בחסימות וניתוקים זה הכי אידיאלי... אבל הלו!!! חייבים במקביל להכין בצד ערכת חירום של העצמת כח היחיד ונכונות לעמוד בניסיון ה"וימאן" של יוסף עם פזר ושלשלת...)

בקיפור: המסר שלי במאמר הזה... תפסיק לחשוב שהמאבק בפגעי הטכנולוגיה שייך למישהו מסויים... זה בעיה של כולנו... וכולנו נצטרך למסור דין וחשבון בראש השנה לא רק על עצמנו... אלא עד כמה זזנו באי נוחות כשהכלי המכעים הגדול ביותר של ה' בדורנו חלף על פנינו... זה לא צחוק!!! רק לעדכן אותך מספרית: מספר הקרבנות שהקורונה גבתה זה בסה"כ 2% ממספר החולים... לכאורה 2% זה לא הרבה... אבל זה מספיק! זה מספיק בשביל לשגע את כל העולם...

אז זהו שפגעי הטכנולוגיה גובים הרבה הרבה יותר מ-2% מאלו שנמצאים שם... וזה כן אמור להיות אכפת לנו ומאוד מאוד... וכאן אני רוצה לקחת את המילים שלי בחזרה... אמרתי שאני לא מספיק אוהב אותך בשביל לתת לך על הראש... אז זהו!!! שאני כן אוהב אותך... וכולנו עם ישראל אוהבים אחד את השני ועל כולנו את אבינו שבשמים ואנחנו נעשה הכל כדי שה' ישכון בתוכנו ולא ילך... נעשה הכל כדי להאזיב את כל כלל ישראל על אבא שבשמים... די... תפסיק להפוך אותי לאיזה איש דת מטיפ... תבין שאתה בתמונה... תבין שה' מצפה לתגובה שלך... ה' רוצה לראות שגם לך איכפת ממנו... אני את שלי אמרתי... הצלתי את נפשי. אתה תעשה את שלך. כתיבה וחתימה טובה לנו ולכל ישראל...

מרון... לשנה טובה תכתב ותחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום... אתה קולט?? אחרי שכבר שסיימת... פתאום אתה קופץ שוב... אתה מוצא את עצמך בסיבוב נוסף...

זה לא צחוק!!! אני רוצה שתבין: יש פה נקודה שחשוב לחדד אותה: לאורך כל הדורות... תמיד היו צדיקים ורשעים בעם ישראל... אבל היה ביניהם איזה הפרדה מסוימת... סו"ס החרד לדבר ה' לא יכול להסתדר עם המשכיל... האורטודוקסי לא יכול להסתדר עם הרפורמי... הפרוש לא יכול להסתדר עם הצדוקי... סו"ס יש ניגודים!!! ממילא כמה שהצדיקים והרשעים היו מהלכים על אותה אדמה... אבל כמעט ולא יצא להם להיפגש תחת אותה קורת גג... ממילא לך תבקש מהצדיק שגר בוילנא שישפיע על המשכיל שגר בברלין... נו... התביעה היא בערבון מוגבל... (בשביל זה צריך להיות החפץ חיים שהרגיש רגש אחריות על היהודי האחרון בקצה העולם זה זועק מהמכתבים שהוא הריץ מקצה העולם ועד קצהו כדי להציל יהודים)

אבל בעידן הטכנולוגיה!!! מדובר בשני יהודים שנפגשים באותו שטיבלאך... זה צדיק גמור!!! אוהו צדיק גמור... שמור לגמרי... טהור לגמרי... ובספסל שלצידו יושב בן אדם שמחובר לכל התכנים שבעולם... **אתה קולט את הניגוד האבסורדי הזה שאנחנו חיים אותו ערב ובוקר וצהרים??**

הצדיק הגמור והרשע הגמור שניהם רוקדים בקידוש לבנה ביחד!!! שניהם לבושים באותם בגדים... ונראים אותו דבר... והקב"ה תובע ממך, אדוני: אתה לא יכול להישאר אדיש מול אחיך שמחובר בשאט נפש למה שאני הכי שונא... אז פעם... פעם הייתי משתולל... פעם הייתי בקטע לדפוק על השלחן ולשבור אייפונים ולהכריז שהם לא מצטרפים למנין... אבל התייבשתי... גמרת... אני כבר לא מנסה לתקן את העולם... אבל לכל הפחות אגואיסט נשארתי... לפחות להציל את נפשי...

אז פעם... כשהייתי יורה לכל הכיוונים... היה סיכוי שאני אציל גם אותך... (סו"ס עשיתי את העבודה גם בשבילך) אבל עכשיו שהתעייפתי ואני עסוק רק בלהציל את עצמי... אז אני כבר לא מציל אותך!! אני את שלי עושה... אני אמשך לדבר פה נגד האינטרנט... מידי פעם יוסבר כאן בגיליון את חומר העניין... ואתה במקביל תצטרך גם להציל את עצמך... אתה תצטרך גם לעמוד מול האובייקטים שלך ותצטרך להסביר להם שזה לא בסדר כדי להציל את עצמך...

אין אומרים מומחי הבריאות כיום??? הגיע הזמן שנפנים שקוביד 19 כאן!!! כלומר: אם בהתחלה חשבנו שיום אחד נמגר את הקורונה... חשבנו שננצח אותה... שנסיים איתה... אז זהו שהתברר שהיא פה!!! והיא ככל הנראה הולכת להיות חלק בלתי נפרד מהנוף שלנו... זאת אומרת: שתשלים עם העובדה שצריך כל הזמן להיות ערוך לאפשרות של הידוק חגורות... להתעדכן האם יש עליה במספר החולים... שיהיה תמיד מסכות בבית... ובאופן כללי לשמור מרחק... ולדעת שיש קורונה בעולם!!!

על אותו משקל: אנחנו גם צריכים להפנים שהאינטרנט כאן!!!

לכסות את עצמי... אז בשביל זה אני מקדיש את המאמר הזה **"הוסבר לך!!! הוסבר לקורא הנכבד"** חומר העניין של פגעי הטכנולוגיה... **הוסבר לקורא** שכל מי שיש חיבור לא מבוקר לרשת הרי זה חטא חמור מאוד שה' לא יותר עלינו!!! נקודה!! **הוסבר לקורא** שאין מערכת גיליון אז נדברו אחרת על מי שמדלג על שורות אלו או מכניס אותם בצד אחד של האוזן וזה יוצא מהצד השני... וכעת חתימה... תחתום פה למטה... מכאן ואילך תעשה מה שאתה רוצה... רק תעשה טובה... תוציא אותי מהתמונה... אל תתקשר אפילו לצעוק עלי למה אני מדבר על זה... אני בסה"כ ביקשתי חתימה שהוסבר לך... תשחרר אותי...

תבין: לא כל תוכחה שאני מוכיח אני חושב רק על השני... מותר לדעת שלא בכל מקום אומרים את הכלל: "אל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להישמע..." **לא!!! לא בכל מקום!!!** כי סו"ס יש מושג ש"אתה את נפשך הצלת..." **יש גם אגו!!! מותר שיהיה לך אגו!!!**

וכשאתה יודע שהגיס או האחיין עומדים על פי תהום... הנושא פה זה לא רק הוא... זה לא רק הדאגה לרוחניות שלו... **אתה צריך בעיקר לדאוג לעצמך!!!** אם אתה יכול להשפיע... לפעול... למנוע... להתריע... ואתה לא עושה את זה... אתה תתבע על זה... **תחשוב על עצמך!!!**

אל תהיה צדיק... אל תתחיל להיות לי מהמטיפים על פגעי הטכנולוגיה... אני יודע שיש לך סיוטים ממני ומהם... אני יודע שאתה לא סובל את הסגנון הזה... אבל אז מה... **אתה צריך לשרין את עצמך!!!**

אגב: מה שאני אומר עכשיו זה גופי תורה גמורים!!! זה תחילת הפרשה שלנו "לעברך בברית ה' אלוךך ובאלתו" שזה עניין של ערבות... שכל ישראל ערבים זה לזה... ואני השנה לראשונה טעמתי את הטעם המר של ערבות... (שילמתי אלפיים שקל בלבד על ערבות זה הספיק לי...) ערבות זה לא צחוק!!! אתה צריך לשרין את עצמך שאתה לא הולך לשלם את הערבות הזו... תבין שבשביל לשתף פעולה במאבק נגד פגעי הטכנולוגיה זה לא משהו ששייך לאדון אז נדברו שכולם בטוחים שהוא גוזר על זה קופון... אדוני: זה ערבות שאתה תאלץ לשלם אותה!!! אני לא... ואתה כן... אני החתמתי את הקוראים שלי ש"הוסבר להם" ואתה עדיין לא עשית את זה... שתבין: קח בחשבון: בשעתיים הראשונות של ר"ה... כבר אז עברת לפני ה' כבני מרון... ה' ראה את כל המעשים טובים שלך... כתב אותך לאלתר בספרם של צדיקים גמורים... סיימת!!! זהו! חצי שעה אחרי התפילה בליל ר"ה כבר לא היה מה לברך אותך "לשנה טובה תכתב" כי אתה כבר אווז ב"גמר חתימה טובה..." אבל אל תשאל... למחרת אחרי צהרים... ככה באזור התשלך... הגיע תורו של החבר!!! החבר הזה שיש לך השפעה עליו... וכעת הוא עובר לפני ה' כבני מרון... והופה!!! פתאום חזרת בסערה לזירה... כשה' בחן אותך... הדמות שלך קפצה באיפלקציה... בשמים יודעים שהיית יכול להשפיע עליו... הופה!!! חזרת לדרך הצרה של

יום הכיפורים... שעות דמדומים... כשהברכיים כבר כושלות מצום...

יום כיפור בעזרה. השעה כעת 4 בצהריים... הרוחות ב"ה נרגעו... מקודם הייתה פה חרדת אלוקים... אם זה בייחס לכה"ג שכולם דאגו האם הוא יצא בשלום מן הקודש... ואם זה אודות הלשון של זהורית האם יליבין או לא... כל המתח האדיר הזה התחלף ב"ה בחיך גדול ורחב ושמה שהתפשט על פני כולם...

ועכשיו??? מה עכשיו??? כעת יש מעמד מאוד מאוד מרגש!!! מעמד שסוחט המון דמעות!!!

לשם שינוי... מקודם זה היה מעמד יותר מפחיד מאשר מרגש... זה היה חוט שני ש... או שהוא מלבין או שלא... או שמכפר או שלא מתכפר... אבל כעת לשם שינוי... הפחד ב"ה מאחורנו... הלשון כבר הלבירה... כעת יש עבויידיה מאוד מאוד מרטיטה... עם המון המון חשבון הנפש מרומם ונוקב... מה יש???

אז נכה: היום י' בתשרי... השעה כעת 3 בצהריים... היום הזה והשעה הזו אומרת לך משהו? לא??

אז אני אתן לך עוד רמז: הכה"ג כעת לובש בגדי זהב והוא ניגש להקריב את האיל שלו ואת האיל של העם... נו... האיל הזה... והשעה הזו... והיום הזה... כעת זה כבר מצלצל לך משהו? נו... אתה מצליח לנחש? ובכן!!! לפני שלושת אלפים שנה... פה!!! בדיוק פה!!! במקום זה!!! וביום זה!!! ובשעה זו ממש!!! ניצב פה אברהם אבינו ועקד את יצחק בנו... כן... התאריך של עקידת יצחק היה ב' תשרי בשעת דמדומי חמה... בשעת המנחה... בשעת בין הערביים...

ופה!! בדיוק פה!!! במקום המזבח הזה... התרחש הפסוק המרטיט ביותר בתורה: "וישלה אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו..." אברהם אבינו כבר ערך מזבח... כבר הדליק אש... כבר השחזי סכין... כבר קשר את יצחק... כבר נטל ידיים בסילודין... כבר חגר גארטל... כבר אמר לשם יחוד... בדחילו!!! ברחמינו!!! ורחמינו ודחילו!!! ואז הוא כבר בירך אשר קדשנו במצותיו וציוונו על ה... ש... ח... י... ט... ה...!!! והוא כבר מקרב את הסכין... ו... ואז!!! בין הברכה לעשייה... פתאום הפסק!! הקב"ה פתאום הפסיק אותו... "ויקרא מלאך ה' אליו מן השמים ויאמר אברהם אברהם... אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה..." אבל אברהם לא יכול לדבר... נו... כבר בירכת... זה... זה הפסק... אני חייב לשחוט פה משהו... ו... ואז אברהם הסתכל כה וכה... והנה הוא רואה איל!!! אחר נאחז בסך בקרניו... רץ אברהם אחרי האיל... התייר אותו במהירות מהסבך... לאברהם אין זמן... אסור שיהיה הפסק... ו... והוא שחט את האיל על מקום המזבח הזה שכולנו רואים עכשיו!!! והקריב אותו... ו... וההד המדהד של קרני האיל הזה עד היום מעבירים אותו את יום הדין... והכה"ג עומד כעת באותו יום!! ובאותה שעה!! ובאותו מזבח החיצון!! ושוב מקריב איל... להזכיר שוב את אותו איל שנקרב פה לפני אלפי שנים... להזכיר שוב את הברית ואת החסד ואת השבועה שאבא שבשמים נשבע באותו מעמד לאבינו אברהם "כי בך אברך וארבה ארבה את דרעך..." בשעה זו עיני כולם נשואות ברטט קודש לאחד משערי השמאליים העזרה... שער הקרבן!! מה יש? למה קוראים לו שער הקרבן? כי מקובל... שבשער הזה!!! במקום הזה בדיוק אברהם אבינו עשה את דרכו לכיוון המזבח... ועד עצם היום הזה השער הזה נושא את השם "שער הקרבן"... להזכיר זכות אבות... להזכיר את אפרו של יצחק שצברו ע"ג המזבח.

גם מי שלא היה במעמד של עבודת פנים... גם מי שנבצר ממנו לראות את הכה"ג בבגדי לבן... גם אותם אלו שהלכו למעמד של שריפת פר ושעיר הנשרפים ונאלצו לוותר על הקריאת התורה של כה"ג... גם הם כבר הספיקו לחזור מהר מהר... כדי לא להפסיד את המעמד הנשגב של הקרבת האיל... כמה דמעות נשפכו במעמד הזה... עולה מכפרת על **הרהור הלב**... בטח!!! עומד הכה"ג טהור הלב... ומקריב את אותו איל שהקריב אברהם אבינו ש"מצאת את לבבו נאמן לפניך..." במעמד הזה כל אחד עושה חשבון נפש נוקב בינו לבין עצמו... עד כמה הלב שלי מחובר לעבודת ה'... עד כמה הלב שלי נמשך אל רצונו יתברך... כל אחד מקבל על עצמו קבלה נוספת איזה צעד נוסף אני יכול לעשות בשנה הקרובה... להתקרב בעוד משהו למדרגה של אבינו אברהם... כולם שוקעים בהרהורים וחוזרים בתשובה על העצלות והריפיון שהייתה לנו במשך השנה בעבודת ה'... כולם מתמלאים בבושה... כשנוכחים מתי אברהם אבינו היה קם בבוקר... ומתי אנחנו... אבינו אברהם היה משכים לפנות בוקר כארי לעבודת בוראו... ו... ואילו אנחנו?? מתי אנחנו מתחילים תפילות שחרית?? האם רק כשהמיטה מקיאה אותנו בכח??? זה הזמן!!! ברגעים אלו... בשעת צלוחת דמנחה ביום הכיפורים... זה הזמן של כולנו להיזכר במעמד של אבינו אברהם שהשכים בבוקר... להתבונן עד כמה אנחנו יכולים לעשות עוד כמה צעדים בשנה הקרובה... ללכת בעקבותיו של אבינו אברהם.

ההיכל כעת פתוח!!!

ההיכל כעת פתוח!!! עם ההיכל פתוח המשמעות היא ששערי שמים פתוחים... ועוד איזה שערי שמים... של יום כיפור... אבל זהו!!! בעוד חצי שעה ההיכל ינעל!!! "היום יפנה, השמש יבא ויפנה, נבואה שערך..."

הסיפורים כבר פתוחים בתפילה נעילה... הלב דופק... העיניים נשואות השמימה... אבל מחכים... מחכים לשליח ציבור... והנה!!!! הכהן הגדול עולה כעת במזבח עם מחתה... כדי לקחת גחלים לצורך הקטורת... הוא יורד... ואז נשמע הקול האדיר של המגרפה... (הקול של המגרפה זה הסימן שנעשה מידי יום במקדש להורות שכעת הכהן נכנס להיכל לצורך הקטורת...) ואז כולם מתחילים אשרי יושבי ביתך... זעקות שבר... התייפחיות...

נעילה!!! פתח לנו שער בעת נעילת שער כי פנה יום... חתמנו בספר החיים למענך אלוקים חיים... קטורת זה שוב חשבון הנפש על לשון הרע... על דברים שבחשאי... ברקע נשמעים קול צעדי של הכה"ג (וקול המחנתה עם הפעמון- נייאשתיק המיוחד ליום הכיפורים) זו הקטורת פנה הכה"ג להיטיב את הנרות... כן!!! להדליק נרות ל... למתי?? ליום שאחרי יום כיפור!!! כן... העבודה

האחרונה אחרונה של יום כיפור מתעסקת כבר ביום שאחרי יום כיפור... נורות שיאירו במוצאי היום... ואז הכה"ג יוצא אט אט מההיכל... זעקות שמע ישראל... ה' הוא האלוקים... ה' סלך ה' מלון... ואז!!! עולה הלי עם המפתחות... ועוד עשר שניות השערים ננעלים... העיניים רואות וכולות... יהודים עומדים ומתחננים אנא ה'... שערי שמים ישראו פתוחים... אנא... ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים... והלוי נועל את שערי העזרה!!! זהו!!! אנא ה' לשנה הבאה תזכה אותנו שוב להיות כאן בירושלים... ו... ואז מתחיל שמחת תורה!!! הכהן גדול יורד ממעלות האולם... אמת מה נהדר היה מראה כהן גדול... וכאן היריעה נשמטת ..

אכאלע... אני לא מצליח להתרגש בתפילה...

מילא אחת לכל הלחוצים מהימים הנוראים בכלל ומהתפילה בפרט... חשוב לי להצליח להתפלל טוב... אני מפחד שאני לא אצליח להתרכז... ואני... אני לא נרדם... מה יהיה?? אני מחר אחיה עייף בתפילה... ואני לא אצליח להתרגש ולהתפלל... כאן נשוב ונזכיר נקודה חשובה שכבר הוזכרה בשנה שעברה:

כן... זה מאוד כיף להתרגש בתפילה... אבל זה בסה"כ כיף... אבל הצלחת להתרגש בתפילה... היה לך כיף... ואם לא אז לא היה לך כיף... מי אמר שתפילות ימים הנוראים תלויות בכמה היה לנו כיף? מילא המייל... מילא הנופש... שם הכיף קובע!!! אם היה לי כיף זה היה שווה... היה ריווחי... אבל אם לא היה כיף אז מה עשינו... אז זהו שבתפילה אנחנו מתפללים לה'... אנחנו מחפשים שה' ישמח... גם אם אני לא הצלחתי להתרגש!!! העיקר שה' יתרגש!!!

זה מה שחשוב לנו בעיקר בימים הנוראים... אנחנו פה בשביל להמליך את ה'... לשמח את ה'... ולהרגש את ה'... זה הנושא!!!

---ובנקודה זו יש טעות מאוד מציזה:

אתה רואה יהודי שכל כולו דבקות בעבודת ה'... כל כולו אש להבה

אתה מקנא ביהודי הזה... אוהו... איזה אהבת ה' יש ליהודי הזה... מדהים... אבל זו טעות!!! זה לא נכון שהיהודי הזה אוהב את ה'... ההיפך הגמור!!! הוא מרגיש אוהב מה'!!!

מי שמרגיש התלהבות ודבקות עצומה... במילים אחרות הוא מרגיש אוהב... וזו הרגשה נפלאה ואני מקווה מאוד שאוכה אליה...

אבל לא להתבלבל... זה נקרא להרגיש אוהב!!! לא אוהב!!!

כי לאהוב??? רגעים של אהבה... זה אדרבה... זה יכול להיות גם הרגעים הכי יבשים שיכול להיות... כי אהבה זו התמסרות... אדרבה... אם יהיה לך בעיצומו של עשיית בוקר מאוד אפורי שלא יהיה לך חשק כלום ואתה בכל זאת תקום ותתפלל ותתאמץ בלי שום טעם וריח... אוהו... כאן יש מפגן אהבה!!! כאן יש מישוה שאוהב את ה'... ואח"כ כמובן שה' יחזיר לך אהבה... ואתה פתאום תרגיש אוהב... פתאום תרגיש הרגשה נפלאה...

אבל אל תשכח שדווקא הרגשה הנפלאה הזו... דווקא היא לא העבודת ה' העיקרית... כי כעת אתה בסה"כ מרגיש אוהב... ואילו מתי אתה אוהב??? דווקא כשאתה מתמסר ולא מרגיש כלום...

כולנו מרוגשים עד אימה מהמעמד של עקידת יצחק... הוין ממישהו אחד שמומש לא מתרגש מזה... תנחש מיי? אברהם אבינו בכבודו ובעצמו... כשהוא!!! כשהוא עמד שם בהר המוריה עם

המאכלת הוא הרגיש חלל בלב... ודווקא אז נדרש ממנו להפגין אהבה!!! לאהוב... לאהוב לגמרי לגמרי בלי לקבל פידבק... בלי להרגיש אוהב... שם!!! ברגעים הכי אפורים אלו נעשה העבודת ה' הגדולה ביותר ביקום... אז נא לא להתבלבל!!!

זה שאנחנו רוצים להתרגש ולהתלהב בתפילה זה לגיטימי וה' יעזר שנצליח... אבל אם זה לא הולך... אם אתה עומד בתפילה ומרגיש כאבן... אל תבהל!!! בסה"כ לא כיף לך... זה לא שחסר לך בעבודת ה' או חסר לך אהבת ה'... ההיפך הגמור... ה' רוצה שתפגין לו כעת אהבה... ולכן דווקא בגלל שאין לך שום תחושה של אוהב... זה המקום לתת אהבה לה'... דווקא עכשיו זה הרגעים היותר מכוונים והיותר מתקבלים... ואל תדאג השבחו "אהובים" יגיע בהמשך... הרגשות יגיעו בהמשך... וכעת זה הזמן להגיד לה' אני אוהב אותך בכל מצב גם אם אני לא מרגיש אוהב...

בונקר מומלץ לימים הנוראים - מסכת ביצה...

הבטחתי בשבוע שעבר להמשיך לסקור את מסכת ביצה... וכעת אני מקיים... האמת היא שזה הגיע בזמן... כי תמיד בשבוע שלפני ר"ה הלשון נעקמת... קשה לכתוב על משהו מוגדר... כי הימים גדולים... גדולים עלינו... כן... אנהונו לקראת הימים הנוראים ומרוב שלא יודעים מאיפה להתחיל אז לא מוצאים ידים ורגלים... ובכאלו מקרים מי שברך כלל מציל את המצב זה הדרך גמ' שלא מעניין אותו כלום!!! הדרך גמ' הוא תמיד מוצב ארצה!!! לא משנה אם זה צרת הבת או ביצה שנולדה... הוא תמיד מקורקע... תמיד אפשר להיאחז בו ומשם להמריא...

כן... זה עצה טובה לכל מי שיש לו נטיה לאבד ראש בימים אלו... תתפוס את הדרך גמ' היציבה!!! את מסכת ביצה שמדברת על יו"ט אבל היא לא מתביישת לדבר על הביצה שנולדה ביו"ט (ולאו דווקא על אברהם ויצחק ויעקב שנולדו אז) תצמד אליה... שלכה"פ היא תשמש לך כשדה תעופה שממנה תמריא!!! כן... השדה תעופה הזו מאוד נצרך בימים אלו... שיהיה קרקע יציבה שתקרקע אותי ומשם!!! משם נגיח לתשובה תפילה וצדקה... (מי שסובל מהבעיה הזו מבין מה שאמרת... מי שלא לא צריך להבין...)

אז זה מה שגם אני עשיתי כעת... ברחתי למסכת ביצה... בעצה"ש משם נתקרקע ביחד... **אז ככה:** בכל המסכתות עד כה, עשינו מין סיוור במבנה של המסכת... המסכת נתחלה בנושא זה ומשם היא ממשיכה לנושא וכו' וכו'... אבל לשם שינוי במסכת ביצה אין כ"כ משהו מוגדר במבנה של המסכת!!! אני רק יכול להגיד במילה אחת שמדובר במסכת שיש בה ארבעים דפים, ומתוכם העשרים דפים הראשונים מדברים על למעלה מעשרים מחלוקות בית שמאי ובית הלל...

ואם ככה: יש לי עצה נקודתית: אני מציע לך להצטייד מראש בדרך ועט ולעשות טבלה... **הטור הראשון** מהי המחלוקת כמות שהיא כתובה במשנה... **הטור השני** במאי קמיפליגי (הרבה פעמים יש מחלוקת במ' או בביריתא במאי קמיפליגי) **הטור השלישי** במה ב"ש וב"ה מודים... או יותר נכון לא חולקים... **הטור הרביעי** איזה עוד פרטי דינים נאמרו ע"י שאר האמוראים באותה מחלוקת... אם תמלא בטבלה הזו יותר מעשרים שורות תדע לך שניתן לומר שמגולם בטבלה הזו כמעט כל העשרים דפים הראשונים של ביצה בתמציתיות... (למעט הדפים הראשונים ממש, שהם די מתעכבים סביב המחלוקת הראשונה של ביצה שנולדה...)

אבל מה בכל זאת?? איך באמת נצליח כן לקבל איזושהי מפה או סקירה כללית ואוירית איך לקרא את מסכת ביצה???

אז ככה: דבר ראשון: סתם שאלה: מסכת ביצה היא מסכת קלה או קשה?? אז לשם שינוי... דווקא ביחס למסכת ביצה נאמרו משפטים די מפתיעים... ר' יהונתן אייבשיין התבטא שמסכת ביצה היא תלויה... איך מבשלים אותה... האם רכה או קשה... כמו כן ידוע שהגרי"ז מבריסק התבטא שהמסכת שהייתה הכי קשה לו זו מסכת ביצה... אבל תהיה רגוע... מסכת ביצה היא מסכת קלה!!! (לומדים אותה בבקיות בישיבה קטנה) צריך להיות הבריסק רוב בשביל להבין מה קשה במסכת ביצה... **אני מתכוין לומר:** הקושי הגדול של הגרי"ז היה בהגדרות ובלומד"ס שהוא התקשה להגדיר במסכת ביצה יותר מכל מקום אחר... כך שאנחנו בכלל בכלל לא פוגשים את הקושי הזה... **אבל בכל זאת!!!!** אני כן טוען שיש קושי מיוחד במסכת זו... **ולא בגלל** שהיא באמת קשה... אלא בגלל עולם המושגים הכ"כ כ"כ שונה של אנשים שחיו פעם בעולמו הטבעי והנקי של ה'... המושגים הם כ"כ שונים שמי שלא מקבל תמונה אוירית על הווי הזה... הוא לא מבין מה רוצים... (זה בדייק כמו שתאר לעצמך שהיית נותן לבן אדם לפני ארבע מאות שנה ללמוד ארחות שבת שמדבר איתו על פלטה השמלית ועל מיהם שבת... ועל גנטור ומועלית שבת... תחשוב שכן אדם לפני ארבע מאות שנה קורא את זה... היה לו קשה? בטה!!! לא בגלל שארחות שבת זה קשה אלא בגלל המושגים הכ"כ לא מובנים... **אז זהו!!! שזה הקושי העיקרי של מסכת ביצה.** אם אנחנו רוצים לקבל סקירה על מסכת ביצה... עיקר הרקע והמפה שצריך לקרא לפני שנגישים למסכת ביצה זה להכיר את עולם המושגים הזה... **ובכן: אני רוצה**

לצאת איתך לסיוור קצר באחוזתה של יהודי...

אבל לפני כן, קצת רקע... כיום אדם אמיד שיש לו כסף... זה בן אדם שיוצא עם הרכב לחווית קניה... הוא חונה באושר עד... לוקח שלוש עגלות... נכנס במחלקת עופות... ממלא... עובר למחלקת דגים, ממלא... בשר - ממלא... עובר למחלקת ירקות... ממלא ירקות... אח"כ פירות... אח"כ מאפים... ביצים... וכו' וכו'... אז זהו שפעם!!!! בזמן שבית המקדש היה קיים... האיש הזה נחשב העני והאביון של השכונה!!! שחז"ל דורשים: והיו חיין תלואים לך מנגד זה מי שצריך לסמוך על הסחורה שהחנווני מביא מהשוק... **פעם הראש היה בדייק הפוך מהדור שלנו.** אדם עשיר זה כזה אחד שיש לו הכל באחוזת משלו!!! וברך פרי בטנך ופרי אדמתך (ירקות ועצים) דגנך תירושך ויצהרך (לחם, יין, שמן) שגר אלפיך ועשתרות צאנך (רפת פרות, דיר עיזים, לול תרנגולים שובך גוזלים) כל זה גדל לך באחוזת משלך!!! זה אדם עשיר!!! אדם שהכל מתברך אצלו בתוך השדה אחוזת הפרטי שלו... שהוא נזקק לאף אחד...

וכעת אנחנו יוצאים לסיוור שגרתי בבית של ידידנו רק חצקל... אבל תחזיק ראש!!! אנחנו פותחים כעת את דלת החצר!!! אתה רואה?? מצד ימין יש את הריחיים... מצד שמאל יש את נברכת הכובסין...

טוב... תוק תוק... אנחנו נכנסים לבית... שלום שלום... ר' חצקל מקבל אותנו בכזו שמחה עצמונה... ומיד קורא לבן שלו יענקי...

יענקי... הגיעו אורחים תלמידי חכמים... צא לרפת ותביא לי עגלה תילתא... יענקי יוצא בדלת השמאלית בדרכו לרפת... לבנתיים... חנין... רוצי ללול... תבדקי כמה ביצים יש... היא יוצאת מהיצאיה המינית... היא חורת עם שבע ביצים... ועם שלוש תרנגולות... לבנתיים יענקי חזר עם עגלא תילתא... ר' חצקל לוקח את הסכין שחיטה... שחט את העגל... שלוש תרנגולות... (כעת תזכור: לבנתיים בקרנו בחצר שלפני הבית!!! ברפת שמצד ימין ובלול שמצד שמאל...) כעת יענקי... לך לגינה ותביא לי שתי עגבניות ארבע מלפפונים קישואים ודלועים ופול המצרי... תתלוש לי גם תבלינים קצת מכל סוג... יענקי יוצא ותוך כמה דקות הוא חוזר עם קופת הגננין מלאה בכל טוב... כעת מוישי לך לגג של המוקצה... תבדוק מה קורה עם הגרוגרות... האם עדיין סרי ריחיהו או שהם כבר ראויים... רגע... אמא... שכחתי את הלחם... מהרי שלוש סאים קמח סולת לוישי ועשי עוגות... אבל רגע...

צריך לטחון... יענקי לך לאוצר ותביא ארבעה קבין חיטין... (וכעת שוב שים לב: מקודם פגשנו את **הרפת** מימין, ואת **הלול** משמאל... וכעת אנחנו פוגשים את **הגינה** שמאחורי הבית... ואת **המוקצה** שבגג... שזה מקום שבו מייבשים את הגרוגרות והצימוקים וכמובן את **האוצר**! האוצר זה מקום שבו אוצרים את כל התבואה... ואת כל המאכל במה... **הכה**... בקושרי התחלה לזו הסיוור... אוהו... דרו... רוען מהר לשובך ותביא לי משם סאה גוזלות... אני סו"ס העבד נענעי התעורר... אוהו... דרו... רוען מהר לשובך ותביא לי משם סאה גוזלות... אני

אשחוט אותם למנה אחרונה... (שובך זה עוד אגף באחוזת... תעשיה שלימה של גוזלות... את תשאל... רגע... ומה עם הפירות??)

יש לנו גם פרדס... רק הפרדס זה משהו הרבה יותר גדול... וממילא הוא גם רחוק... אין ביריה... תעירו את השפחה כנענית שתביא שלוש רימונים, שקדים, אפרסקים, ותאנים (מוישי - אתה תפריש תרומה ותביא לכהן יחד עם הזרוע לחיים וקיבה של העגלה תילתא...) אוהו... דרו חזר עם הגוזלות... עכשיו לך לשדה ותבדוק מה קורה עם המצודה שפרשנו אתמול... האם יש תוצרת... (איזה צבי או איל שניצוד שם) ואם לא אז תביא מהביבר של הצבאים שנמצא בקצה... רגע... ואיך שכחנו את הביבר של הדגים... הו... זה יותר חשוב... לך לשם... ותצוד לי כמה דגים שמינים לכבוד האורחים... יענקי... לך למרתף של היין... תביא לי חבית ואני מתיז אותה לאורחים ברומח... ומהחצר תגבב כמה עצים שנסורו ותביא...

טוב... אני מחויב לעצור כאן... אין כבר מקום בידיעה!!! אבל עכ"פ כעת שמת לב כמה אגפים יש בבית של יהודי קלאסי שזכה בברכת ה'... אני חוזר בקצרה: חצר, בית, גינת ירקות, פרדס פירות, כרם, מוקצה, אוצר חיטים ועצים, לול תרנגולים וביצים, שובך גוזלים מרתף יין, ברכות דגים, ביבר חיות, **עכשיו כעת!!! אחרי שהגשתי לפניך את כל הנתונים האלו**... כעת יש לי משימה בשבילך... קח דף ועט ותהיה אדריכל לצורך העניין... תנסה לשרטט אחוזה כזו בתמונה אוירית!!! תעשה לפי הבנתך... תמקם את הבית באמצע... החצר לפני הבית... והלול?? והרפת?? איפה אתה ממקם אותם? רגע... והשובך איפה?? אני לא מתערב לך בשיקולים... תעשה כפי הבנתך... יש כאלו שירקות זה הדבר הכי שימושי אצלם... אז הגינה תהיה ממש מאחורי הבית... ויש כאלו שביצים יותר שימושיים אצלם... ואיפה מרתף היין?? ואיפה האוצר?? וכו' וכו'... לא מנסה!!! העיקר שיהיה לך תמונה אוירית מהאחוזת האדירה שהייתה לכל יהודי קלאסי של פעם... שהכל הגיע לו מתוך הבית ואילו היום הוא נאלץ למלאות עגלות ברמי לוי...

בסדר?? עשית?? בית את האחוזת?? יש לך כעת מפה מושלמת איך נראה בית יהודי במושבה בני ברק?? כל אגף ממוקם במקומו?? יופי!!! אז הנה... כעת אנחנו מתחילים מסכת ביצה... מכאן ואילך כל יום בדרך היומי אנחנו מטיילים באגף אחר בבית... זה הסיפור של מסכת ביצה... יום אחד מבקרים בלול... יום אחד בשובך... יום אחד בביבר וכן הלאה... אתה מבין לבד שרק בדרך היומי זה יקרה שכל יום נבקר במקום אחר... אבל ביים טוב אותו יהודי ביקר בכל המקומות האלו ביד... כי את כל זה צריך לסעודה... אז הנה... הסיור הנקודתי שאנחנו עושים עכשיו... זה סיוור של יום שני הקרוב... ערב יום הדין... סו"ס זה ערב יו"ט ואכלו משמנים ושתו ממתקים... את הסיור אנחנו מתחילים עם הביצה שבלול... לוקחים כמובן את הביצים שנולדו מערב יו"ט... כי מה שנולד ביו"ט עצמו אנחנו לא נשתמש... משם אנחנו הולכים לבית המטבחים של הבית שלנו... (כן... לא פרטי שיש כזה מקום... כי לא בטוח שיש כזה מקום רשמי... אבל מה שכן...) שם אנחנו מכינים דקר נעוץ מבעוד יום כדי שיהיה לנו איך לכסות את הדם... (היה שם עפר תמיד מוכן לצורך כיסוי הדם... אל תשכח את המגרפה) הגענו לדרך ט' וכעת אנחנו עוברים לשובך... אתה לוקח את הסולם משובך לשובך... וממין את הגוזלות ליום טוב... תעשה טובה... אל תתבלבל... אח"כ זה בלגן שלם... זימן שחורים ומצא לבנים... הלאה...

כעת אנחנו כבר אחרי השחיטה... יש לנו פה עגל שחוט, גוזלות שחוט, ואנחנו בדרך למטבח... להביא את זה לאמא שתתחיל לבשל לצורך יום טוב... אבל רגע... מה עושים עם העור?? אם משאירים אותו ככה הוא מתקלקל... (פרטים בדרך י"א) כעת אמא מפרשיה בזריזות את הזרוע לחיים וקיבה... וגם תרומות ומעשרות מהפירות... וכעת השאלה היא האם מותר לעשות הוצאה ביו"ט... והאם מותר לתת מתנות לכהן (פרטים בדרך י"ב י"ג) כעת אמא שואלת מהמטבח האם היא יכולה לרסק את התבלין... וכעת הגיע השלב של המשלוחי מנות!!! שכחת?? בראש השנה יש מצות צדקה מיוחדת: ושלו מנות לאין נכון לוו!!! אמא מכינה עם כל הלב מארז מכובד ביותר לכל עניי השכונה, חלקים של בשר הכי משובח... ביצים ישר מהלול... בגדים, נעליים... השאלה מה מותר לשלוח ומה אסור?? (פרטים בדרך יד: טו) ואיך?? זל גמור...

וכעת ברטט של קדושה אנחנו נכנסים לשדה!!!! השדה שבעוד שעות ספורות שבת הארץ פורשת עליה כנפיה... אנחנו נגישים להיפרד פרידה אחורה מהשדה... בשנה הקרובה השדה הזו תשמש לנו כמקום שחיטה לבהמות או למקום הנחת מצודות לחיות... אגב: על הדרך... אחרי שתאיירתי לך איך נראה בית של יהודי של פעם... כעת רק תבין איזה משמעות היתה לשנת השמיטה!!! זה לא שפעם היינו קונים ירקות במכולת... ועכשיו במכירה השכונתית של "משנת יוסף"... זה שינוי בכל האורח חיים!!! זה גינה מושבתת... זה פרדס מושבתת... זה חלק מהווי החיים שנעצר באמצע... אל תשכח את שושי בת השש שמחוברת לגינה... היא כל יום משקה את השתילים הרכים... זה... זה כמו לסגור מרפסת פתאום באמצע החיים!!!! אבל מה אני אגיד לך... כמה שאני מרחם עליהם... אני עוד יותר שוקע ברחמים עצמיים... על זה שאני חי בגוש אספלט ענק... לא פוגש טבע... לא נהנה מיגיע כפי... מכיר את הגשם רק מהרטיבות בגג... ומכיר את הירקות החתוכים רק מהניילון והבר קוד שום עמודים בו... וכו'... אני פוגש שמיטה רק מתיאורים על חקלאים שקשה להם... ואנחנו עומדים מהצד וצריכים להתאמץ להתחבר לעולם האוטנטי והטבעי והנושם שה' ברא בעולמו... לא נשקע ברחמים עצמיים... בודאי לא בערב ר"ה... אבל כן נכנס בסערה למסכת ביצה... ונטבול בעולם הטהור והנקי והיציב של התורה הק'! ונדע ונזכור שהשריד היחיד שעוד נותר לנו... שבו אנחנו יכולים לפגוש עולם טהור ואורגני שנשאר בנקיותו ובטהרתו זה התורה הקדושה!!!

נצמד לגמ'... נצמד למסכת ביצה ונאחז בה בכל הכח ואיתה נעבור את הימים הנוראים ונזכה להיכתב ולהיחתם בספרן של צדיקים.

אגב: אני מוכרח להיות כנה... ולהודות שיש במאמר הזה קצת חולשה... ברחתי למסכת ביצה... אבל אם כבר בורחים... טוב שברחתי לשם...

אוצר - הלכות

שמיטה - תשפ"ב

תמצית הלכות הנחוצות לשנת שמיטה תשפ"ב
על פי פסקי מרנא "השבט-הלוי" זקללה"ה
שנאמרים בביהמ"ד "שבט הלוי" אחוזת ברכפלד - מודיעין עילית
ע"י הרב אלטר אליהו מרמורשטיין שליט"א
ראש כולל ישועות יעקב ומח"ס המינים המהודרים

ערב שנת שמיטה גליון א'

הכנה לשמיטה

- א. השנה הבאה עלינו לטובה ה'תשפ"ב תהא שנת שמיטה, שנצטוונו להשבית את עבודת הארץ.
- ב. מצוה על כל אחד מישראל, בין שיש לו קרקע ובין שאין לו קרקע, שלא לעשות מלאכות האסורות בשמיטה. האיסור הוא בין בחרישת הקרקע וזיבולה לצורך זריעה עתידית, בין בטיפול בעצי פרי, ובין בטיפול בעצי סרק, וכן בגידול תבואה קטניות או ירקות, ואף פרחים ושאר צמחים. (דרך אמונה שמיטה פ"א ס"ק ב).

שמיטה בזמן דאורייתא או דרבנן

- א. בזמן הזה שאין רוב ישראל בארץ ישראל, נחלקו התנאים האם מצות השמיטה היא מדאורייתא או מדרבנן (גיטין לו. מ"ק ב:), לדעת רבי החיוב הוא רק מדרבנן, ואילו לדעת חכמים הוא מדאורייתא.
- ב. להלכה דעת כמה ראשונים [בעל העיטור (ערך פרזובול). רמב"ן (גיטין לו.)¹ כפתור ופרח (פ"ג)] ששביעית בזמן הזה דאורייתא. וכן נקטו החרדים (הקדמת מצות התלויות בארץ ד"ה בזמן הזה) השל"ה (שער האותיות ע' קדושת האכילה סימן א אות קט"ו) השאגת אריה (דיני חדש סי' ט"ו) והחכמת אדם (שערי צדק פט"ו ה"א)²
- ג. אמנם דעת רוב הראשונים [רש"י (סנהדרין כו. ד"ה פוקו). תוס' (גיטין סב. ד"ה אין. סנהדרין כו. ד"ה משרבו האנסיין). יראים (סי' שמה). ראב"ד (כתוב שם ר"ה ח.). סמ"ג (עשה קמז). התרומה (הל' א"י סי' ריג). רשב"א (ר"ה יג. ד"ה הוא). אור זרוע (ח"ד פסקי סנהדרין סי' ל.). ר"ן (ע"ז ט. ד"ה ולפי). הינוך (מ' פד). טור (יר"ד סי' שלא)] שהוא מדרבנן. וכן נקטו הר"י קורקוס (שמיטה פ"ט ה"ב) המב"ט (ח"ב סי' סד) והמהרי"ט (ח"ב סי' נב). בדעת הרמב"ם (פ"ט ה"ב-ג) נחלקו האחרונים, [עיין כסף משנה (פ"ד הכ"ט) שכתב שהוא מדרבנן, ועיין כסף משנה (פ"ט ה"ב. פ"י ה"ט) שכתב שהוא מדאורייתא]³
- ד. למעשה נקטו הפוסקים [פאת השלחן (סי' כג ס"ק כג). בן איש חי (רב פעלים ח"א סוד ישרים סי' י ד"ה אמנם כל). נצ"ב (משיב דבר קו' השמיטה). חזון איש (סי' ג סק"ח) ועוד] ששמיטה בזמן הזה דרבנן.⁴
- ה. יש איסור נוסף שלא לסחור בפירות הקדושים בקדושת שביעית.

¹ וכן כתב בספר התרומות (שער מה אות ד) בשמו. אך הרמב"ן (מכות ג. ד"ה הא) פסק ששביעית בזמן הזה דרבנן.

² בדעת השל"ה והחכמת אדם נראה שהחמירו משום שסברו שמי שבא מחו"ל לארץ צריך לדקדק ביותר במצוות התלויות בארץ, שלא יהיה עליו טענה של באתם לטמא את ארצי ח"ו. ויל"ע האם גם בני בניהם צריכים לדקדק, או שרק אותם שנולדו בחו"ל ועלו בעצמם.

³ בעל האור החיים (ראשון לציון מ"ק ב: ד"ה בשני) דייק מדברי הרמב"ם (שמיטה פ"א ה"י) ששמיטה בזמן הזה דאורייתא. אך בשו"ת שבט הלוי (ח"ט סי' רמ) דחה דבריו שאין הכרח לכך מדברי הרמב"ם. אמנם בשו"ת שבט הלוי (שם; וכן ח"ב סי' קצז אות ג; ח"ד סי' קצג סק"ו) כתב שאף אם שמיטה מדרבנן, החמירו בו כשל דאורייתא מלבד היכן שנאמר בפירוש שהקילו בו, וביאר שם הטעמים וההוכחות לכך. וראה עוד שו"ת בית הלוי (ח"ג סי' א סק"ו).

⁴ וכן נקט מרן בשבט הלוי וכן הכריעו האור לציון (יר"ד ח"א סי' כו); והאמרי יעקב (סי' ג שעה"צ סק"ה).

אף נשים מחויבות בכל מצוות השמיטה, הן במצוות העשה של שביעית, והן במצוות הלא תעשה של שביעית⁵. והאחרונים (מנחת חינוך מ' פד, מ' קיב. דרך אמונה שמיטה פ"א ה"א בה"ל ד"ה מ"ע) דנו מדוע נשים חייבות גם בקדושת פירות שביעית ושאר החיובים שהם רק

ז. מצוות עשה, הרי בכל מצוות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות. וכתבו כמה טעמים ליישב הקושיא. ומסקנתם, שהעיקר הוא שכיון שיש במצוה גם לא תעשה, וקדושת שביעית היא מצוה אחת שיש בה פרטים שהם עשה ופרטים שהם לא תעשה, כיון שחייבות על הלא תעשה חייבות גם על העשה.

ה. חוב גדול להנך את כל בני הבית לנהוג קדושת שביעית, כמו שנוהגים להנך בהלכות בשר וחלב. (הוראת השבט הלוי בספר דיני שביעית).

שמיטת כספים

א. מצוות עשה להשמיט חובות שחברו ישראל חייב לו. ויש איסור לא תעשה לתבוע חוב שעבר עליו שביעית. מדאורייתא מצוה זו נוהגת רק בזמן היובל, אך רבנן תיקנו שינהגו גם בזמן הזה, כדי שלא תשכח תורת שמיטת כספים. (רמב"ם שמיטה פ"ט ה"א-ה"ג).

ב. לרוב הפוסקים [רמב"ם (שמיטה פ"ט ה"ד) ר"ש (שביעית פ"י מ"ד) רשב"א (ח"ב סי' שיד. מיוחסות סי' צח)] שמיטת כספים נוהגת רק בסוף שנת השמיטה. וכתב הבית יוסף (ח"מ סי' סז סעיף ל-לא) שכן המנהג בארץ ישראל וסביבותיה לכתוב פרוזבול רק בערב ראש השנה של מוצאי שביעית, וכן נהג מורו הרב הגדול מהר"י בירב"ב⁶. וכן כתב בדרכי משה (שם אות ט) דכל רבוותא נחלקו על הרא"ש. וכן נפסק בשולחן ערוך בלי חולק (ח"מ סי' סז סעיף ל-לא).

ג. אך יש המדקדקים לכתוב פרוזבול גם קודם תחילת שנת השמיטה, דלפי שיטת העיטור (אות פ ערך פרוזבול דף עו טור ד) והרא"ש (גיטין פ"ד סי' ית, כ) שביעית מתחילה לשמט כבר בתחילת שנת השמיטה, ומאז אסור לתבוע ואי אפשר לכתוב פרוזבול, אך אם החזיר אין צריך לומר משמט אני, ולכן לדעתם צריך לכתוב פרוזבול קודם השמיטה⁷. (ש"ת שבט הלוי ח"י סי' ר. דרך אמונה שמיטה פ"ט ה"ד).

ערב כניסת שנת שמיטה

א. טוב לומר קודם כניסת שנת השמיטה הנני מוכן ומזומן לקיים מצוות עשה ולא תעשה של שביעית⁸. ויהי נועם ה' עלינו... (הגאון רבי עקיבא יוסף שלזינגר בעל "לב העברי" במבוא לספר ושבתה הארץ).

ב. יש מי שהעיר שבעת ברכת שהחיינו בקידוש של ליל א' דראש השנה, ראוי לכוון גם על קיום מצוות שמיטה. (הערת הרה"ג ר' שמאי גינזבורג זצ"ל, מובא בספר דיני שביעית).

⁵ כמבואר בגמרא (קידושין נ: נב. ועוד). וכן כתב החינוך (מצוה פד) בהדיא.

⁶ הפתחי תשובה (ח"מ סי' סז ס"ק ה) כתב בשם החתם סופר (ח"מ סי' נ) שרבו ר' נתן אדלר זצ"ל לא כתב פרוזבול רק בסוף שנת השמיטה, וסיים דמעיקר הדין אין לחוש כלל, ומ"מ אם נפשו איתה ויעש אין מזחחין אותו, ואין כאן משום יוהרא. אך התומים (אורים סקנ"ד) כתב דהירא וחרד יש להחמיר לעשות פרוזבול בערב שביעית. וכן כתב השו"ע הרב (ח"מ הל' הלואה סי' לו) וז"ל: 'זמן הפרזבול הוא לכתחלה בסוף הששית לפני ראש השנה של שביעית... ואם לא עשה פרוזבול בסוף ששית יעשה בשביעית עד ראש השנה של מוצאי שביעית'. עכ"ל. מרנא הקהילות יעקב זצ"ל עשה פרוזבול בסוף שנת שישית, אבל מרנא החזו"א זצ"ל לא עשה רק בסוף שנת השמיטה. (דרך אמונה שמיטה פ"ט צה"ל ס"ק מד). ושמעתי ממור"ר הגאון הגדול רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א שהחמיר לעשות פרוזבול תבא עליו ברכה, ומ"מ אין צריך בי"ד חשוב כמו שראוי לדקדק בסוף שנת השמיטה, אלא די בג' אנשים גדולים לעשות פרוזבול.

⁷ בספר תורת הלוי (הל' שביעית עמ' רפ הערה ה) כתב: רבינו בעל השבט הלוי זצ"ל למעשה לא הרשה לעשות מושב בי"ד בערב ראש השנה של שביעית בתור הוראה לרבים, ויחיד הרוצה להחמיר יכול לעשות כן.

⁸ לנהוגים לדקדק שלא לומר מצוות עשה של ספירת העומר, וכן מצוות עשה של תקיעת שופר ביום השני, וכדומה, משום דהוי מצוה דרבנן, ויש בכך חשש של בל תוסיף, אף כאן ידקדקו לומר רק כל מצוות שביעית בסתמא. ראה: בן איש חי (רב פעלים ח"ג או"ח סי' כב; לשון חכמים ח"א סי' ל; סי' עז); כף החיים (או"ח סי' תפט סק"ז) בשם סידור הרש"ש; ארחות חיים החדש (סי' תפט) בשם מאורי אור; דברי יציב (או"ח סי' ריד סק"ד); פאת שדך (ח"ב סי' קח) בשם הגר"א זלזניק והגר"ד בהר"ן; יחווה דעת (ח"ו סי' כט); אור לציון (ח"ג פט"ז אות ב); תשובות והנהגות (ח"א סי' שי; ח"ב סי' רמז); הגר"י זילברשטיין (חשוקי חמד ר"ה כח); בשם המשגיח דיישיבת סלבודקא הגה"צ רבי משה טיקוצינסקי זצ"ל. ולכאורה הדבר תלוי במחלוקת רש"י ותוס' (ברכות כ:); אם שייך לקרוא לדרבנן מצוות עשה.

פזמי הל קדושת שביעית בפירות וירקות

- א. בירקות הולכים אחרי הלקיטה, ולכן כל מה שנלקט מראש השנה יש עליו קדושת שביעית. בתבואה וקטניות מה שגדל שלישי [שהיה ראוי לאכילה ע"י הדחק] לפני ראש השנה אין עליו קדושת שביעית, אך מה שהביא שלישי לאחר ראש השנה קדוש בקדושת שביעית.
- ב. בפירות הולכים אחרי החנטה, והיינו כל מה שיחנט אחרי ט"ו בשבט תשפ"ב יהיה קדוש בקדושת שביעית. ולכן כל הפירות המצויים בשוק עד ט"ו בשבט הם בודאי ללא קדושת שביעית. ולאחר ט"ו בשבט צריך לעקוב בלוחות מתי מין פרי זה כבר בחשש שביעית, וברוב הפירות עד הקיץ אין חשש.

קדושת שביעית באתרוגים

- א. אתרוג שגדל בשנה השישית ונקטף לאחר ראש השנה של שביעית, נחלקו הראשונים מה דינו, האם הוא כירק מפני שגדל על כל מים כמו ירקות, והולכים בתר לקיטה לכל דינו כירק, וא"כ קדוש בקדושת שביעית. או שלגבי שביעית דינו ככל האילנות שהולכים בתר חנטה. דעת רבינו חננאל רש"י ותוס' (ר"ה טו:) הראב"ד והגר"א שהולכים אחרי חנטה לחוד, ולכן אתרוג בשנה זו אין בו קדושת שביעית. אך דעת הרמב"ם (שמיטה פ"ד ה"ב) שמעיקר הדין הולכים אחרי חנטה אלא שצריך להחמיר גם אחרי לקיטה. ולכן יש לנהוג באתרוג השנה דיני קדושת שביעית. וכתבו בפאת השלחן (סי' יג ס"ק יב) והחזון איש (שביעית סי' ז' ס"ק י) שהלכה כדעת רוב הראשונים והמנהג להחמיר כהרמב"ם. ולכן כתב החזון איש (סי' ט ס"ק יז ד"ה מותר) שבשנה זו יקה אתרוג שנלקט קודם ראש השנה⁹.
- ב. הנמצא בפרדס של אתרוגים, ויש אתרוג על העץ, לדעת הרמב"ם יש בו קדושת שביעית ואסור לבעלים לשומרם, וכו"מ אין אחר רשאי לקחתו מספק¹⁰.

עציצים בבית

- א. יש ספק בירושלמי (ערלה פ"א ה"ב) האם יש קדושת שביעית בעץ הגדל בתוך הבית (כשהבית הוא שינוי מדרך גידולו של העץ). להלכה הפאת השולחן (סי' כ ס"ק נב) הקל, אך החזון איש (שביעית סי' כב ס"ק א) החמיר¹¹. ובשבט הלוי (ח"ו סי' קסז) נקט שבודאי צריך להחמיר, משום שהספק בירושלמי הוא אם יש בזה איסור מדאורייתא, אך אף לצד שאינו מדאורייתא, יש מקום להסתפק שיש איסור מדרבנן בזורע בבית.
- ב. עציץ נקוב דינו כגדל בקרקע מומש, ואם הוא תחת כיפת השמים דינו כעץ לכל דבר. אך אם הוא עציץ שאינו נקוב מדאורייתא אין בו שביעית. אך בגמרא מצינו שברוב העניינים גזרו על עציץ שאינו נקוב שנחשב מדרבנן כגדל בקרקע. וכן כתב הרדב"ו (שמיטה פ"א ה"ו) שבעציץ שאינו נקוב גזרו מדרבנן. אך מכיון שלא מצינו להדיא מקור לזה כתב החזון איש (שביעית סי' כב ס"ק א) שיש מקום להקל. וסיים: 'ואחרי שכבר הורה וקן הפאת השולחן להקל אף בזורע בבית, המיקל בעציץ שאינו נקוב בבית יש לו במה לסמוך'¹². אמנם בשבט הלוי (ח"ו סי' קסז) נקט להחמיר¹³.

⁹ בדרך אמונה (פ"ד ה"ב צה"ל ס"ק קנה) כתב בשם ר"ז שפירא ז"ל, וזהו רק לכתחילה, אבל בדיעבד שמעתי שהורה מרן שאין בו קדושת שביעית. ובספר שיח השמיטה (פ"ט הערה יט) מרנא הגר"ק שליט"א (בתשובה בכת"י) ביאר כונתו של החזון"א שכתב "בדיעבד" גם שאם לקט בשביעית אין בו קדושת שביעית, וגם שאם עשה סחורה לא עבר איסור. ובשו"ת שבט הלוי (ח"ז ס' קעט ס"ק ו) התיר אפילו משום משומר.

¹⁰ חזון איש (סי' ז ס"ק יד) ונשאר שם בצ"ע. ובאמרי יעקב למו"ר הגאון הגדול רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א כתב דבפרט לדעת רש"י ותוס' והראב"ד ועוד דאזלינן לגמרי אחר חנטה ומעיקר הדין יש להקל דאין בזה קדושת שביעית א"כ ודאי דיש לחוש לזה לענין גזל. ועיין במעדני ארץ (סי' ה אות ב-ג-ד).

¹¹ ויסוד המחלוקת הוא האם שביעית בזמן הזה נידון כספק דרבנן, או שעיקרו דאורייתא - ויש להחמיר בספיקות. וראה מה שכתבנו לעיל בשם מרן שבט הלוי להחמיר טפי בספיקות דשביעית בזמן הזה.

¹² החזון איש במקום אחר (שביעית סי' כו ס"ק ד) כתב: 'אבל חלילה להקל עציץ שאינו נקוב בחוץ, וכמו שכתבתי (סי' כב ס"ק א) ואפילו בשל מתכת. דסתמא רהיטא דאינו נקוב כנקוב מדרבנן. וכן בבית אין להקל בארץ. ואף בעציץ שאינו נקוב בבית, הדעת נוטה להחמיר, אלא מי שסומך על הפאת השולחן בעציץ שאינו נקוב בבית, אין לנו כח למחות דיש להם על מי שיסמכו כיון שאין עציץ שאינו נקוב מפורש בגמרא, ומה שאינו מפורש בגמרא נהיגי הפוסקים לסנף זה לקולא'.

¹³ אך כתב מרנא השבט הלוי: 'מכל מקום באיכא תרתי, בית, וגם אינו נקוב, מאן דמקיל בזה כגאון ישראל החזון איש (אשר צידד כן במכתב), מי מפיק מיניה. ומכל מקום אין דעתי העניה נוטה להקל אלא בבית ממש, אבל בכסוי בעלמא מלמעלה אין שום ראייה גמורה דנקרא בית לענין זה'.

1. עציץ בבית ויש לעציץ נקב נחשב כעציץ בקרקע, אבל אם מניח דבר המפסיק נחשב לחציצה בפני יניקת הקרקע.
- ד. הדברים שמפסיקים את יניקת העציץ מזהקרקע הם: משטח מתכת, זכוכית, עץ, או פלסטיק מוקשה. אבל חרס או שקית פלסטיק שהשורשים יכולים לנקוב אינם מפסיקים¹⁴. (משפטי ארץ פ"ח ה2).
- ה. עציץ נקוב המונח על גבי מרצפות [בלטות] אינו נחשב להפסק ודינו כעציץ נקוב, אך אם מונח על גבי אבן טבעית, מפסיק את היניקה מזהקרקע, ודינו כעציץ שאינו נקוב. (שבט הלוי ח"ו סי' קסז ע"פ דעת החזון איש. וכן כתב הגאון הגר"ש אלישיב זצ"ל בקובץ תשובות ח"א ס' רלב).

14 תלוי בסוגי העציצים, עציץ גבעול קשיח לבין גבעול דק ורך כירק, אם אינו יכול לנקוב גם אם עשוי מפלסטיק או חרס היו הפסק. (משפטי ארץ פ"ח ה2).

מרנא השבט הלוי חרט עלי גליון בשבט הלוי ח"ו סי' קסו, וח"ז סי' קפ בבירור הדברים שנאמרו בינו לבין החזון איש. בענין עציץ בבית

ויש מכתב שלא נדפס בשו"ת שבט-הלוי להגר"א הורביץ זצ"ל בשנת תשכ"ה

וזה לשונו: אשר שאל בענין עציץ נקוב ע"ג באלאטן (מרצפות), שהיה לי פתחון פה בענין זה עם מרן החזון איש זי"ע, אמת הוא, שהיה לי פעם ויכוח עם מרן זי"ע, שזה שאני הייתי מצדד דאבנים אלו מפסיקים ודינו כאינו נקוב, והוא ז"ל השיב לי בבירור דדינו כנקוב, דהיניקה הולכת דרך אותם האבנים. וזכור אזכור, שזמן קצר אחר זאת, הגבהתי אבן כזאת שעמד עליה עציץ נקוב, וראיתי שכנגד מקום היניקה של העציץ יש חור עמוק באבן הבאלאטע מתחתיו, וניכר היה בבירור שזה מחמת כח היניקה של העציץ. ואמרת - ברוך שבחר בהם ובמשנתם - באופן התשובה אם הוא כחרס או כעפר קשה, לא אוכל לומר דברים ברורים, וכפי שאני זוכר קצת היה דעתו שהוא כעפר קשה. ב. בבירור היה דעתו שאבן עצמו אינו חוצץ, כאשר נתברר אמיתת ענין זה מהמציאות. ג. השאלה היתה כללית באין הבדל בין קומה עליונה או תחתונה... עכ"ל. (נדפס באורחות רבינו ח"ב)

<p>לעילוי נשמת הרבני ר' חיים בן ציון ב"ר הר"ר אהרן צבי מרמורשטיין זצ"ל שמר בעוז ובגבורה את מצות התלוית בארץ ובפרט מצות שמיטה נלב"ע י"ג אלול תשס"ג נדבת דודי אב"י הרה"ח ר' מאיר יהודה מרמורשטיין שליט"א</p>	<p>לעילוי נשמת היקר באדם גומל חסד בממונו וגופו ר' משה ב"ר אברהם יחזקאל ז"ל אינדיג נלב"ע כ"ט סיון תשפ"א נדבת א"מ הגאון רבי אהרן צבי מרמורשטיין שליט"א</p>
---	---

המינים המהודרים

הספר שיעזור לך לבחור את ארבעת המינים
ניתן להשיג בחנויות הספרים

שעורים מעשיים לבחירת ד' מינים בליווי מצגת
מרתקת: להזמנות 05331-44016



יוצא לאור ע"י מכון "אוצר הלכות"
להארות והערות ניתן להתקשר בשעות הערב 053-3144016 או במייל 3144016@gmail.com
ניתן לתרום לזיכוי הרבים דרך נדרים פלוס כולל והערב נא ולציין אוצר הלכות

הרב דבא רבקה

הפטרה
"שוש אשיש"

פרשת נצבים
ראש השנה

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כ' אלול התשפ"א

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:45	19:35	י-ם
18:43	19:33	ת"א
18:45	19:34	חיפה
18:44	19:34	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

אנחנו מקבלים מהחיים - רק מה שאנחנו נותנים

"סליחה, כבוד הרב" שאלה אשה את רבי שלום שבדרון זצ"ל: "הרב הסכים לברך אותי, ואני ודעת שהמברך מניח ידיו על ראש המתברך. למה לא הניח הצדיק את ידיו על ראשי?"
היתה זו אישה רחוקה משמירת תורה ומצוות. חיך רבי שלום והשיב לה על אחר: "האם אי פעם ברכת על הנרות בערב שבת?" שאל. "כן, בערב כיפור הדלקתי וברכתי" השיבה האישה. "האם בשעה שברכת הנחת את ידיך על האש...?" תשובה שנונה: לכאורה **פרי כשרון מבריק**, יתכן, אבל יש כאן עומק נוסף. רחב וברור יותר. איסור ועבירה- הם אשו! אין מניחים ידים על אשו! התשובה אינה פרי מוחו בלבד הוא גם פרי ליבו הבורר **בידאת השמים** של הגאון הצדיק רבי שלום. מיד ברגע שנשאל. למה לא הניח את ידיו. ראה לפניו אש אוכלת.

האם הנחת תפילין היום? נכדו של רבי **סאלם יעקב** זצ"ל מספר כי פעם אף עבר למולו יהודי מבוגר ושומר תורה ומצוות, **ולמרבא הפלא** פנה אליו הסבא ואמר: האם הנחת תפילין היום?
הלה השיב, כן. אך לי בשקט התוודה ואמר, פלא פלאים, תמיד אני מניח תפילין, ואילו היום הייתי כ"כ טרוד ועוד לא הנחתי תפילין, ורק **מפני הנושה** אמרתי לסביך שהנחת.

אישה אחת ילידת העיר מקנס, שהוריה היו מארחים בביתם את הצדיק רבנו **בבא סאלי** זצ"ל, והיו עושים לו כבוד גדול מאד ובכל יום אופים לכבודו ממיטב הלחמים, והיו מביאים לרב עוף חי, והרב היה שוחט בעצמו, **ויהיה מוהיר** את בעלת הבית שלא תיתן העוף למרות הנוצות לגויה אלא בעצמה תעשה זאת.
קרה פעם שהגברת בצעירותה חלתה והגיעה למצב סכנה וכולם **נואשו מחייה**, באותו זמן הגיע רבנו לביתם וסיפרו לו מצב הבת, אז ביקש הרב שישאירו אותו בחדר סגור וששום אדם לא יכנס עד שהוא יצא, ובכן **אחרי שעתים** של הסגר, יצא הרב ואמר להורי הבת כי כעת קיבלו בת במתנה מהשמים והיא תבריא בריאות שלימה וכן היה.

העניו אינו מחזיק את עצמו פחות ושל. הוא יודע את **מעלות עצמו**, אך בגלל עוצם ביטולו לקב"ה, הוא מרגיש שמעלה זו היא כאין וכאפס.

לע"נ רחל רשל בת קלרה אלבז

דבר מפליא ביותר הוא, שעל אף שלאחר פציעתו ניטל מהרב **יוסף זליבא** זצ"ל כוח הדיבור בכל זאת היה יכול לברך וכן לענות אמן.
כן **תדיר היה** לומד עם חברותו, ופעם החברותא הפך בטעות שני דפים והרב תפס את זה עוד לפני שהחברותא תפס את זה. פעם אף הסביר החברותא **פשט שאינו נכון** והרב לא נתן לו להמשיך עד שקלט שטעה.



הרב יוסים טולדנו זצוק"ל סלד מכל מיני גינונים וגם כאשר היה חולה וחלש, גם כאשר סבל משושה ברגל מעולם לא הסכים לשבת על כסא מרופד.
מספר אחד מתלמידיו "כשהבאנו לו כיסא נוח יותר הוא **הדף אותו**, ובחר את כסא העץ הפשוט. היה זה סמל ומופת לא רק להסתפקות במועט, אלא קודם כל, ביטוי של **ענוה מופלגת**, שפלות רוח אמיתית.

אם אתה מבין מה שאתה לומד, הידע יישאר לך. אם הבנתך שטחית הידע יעלם

פקודת למהעצמה

כשמורדי, נכנס לחדר הניסוי, עוזרו של החוקר שערך את המחקר, הסביר למשתתפים מה נדרש מהם: 'בניסוי יהיו כמה שלבים', אמר, 'בכל שלב אראה לכם זוג כרטיסים. על כרטיס אחד מופיע פס אחד, ועל הכרטיס השני מופיעים שלושה פסים מקבילים. כל מה שעליכם לומר זה איזה קו מבין השלושה, שווה באורכו לקו המופיע על הכרטיס הראשון'. עוזר המחקר הוציא **זוג כרטיסים**, והניח אותם לפני המשתתף הראשון. המשתתף ראה מיד שקו מס' 9 זהה לקו הבודד בכרטיס השני. 'קו מס' 9', אמר המשתתף והעביר את הכרטיסים למשתתף שליידו, וכך עשו גם הבאים אחריהם. כשזוג הכרטיסים הגיע לידי של מורדי, לא נותר לו אלא להסכים עם קודמיו, וכך עשו גם שני המשתתפים שישבו אחריו. אבל בסבב הרביעי החלה להתעורר בעיה. עוזר המחקר הגיש צמד כרטיסים למשתתפים. הראשון אמר שהתשובה היא קו מס' 4.
כך אמרו גם השני, השלישי והרביעי, אך כשהכרטיסים הגיעו אל מורדי הוא השתק במבוכה. האם זה ייתכן? כולם טועים! כולם אמרו שהקו הזה הוא קו מס' 4, אבל הוא רואה בבירור שהקו הזה קצר יותר - ואילו התשובה הנכונה היא קו מס' 1. מורדי הביט בריכוז בשני הכרטיסים. האם הוא הוזה? האם עיניו מטעות אותו? האם יש פה איזה תכסיס? הוא התרכז עוד דקה, ולבסוף אמר: 'התשובה היא מס' 1'.
כל המשתתפים **הביטו בו בהפתעה**, כפי שמביטים במישהו שאמר שטות מוחלטת... מורדי נותר בבידוד, והוא חש מוזר ביותר. איך זה ייתכן שהוא רואה אחרת מכולם? שוב זה קרה. כולם לפניו אמרו שהתשובה היא 5, אבל הוא ראה בבירור שהתשובה היא מס' 6. מה עושים המאבק בליבו היה קצר. הוא החליט שאם כולם חושבים שהתשובה היא מס' 5 - כנראה הם צודקים. מורדי היה בטוח לחלוטין שהתשובה היא קו מס' 6 אבל הוא אמר: 'התשובה היא קו מס' 5'.
הניסוי הסתיים, וכל המשתתפים יצאו. מורדי נותר בחדר, נבוך ומהורהר, אך אז נכנס לחדר החוקר בעצמו, ואמר לו: המחקר שלי כלל לא עסק בתפיסה חזותית, אלא בהשפעה חברתית. כל המשתתפים הם משתפי פעולה שלי. הם ענו תשובות שגויות בכוונה, כדי לראות כיצד תגיב. האם **תעמוד על דעתך** נגד כולם, אתה יכול להיות רגוע, מורדי כי אתה לא לבד. במחקרים שלי התברר שההשפעה החברתית כה גדולה, עד שמרבית האנשים וויתרו על דעתם כדי לנהוג כפי שהחברה הכתיבה להם'.
מבלי לשים לב. כולנו מושפעים כל הזמן מהחברה הסובבת אותנו. מהאנשים סביבנו. מה עושים. אפוא? פשוט מאוד: **בוחרים חברה טובה וחיונית**. וממילא ההשפעות שלה עלינו יהיו חיוביות. (העורך)

שמעתי מהרב דקהילתנו, שפריץ אחד היה שונא לבעל-שם-טוב זצ"ל, ואמר כשיראה את הבעל-שם-טוב יהרוג אותו בקנה שרפה. פעם אחת היה הבעל-שם-טוב במבצר, והיה הולך ובא בחצר המבצר עם הקומיסר, ובא האדון השונא למבצר, ועזב הקומיסר את הבעל-שם-טוב והלך לדבר עם האדון והכניסו לביתו, ונכנס גם הבעל-שם-טוב לבית ונפטר מהקומיסר והלך לביתו. ותמה הקומיסר על דבר זה, כי הוא ידע שהאדון הנ"ל רגז מאוד על הבעל-שם-טוב. ובשעת האכילה דיבר הקומיסר עם האדון מהבעל-שם-טוב, ורגז עליו ואמר כנ"ל. ואמר לו הקומיסר: הלא הוא היה בכאן כשכב אדוני, וגם נכנס לבית הלו ונפטר ממני.

ואמר: **אני לא ראיתי.** אמר: כיון שהוא איש כזה כשרוצה אין רואין אותו, אפי"ס אותו.

להיות בפסח בין יהודים גרוסורדיין, הונגריה, תש"ג חדרנו לגטו בסכנת נפשות, טיפסנו לעליית גג של אחד הבתים הקיצוניים... קפצנו מבית לבית כדי להסתתר מעיני הרשעים, עד שהגענו לביתו של רבי **ליפא לבקוביץ זצ"ל.**

שם בילינו את חג הפסח יחד עם האדמו"ר **מבאבוב זצ"ל,** רבי **שלמה הברשטש זצ"ל,** לפני שעלה בידינו לחצות את הגבול לרומניה. באותו זמן כבר נמצאנו בביתו של נוכרי, שהסכים להעבירנו לרומניה תוך ימים.

אולם, בהתקרב החג גמרנו ואמר שלא להישאר אצל הנוכרי כל זמן שיש יהודים בקרבתנו, ובסכנת נפשות חזרנו לעיר וחדרנו לגטו.

וראשית העבודה היא להכיר את עצמו ועמל רב דרוש להגיע **להנחת עצמו.** ומבלעדי זאת אף שמלא הוא בחטאים אין מספר, מ"מ אינו מכיר את עצמו ובטוח כי הנהגתו שלמה וראויה.

רבי נתן צבי זצ"ל היה מדקדק מאוד בהכנסת אורחים ומקבל כל אדם בסבר פנים יפות. כשהיו מבקרים בביתו תלמידי חכמים, היה מכבדם **לאין שיעור** ואף משמש אותם. וכן היה מקדים פני כל אדם, יהיה מי שיהיה, נכנס עם כל אחד בשיחה נעימה ומטיב עימו עד כמה שאפשר, כי לגבי חסד אין הבדל, לשיטתו, כאמור, בין איש לאיש.

בימים ששייכותו נמצאה בחברון, קרה פעם שבצעם **יום ראש השנה** הגיעה קבוצת צעירים לטיול. רבי נתן צבי ציווה לקרב אותם, להשפיע עליהם שישבתו במקום עד לאחר החג כדי למנוע אותם **מחילול יום טוב,** ובאותו זמן לקדםם באכילה ובשתיה ולגמול איתם חסד.

אל תנסה לראות את העולם דרך עיניו של אחר - הוא עלול להיות עיוור.

רבי שלמה קרליץ זצ"ל היה מדקדק בכל מילה ומילה, גם כאשר איש שיחו לא שם לב בעצמו על מילה זו או אחרת, אבל הרב נתן לבו לכל תיבה שנכנסה לאוזנו, כשם שהשגיח על כל תיבה שהוציא מפיו. כי על כן, כאשר מידת ה"אמת" היא המנחה את האדם, הרי כל מילה שאינה אמיתית, אינה מוצאת את מקומה.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"אתם נעבים היום פלכם לפני ה' אלוהיכם" (דברים כט, ט).

איתא במדרש אגדה (הובא ברש"י כט יב, ד"ה והוא יהיה): למה נסמכה פרשת אתם נעבים לקללות בפרשת כי תבוא, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים, חוץ ממי"ט קללות שבתורת כהנים (בפרשת בחוקותי), הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם: אתם נעבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה איתכם כלייה והרי אתם קיימים לפניו."

לכאורה דברי המדרש הללו תמוהים מאוד, הרי כל תפקיד הקללות לייצור הרתעה ופחד בעם ישראל שלא יעברו על מצוות ה', ובזה שאמר להם משה רבינו שהכל בסדר, "הנה, לא קרה לכם כלום", הרי שהוא הוריד מהם את כל ההרתעה והפחד, "הרס את הכל", לכאורה.

אלה, ישנם בני אדם שטוענים ואומרים: "עזוב אותי, תראה איזה עונשים יש לעובר על רצון ה', אין לי כבר תקנה, וכאשר אבדתי אבדתי (אסתר ד, טז)". אך בא משה רבינו ושולל טענה זו, "לא, זה לא נכון, הקב"ה הוא ארך אפיים ורב חסד, כי נפלת קמתי כי אשב בחשך ה' אור לי (מיכה ז, ח), אם אדם נופל עריך הוא לקום מיד ולא ליפול לייאוש, "אתם ניצבים" - לעולם תעמדו ניצבים ואל תישברו, אם אפס שמים שם אמה ואציעה שאול הנך (תהילים קלט, ח), אפילו ירד אדם והגיע עד לשאול הקב"ה נמצא שם ומחכה שיחזור אליו בתשובה שלימה.

יודוע ומפורסם מה שאמר אחד מהאדמו"רים הקדושים ש"אפילו אם חלילה אעבור את העבירה הכי חמורה בתורה, מכל מקום אני יודע שח' יתברך יהיה איתי שפ". את המסר הזה רצה משה רבינו להעביר לעם ישראל, נכון, יש את הקללות לעוברים על רצון ה', אך תמיד אפשר לחזור ולתקן את המעשים, הקללות נועדו אך ורק להתראה, אולם הקב"ה אינו חפץ לקלל את ישראל אלא לברכּם, כשישובו אליו בתשובה שלימה.

יהי רצון שנוכה לשוב כולנו בתשובה שלימה ובזכות זה נוכח לשנה טובה ומבורכת, שנת גאולה וישועה, אמן ואמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

להצלחת ורפואת הדסה צביה בת אניגול וזיווג והצלחה רפאל ארז בן הדסה צביה זיווג הגון אבישלוס בן אורה

תלמידים כבנים

בסוף מלחמת העולם השנייה הצליח הגאון רבי **ברוך בער ליבוביץ זצוק"ל,** ראש ישיבת קמניץ, לברוח מרוסיה לגבול הפולני. בדרך הוא נצטר על ידי אנשי הצבא והם שאלוהו: "האם אתה אזרח פולני? האם ילדיך או בני משפחתך בפולין?" בתשובה זו היה **תלוי כל עתידו,** ואולי אף חייו, כי רק לאזרחי פולין התירו להיכנס לשם.

אך רבי ברוך בער ענה רק את האמת: "אינני אזרח פולני, משפחתי אינה בפולין, אבל יש לי **תלמידים בפולין.**"

והתירו לו אנשי הצבא להמשיך בדרכו ולהיכנס לפולין.

כמה משוגעים יוצאים לטיול באוטובוס דו קומתי. בקומה התחתונה ישבו כל מיני אזרחים ובקומה העליונה ישבו המשוגעים. בשלב מסוים נשמעו צעקות מהקומה העליונה. עלו כמה אנשים ליראות מה קרה: למה אתם צורחים ככה? **אין לנו כנה!**

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא? בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

ומנהגו של רבי שמערי

היה, אפילו אם ילדה אשתו בת, נסע **להבעש"ט** ולקח ממנו קמיע ונתן לו שני אדומים או יותר, כי הוא היה בעת ההיא סוחר, והיה לו ערך שלושה אלפים זהובים.

וכשנולד לו בן נסע לבעש"ט ליקח ממנו **קמיע כמנהגו** מאז, אמר לו ילדה אשתך בן, אמר לו כן. אמר לו הבעש"ט תדע שלא יהיה לך עוד מעות, כי נתנו לך ברירה או מעות או בן, ובריתי אני בשבילך טוב שיהיה לך בן זכר.

"אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות". לו קיימו זאת הכול, **אלא יש לשנא** את הסמנים שמתלווים לעיתים לרבנות, שזו הגאווה וההתפארות, אבל את הרבנות עצמה ודאי שאין לשנא.

דרכו בקודש רבי **אברהם יפת זצ"ל** היתה לקום בחצות כל לילה ולהיות שואג ומיצר על חורבן בית המקדש והיה אומר תיקון חצות מתוך **יללות** ומתוך נחל **דמעה** שוטף מעולם לא תופף על תוף אלא על פה ככתוב על ערבים בתוכה תלינו כינורותינו והיה מצטער על **המריבה וזל הגלות דור נחט**

איש אחד מגיע לדוקטור בעל גאווה ואומר לו: דוקטור, תסתכל עלי, אני מרגיש די רע. הדוקטור מסתכל ונותן מיד את דעתו בענין: לפי מה שאני רואה בעיניי שלך אני רואה שאתה סובל שיגרון, שחמת, קוליטיס ואסטמה... דוקטור, אומר החולה, תסתכל בעין השנייה כי **ואת היא עין מוזכית.**

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אלעזר בן רגינה, אמריס אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יוסף אברגיל, הרב יחזקאל איור, ישראל בן שמחה סבב, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, **מזן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**



אמן ואמן

בגודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" וקדושת בית המדרש | חודש תשרי תשפ"ב | גליון קס"ט

קח סניגור!

להקריא את החלטת בית המשפט: זעקת הנער יחי המלך! הנה הוכחה ודאית שהנער אוהב את המלך בכל מאדו. ולכן אין לדונו כמורד במלכות ועל מעשה השלכת האבן כבר ריצה הנער את עונשו ולכן יש לשחררו לאלתר.

*

אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו קורעין גזר דינו. ואמר ר' יוחנן אפילו יש בו שמץ עבודה זרה מוחלים לו.

שמץ עבודה זרה זהו מרידה במלכות ה'. חילול ה'. שעליה נשבע הקב"ה חי אני נאום ה' אם יכופר העוון עד תמותו. ואם כן איך נמחל עוון זה על ידי עניית אמן יהא שמיה רבא?

אלא שהעונה איש"ר בכל כחו מוכיח קבל עולם שהוא אוהב את המלך ואילו המעשה שיש בו שמץ עבודה זרה זהו מעידה רגעית שאין לראות בה מרידה בהקב"ה. ולכן מוחלים לו.

אמרו חז"ל, אדם הראשון מין היה, למדונו בזה שכל חטא זהו כפירה בהקב"ה וכל עבירה על רצון ה' זהו מרידה בהקב"ה. ולכך כשהאדם מרבה לחטוא הרי שנחתם גזר דינו. כדין מורד במלכות. ועל זה אמר ריב"ל כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו קורעין גזר דינו.

למדנו, שגם אחר חיתום דין, עדיין ניתנה לאדם אפשרות להכנס בתי כנסיות, ולבתי מדרשות ולומר אמן יהא שמיה רבא ולזעוק יחי המלך! ותהא זו הוכחה שחטאיו נבעו מכשלון רגעי ומפתויי יצר, ושאינן הוא ממורדי המלך אלא מאוהביו.

זעקת יחי המלך! שנשמעת בעניית האמן יהא שמיה רבא קורעת את גזר הדין. משום שהיא שומטת את בסיס התביעה שאדם הוא מורד במלך. קריאת האיש"ר היא ההוכחה שהאדם מאוהביו של מקום.

[מובא בספר "כתר מלוכה" דף שמת]

השטיח נפרס לאורך העיירה משני עבריה עמדו בני העיירה מחכים בקוצר רוח לבא המלך, מזה חודש הם טורחים ללא לאות ליפות את העיר ולשוות לה מראה מיוחד כפי הראוי לכבודו של מלך, וכעת העיירה כולה לבשה חג העיירה מקושטת והתושבים כולם בבגדי הדר מחכים לבא המלך.

והנה הגיע הרגע בשערי העיר נכנסה השיירה המלכותית ומכל הגרונות בוקעת הקריאה: "יחי המלך!" אך אבוי. בהגיע המכונית לפאתי העיר השליך מאן שהוא אבן לתוך מכונית המלך. השיירה השתתה מעט ולאחר מכן המשיכה בדרכה. אולם קבוצת חיילים נצטווה על ידי המלך להשאר במקום ולאתר את זורק האבנים. לאחר מספר ימי בדיקה וחיפוש אותר זורק האבנים. נער שהיה חביבם של כל בני העיירה, אבל כבוד ירד על בני העיירה, ידוע היה לכל שהמורד במלך אחת דינו למות.

אחר חודש נערך משפטו בעיר הגדולה בני המשפחה ורבים מידידי הגיעו לשם וגם ערכו משמרות תפילה להצלתו של הנער.

המשפט החל, הקטיגור קם ממקומו, ובמשפט קצר סיכם: המורד במלך אחת דינו למות. מיד אחריו קם הסנגור שהעלה על נס את יושרו והגינותו של הנער, ואף העלה על דוכן העדים, עדים רבים שסיפרו איך ראו את הנער קורא בקול גדול יחי המלך! ואין זאת אלא שזריקת האבן היתה מעשה קונדס ושובבות.

שמש בית המשפט הודיע על הפסקה קצרה, השופטים סרו לחדר הדיונים וביקשו גם להיועץ במלך שהיה נוכח במהלך המשפט. על דעת המלך הוחלט לקבל את טענת הסנגור כי קריאת הנער יחי המלך היא הוכחה כמאה עדים שאיננו מורד במלך. וזריקת האבן היה מעשה קונדס בלבד.

השופטים נכנסו לאולם המשפט, הס הושלך. אב בית הדין החל

לעילוי נשמת האבדן הרב **שרגא אליהו** ד"ל בן יבלחט"א ר' חיים אליעזר דוד שיחי' **געשטעטנער** אשר בקולו הנעים זכה לעורר רבבות אלפי ישראל בגודל מעלת אמירת "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" על אלבומי "אמן ואמן" - נספה באסון הנורא במירון, ל"ג בעומר תשפ"א לפ"ק

אפשר להשיג הגליונות היו"ל מדי חודש בחודשו
718-305-6886 | Umein.Vumein@gmail.com | www.UmeinVumein.org

לעילוי נשמת הרה"ק רבי ישראל מאיר בן הרב רבי אריה זאב זצ"ל בעל החפץ חיים
ולע"נ הרה"ק רבי משולם פייש בן רבי מרדכי ד"ע, אבד"ק טאהש - ולע"נ הרה"ק רבי חיים זאמטיל בן הר"ד משה זצ"ל, האדמו"ר מריבניץ



גם המוצר שלך צריך לקבל
את המראה והרושם המושלם

שירות מיוחד

חוברות הידוק בגימור מרובע

רוצים להדפיס חוברת עם נראות טובה
בתקציב שלא יקרע לכם ת'כיס?

גרפומט ידפיסו לכם חוברות עם הידוק
עם גימור מרובע עד 200 עמודים!



משלוחים
לכל חלקי
העיר



שרות
מהיר
במיוחד



מחירים
נוחים
במיוחד



כל סוגי
ההדפסות
וההפקות



הדפסות
באיכות
גבוהה